

СЛУЖБЕ

НА СОЦИЈАЛИСТИЧКА ФЕДЕРАТИВНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА

Македоније

30/20

Skopje

p. fah 51

„СЛУЖБЕН ЛИСТ НА СФРЈ“ излегува во издание на српскохрватски односно на хрватско-српски, словенечки и македонски јазик — Огласи според тарифата — Жиро-сметка кај Народната банка за претплата и посебни изданија 101-13-602-32 за огласи 101-13-602-31

Среда, 10 март 1965

БЕЛГРАД

БРОЈ 10

ГОД. XXI

Цена на овој број е 360.— дин. — Претплата за 1965 година изнесува 2.500.— дин., а за странство 3.500.— динари — Редакција Улица Јована Ристика бр. 1. Пошт. факс 226 — Телефони: централа 50 931, 50 932, 50-933 и 51 661 Служба за претплата 51-732 и Пропаганда служба 51-671

148.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА АГРАРНАТА РЕФОРМА И КОЛОНИЗАЦИЈАТА

Со прогласува Законот за измени на Законот за аграрната реформа и колонизацијата, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 27 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 178

1 март 1965 година

Белград

Претседател

на Републиката,

Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател

на Сојузната скупштина,

Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ ЗА АГРАРНАТА РЕФОРМА И КОЛОНИЗАЦИЈАТА

Член 1

Во Законот за аграрната реформа и колонизацијата („Службен лист на ДФЈ“, бр. 64/45 и „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 24/46, 101/47, 105/48, 21/56 и 55/57) во членот 29 ставот 2 се менува и гласи:

„Работите на аграрната реформа и колонизацијата и работите во врска со колонизацијата, како и работите од членот 24 став 3 на овој закон ќе ги врши општинскиот орган на управата надлежен за имотно-правните односи.“

Член 2

Во членот 36 ставот 2 се менува и гласи:

„Републиките ќе го пропишат рокот во кој ќе се оконча постапката за расправање на односите од ставот 1 на овој член.“

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

149.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ИСКОРИСТУВАЊЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКОТО ЗЕМЈИШТЕ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Основниот закон за искористувањето на селско-

стопанското земјиште, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 26 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 161

27 февруари 1965 година

Белград

Претседател на Републиката,

Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател

на Сојузната скупштина,

Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ИСКОРИСТУВАЊЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКОТО ЗЕМЈИШТЕ

Член 1

Во Основниот закон за искористувањето на селскостопанското земјиште („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 43/59 и 53/62) во членот 1 по ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:

„(4) За земјиштето од ставот 3 на овој член можат да се пропишуваат определен минимум агротехнички мерки или одделни агротехнички мерки предвидени со овој закон, сè додека на истото не отпочне изградба на градежни објекти или постројки.“

Член 2

Во членот 3 став 2 по зборовите: „одредбите од“ се брише зборот: „овој“.

Член 3

Во членот 4 ставот 3 се брише.

Во ставот 4, кој станува став 3, на крајот се додаваат зборовите: „и важат додека постојат тие услови“.

Член 4

Чл. 5 до 8 се бришат.

Член 5

Во членот 12 зборот: „овој“ се брише.

Член 6

Во членот 13 по зборот: „арондација“ се додаваат зборовите: „и комасација“.

Член 7

Членот 15 се брише.

Член 8

Членот 16 се менува и гласи:

„Како селскостопански организации, во смисла на овој закон, се сметаат работните организации што се занимаваат со земјоделско производство.“

Член 9

Чл. 20 и 21 се бришат.

Член 10

Членот 22 се менува и гласи:

„Со пропис на републиката ќе се регулира искористувањето на пасиштата и утрините во општествена и граѓанска сопственост, како и другите имотни односи во врска со тие земјишта во општествена сопственост.“

Член 11

Во членот 23 ст. 4 до 9 се бришат.

Член 12

Во членот 24 став 1 на крајот точката се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „ако со закон на републиката не е определен подолг рок.“

Член 13

Во членот 25 зборовите: „за време од 1 до 5 години и кога корисникот не ги примени пропишаните агротехнички или агромилиорациони мерки“ се бришат, а зборот: „или“ се заменува со зборот: „и“.

Член 14

Во членот 26 ставот 5 се брише.

Член 15

Членот 27 се брише.

Член 16

Во членот 31 ст. 2, 4, 5 и 6 се бришат.
Досегашниот став 3 станува став 2.

Член 17

Во членот 32 ст. 1 и 2 се менуваат и гласат:

„(1) Износот на надоместокот од членот 29 став 4 на овој закон е приход на општината.

(2) Од надоместокот од членот 29 став 4 на овој закон треба да се подмират стасаните обврски на сопственикот односно корисникот на земјиштето спрема општествената заедница што се однесуваат на тоа земјиште.“

Член 18

Во членот 33 став 1 зборовите: „надоместокот за искористување на земјиштето“ се заменуваат со зборовите: „надоместокот од членот 29 став 4 на овој закон“.

Во ставот 2 зборот: „надоместокот“ се заменува со зборовите: „надоместокот од членот 29 став 4 на овој закон“.

Член 19

Во членот 34 ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Ако корисникот на земјиштето не ја изврши обврската за која е дадена гаранција, износот на гаранцијата се уплатува во корист на општината.“

Член 20

Во членот 44 став 1 зборовите: „му се поднесува на одобрение на околинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „го потврдува надлежниот орган“.

Ст. 2 до 4 се бришат.

Досегашниот став 5, кој станува став 2, се менува и гласи:

„(2) На корисниците на селскостопанските земјишта на подрачјето на хидромелиорациониот систем мора да им биде овозможено да ставаат приговори на нацртот на основниот план од ставот 1 на овој член.“

Член 21

Во членот 45 ставот 1 се брише.

Член 22

Во членот 51 став 1 зборовите: „одобрената инвестициона“ се заменуваат со зборот: „инвестиционата“.

Ставот 2 се брише.

Член 23

Во членот 54 став 2 по зборовите: „селскостопанското земјиште во потесот“ запирката и текстот до крајот се бришат.

Ставот 3 се брише.

Член 24

Во членот 55 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) По исклучок од одредбите на членот 54 на овој закон, арондација може да се дозволи и во корист на индивидуални селскостопански производители што склучиле повеќегодишни договори за стопанска соработка (кооперација) со организацијата од членот 54 став 1 на овој закон, ако површината според склучените договори го надминува определениот процент на површина на селскостопанското земјиште во потесот.“

Член 25

Во членот 59 зборот: „правилата“ се заменува со зборот: „прописите“.

Член 26

Во членот 61 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Арондацијата се спроведува по постапката пропишана со закон.“

Член 27

Членот 62 се брише.

Член 28

Членот 63 се менува и гласи:

„(1) Решението по предлогот за арондација го донесува надлежниот орган. Со решението особено се определува арондацијата на земјиштето и припојувањето на потребното земјиште кон земјиштето што се арондира.

(2) Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба.“

Член 29

Членот 64 се брише.

Член 30

Членот 65 се менува и гласи:

„(1) По завршената постапка надлежниот орган донесува решение за надоместокот за секое припоено земјиште.

(2) Против решението од ставот 1 на овој член не е дозволена жалба ниту може да се води управен спор.

(3) Поранешниот сопственик на припоеното земјиште и корисникот на арондацијата можат во рок од 30 дена од денот на доставувањето на решението да му поднесат предлог на општинскиот суд да го утврди во вонпроцесна постапка надоместокот за припоеното земјиште.

(4) Предлогот од ставот 3 на овој член не го одлага извршувањето на решението за надоместокот.

(5) Кога надоместокот е утврден во пари, а корисникот на арондацијата не е задоволен со износот на надоместокот, судот на кој тој му поднесол предлог за утврдување на надоместокот, ќе го одложи, на негов предлог, извршувањето на решението за надоместокот во оној дел кој со предлогот се оспорува, ако корисникот на арондацијата оспориениот дел на надоместокот го положил кај банката.

(6) Правносилното решение на судот за надоместокот го заменува решението од ставот 1 на овој член.“

Член 31

Во членот 66 ст. 1 до 8 се бришат.

Досегашните ст. 9 и 10 стануваат ст. 1 и 2.

Во новиот став 2 по зборот: „арондација“ се додаваат зборовите: „односно купување, продажба, размена или подарок на земјиште со цел за арондација или проширување на земјиште на селскостопанската организација“.

Член 32

Во членот 67 ст. 1 и 3 зборовите: „за арондацијата“ се заменуваат со зборовите: „од членот 65 став 1 на овој закон“.

Во ставот 2 зборот: „засади“ се заменува со зборовите: „долгогодишни насади или едногодишни култури“.

Член 33

Членот 68^г се менува и гласи:

„(1) Решението за спроведување комасација и за определување комасационо подрачје и комасациона маса го донесува надлежниот орган.

(2) Против решението од ставот 1 на овој член може да се изјави жалба.

(3) Против решението донесено по жалбата не може да се води управен спор.“

Член 34

Членот 68е се брише.

Член 35

Во членот 68ж ставот 3 се брише.

Во досегашниот став 4, кој станува став 3, зборовите: „комасационата комисија“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот орган“.

Член 36

Во членот 68з ставот 3 се менува и гласи:

„(3) Против решението со кое во постапката за комасација се врши поделба на земјиште од комасационата маса, може да се изјави жалба.“

Ставот 4 се брише.

Член 37

Во членот 68к ст. 1 и 3, членот 68н став 2 и членот 68њ зборовите: „комасационата комисија“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот орган“, а во членот 68к став 3 зборот: „должна“ — со зборот: „должен“.

Член 38

Во членот 69 став 2 по зборот: „водата“ се додаваат зборовите: „и ветрот“.

Член 39

Во членот 70 ст. 3 и 4 се бришат.

Член 40

Во членот 71 ставот 2 се брише.

Член 41

Во членот 72 став 1 по зборовите: „градежните објекти“, зборот: „и“ се заменува со запирка, а по зборот: „насади“ се додаваат зборовите: „и повеќегодишните култури“.

Член 42

Членот 73 се менува и гласи:

„(1) Изградбата на заштитни објекти се врши според прописите за изградбата на инвестиционите објекти.

(2) По исклучок, ако од пороите застрашува непосредна опасност за човечки животи, згради, патишта и железнички и други објекти, надлежниот орган на управата може и без инвестициона програма да определи спроведување на итни мерки и работи заради отстранување на таа опасност.

(3) Во случаите од ставот 2 на овој член инвестиционата програма ќе се донесе дополнително.“

Член 43

Во членот 74 став 2 зборовите: „ја одобрува инвестиционата програма“ се заменуваат со зборовите: „го дава одобрението за изградба на инвестициониот објект“.

Ставот 3 се менува и гласи:

„(3) Ако корисникот на земјиштето не ги изврши определените работи на непосредна заштита на земјиштето од ерозија, надлежниот орган може извршувањето на тие работи да ѝ го довери на работната организација на трошок на корисникот на земјиштето.“

Член 44

Во членот 78 став 1 зборовите: „односно околинскиот“ се бришат.

Во ставот 3 зборовите: „(чл. 4 до 8)“ се бришат.

Член 45

Во членот 80 ставот 1 се брише.

Во досегашниот став 2, кој станува став 1, уводната реченица се менува и гласи:

„(1) Со закон на републиката ќе се пропише:“.

Во досегашниот став 3, кој станува став 2, уводната реченица се менува и гласи:

„(2) Со закон на републиката:“, а во точките 1, 2, 3 и 4 зборовите: „да се“ се заменуваат со зборовите: „ќе се“.

Во точката 3 по зборот: „насади“ се додаваат зборовите: „и повеќегодишните култури“.

Член 46

Во членот 82 став 2 зборовите: „месната канцеларија односно општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот орган“.

По ставот 4 се додава нов став 5, кој гласи:

„(5) Договорот склучен противно на одредбите од ст. 3 и 4 на овој закон е ништовен.“

Член 47

Во членот 84 став 3 зборовите: „Околинскиот народен одбор на седници на обата собори може да го“ се заменуваат со зборовите: „Со закон на републиката може да се“.

Член 48

Во членот 85 став 3 зборовите: „органот на управата на општинскиот народен одбор надлежен за работите на селското стопанство“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот орган“.

Член 49

Во членот 88 се додава нов став 2, кој гласи:

„(2) Договорот склучен на повисок износ на закупнината отколку што е износот определен според ставот 1 од овој член, е ништовен во поглед на вишокот на износот на закупнината.“

Член 50

Членот 94 се брише.

Член 51

По поранешниот член 94 се додава нова глава со шест нови членови, кои гласат:

„VIIIa. НАДЗОР

Член 94a

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон и други прописи што се однесуваат на искористувањето на селскостопанското земјиште вршат органите надлежни за работите на селскостопанската инспекција.

Член 94b

Сојузниот секретаријат за земјоделство и шумарство се грижи за унапредувањето на службата на селскостопанската инспекција на територијата на Југославија и врши надзор над работата на органите надлежни за работите на селскостопанската

инспекција, во работите од исклучивата надлежност на федерацијата или во работите од интерес за целата земја.

Член 94в

Ако органот надлежен за работите на селскостопанската инспекција на потесна општествено-политичка заедница не изврши некоја од работите од својата надлежност или не ја изврши во определениот рок, таа работа може да ја изврши сојузниот орган надлежен за работите на селскостопанската инспекција на трошок на органот чиј инспектор бил должен да ја изврши таа работа.

Член 94г

(1) Селскостопанскиот инспектор, покрај овластувањата што ги има според општите прописи за органите надлежни за работите на селскостопанската инспекција, е овластен и:

1) да врши преглед на земјишта, селскостопански објекти, деловни книги и документи на работните организации и други работни лица и граѓани, на кои се однесуваат одредбите од овој закон;

2) да забрани селскостопанското земјиште да се искористува за други цели а не за селскостопанско производство, кога таквото искористување не е дозволено;

3) да запре извршување на незаконити дејствија;

4) во итни случаи во кои би настапила штета по општиот интерес да нареди мерки за спречување на штетата;

5) да собира податоци и известувања од одговорните лица, сведоци и вештаци и други лица, кога е тоа потребно;

6) да презема и други мерки и дејствија за кои е овластен со посебни прописи.

(2) Работните организации, други правни лица и граѓани се должни на селскостопанскиот инспектор да му овозможат вршење надзор и да му ги дадат сите потребни податоци и известувања.

Член 94д

(1) Кога селскостопанскиот инспектор при вршењето на надзор ќе утврди дека прописот или мерката не е никако или не е правилно применета, ќе ја нареди со решение на работната организација, на друго правно лице односно граѓанин утврдената неправилност да ја отстрани во определен рок, односно ќе изрече управна мерка, ако е овластен за тоа.

(2) Жалбата против решението од ставот 1 на овој член не го задржува извршувањето на решението.

(3) Селскостопанскиот инспектор против чие решение е изјавена жалба може, на образложено барање на подносителот на жалбата, да го одложи извршувањето на решението ако со извршувањето на решението би се предизвикала штета која тешко би можела да се поправи.

Член 94ф

(1) Ако селскостопанскиот инспектор утврди дека со повредата на пропис е сторен прекршок, стопански престап или кривично дело, тој е должен без одлагање да поднесе барање за поведување прекршочна постапка односно да му поднесе пријава на јавниот обвинител за поведување постапка поради стопански престап односно кривично дело.

2) Органот на кој му е поднесено барање за поведување прекршочна постапка односно органот на кој му е поднесена пријава за поведување постапка поради стопански престап или кривично дело, во смисла на ставот 1 од овој член, е должен за резултатот на постапката да го извести органот чиј инспектор поднесол барање за поведување постапка.

(3) Против решението за прекршокот жалба може да изјави и органот чиј инспектор поднесол барање за поведување постапка.

Член 52

Во членот 95 став 1 во уводната реченица износот: „2,000.000“ се заменува со износот: „5,000.000“.

По уводната реченица се додава нова точка 1, која гласи:

„1) што не ќе ги изврши пропишаните агротехнички односно агромелиорациони мерки (член 4)“.

Досегашните точ. 1 до 4 стануваат точ. 2 до 5.

Во ставот 2 износот: „50.000“ се заменува со износот: „100.000“.

Член 53

Во членот 96 во уводната реченица износот: „300.000“ се заменува со износот: „1,000.000“.

По уводната реченица се додава нова точка 1, која гласи:

„1) што ќе склучи договор за обработка на земјиште во кооперација со индивидуален селскостопански производител, со кој во поглед на начинот на обработката на земјиштето се утврдуваат обврски помали од пропишаниот минимум на агротехнички мерки (член 9)“.

Досегашните точ. 1 и 2 стануваат точ. 2 и 3.

Се додава нов став 2, кој гласи:

„(2) Со парична казна до 50.000 динари ќе се казни за прекршокот од ставот 1 на овој член и одговорното лице во селскостопанската организација.“

Член 54

Во членот 97 во уводната реченица износот: „50.000“ се заменува со износот: „100.000“.

Во точката 1 зборовите: „до 3“ во заграда се заменуваат со зборовите: „и 2“.

По точката 1 се додаваат две нови точки, кои гласат:

„2) корисникот на селскостопанско земјиште на кое постои право на сопственост на подрачјето на хидромелиорациониот систем, кој при обработката на земјиштето не се придржува кон основниот план за искористување на селскостопанското земјиште (член 43);

3) корисникот на селскостопанско земјиште на кое постои право на сопственост кој одбива да се користи со хидромелиорациониот систем (член 48)“.

Досегашната точка 2 станува точка 4.

Во досегашната точка 3, која станува точка 5, во заграда зборовите: „став 2“ се заменуваат со зборовите: „став 1“.

Досегашните точ. 4 до 6 стануваат точ. 6 до 8.

По новата точка 8 се додава нова точка 9, која гласи:

„9) закуподавецот на селскостопанско земјиште на кое постои право на сопственост, кој на надлежниот орган не ќе му достави заради евиденција еден примерок од договорот за закуп на селскостопанско земјиште (член 90 став 2).“

Член 55

Чл. 98, 99 и 101 се бришат.

Член 56

Членот 102 се менува и гласи:

„Со закон може да се ограничи вршењето на услуги со определени видови селскостопански машини на кои постои право на сопственост.“

Член 57

Чл. 103, 105 и 111 се бришат.

Член 58

Членот 114 се менува и гласи:

„Со закон на републиката можат да се определат подрачја во кои врз закупот на селскостопанско земјиште на кое постои право на сопственост нема да се применуваат одредбите од главата VII на

овој закон, освен одредбите на членот 81 од овој закон.“

Член 59

Членот 116 се брише.

Член 60

Во одредбите на Основниот закон за искористувањето на селскостопанското земјиште зборовите: „народен одбор“, „народна република“, „политикотериторијална единица“, „сојузен Државен секретаријат за работите на финансиите“, „околински суд“, „подрачје на општината“ односно „граѓанска сопственост“ се заменуваат со зборовите: „собрание“, „република“, „општествено-политичка заедница“, „сојузен секретар за финансии“, „општински суд“, „територија на општината“ односно „на кое постои право на сопственост“ — со соодветно членување.

Зборовите: „на заедничка седница на обата собори“ се бришат.

Член 61

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина да го утврди пречистениот текст на Основниот закон за искористувањето на селскостопанското земјиште, како и, во согласност со измените и дополненијата што ги содржи овој закон, да го изврши потребното усогласување на називите на органите и изразите употребени во законот.

Член 62

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Одлуката за преглед на утрините, пасиштата и други земјишта годни за приведување кон култура со цел за предавање на земјоделските организации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/62).

Член 63

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

150.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СЕЛСКО-СТОПАНСКИОТ ЗЕМЈИШЕН ФОНД НА ОПШТО-НАРОДНИОТ ИМОТ И ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ ЗЕМЈА НА СЕЛСКО-СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Се прогласува Законот за измени и дополне- нија на Законот за селско-стопанскиот земјишен фонд на општонародниот имот и за доделување земја на селско-стопанските организации, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојуз- ниот собор од 25 февруари 1965 година и на седни- цата на Стопанскиот собор од 26 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 162
27 февруари 1965 година
Белград

Претседател на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Елвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за селско-сто- панскиот земјишен фонд на општонародниот имот и за доделување земја на селско-стопанските ор- ганизации („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/53) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федера- тивна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СЕЛСКО-СТОПАНСКИОТ ЗЕМЈИШЕН ФОНД НА ОПШТО-НАРОДНИОТ ИМОТ И ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ ЗЕМЈА НА СЕЛСКО-СТОПАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Член 1

Во Законот за селско-стопанскиот земјишен фонд на општонародниот имот и за доделување земја на селско-стопанските организации („Служ- бен лист на ФНРЈ“, бр. 22/53) називот на законот се менува и гласи:

„Закон за селскостопанскиот земјишен фонд од оп- штествена сопственост и за доделување земја на селскостопанските организации“

Член 2

Во членот 4 став 1 зборовите: „Извршниот со- вет на народната република“ се заменуваат со збо- ровите: „Републиката“.

Во ставот 2 зборовите: „Републичкиот извршен совет“ се заменуваат со зборовите: „Социјалистич- ката република“.

Член 3

Чл. 8 до 12 се бришат.

Член 4

Во членот 13 став 1 зборовите: „народниот одбор на околицата“ се заменуваат со зборовите: „собра- нието на општината“.

Ставот 3 се брише.

Член 5

Во членот 14 став 1 зборовите: „Народниот од- бор на околицата е должен“ се заменуваат со збо- ровите: „Собранието на општината е должно“.

Во ставот 2 зборовите: „сојузниот Државен се- кретар за работи на народното стопанство“ се за- менуваат со зборовите: „сојузниот секретар за фи- нансии“.

Член 6

Во членот 15 став 3 зборовите: „народниот одбор на околицата“ се заменуваат со зборовите: „општин- скиот орган на управата надлежен за имотно-прав- ните односи“.

Член 7

Во членот 16 став 1 зборовите: „народниот од- бор на околицата“ се заменуваат со зборовите: „со- бранието на општината“.

Ставот 2 се брише.

Член 8

Во членот 17 зборовите: „народниот одбор на околицата е должен“ се заменуваат со зборовите: „собранието на општината е должно“.

Член 9

Членот 18 се брише.

Член 10

Во членот 19 став 1 зборовите: „околинската ко- мисија за селско-стопански земјишен фонд“ се за- менуваат со зборовите: „општинскиот орган на упра- вата надлежен за имотно-правните односи“.

Член 11

Членот 20 се брише.

Член 12

Во членот 21 ст. 1, 3 и 5 се бри

Член 13

Во членот 22 став 1 зборовите: „спрема претходниот член, околистката комисија“ се заменуваат со зборовите: „општинскиот орган на управата надлежен за имотно-правните односи“.

Ст. 2 и 3 се бришат.

Член 14

Во членот 24 став 5 зборовите: „Федеративна Народна Република Југославија“ се заменуваат со зборовите: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Член 15

Чл. 25 и 26 се бришат.

Член 16

Во членот 27 став 2 зборовите: „Народниот одбор на околицата“ се заменуваат со зборовите: „Собранието на општината“, а зборовите: „во согласност со републичката комисија за селско-стопански земјишен фонд“ се бришат.

Член 17

Во членот 28 ставот 4 се менува и гласи:
„За барањето за доделување земја одлучува собранието на општината на чие подрачје се наоѓа земјата.“

По ставот 5 се додава нов став 6, кој гласи:
„Кога ќе реши на селскостопанската организација да ѝ се додели земја, собранието на општината во решението ќе определи, покрај другото, колку земја ѝ се доделува на таа организација, во кое место и кои парцели.“

Член 18

Чл. 29 и 30 се бришат

Член 19

Во членот 31 зборовите: „околистскиот суд“ се заменуваат со зборовите: „општинскиот суд“.

Член 20

Во членот 33 ст. 3 и 4 се бришат.

Член 21

Називот на главата: „V. Одземање на земјата доделена на селско-стопанските организации“ и чл. 34 и 35 се бришат

Член 22

Во членот 36 ст. 1 и 2 по зборовите: „Ќе се казни“ се додаваат зборовите: „за кривично дело“.

Член 23

Чл. 37, 38 и 39 се бришат.

Член 24

Во членот 40 зборовите: „По исклучок од одредбите на чл. 9 од овој закон, земјата“ се заменуваат со зборот: „Земјата“.

Член 25

Членот 41 се брише.

Член 26

Во членот 42 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Решенијата според претходниот став ги донесува општинскиот орган на управата надлежен за имотно-правните односи.“

Член 27

Во чл. 1, 2, 3, членот 4 став 3, членот 5, називот на главата II, членот 13 став 1, членот 14 став 1,

членот 15 ст. 1 и 3, членот 16 став 1, членот 18 став 1, називот на главата III, членот 19 став 1, членот 22 став 1, членот 40 и членот 42 став 2 зборовите: „општонароден имот“ со различно членување се заменуваат со зборовите: „општествена сопственост“ со соодветно членување.

Во членот 4 став 3, членот 5 и членот 18 став 3 зборовите: „народна република“ со различно членување се заменуваат со зборовите: „република“ со соодветно членување.

Член 28

Одредбите од чл. 5, 23 и 24 на Законот за селско-стопанскиот земјишен фонд на општонародниот имот и за доделување земја на селско-стопанските организации („Службен лист на СФРЈ“, бр. 22/53) се применуваат само во поглед на земјата внесена во селскостопанскиот земјишен фонд од општествена сопственост, со која поранешниот сопственик се здобил до 26 мај 1953 година.

Член 29

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина да го утврди пречистениот текст на Законот за селско-стопанскиот земјишен фонд на општонародниот имот и за доделување земја на селско-стопанските организации.

Член 30

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

151.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ПРИДОНЕСОТ ЗА КОРИСТЕЊЕ ГРАДСКО ЗЕМЈИШТЕ

Се прогласува Основниот закон за придонесот за користење градско земјиште, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 26 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 159
27 февруари 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ОСНОВЕН ЗАКОН

ЗА ПРИДОНЕСОТ ЗА КОРИСТЕЊЕ ГРАДСКО ЗЕМЈИШТЕ

Член 1

За користење градско земјиште општинското собрание може да пропише обврска за плаќање придонес.

Придонесот за користење градско земјиште може да се употреби само за уредување на земјиштето и за друга комунална изградба која придонесува за попогодено користење на тоа земјиште.

Член 2

Како градско земјиште, во смисла на овој закон, се смета земјиште на кое се изградени или на

кое не се изградени згради, во потесни градежни реони на градови и населби од градски карактер во смисла на Законот за национализација на наемните згради и на градежното земјиште.

Член 3

Придонес за користење градско земјиште не може да се пропише за користење на градско земјиште: за воени цели; за згради на странски држави што служат за потреби на странски дипломатски и конзуларни претставништва и за живеење на нивниот персонал, под услов на реципроцитет; за згради на меѓународни и меѓудржавни организации што служат за потреби на тие организации и за живеење на нивниот персонал, ако со меѓународна спогодба не е определено поинаку; за згради и простории што им служат на верски заедници за вршење на нивната верска дејност, а кои според Законот за национализација на наемните згради и на градежното земјиште се изземени од национализација.

Со републички закон или со одлука на општинското собрание може да се пропише и во други случаи, а особено во случај ако комуналната изградба не придонесува за погодно користење на земјиштето (член 5), да не се плаќа придонес за користење градско земјиште.

Член 4

Придонесот за користење градско земјиште се плаќа по единица на површина на градежно земјиште односно по површина на изграден корисен простор.

Член 5

Со прописот со кој се воведува придонес за користење на градско земјиште се определуваат мерилата врз основа на кои во секој одделен случај се определува височината на придонесот, зависно од погодностите што определено земјиште му ги дава на корисникот, како што се: положбата на земјиштето во населбата, сообраќајната поврзаност со центарот, снабденоста со комунални уреди, рационалноста на користењето и други околности од значење за користењето на тоа земјиште.

Со прописот од ставот 1 на овој член градското земјиште може да се категоризира различно, според погодностите што тоа ги дава за определена намена на користење, т.е. за живеење во станови, за индустријата или за друга деловна дејност.

Член 6

Износот на придонесот за користење на градско земјиште по единица на површина за деловен простор не може да биде поголем од најголемиот износ на придонес по единица на површина за станбен простор во исто место.

Член 7

Обврзник на придонесот за користење на градско земјиште е сопственикот односно носителот на правото за користење, закупувачот или плодуживателот на земјиште или на зграда на земјиштето.

Во станбена зграда односно во станбени простории обврзник на придонесот е носителот на станарското право.

Член 8

Општинскиот орган на управата надлежен за комуналните работи е должен со решение да го утврди месечниот износ на придонесот за користење градско земјиште, а во образложението на решението — да ги наведе елементите врз основа на кои ја утврдил височината на придонесот.

Против решението на општинскиот орган на управата со кое е утврдена височината на придонесот може да се изјави жалба.

Член 9

Ако општинското собрание пропишало обврска за плаќање придонес за користење на градско земјиште, не може да пропише обврска за плаќање на зонска разлика предвидена со Законот за станбените односи.

Член 10

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Општиот закон за уредувањето и користењето на градското земјиште („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 12/62).

Член 11

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

152.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СОПСТВЕНОСТА НА ДЕЛОВИ ОД ЗГРАДИ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за сопственоста на делови од згради, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 27 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 180

1 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за сопственоста на делови од згради („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/59, 48/59 и 12/62) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СОПСТВЕНОСТА НА ДЕЛОВИ ОД ЗГРАДИ

Член 1

Во Законот за сопственоста на делови од згради во членот 2 став 2 зборовите: „на политичко-територијалните единици, стопанските организации или установите што имаат својство на правно лице“ се заменуваат со зборовите: „на општествено-политичките заедници и на работните организации“.

Член 2

Во членот 3 став 1 зборовите: „политичко-територијалната единица, стопанската организација или установата“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политичката заедница или работната организација“.

Во ставот 2 зборовите: „општествената организација или другото“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политичката организација или“.

Член 3

Членот 4 се менува и гласи:

„Зградата чии делови се во етажна сопственост ја управуваат станарите и сопствениците на посеб-

ните делови на начинот определен со посебни прописи, ако одделни прашања на тоа управување не се уредени со овој закон.“

Член 4

Во членот 9 ст. 3 и 4 се бришат.

Член 5

Во членот 11 став 1 зборовите: „е определена според одредбите од Законот за станбените односи“ се заменуваат со зборовите: „се определува според посебни прописи“.

Во ставот 2 зборовите: „со Законот за деловните згради и простории и со Законот за станбените односи“ се заменуваат со зборовите: „со посебни прописи“.

Член 6

Во членот 15 став 1 зборовите: „Законот за станбените односи и според Законот за деловните згради и простории“ се заменуваат со зборовите: „посебни прописи“.

Член 7

Членот 17 се брише.

Член 8

Во членот 19 став 2 зборовите: „(член 125 од Законот за станбените односи односно член 12 од Законот за деловните згради и простории)“ се бришат.

Член 9

Членот 24 се брише.

Член 10

Во членот 25 ст. 1 и 2 зборовите: „во граѓанска сопственост“ се заменуваат со зборовите: „во сопственост на граѓани“.

Во ставот 3 зборовите: „околинскиот суд“ се заменуваат со зборовите: „општинскиот суд“.

Член 11

Во членот 29 став 3 зборовите: „органот на управата на општинскиот народен одбор се заменуваат со зборовите: „општинскиот орган на управата“, а зборовите: „народниот одбор“ се заменуваат со зборовите: „собранието на општината“.

Во ставот 4 зборовите: „Општинскиот народен одбор на седници на обата собора“ се заменуваат со зборовите: „Собранието на општината“.

Член 12

Во членот 42 став 1 зборовите: „органот на управата на општинскиот народен одбор надлежен за градежните работи“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот општински орган на управата“.

Член 13

Членот 58 се брише.

Член 14

Во членот 18 став 3 и членот 19 став 2 зборовите: „општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „собранието на општината“, а во членот 55 зборовите: „општинските народни одбори“ — со зборовите: „собранијата на општините“.

Член 15

Во членот 35 став 2 членот 38 став 3, членот 39 став 4 и членот 53 став 3 зборовите: „околинскиот суд“ се заменуваат со зборовите: „општинскиот суд“.

Член 16

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина да го утврди пречистениот текст на Законот за сопственоста на делови од згради.

Член 17

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

153.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОПШТАТА УПРАВНА ПОСТАПКА

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за општата управна постапка, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 27 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 176
1 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за општата управна постапка („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 52/56) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ОПШТАТА УПРАВНА ПОСТАПКА

Член 1

Во Законот за општата управна постапка во членот 1 ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Според овој закон се должни да постапуваат и работните и други организации кога во вршењето на јавните овластувања решаваат во работите од ставот 1 на овој член.“

Член 2

Членот 2 се менува и гласи:

„Одделни прашања на постапката за определена управна област можат со посебен закон да се уредат поинаку отколку што се уредени со овој закон, ако е тоа неопходно за постапување во таа управна област.“

Член 3

Членот 3 се менува и гласи:

„Во управните области за кои со закон е пропишана посебна постапка, се постапува според одредбите на тој закон. Според одредбите на овој закон се постапува во сите прашања што не се уредени со посебен закон.“

Член 4

Членот 5 се менува и гласи:

„(1) При водењето на постапката и при решавањето органите се должни да им овозможат на странките што полесно да ги заштитат и остварат своите права, водејќи притоа сметка остварувањето на нивните права да не биде на штета на правата на други лица ниту во спротивност со јавниот интерес утврден со закон.“

(2) Кога службеното лице, со оглед на постојаната фактична состојба, ќе узне или ќе оцени дека определен граѓанин или организација има основ за остварување на некое право, ќе ја предупреди на тоа.

(3) Ако врз основа на закон на странките им се налагаат некои обврски, спрема нив ќе се применуваат оние мерки предвидени со прописите, што за нив се поповољни, ако со таквите мерки се постигнува целта на законот.“

Член 5

Во членот 9 став 2 зборовите: „инструкциите на надлежниот старешина издадени во рамките на“ се бришат.

Член 6

Во членот 10 ст. 1 и 2 се менуваат и гласат:

„(1) Против решението донесено во прв степен странката има право на жалба. Само со закон може да се пропише за во одделни управни работи да не е допуштена жалба, и тоа ако е на друг начин обезбедена заштита на правата и законитоста.“

(2) Ако нема орган на управата од повисок степен, жалба против првостепеното решение може да се изјави само кога е тоа со закон предвидено. Со тој закон ќе се определи и органот кој ќе решава по жалбата.“

Член 7

Членот 15 се менува и гласи:

„Под орган што ја води постапката се подразбираат државните органи и работни и други организации кога водат постапка, ако со овој закон не е определено поинаку.“

Член 8

Во членот 16 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Стварната надлежност за решавање во управната постапка се определува според прописите со кои се уредува определената управна област, или се определува надлежноста на одделни органи.“

Член 9

Во членот 17 став 1 зборовите: „или со други прописи засновани на закон“ се бришат.

Ставот 2 се брише.

Член 10

Членот 18 се менува и гласи:

„(1) Во управните работи надлежен е соодветниот орган на управата, освен ако е со закон определена надлежност на друг орган.“

(2) Со статут или со одлука на општинското собрание може да се пропише надлежност на совет или друг орган на општинското собрание за решавање во управните работи од надлежноста на општината само ако е со тие прописи советот или друг орган на општинското собрание овластен да решава по слободна оценка.“

Член 11

Во членот 20 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Органот од повисок степен не може да преземе определена управна работа од надлежноста на орган од понизок степен и сам да ја реши, освен ако е тоа со закон предвидено и под условите пропишани со тој закон.“

Член 12

Во членот 21 став 1 точката 2 се менува и гласи:

„2. Во работите што се однесуваат на дејноста на некој државен орган, работна или друга организација — според местото на нивното седиште. Во работите што се однесуваат на дејноста на погони и други деловни единици на работни и други организации, надлежноста се определува според седиштето на погонот односно на деловната единица.“

Член 13

Во членот 23 на крајот точката се заменува со записка и се додаваат зборовите: „особено за странката“.

Член 14

Во членот 27 ст. 1 и 2 се менуваат и гласат:

„(1) Судрувањето на надлежностите помеѓу органите на управата на иста општина или околија го решава секретарот на општинското односно околското собрание.“

(2) Судрувањето на надлежностите помеѓу органите на управата од разни општини на територијата на иста околија го решава соодветниот околски орган на управата, а ако е судрување помеѓу општинските органи на управата од разни гранки на управата — секретарот на околското собрание.“

По ставот 5 се додава нов став 6, кој гласи:

„(6) Во републиката во која нема околии судрувањата на надлежностите, наместо околски органи на управата, ги решаваат соодветните републички органи на управата.“

Член 15

Во членот 28 став 1 зборовите: „ист народен одбор го решава претседателот на народниот одбор“ се заменуваат со зборовите: „иста општина односно околија, го решава собранието или органот што тоа ќе го определи“.

Ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Судрувањето на надлежностите помеѓу два или повеќе совети, помеѓу советите и органите на управата на разни општини од иста околија, или помеѓу општинскиот односно околскиот орган на управата и советот во иста околија, го решава собранието или органот што тоа ќе го определи“.

Член 16

Членот 31 се менува и гласи:

„(1) Судрувањето на надлежностите помеѓу работните и други организации го решава државниот орган кој врши надзор во поглед на законитоста на работата на организациите што се во судрување.“

(2) Судрувањето на надлежностите помеѓу работна или друга организација и орган на управата го решава државниот орган што врши надзор во поглед на законитоста на работата на организацијата, ако тој орган истовремено е и орган од повисок степен или надзорен орган на оној орган на управата што е во судрување.“

Член 17

Во членот 32 став 1 зборовите: „односно Врховниот суд на Автономна Покраина Војводина“ се бришат.

Член 18

Во членот 33 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Кога два органа ќе се изјаснат како надлежни или како ненадлежни за решавање во иста управна работа, предлог за решавање на судрувањето на надлежностите поднесува органот што последен одлучувал за својата надлежност, а може да го поднесе и странката.“

По ставот 1 се додава нов став 2, кој гласи:

„(2) Органот што го решава судрувањето на надлежностите едновременно ќе го поништи решението што во управната работа ја донесол надлежен орган, односно ќе го поништи заклучокот со кој надлежниот орган се изјаснил како ненадлежен, и ќе му ги достави списите на предметот на надлежниот орган.“

Досегашните ст. 2 и 3 стануваат ст. 3 и 4.

Член 19

Во членот 35 ставот 3 се менува и гласи:

„(3) Во околските и општинските органи на управата ова овластување го дава собранието или, согласно со статутот или со овластувањето дадено од страна на собранието, советот или претседателот на собранието или старешината на органот на управата.“

Член 20

Членот 36 се менува и гласи:

„Во колегијалните органи на управата (комисии, комитети и др.) решенија во управните работи донесува колегијалниот орган. Врз основа на закон

или пропис заснован врз закон, колегијалниот орган може да овласти службено лице на тој орган за решавање во управните работи.“

Член 21

Во членот 37 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Кога е за решавање во управната работа надлежно собрание на општина или околија, негов собор или совет, постапката ја води органот на управата во чиј делокруг спаѓа односната работа, ако со прописите на собранието не е определено постапката да ја води друг орган. Одредбата на членот 39 став 2 од овој закон се однесува и на овој орган.“

Член 22

Членот 38 се менува и гласи:

„Во управните работи во кои решава работна или друга организација, решението го донесува директорот на организацијата односно лицето што ја врши соодветната функција, ако со закон или со друг пропис заснован на закон односно со статутот или со правилата на организацијата не е определен органот или лицето што ќе решава во таквите работи.“

Член 23

Во членот 39 став 1 зборовите: „определен управен службеник“ се заменуваат со зборовите: „друго стручно службено лице на тој орган“.

Член 24

Во членот 41 став 2 зборовите: „установата односно организацијата“ се заменуваат со зборовите: „како и организацијата“.

Во ставот 3 зборовите: „или установата што ја основал државен орган можат да бараат“ се заменуваат со зборовите: „како и организацијата што има јавно овластување за решавање во управните работи, маже да бара“.

Член 25

Во членот 42 точката 4 се менува и гласи:

„4. ако во првостепената постапка учествувало во водењето на постапката или во донесувањето на решението.“

Член 26

Во членот 44 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Странката може да бара исклучување на службеното лице поради причините наведени во членот 42 на овој закон, како и кога постојат други околности што ја доведуваат во сомневање неговата непристрасност. Во своето барање странката мора да ги наведе околностите поради кои смета дека постои некоја од причините за исклучување.“

Член 27

Во членот 45 ст. 1 и 2 се заменуваат и гласат:

„(1) За исклучувањето решава со заклучок старешината на органот на кој му припаѓа службеното лице чие исклучување е во прашање; за исклучувањето на старешина на орган решава старешината на органот од непосредно повисок степен односно органот што врши надзор, а за исклучувањето на старешина на самостоен сојузен или републички орган на управата решава извршниот совет односно органот кого тој ќе го спредели.“

(2) За исклучувањето на службено лице во општинскиот или околискиот орган на управата решава старешината на органот; за исклучувањето на старешината на органот на управата — секретарот на собранието, а за исклучувањето на секретарот — претседателот на собранието. За исклучувањето на претседателот на собранието решава собранието или органот на собранието кого тоа ќе го определи.“

Член 28

Во членот 47 став 1 зборовите: „советите на народните одбори“ се заменуваат со зборовите: „општинските и околиските совети“.

Во ставот 2 зборовите: „на народниот одбор“ се бришат.

Член 29

Во членот 50 ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Државен орган, организација, погон, друга единица или огранок на работна или на друга организација, заедница (село, населба и сл.) или група лица, иако немаат својство на правно лице, можат да бидат странки, ако можат да бидат носители на права и обврски за кои се решава во управната постапка.“

Член 30

Во членот 52 став 1 по зборовите: „Јавниот обвинител“ се става записка и се додаваат зборовите: „Јавниот правобранител“.

Член 31

Во членот 53 ст. 1, 2 и 3 се заменуваат со четири нови става, кои гласат:

„(1) Странката што е наполно деловно способна може сама да ги врши дејствијата во постапката (процесна способност).“

(2) За процесно неспособното лице дејствијата во постапката ги врши неговиот законски застапник. Законскиот застапник се определува врз основа на закон или со акт од надлежниот државен орган донесен врз основа на закон.

(3) Правното лице ги врши дејствијата во постапката преку свој претставник односно законски застапник. Претставникот односно законскиот застапник на правното лице се определува врз основа на правилата на тоа правно лице, ако не е определен со закон или со акт од надлежниот орган донесен врз основа на закон.

(4) Државниот орган ги врши дејствијата во постапката преку претставникот определен со закон; организацијата што нема својство на правно лице — преку лицето што се определува според правилата на организацијата; погонот, единицата или огранокот на работна или друга организација — преку лицето што ја раководи работата на погонот, единицата, односно огранокот, а заедницата и групата на лица што немаат својство на правно лице — преку лицата што ќе ги определи заедницата односно групата лица. ако со посебен пропис не е определено поинаку.“

Досегашниот став 4 станува став 5.

Член 32

Членот 58 се менува и гласи:

„Полномошник може да биде секое лице што е наполно деловно способно, освен лицата што се занимаваат со надриписарство.“

Ако како полномошник се појави лице што се занимава со надриписарство, органот ќе му го ускрати на таквото лице понатамошното застапување и за тоа веднаш ќе ја извести странката.

Против заклучокот за ускратување на застапувањето може да се изјави посебна жалба која не го одлага извршувањето на заклучокот.“

Член 33

Во членот 59 став 3 зборовите: „нејзини наместници или функционери, односно службеници на установата или на организацијата како странка“ се заменуваат со зборовите: „лица во работен однос со неа или функционери“.

Член 34

Во членот 61 став 1 третата реченица се брише. По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„(3) На прашањата во врска со полномошничко што не се уредени со одредбите на овој закон согласно ќе се применуваат одредбите од Законот за процесната постапка“.

Член 35

Во членот 64 став 1 зборот: „установите“ се брише.

Член 36

Во членот 77 став 6 по зборовите: „со дејствието на постапката“ се додаваат зборовите: „ниту записничарот“.

Член 37

Во членот 79 став 3 зборовите: „извршен орган“ се заменуваат со зборовите: „политичко-извршен орган“, а зборот: „евидентира“ се заменува со зборовите: „ке се внесе во записник“.

Член 38

Во членот 80 став 2 точката се заменува со запирка и се додаваат зборовите: „како и општествени организации и стручни здруженија, ако за тоа постои оправдан интерес.“

Член 39

Во членот 81 став 2 првата реченица се менува и гласи: „Доставувањето се врши преку пошта или го врши органот преку своето службено лице.“

Член 40

Во членот 84 став 2 зборовите: „неговиот наместеник“ се заменуваат со зборовите: „лице запослено“.

Член 41

Во членот 87 став 1 зборовите: „неговиот наместеник“ се заменуваат со зборовите: „лице запослено“.

Во ставот 2 зборовите: „ниту наместеникот“ се заменуваат со зборовите: „ниту лицето што во неа е запослено“.

Член 42

Во членот 91 став 1 зборовите: „на установите, организациите на другите правни лица“ се заменуваат со зборовите: „како и на работните и други организации“.

Ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Ако доставувачот во определеното работно време не го најде лицето определено за примање на писмена, предавањето на писменото може да му го изврши на кое и да е лице запослено во тој орган односно организација, што ќе се затекне во нивните простории.“

Член 43

Во членот 92 ставот 2 се менува и гласи:

„(2) На воените лица, на припадниците на Народната милиција и на лицата запослени во сувоземниот, речниот, поморскиот и воздушниот сообраќај, доставувањето може да им се врши и преку нивната команда односно органот или организацијата во кои се запослени.“

Член 44

Во членот 95 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Кога лицето на кое писменото му е упатено односно возрасниот член на неговото домаќинство без законска причина одбие да го прими писменото, или тоа го стори лице запослено во државен орган, работна или друга организација, или во адвокатска канцеларија, доставувачот ќе го остави писменото во станот или во просторијата каде што живее односно лице, односно каде што тоа работи, или писменото ќе го закачи на вратата од станот или просторијата.“

Член 45

Во членот 100 став 2 втората реченица се менува и гласи: „Рокот што е определен по месеци односно по години се завршува со истекот на оној ден од месецот односно годината, кој според својот број му одговара на денот кога доставувањето или соопштувањето е извршено, односно на денот во кој пага настанот од кој се смета траењето на рокот.“

Член 46

Во членот 102 став 3 зборовите: „во места каде што нема редовна пошта“ се бришат.

Во ставот 5 текстот по зборовите: „до определен ден се менува и гласи: „органот е должен да го земе во разгледување поднесокот кој е примен пред почетокот на расправањето“.

Член 47

Во членот 105 став 1 зборовите: „Предлогот се поднесува“ се заменуваат со зборовите: „Предлогот за враќање во поранешната состојба се поднесува“.

Член 48

Во членот 111 став 1 втората реченица се брише.

Член 49

Во членот 112 став 1 втората реченица се брише.

Член 50

Членот 119 се менува и гласи:

„(1) Со пропис на републиката ќе се уредат прашањата за надоместување трошоците, издатоците и загубената заработка на сведоците, вештаците и толкувачите, како и начинот за наплата и исплата на овие надоместоци и награди.

(2) Во поглед на надоместокот на службените лица важат прописите што се однесуваат на тие лица.“

Член 51

Во членот 124 став 2 зборовите: „и установите“ се бришат.

Член 52

Во членот 131 ставот 3 се заменува со 3 нови става кои гласат:

„(3) Ако е натамошното водење на постапката потребно во јавен интерес, или ако тоа го бара противната странка, надлежниот орган ќе го продолжи водењето на постапката.

(4) Кога постапката е поведена по службена должност органот може да ја запре постапката. Ако постапката во иста работа можела да биде поведена и по барање на странката, постапката ќе се продолжи ако странката го бара тоа.

(5) Против заклучокот со кој се запира постапката е допуштена посебна жалба.“

Член 53

Во членот 132 став 1 по зборовите: „запирањето на постапката“ се додаваат зборовите: „и не ѝ го достави на странката“.

Во ставот 2 зборовите: „или уредба“ се бришат.

Член 54

Во членот 136 став 2 зборовите: „по службена должност може да нареди“ се заменуваат со зборовите: „по службена должност ќе нареди“.

По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„(3) Службеното лице што ја води постапката по службена должност ќе прибави податоци за фактите за кои службената евиденција ја води органот надлежен за решавање. На ист начин ќе постапи службеното лице на органот на управата во поглед на фактите за кои службената евиденција ја води друг орган на управата од иста општествено-политичка заедница.“

Член 55

Во членот 137 став 2 на крајот се додава нова реченица, која гласи: „Од странката нема да се бара да прибави и поднесе докази кои побргу и полесно може да ги прибави органот што ја води постапката, ниту да поднесува такви уверенија што органите не се должни да ги издаваат според членот 171 од овој закон.“

Член 56

Во членот 149 уводната реченица се менува и гласи:

„Службеното лице што ја води постапката определува, по своја иницијатива или по предлог од странката, усна расправа во секој случај кога е тоа корисно за разјаснувањето на работата, а мора да ја определи.“

Член 57

Во членот 150 став 2 точка 4 по зборот: „претставуваат“ се додава зборот: „службена“,

Член 58

Членот 157 се менува и гласи:

„(1) Ако присутната странка, и покрај предупредувањето за последиците, не стави во текот на самата расправа забелешка за работата што се врши на расправата, ќе се смета дека нема забелешка. Ако таа странка подоцна стави забелешка за работата извршена на расправата, органот што решава за работата ќе ја цени и таа забелешка, ако таа може да има влијание врз решавањето на работата и ако не е дадена по расправата со цел за развлекување на постапката.

(2) Ако странката што е повикана со јавно соопштение на поканата не е дојдена на расправата, а забелешки за работата извршена на расправата стави по расправата, овие забелешки ќе се земат предвид под условот од ставот 1 на овој член.“

Член 59

Во членот 159 став 2 по зборот: „сведоците“ се додаваат зборовите: „изјавата на странката.“

Член 60

Во членот 164 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Исправата што во пропишана форма ја издал државен орган во границите на својата надлежност, како и исправата што во таква форма ја издала организација во работите што ги врши врз основа на јавни овластувања (јавна исправа), го докажува она што во неа се потврдува или се определува.“

Член 61

Во членот 165 по зборовите: „или исправата наполно ја загубила доказната вредност“ се додаваат зборовите: „за решавање на работата во која се води постапката.“

Член 62

Членот 166 се менува и гласи:

„(1) Исправите што служат како доказ ги поднесуваат странките или ги прибавува органот што ја води постапката. Странката ја поднесува исправата во оригинал или во заверен препис, а може да ја поднесе и во прост препис. Кога странката ќе поднесе исправа во заверен препис службеното лице што ја води постапката може да бара странката да ја покаже оригиналната исправа, а кога ќе поднесе исправа во прост препис, службеното лице ќе утврди дали простиот препис му е верен на оригиналот.

(2) Ако некои факти или околности од страна на органот што за тоа бил надлежен се веќе утврдени или се посведочени во јавната исправа (како лична карта, извод од матичната книга), органот што ја води постапката ќе ги земе овие факти и околности како доказани. Кога е во прашање здобивање или губење на право, а постои веројатност дека тие факти и околности дополнително се измениле, или врз основа на посебни прописи треба посебно да се докажат, службеното лице ќе бара странката да поднесе посебни докази за тие факти и околности, или органот сам ќе ги прибави.“

Член 63

Во членот 171 став 1 зборовите: „или друг пропис“ се бришат.

Ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Под условите од ставот 1 на овој член, организациите издаваат уверенија за фактите во врска со работите што ги вршат врз основа на јавно овластување.“

Член 64

Во членот 172 став 1 зборовите: „или друг пропис“ се бришат.

Член 65

Во членот 175 по зборот: „службената“ се става запирка и се додава зборот: „државната“.

Член 66

Во членот 178 став 2 зборовите: „фамилијарно и родено име, име на таткото“ се заменуваат со зборовите: „име и презиме“.

Член 67

Во членот 181 ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Ако сведокот дојде, па без оправдана причина одбие да сведочи иако му е обрнато внимание на последиците на одбивањето, може да се казни парично до 5.000 динари, а ако и по тоа одбие да сведочи може да се казни парично до 10.000 динари. Заклучок за изрекување на парична казна донесува службеното лице што ја води постапката во согласност со службеното лице овластено за решавање на работата, а кај замолен орган — во согласност со старешината на тој орган, односно со службеното лице овластено за решавање во слични работи.“

Ставот 4 се брише.

Досегашниот став 5 станува став 4, а ставот 6, кој станува став 5, се менува и гласи:

„(5) Против заклучокот за трошоците или за паричната казна донесен врз основа на овој член, допуштена е посебна жалба.“

Член 68

По членот 181 се додава нов оддел и еден нов член, кои гласат:

„4. Изјава на странката

Член 181а

(1) Ако за утврдување на определен факт не постои непосреден доказ, или таков факт не може да се утврди на подлога на други доказни средства, за утврдување на тој факт може како доказно средство да се земе и усно дадената изјава на странката. Изјавата на странката може да се земе како доказно средство и во работи од мало значење ако определен факт би требало да се утврдува со сослущување на сведок кој живее во место оддалечено од седиштето на органот, или инаку, поради прибавување други докази, би било отежнато остварувањето на правото на странката.

(2) Со закон може да се пропише и во случаите, освен оние од ставот 1 на овој член, определени факти да можат да се докажуваат со изјава на странката.

(3) Веродостојноста на изјавата на странката се цени според начелото пропишано во членот 8 на овој закон.

(4) Пред земањето на изјавата на странката службеното лице што ја води постапката е должно да ѝ обрне внимание на странката за кривичната и материјалната одговорност за давањето на лажна изјава.“

Досегашните оддели 4 до 7 стануваат оддели 5 до 8.

Член 69

Во членот 183 ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Во случајот од ставот 1 на овој член вештачење ќе се изврши ако странката го бара тоа и се согласи да ги поднесува трошоците.“

Член 70

Во членот 185 став 2 зборовите: „надлештвото, на установата или на стопанската организација“ се заменуваат со зборовите: „органот или организацијата“.

Член 71

Во членот 194 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Странките имаат право да присуствуваат на увидот. Кои лица покрај странките ќе присуствуваат на увидот определува службеното лице што ја води постапката.“

Член 72

Во членот 198 став 2 зборовите: „може да се изврши“ се заменуваат со зборовите: „се врши“.

Член 73

Во членот 205 ставот 3 се менува и гласи:

„(3) Писменото решение содржи: увод, диспозитив, образложение, упатство за правно средство, назив на органот со бројот и датумот на решението, потпис на службеното лице и печат на органот. Во случаите предвидени со закон или со пропис донесен врз основа на закон, решението не мора да содржи одделни од овие делови.“

Ставот 4 се брише, а досегашниот став 5 станува став 4.

Ставот 6, кој станува став 5, се менува и гласи:

„(5) Решението мора да ѝ се достави на странката во оригинал или во заверен препис.“

Член 74

По членот 205 се додава нов член 205а, кој гласи:

„(1) Уводот на решението содржи: назив на органот што го донесува решението, пропис за надлежноста на тој орган, име на странката и на нејзиниот законски застапник или полномошник ако го има и кратко означување на предметот на постапката.“

(2) Ако е решението донесено од страна на два или повеќе органи, или со согласност, потврда или по прибавено мислење на друг орган, тоа треба да се наведе во уводот, а ако работата ја решил колегијален орган, во уводот се означува денот на седницата на која е решена работата.“

Член 75

Членот 208 се брише.

Член 76

Во членот 209 ст. 1 и 2 се заменуваат со три нови става, кои гласат:

„(1) Со упатството за правно средство странката се известува дали против решението може да изјави жалба или да поведе управен спор или друга постапка пред суд.“

(2) Кога против решението може да се изјави жалба, во упатството се наведува на кој му се изјавува, а на кој, во кој рок и со колкава такса му се предава, како и дека може да се изјави и на записник.“

(3) Кога против решението може да се поведе управен спор, во упатството се наведува на кој суд му се поднесува тужбата и во кој рок, а кога може да се поведе друга постапка пред суд, се наведува судот на кој може да му се обрне и во кој рок.“

Досегашните ст. 3, 4, 5 и 6 стануваат ст. 4, 5, 6 и 7.

Член 77

Во членот 210 ставот 4 се брише.

Член 78

Во членот 217 ставот 2 се брише.

Досегашниот став 3 станува став 2.

Член 79

Во членот 218 став 1 по зборот: „решението“ се додаваат зборовите: „односно службеното лице што го пропишало или го издало решението.“

Член 80

Во членот 222 став 2 зборовите: „јавниот обвинител може да изјави“ се заменуваат со зборовите: „Јавниот обвинител, јавниот правобранител и други државни органи, кога со закон се овластени, можат да изјават“.

Член 81

Членот 224 се менува и гласи:

„По жалбата против решение што во прв степен го донесол орган на управата решава соодветниот орган на управата од непосредно повисок степен, освен ако е со закон определено поинаку.“

Член 82

Членот 225 се менува и гласи:

„(1) По жалбата против решение на општински совет решава соодветниот околиски совет, а по жалба против првостепено решение на околискиот совет — соодветниот републички орган на управата.“

(2) Против решение на општинско или околиско собрание или на некој нивен совет не може да се изјави жалба.“

Член 83

Членот 228 се менува и гласи:

„(1) По жалбата против решение што ќе го донесе работна или друга организација во вршење јавно овластување решава вишиот орган на самоуправување на истата организација, ако со закон не е пропишано по жалбата да решава заедницата или друго здружение во кое е зачлената организацијата, или некој државен орган.“

(2) Ако нема орган кој според ставот 1 на овој член би можел да решава по жалбата, првостепеното решение е конечно.“

Член 84

Називот на одделот над членот 231 и членот 231 се менуваат и гласат:

„4. Содржина на жалбата“**Член 231**

(1) Во жалбата мора да се наведе решението што се побива, означувајќи го називот на органот што го донесол, како и бројот и датумот на решението. Доволно е жалителот да изложи во жалбата во кој поглед е незадоволен со решението, но жалбата не мора да ја образложи посебно.

(2) Во жалбата можат да се изнесуваат нови факти и нови докази, но жалителот е должен да образложи поради што не ги изнесол нив во првостепената постапка.

(3) Ако во жалбата се изнесени нови факти и нови докази, а во постапката учествуваат две или повеќе странки со спротивни интереси, кон жалбата се прилагаат уште и онолку преписи колку такви странки има. Во таков случај органот на секоја таква странка ѝ доставува препис од жалбата и ѝ оставува рок да се изјасни за новите факти и докази. Овој рок не може да биде пократок од осум, ниту подолг од петнаесет дена.“

Член 85

Називот на одделот над членот 232 и членот 232 се менуваат и гласат:

„5. Предавање на жалбата“**Член 232**

(1) Жалбата му се предава непосредно или му се праќа по пошта на органот што го донесол првостепеното решение или на второстепениот орган.

(2) Ако жалбата му е предадена или испратена непосредно на второстепениот орган, тој веднаш му ја праќа на органот од прв степен.“

Член 86

Членот 233 се менува и гласи:

„(1) Органот од прв степен испитува дали е жалбата допуштена, благовремена и изјавена од овластено лице.“

(2) Недопуштената, неблагоприятната или од неовластено лице изјавената жалба органот од прв степен ќе ја отфрли со свое решение.

(3) Благовременоста на жалбата што му е предадена или испратена непосредно на второстепениот орган, органот од прв степен ја цени според денот кога му е предадена односно испратена на второстепениот орган.

(4) Против решението со кое е отфрлена жалбата врз основа на ставот 2 од овој член, странката има право на жалба. Ако органот од повисок сте-

пен најде дека жалбата е оправдана. Ќе реши наедно и по жалбата што била отфрлена.“

Член 87

Во членот 240 се додава нов став 2, кој гласи:
„(2) Ако второстепенниот орган утврди дека првостепеното решение го донесол ненадлежен орган, ќе го поништи тоа решение по службена должност и предметот ќе му го достави на надлежниот орган на решавање.“

Член 88

Членот 241 се менува и гласи:

„(1) Кога второстепенниот орган ќе утврди дека во првостепената постапка фактите се непотполни или погрешно утврдени, дека во постапката не се водело сметка за правилата на постапката што би биле од влијание врз решението на работата, или дека диспозитивот на побиваното решение е нејасен или е во противречност со образложението, тој ќе ја надополни постапката и ќе ги отстрани изложените недостатоци било сам, било преку првостепенниот орган или некој замолен орган. Ако второстепенниот орган најде дека на подлога на фактите утврдени во надополнетата постапка работата мора да се реши поинаку отколку што е решена со првостепеното решение, тој со свое решение ќе го поништи првостепеното решение и сам ќе ја реши работата.“

(2) Ако второстепенниот орган најде дека недостатоците на првостепената постапка побрзо и поекономично ќе ги отстрани првостепенниот орган, тој со свое решение ќе го поништи првостепеното решение и ќе му го врати предметот на првостепенниот орган на повторна постапка. Во тој случај првостепенниот орган е должен да постапи во сè според забелешките на второстепенниот орган и да донесе ново решение. Против новото решение странката има право на жалба.“

Член 89

Во членот 242 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Ако второстепенниот орган утврди дека во првостепеното решение погрешно се оценети доказите, дека од утврдените факти е изведен погрешен заклучок во поглед на фактичната состојба, дека е погрешно применет правниот пропис врз основа на кој се решава работата, или ако најде дека врз основа на слободната оценка требало да се донесе поинаку решение, тој со свое решение ќе го поништи првостепеното решение и сам ќе ја реши работата.“

Ставот 3 се брише.

Член 90

Членот 244 се брише.

Член 91

Во членот 245 став 2 втората реченица се менува и гласи: „Ако веќе првостепенниот орган во образложението на своето решение правилно ги оценил наводите што во жалбата се иснесуваат, второстепенниот орган може да се повика на разложите од првостепеното решение.“

Член 92

Членот 246 се менува и гласи:

„(1) Ако жалбата ја изјавила странката по чие барање првостепенниот орган не донесол решение (член 217 став 2), второстепенниот орган ќе бара првостепенниот орган да му ги соопшти причините поради кои не е донесено решение во рокот. Ако најде дека не е донесено решение во рок поради оправдани причини, или поради вина на странката, ќе му определи на првостепенниот орган рок за донесување решение, кој не може да биде подолг од еден месец. Ако причините поради кои не е донесено ре-

шение во рок не се оправдани, второстепенниот орган ќе бара првостепенниот орган да му ги испрати списите на предметот.“

(2) Ако второстепенниот орган може да ја реши работата според списите на предметот, тој ќе донесе свое решение, а ако не може, ќе ја спроведе постапката сам и со свое решение ќе ја реши работата. По исклучок, ако второстепенниот орган најде дека постапката побргу и поекономично ќе ја спроведе првостепенниот орган, тој ќе му наложи да го стори тоа и собраните податоци да му ги достави во определен рок, и потоа сам ќе ја реши работата. Ваквото решение е конечно.“

Член 93

Во членот 249 точка 3 по зборот: „постапка“ се додаваат зборовите: „или во постапката по стопански престап“.

Член 94

Во членот 252 став 1 точка 2 зборовите: „кривичната постапка, а ако кривичната постапка“ се заменуваат со зборовите: „во кривичната постапка или во постапката по стопански престап, а ако постапката“.

Во ставот 4 зборовите: „во членот 249 точ. 2 и 3 од овој закон“ се заменуваат со зборовите: „во членот 249 точ. 2, 3 и 5 од овој закон“.

Член 95

Во членот 254 став 1 на крајот се додаваат зборовите: „или на органот што го донесол решението со кое е окончана постапката“.

Член 96

Во членот 256 ставот 3 се менува и гласи:

„(3) Кога по предлогот за обнова решава второстепенниот орган, тој сам ќе ги изврши потребните дејствија во обновената постапка, а по исклучок, ако најде дека тие дејствија побргу и поекономично ќе ги изврши првостепенниот орган, ќе му наложи да го стори тоа и да му го испрати материјалот за тоа во определен рок.“

Член 97

Членот 260 се менува и гласи:

„Органот против чие решение благовремено е поведен управен спор може до окончувањето на спорот, ако ги уважува сите барања на тужбата, да го поништи или да го измени своето решение од оние причини од кои судот би можел да го поништи таквото решение, ако со тоа не се навредува правото на странката во управната постапка или на третото лице.“

Член 98

Во членот 262 став 1 во уводната реченица зборовите: „на управата“ се бришат. На крајот на точката 3 точката се заменува со точка и запирка и по тоа се додава нова точка 4, која гласи:

„4. Ако решението го донесол месно ненадлежен орган.“

Ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Решението што е конечно во управната постапка може да се укине по правото на надзор ако е со него очигледно повреден материјалниот закон. Во работите во кои учествуваат две или повеќе странки со спротивни интереси решението може да се укине само по согласување на заинтересираните странки.“

Член 99

Во членот 263 став 1 зборовите: „на управата“ се бришат.

Во ставот 3 првата реченица се менува и гласи: „Решение за поништување врз основа на точ. 1, 2, и 3 од ставот 1 на членот 262 на овој закон може да се донесе во рок од 5 години, а врз основа на точката 4 од тој член — во рок од една година од денот кога решението станало конечно во управната постапка.“

Во ставот 4 зборовите: „освен ако е во прашање работа за која не може да се води управен спор“ се брише.

Член 100

Чл. 264 и 265 се бришат

Член 101

Називот на одделот 4 над членот 266 и членот 266 се менуваат и гласат:

„4. Укинување и менување на правносилно решение со согласност или по барање на странката

Член 266

(1) Правносилно решение може да се укине или измени со согласност од лицата што врз основа на тоа решение се здобиле со некое право, ако тоа не му се противи на законот или на друг пропис заснован врз закон, или не се навредува правото на некое трето лице.

(2) Под условите од ставот 1 на овој член а по барање на странката, може да се укине и измени и правносилно решение кое е неповолно за странката. Ако странката во своето барање за укинување или менување на решението изнесе дека со решението е повреден материјалниот закон, надлежниот орган е должен по барањето да донесе решение.

(3) Измената на решение врз основа на овој член дејствува само во иднина.

(4) Решението врз основа на ст. 1 и 2 од овој член го донесува органот што го донесол поранешното решение. Ако тој орган е укинат или престанал да биде надлежен во работите каква е во прашање, решението го донесува органот што е надлежен за таа работа во време на донесувањето на решението.

(5) Жалбата против ново решение е допуштена само ако тоа решение го донесол првостепен орган. Против првостепеното односно второстепеното решение донесено врз основа на овој член може да се поведе управен спор, само ако со тоа решение е ценета оправданоста на барањето.“

Член 102

Во членот 267 ставот 4 се менува и гласи:

„(4) Странката која поради укинувањето на решението трпи штета има право на надоместок само на фактичната штета. За решавање по барањето за надоместок на штетата е надлежен во прв степен судот кој според Законот за управните спорови бил надлежен за решавање на управниот спор против решението донесено врз основа на овој член. За височината на надоместокот овој суд во совет за управни спорови решава по свое уверение земајќи ги предвид сите околности на случајот“

Член 103

Во членот 276 ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Административното извршување го спроведуваат органите на управата според одредбите на овој односно на посебен закон, а судското извршување — надлежниот општински суд според прописите што важат за судското извршување“

Член 104

Членот 277 се менува и гласи:

„(1) Извршувањето заради исполнување на непарични обврски на извршеникот се спроведува по административен пат.

(2) Извршувањето заради исполнување на парични обврски се спроведува по судски пат. По исклучок, извршувањето заради исполнување на парични обврски од примањето врз основа на работен однос може да се спроведе по административен пат по согласување на извршеникот.“

Член 105

Во членот 281 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Во постапката на административното извршување може да се изјави жалба која се однесува

само на извршувањето, а со неа не може да се побива правилноста на решението кое се извршува.“

Член 106

Во членот 282 ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Административното извршување ќе се одложи ако се утврди дека во поглед на извршувањето на обврската е дозволен почек, или наместо привременото решение што се извршува е донесено решение за главната работа кое се разликува од привременото решение. Одлагањето на извршувањето го одобрува органот што го донесол заклучокот за дозвола на извршувањето.“

Член 107

Во членот 283 став 1 зборовите: „и казните затвор“ и зборовите: „односно на казните затвор“ се бришат.

Ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Паричната казна се наплатува во корист на општествено-политичката заедница чиј орган ја изрекол казната.“

Ст. 3 и 4 се бришат.

Член 108

Во членот 284 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Кога треба да се спроведе судско извршување на решение донесено во управната постапка, органот чие решение треба да се изврши става на решението потврда на извршноста (член 279 став 2) и му го доставува заради извршување на општинскиот суд надлежен за извршувањето.“

Член 109

Во членот 287 став 1 зборовите: „или со притвор“ се бришат.

Во ставот 3 зборовите: „а притвор подолг од 10 дена“ и третата реченица се бришат.

Во ставот 4 првата реченица се брише.

Член 110

Членот 288 се брише.

Член 111

По членот 289 се додава нов член 289а, кој гласи:

„(1) Кога е врз основа на решение спроведено извршување, а решението подоцна е поништено или изменето, извршеникот има право да бара да му се врати она што му е одземено, односно да се врати во поранешната состојба која произлегува од новото решение.

(2) За барањето на извршеникот решава органот што го донесол заклучокот за дозвола на извршувањето.“

Член 112

Во членот 290 ставот 1 се менува и гласи:

„(1) Заради обезбедување на извршувањето може со заклучок да се дозволи извршување на решението и пред тоа да станало извршно, ако без тоа би можело да биде осуетено или значително отежнато извршувањето по извршноста на решението.“

Во ставот 2 зборовите: „наплатата на обврската“ се заменуваат со зборот: „исполнувањето“.

Член 113

Називот на петтиот дел, главата XIX и чл. 295 до 302 се менуваат и гласат:

„ПЕТТИ ДЕЛ СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Глава XIX

Спроведување на законот

Член 295

(1) Работните и други организации што вршат јавни овластувања не можат во управната постап-

ка што тие ја водат самите да изрекуваат казни и да применуваат присилни мерки предвидени во членот 73 ст. 3 и 4, чл. 111, 112, 169 став 3, членот 181 ст. 1 и 2, членот 191 ст. 1 и 2 и членот 196 ст. 2 и 3 од овој закон.

(2) Кога во текот на постапката што ја води работна или друга организација се утврди дека постапката не може да се спроведе воопшто или не може правилно да се спроведе без примена на некоја од присилните мерки или казните предвидени со одредбите на овој закон, организацијата ќе му се обрне на општинскиот орган на управата надлежен за грижите за спроведување на овој закон заради примена на таква присилна мерка односно изрекување казна. По барањето на организацијата овој орган е овластен да примени некоја од предвидените мерки и да изрекне казна, ако е тоа потребно заради спроведување на постапката.

(3) Ако општинскиот орган на управата на кој му се обрнува организацијата во смисла на ставот 2 на овој член во рок од осум дена не донесе заклучок за примена на присилна мерка односно за изрекување казна, тој е должен веднаш да ја извести организацијата поради што смета дека не треба да се примени присилна мерка односно да се изрекне казна. Во ваков случај, како и во случајот кога органот не ќе ја извести организацијата во пропишаниот рок, организацијата може да му вложи приговор на околинскиот орган на управата надлежен за грижите за спроведување на овој закон.

Член 296

(1) Во државните органи, како и во работните и други организации кои врз основа на јавно овластување решаваат во управни работи, овластување врз основа на членот 39 на овој закон за преземање дејствија во постапката пред донесувањето на решението може да му се даде само на службено лице кое располага со пропишана стручна спрема.

(2) Државните органи и работните и други организации кои врз основа на јавно овластување решаваат во управни работи се должни на погоден начин да објават кои службени лица се овластени за решавање во управни работи (член 35), а кои за преземање дејствија во постапката пред донесувањето на решение (член 39).

(3) Старешината на републичкиот орган на управата надлежен за грижите за спроведување на овој закон ќе пропише која стручна спрема е потребна за вршење на работите од ставот 1 на овој член, како и начинот за проверување на стручната спрема за преземање дејствија во постапката, ако со републички закон не е определен друг орган.

Член 297

(1) Старешината на органот на управата надлежен за водење на постапката, како и директорот на работна и друга организација која има јавно овластување за решавање во управни работи, се должни да се грижат управните работи да се решаваат во пропишаните рокови. За одржувањето на овие рокови во околинските и општинските органи на управата е должен да се грижи и секретарот на собранието.

(2) Органот на управата надлежен за грижите за спроведување на овој закон има право да бара поведување дисциплинска постапка против старешината на органот односно одговорното лице во организацијата што ќе го пропушти вршењето на должноста од претходниот став, како и против оној кој, противно на членот 296 од овој закон, определи нестручно лице за преземање дејствија во постапката или за решавање.

Член 298

(1) Органите на управата надлежни за грижите за спроведување на овој закон се должни да преземаат мерки службените лица што работат на решавање на управни работи да бидат што подобро запознаени со овој закон.

(2) Секој орган на управата и работна и друга организација, што работат на решавање на управни работи, имаат право од соодветниот орган надлежен за грижите за спроведување на овој закон да бараат објасненија и друга стручна помош во работите што се однесуваат до водењето на управната постапка. Органот од кој тоа се бара е должен да укаже помош, а ако тој тоа не може да го стори, ќе му испрати барање на органот од повисок степен.

(3) По барање на органите, како и работните и други организации што имаат јавно овластување за решавање во управни работи, Сојузниот секретаријат за правосудство е должен да дава објасненија за примената на одредбите од овој закон.

Член 299

(1) Органите на управата надлежни за грижите за спроведување на овој закон се должни преку определени стручни лица да се запознаат со работата на државните органи и работните и други организации во врска со решавањето на управните работи.

(2) Заради обезбедување на спроведување на овој закон, сојузниот секретар за правосудство е овластен да пропише упатство за водење евиденции потребни за следење на извршувањето на овој закон и за следење на одржувањето на роковите пропишани за решавање во првостепена и второстепена постапка.

(3) Заради давање помош на органите што работат на решавање на управни работи, сојузниот секретар за правосудство може да пропише обрасци за покани, доставници, наредби за доведување, записници, записници во вид на книги, решенија од членот 207 став 1 и членот 212 став 3 на овој закон, за уверенија од членот 120 став 1 на овој закон а по потреба и за други акти во управната постапка.

(4) Обрасците од ставот 3 на овој член може да ги пропише и старешината на републичкиот орган на управата надлежен за грижите за спроведување на овој закон, ако со републички закон не е определен друг орган.

Член 114

По новиот член 299 се додаваат нова глава XX и еден нов член, кои гласат:

„Глава XX

Преодни и завршни одредби

Член 300

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престануваат да важат одредбите за посебните постапки од досегашните прописи освен законот, што му се противни на одредбите на овој закон.

Член 115

Во сите одредби на законот зборовите: „Федеративна Народна Република Југославија“ се заменуваат со зборовите: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“, а зборовите: „автономните единици“ се заменуваат со зборовите: „автономните покраини“, зборовите: „обласни“ и „обласните“ се бришат, зборовите: „самостојните установи и организации“ се заменуваат со зборовите: „работните и други организации“, зборовите: „подрачјето на општината и околицата“ се заменуваат со зборовите: „територијата на општината и околицата“, зборовите: „народната република“ се заменуваат со зборовите: „социјалистичка република“, зборовите: „народниот одбор на општината и народниот одбор на околицата“ се заменуваат со зборовите: „општинското собрание и околинското собрание“, зборот „службеникот“ се заменува со зборовите: „службеното лице“, зборовите: „самостојните установи и организации во вршењето на работите на јавната служба“ се заменуваат со зборовите: „работните и други организации што имаат јавно овластување за решавање во управни работи“, зборовите: „државниот службеник“ се заменуваат со зборовите: „лицето запослено во државен орган“, зборовите: „повисокиот орган“ се заменуваат со зборовите: „органот од по-

висок степен“, зборовите: „органот што врши надзорни права над органот“ се заменуваат со зборовите: „органот што врши надзор во поглед на законитоста на работата над органот“, а зборовите: „работниот колектив“ се заменуваат со зборовите: „работната заедница“.

Називите на органите во одредбите на овој закон ќе се усогласат со сегашните називи на соодветните органи.

Член 116

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина да го утврди пречистениот текст на Законот за општата управна постапка, како и, во согласност со измените и дополненијата што ги содржи овој закон, да го изврши потребното усогласување на називите на органите и изразите употребени во законот.

Член 117

Овој закон влегува во сила триесеттиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

154.

Врз основа на член 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СТОПАНСКИТЕ ПРЕСТАПИ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за стопанските престапи, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 27 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 177

1 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со одредбата од членат 8 на Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за стопанските престапи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/60 и 28/62) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СТОПАНСКИТЕ ПРЕСТАПИ

Член 1

Во Законот за стопанските престапи, во членот 4 ставот 1 се менува и гласи:

„Стопанскиот престап се определува со закон или со уредба донесена врз основа на закон.“

Ставот 2 се брише.

Досегашните ст. 3 и 4 стануваат ст. 2 и 3.

Член 2

Во членот 5 став 1 зборовите: „стопански организации, самостојни установи, општествени организации“ се заменуваат со зборовите: „работни или други организации“.

Член 3

Во членот 6 став 3 зборовите: „други посебни прописи“ се заменуваат со зборовите: „други прописи или општи акти“.

Член 4

Во членот 9 по зборот: „престанок“ зборовите: „или ставање под присилна ликвидација“ се бришат.

Член 5

Во членот 22 ставот 2 се менува и гласи:

„Во поглед на условите за изрекување условна осуда, нејзино отповикување и дејство, важат согласно соодветните одредби од чл. 48 до 50 на Кривичниот законик.“

Член 6

Членот 24 се менува и гласи:

„Заштитните мерки јавно објавување на пресудата, одземање на предметите, одземање на имотната корист и забрана на одговорното лице да врши определени должности можат да се изречат и кога не се предвидени со прописот со кој се определува стопанскиот престап.“

Заштитната мерка забрана на правното лице да се занимава со определена стопанска дејност може да се изрече само ако е предвидена со прописот со кој се определува стопанскиот престап.

Забраната на правно лице да се занимава со определена стопанска дејност или забраната на одговорното лице да врши определени должности може да се изрече за време од шест месеци до пет години. Ова време се смета од денот на правно-силноста на пресудата со која се изречени тие мерки.“

Член 7

Во членот 25 став 1 на крајот точката се заменува со записка и се додаваат зборовите: „ако со овој закон не е определено поинаку“.

Член 8

Членот 30 се менува и гласи:

„Заштитната мерка забрана на вршењето на определена должност се состои во забрана на одговорното лице да ја врши должноста што ја вршело во време на извршувањето на стопанскиот престап. Во пресудата со која се изрекува таа мерка судот може да изрече забраната да се однесува и на раководните должности и на други соодветни должности, што ќе ги определи судот.“

Ако во прописот со кој се определува стопанскиот престап не е предвидено поинаку, оваа мерка ќе се изрече ако одговорното лице го злоупотребило вршењето на должноста заради извршување на стопанскиот престап или ако основано може да се смета дека би било опасно и понатаму да врши определени должности.“

Член 9

Во членот 31 ставот 1 се менува и гласи:

„Со закон може да се пропише осудата на одговорното лице за определен стопански престап или на определена височина на парична казна да повлекува како правна последица забрана на вршењето на определени должности во работни или други организации или во органи на самоуправање.“

Во ставот 2 зборовите: „односно со уредбата на Сојузниот извршен совет“ се бришат, а зборот: „која“ се заменува со зборот: „кој“.

Член 10

По членот 35 се додаваат нова глава IVa и пет нови членови, кои гласат:

„Глава IVa

БРИШЕЊЕ НА ОСУДАТА И УКИНУВАЊЕ НА ЗАБРАНАТА ДА СЕ ВРШИ ОПРЕДЕЛЕНА ДОЛЖНОСТ

Член 35a

Окружните стопански судови водат евиденција за казните и заштитните мерки кои со правносилни

пресуди им се изречени на правни лица и на одговорните лица (во панатамошниот текст: евиденцијата).

Евиденцијата ја води окружниот стопански суд што ја изрекол пресудата во прв степен. Ако пресудата во прв степен ја изрекол виши стопански суд, евиденцијата ја води окружниот стопански суд на чие подрачје е седиштето на осуденото правно лице.

Управството за водење евиденција го донесува сојузниот секретар за превосудство.

Член 35б

Осудата на одговорно лице на парична казна се брише од евиденцијата ако осудениот во рок од три години од извршената или застарената казна не стори нов стопански престап.

На одговорното лице кое повеќе пати било осудувано за стопански престап ќе му се брише поранешната осуда, ако во рок од три години од денот кога последната казна е извршена или застарена не стори нов стопански престап.

Пред донесување на решението за бришење на осудата ќе се извршат потребни проверувања, а особено ќе се соберат податоци за тоа дали е против осуденото одговорно лице во тек постапка за нов стопански престап сторен пред истекот на рокот предвиден за бришење на осудата.

Условната осуда на одговорно или правно лице се брише од евиденцијата по една година од денот кога изминало времето за кое било одложено извршувањето на казната, ако во тој рок не е отповикана.

Член 35в

Решение за бришење на осуда и решение за бришење на условна осуда донесува, на барање на осуденото лице, окружниот стопански суд што ја води евиденцијата.

Во уверението што се издава врз основа на евиденцијата не смее да се внесува бришаната осуда.

Член 35г

Податоци од евиденцијата можат да се дадат само ако за тоа постојат оправдани причини.

Податоци за бришана осуда можат да му се дадат само на суд, јавно обвинителство или на органите на инспекција во врска со постапката за стопански престап која се води против лице чија поранешна осуда е бришана.

Член 35д

Вишиот стопански суд може на молба од осудено одговорно лице, по истекот на една година од правосилноста на пресудата да определи престанок на заштитната мерка забрана на вршењето на определена должност односно на правната последица на осудата, ако најде дека осудениот со своето поведение го заслужил тоа.

Молбата му се поднесува на окружниот стопански суд на чие подрачје се наоѓа живеалиштето на осудениот, кој ги спроведува потребните извиди за околностите важни за одлучувањето.

Против одлуката на вишиот стопански суд можат да му изјават жалба на Врховниот стопански суд молителот и републичкиот јавен обвинител.

Ако е одбиена молбата, нова молба не може да се поднесе пред истекот на една година од денот на правосилноста на решението за одбивање на молбата.

Член 11

Членот 41 се менува и гласи:

„Ако пред или по поведувањето на постапката за стопански престап правното лице престанало да постои поради припојување кон друго правно лице, спојување со друго правно лице или поделба на повеќе самостојни правни лица, постапката во тој случај ќе се спроведе против она правно лице кон кое е извршено припојувањето односно кое настанало со спојувањето или со поделбата, а тоа само

во поглед на одземањето на имотната корист што е постигната со извршување на стопанскиот престап.

Одземање на имотната корист може да се изрече само во височина на имотот што е преземен од правното лице што престанало да постои.

Против правното лице што сторило стопански престап пред ставањето под присилна ликвидација, постапката за стопански престап ќе се спроведе само во поглед на изрекувањето на заштитната мерка одземање на имотната корист.“

Член 12

Во членот 44 точката 2 се менува и гласи:

„2) во предметите на стопански престапи да вршат други работи што им се ставени во надлежност со закон.“

Член 13

Во членот 45 став 3 износот: „500.000“ се заменува со износот: „1.000.000“.

Член 14

Во членот 46 точката 3 се менува и гласи:

„3) во предметите на стопански престапи да вршат други работи што им се ставени во надлежност со закон.“

Член 15

Во членот 48 точката 3 се менува и гласи:

„3) Во предметите на стопански престапи да вршат други работи што им се ставени во надлежност со закон.“

Член 16

Во членот 60 став 1 по зборовите: „орган или“ се додаваат зборовите: „статутот односно“.

Член 17

Во членот 73 став 1 зборот: „престојувалиштето“ се заменува со зборот: „живеалиштето“.

Член 18

Во членот 106 ставот 1 се брише.

Член 19

Во членот 114 зборот: „стопанските“ се заменува со зборот: „работните“.

Член 20

Во членот 117 ставот 1 се менува и гласи:

„Паричните казни наплатени од правно лице и од одговорното лице во правното лице и припаѓаат на републиката на чија територија се наоѓа седиштето на осуденото правно лице, а наплатените парични казни за царински, девизни и надворешно-трговски стопански престапи и припаѓаат на федерацијата.“

Член 21

Членот 123 се менува и гласи:

„Одземената имотна корист ѝ припаѓа на републиката на чија територија се наоѓа седиштето на осуденото правно лице, а одземената имотна корист за царински, девизни и надворешно-трговски стопански престапи ѝ припаѓа на федерацијата.

Трошоците за извршување на оваа мерка ги поднесува правното лице од чии средства се врши наплатата.“

Член 22

Во членот 124 став 1 во првата реченица, зборовите: „Соодветниот орган на управата на надлежниот општински народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „Надлежниот инспекциски орган“, а во втората реченица зборовите: „надлежниот орган на управата“ се заменуваат со зборовите: „надлежната инспекција“.

Во ставот 2 износот: „20.000“ се заменува со износот: „50.000“.

Член 23

Во членот 125 став 1 зборовите: „Соодветниот орган на управата на општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „Надлежниот инспекциски орган“.

Член 24

Називот на главата XV и членот 126 се бришат.

Член 25

Во сите одредби на законот зборовите: „повремен судии“ се заменуваат со зборовите: „судии-поротници“, зборовите: „јавен обвинител на народната република“ — со зборовите: „републички јавен обвинител“, зборовите: „јавниот обвинител на Автономна Покраина Војводина“ — со зборовите: „покраинскиот јавен обвинител“, зборовите: „Сојузниот врховен суд“ — со зборовите: „Врховниот суд на Југославија“, зборовите: „политичкотериторијални единици“ — со зборовите: „општествено-политички заедници“, зборовите: „погонска или деловна единица“ — со зборовите: „погонска или друга единица со самостојна пресметка“ и зборовите: „буџетски средства“ — со зборовите: „средства“, во соодветно членување.

Преодни и завршни одредби**Член 26**

Одредбите на одлуките на Сојузниот извршен совет со кои се определени стопански престапи остануваат во сила до рокот за усогласување на сојузните прописи со Уставот.

Член 27

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина да го утврди пречистениот текст на Законот за стопанските престапи, како и во согласност со измените и дополненијата што ги содржи овој закон, да го изврши потребното усогласување на називите на органите и изразите употребени во овој закон.

Член 28

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

155.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СУДСКИТЕ ТАКСИ**

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за судските такси, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 26 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 172

27 февруари 1965 година
Белград

Претседател

на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател

на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.**ЗАКОН****ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СУДСКИТЕ ТАКСИ****Член 1**

Во Законот за судските такси („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/60) називот на законот се менува и гласи: „Основен закон за судските такси“.

Член 2

Во членот 1 ставот 1 се менува и гласи:

„Пред судовите од општа надлежност, стопанските судови и воените судови, ако не е определено поинаку, се плаќаат такси според одредбите на овој закон и таксената тарифа која е составен дел од овој закон.“

Член 3

По членот 5 се додава нов член 5а, кој гласи:

„При плаќањето на такси се врши заокружување на вкупниот износ на таксата на тој начин што делот на вкупниот износ до 5 динари не се зема предвид, а делот над 5 динари се заокружува на 10 динари.“

Член 4

По членот 7 се додаваат девет нови членови, кои гласат:

„Член 7а

Општински судски такси се такси што се плаќаат во постапка пред општински суд.

Републички судски такси се такси што се плаќаат во постапка пред републичкиот врховен суд и вишиот стопански суд, како и пред други судови што не се наведени во ст. 1 и 3 од овој член, ако со републички закон не е определено поинаку.

Сојузни судски такси се такси што се плаќаат во постапка пред Врховниот суд на Југославија, Врховниот стопански суд и воените судови (во натамошниот текст: судовите на федерацијата).

Член 7б

Секоја општествено-политичка заедница донесува прописи и тарифа за судските такси што ѝ припаѓаат според членот 7а од овој закон.

Ако подрачјето на општински суд опфаќа територија на повеќе општини, прописите и тарифата за општинските судски такси ги донесува општината на чија територија е седиштето на судот, во согласност со другите општини од подрачјето на тој суд.

Член 7в

Со републички и општински прописи за судските такси можат да се пропишуваат судски такси само во постапките и за поднесоците и дејствијата што се предвидени со овој закон.

Таксите според прописите од ставот 1 на овој член не можат да бидат поголеми од таксите пропишани со овој закон и неговата тарифа.

Член 7г

Републиките и општините можат да одлучат судовите наведени во членот 7а ст. 1 и 2 на овој закон да ја применуваат непосредно таксената тарифа пропишана со овој закон.

Одредбите на членот 7б од овој закон се применуваат и при донесување одлука според ставот 1 од овој член.

Член 7д

Судските такси во постапката пред судовите на федерацијата се плаќаат по таксената тарифа пропишана со овој закон.

Член 7и

Приходите од судски такси што ги остваруваат судовите на федерацијата им се отстапуваат на општините, освен приходите од таксите што се плаќаат во готови пари.

Член 7е

Кога судската такса се плаќа во таксени марки, кај судовите на федерацијата и општинските судови таксите се плаќаат во таксени вредносници од единствена емисија.

Во таксени вредносници од единствена емисија се плаќаат судските такси и кај републичкиот врховен суд и вишиот стопански суд, како и кај други судови што не се наведени во ставот 1 од овој член, ако приходот од судски такси републиката им го отстапи на општините на својата територија.

Ако републиката не им ги отстапи приходите од судски такси на општините на својата територија, таа ќе издаде посебни вредносници за плаќање судски такси кај судовите од ставот 2 на овој член.

Член 7ж

На секоја општина ѝ припаѓа приходот од судски такси остварен со продажба на таксени вредносници од единствена емисија на нејзината територија.

Приходот од таксите што се плаќаат во готови пари ѝ припаѓа на општината на чија територија е седиштето на судот кој постапува во работата за која се плаќа таксата.

Ако подрачјето на судот опфаќа територија на две или повеќе општини, со републички пропис може да се предвиди приходот од ставот 2 на овој член да се распоредува на сите општини од подрачјето на тој суд и можат да се утврдат мерила за распределба на тој приход.

Ако републиката приходот од судски такси им го отстапи на општините на својата територија, таа ќе го пропише начинот на кој ќе се изврши распределбата на приходот од судските такси што се плаќаат во готови пари — на одделни општини што се на подрачјето на определен суд.

Член 7з

Во поглед на емитирањето, дистрибуцијата, употребата, повлекувањето од употреба и замената на судски таксени вредносници од единствена емисија, како и во поглед на малопродажбата и провизијата од овие вредносници, согласно се применуваат одредбите од Основниот закон за административните такси.“

Член 5

Во членот 45 зборовите: „околинскиот народен одбор се заменуваат со зборовите: „општинското собрание“.

Член 6

Членот 48 се менува и гласи:
„Контрола на примената на прописите за судските такси врши органот надлежен за работите на финансите на општествено-политичката заедница на која оваа такса ѝ припаѓа како нејзин приход.“

Член 7

Во членот 49 зборовите: „службениците на судовите и на другите органи одговараат дисциплински“ се заменуваат со зборовите: „работниците во судовите и во другите органи одговараат дисциплински, во согласност со прописите за дисциплинската одговорност“.

Член 8

Членот 50 се брише.

Член 9

Во членот 52 по ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Од плаќање судски такси се ослободуваат работници за укнижување на право за сопственост на зграда подигната на земјиште во општествена сопственост. Од лицата што не ја платиле оваа такса до 1 април 1965 година, нема да се бара присилна наплата на должната такса, ниту на лицата што ја платиле оваа такса платената такса ќе им се врати.“

Член 10

Во сите одредби на законот зборовите: „политичкотериторијалната единица“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политичката заедница“, зборовите: „Секретаријатот на Сојузниот извршен

совет за правосудни работи“ — со зборовите: „Сојузниот секретаријат за правосудство“, зборовите: „општинскиот народен одбор“ — со зборовите: „општинското собрание“, зборовите: „стопанската организација или друга организација или установа“ — со зборовите: „работната или друга организација“, зборовите: „Законот за административните такси“ — со зборовите: „Основниот закон за административните такси“, со соодветно членување.

Член 11

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“, а ќе се применува од 1 април 1965 година.

156.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ОДНОСИТЕ НА РОДИТЕЛИТЕ И ДЕЦАТА

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Основниот закон за односите на родителите и децата, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 27 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 181

1 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Основниот закон за односите на родителите и децата („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 104/47 и 53/56) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ОДНОСИТЕ НА РОДИТЕЛИТЕ И ДЕЦАТА

Член 1

Во членот 1 од Основниот закон за односите на родителите и децата зборовите: „Федеративна Народна Република Југославија“ се заменуваат со зборовите: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Член 2

Во членот 5 зборот: „Државата“ се заменува со зборовите: „Општествена заедница“.

Член 3

Во членот 7 став 2 зборовите: „донесуе органот“ се заменуваат со зборовите: „донесува надлежниот орган“.

Член 4

Во членот 10 став 2 зборовите: „одобрение од органот“ се заменуваат со зборовите: „одобрение од надлежниот орган“.

Член 5

Во членот 12 став 2 зборовите: „одлучуе органот“ се заменуваат со зборовите: „одлучува надлежниот орган“.

Член 6

Во членот 13 став 2 зборовите: „известити органот“ се заменуваат со зборовите: „известити надлежниот орган“.

Член 7

Во членот 17 став 1 зборовите: „или од органот“ се заменуваат со зборовите: „или од надлежниот орган“.

Во ставот 2 по зборот: „донесе“ се додаваат запирка и зборовите: „на предлог од надлежниот старателски орган“.

Член 8

Во членот 18 зборовите: „Органот за старателство“ се заменуваат со зборовите: „Надлежниот орган за старателство“.

Член 9

Во членот 19 став 2 зборовите: „Органот за старателство“ се заменуваат со зборовите: „Надлежниот орган за старателство“.

Член 10

Во членот 20 зборовите: „Органот за старателство“ се заменуваат со зборовите: „Надлежниот орган за старателство“.

Член 11

Во членот 21 став 1 зборовите: „Органот за старателство“ се заменуваат со зборовите: „Надлежниот орган за старателство“.

Член 12

Во членот 25 зборовите: „од органот“ се заменуваат со зборовите: „од надлежниот орган“.

Член 13

Чл. 26 и 41 се бришат.

Член 14

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

157.

Прз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА УСВОЈУЕЊЕ**

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за усвојување, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 27 февруара 1965 година.

П. Р. бр. 182
1 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за усвојување („Службен лист на СФРЈ“, бр. 30/47 и 24/52) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН**ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА УСВОЈУЕЊЕ****Член 1**

Во Законот за усвојување називот на законот се менува и гласи: „Основен закон за посвојување“.

Член 2

Во членот 7 ставот 2 се менува и гласи:
„Старател не може да посвои свој штитеник додека од должноста на старател не го разреши надлежниот старателски орган.“

Член 3

Во членот 8 точката а) се менува и гласи:
„а) лице кое со судска одлука е лишено од родителските права;“.

Член 4

Во членот 9 став 2 зборовите: „политички и“ се бришат.

Член 5

Во членот 10 зборовите: „Ако органот“ се заменуваат со зборовите: „Ако надлежниот орган“.

Член 6

Во членот 11 ставот 3 се менува и гласи:
„Одобрението од ставот 2 на овој член го дава надлежниот републички орган.“

Член 7

Членот 12 се менува и гласи:
„При склучувањето на посвојување учествува овластеното службено лице на надлежниот орган на старателството.“

Член 8

Членот 13 се менува и гласи:
„Ако овластеното службено лице на надлежниот орган на старателството најде дека се исполнети условите пропишани со овој закон и дека посвојувањето е корисно по посвоеникот, ќе ги прочита одредбите од овој закон за правата и должностите на посвоителот и посвоеникот, па ќе изјави дека е посвојувањето склучено. Во противно, ќе донесе решение со кое се одбива посвојувањето.“

Член 9

Во членот 21 став 1 зборовите: „на органот“ се заменуваат со зборовите: „на надлежниот орган“.
Во ставот 2 по зборот: „лице“ се додава запирка, а зборовите: „друштвена организација“ се заменуваат со зборовите: „општествено-политичка организација или здружение“.

Член 10

Во членот 22 зборовите: „на органот“ се заменуваат со зборовите: „на надлежниот орган“.

Член 11

Во членот 23 став 1 зборот: „органот“ се заменува со зборовите: „надлежниот орган“.
Во ставот 2 зборот: „органот“ се заменува со зборовите: „надлежниот орган“.

Член 12

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

158.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА САНИТАРНАТА ИНСПЕКЦИЈА

Се прогласува Основниот закон за санитарната инспекција, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 16 февруари 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 27 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 185
1 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за санитарната инспекција („Службен лист на ФНРЈ“ бр. 23/56) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, така што текстот на законот да гласи:

ОСНОВЕН ЗАКОН

ЗА САНИТАРНАТА ИНСПЕКЦИЈА

I. Уводни одредби

Член 1

Надзор над извршувањето на законите и другите прописи и над спроведувањето на пропишаните мерки во областа на санитарната, хигиенската и противепидемиската заштита на луѓето (санитарен надзор) вршат органите на управата надлежни за работите на санитарната инспекција.

Член 2

Санитарниот надзор ги опфаќа сите објекти, дејности и лица, кои на кој и да било начин можат штетно да влијаат врз здравјето на луѓето, а особено надзорот над:

- 1) локацијата и изградбата односно реконструкцијата на индустриски објекти, станбени и други згради, објекти за снабдување со вода, сообраќајни и други објекти;
- 2) спречувањето и сузбивањето на заразните болести;
- 3) спроведувањето на општите и посебните мерки за заштитата на здравјето на работниците при работата;
- 4) производството и прометот на прехранбени продукти и предмети за општа употреба што подлежат на санитарен надзор;
- 5) изворите на јонизирачки зрачења;
- 6) производството и прометот на лекови и отрови;
- 7) хигиенските услови во училиштата, здравствените установи, јавните локации, населбите и други јавни места и објекти;
- 8) објектите и средствата на јавниот сообраќај;
- 9) водите и уредите за снабдување со вода;
- 10) отпадочните води и другите отпадочни материји, како и над уредите и мерките за спречување на влијанијата штетни по здравјето;
- 11) лицата запослени на работи на кои со својата здравствена состојба можат да го загрозат здравјето на луѓето;
- 12) во други случаи кога е тоа определено со посебни прописи.

Член 3

Во областа на санитарниот надзор се сметаат: 1) како работи од областа на исклучивите права и должности на федерацијата — работите што се однесуваат на вршењето на санитарен надзор на границата и на извршувањето на меѓународните санитарни конвенции;

2) како работи од интерес за целата земја — работите што се однесуваат на вршењето на санитарен надзор над: спречувањето и сузбивањето на заразните болести; изворите на јонизирачки зрачења; производството и прометот на прехранбени продукти и предмети за општа употреба кои подлежат на санитарен надзор; производството и прометот на лекови и отрови; средствата на железничкиот, воздушниот, поморскиот и речниот јавен сообраќај, што сообраќаат преку териториите на две или повеќе републики; заштитата на воздухот од загадување; водите и уредите за снабдување со вода за пиење; отпадочните води и другите отпадочни материји.

Член 4

Санитарен надзор вршат органите надлежни за работите на санитарната инспекција преку санитарните инспектори.

Санитарните инспектори ги вршат работите на надзор самостојно и од името на органот надлежен за работите на санитарната инспекција постапуваат и донесуваат решенија во рамките на должностите и овластувањата определени со закон и други прописи.

Член 5

Во вршењето на своите задачи органите надлежни за работите на санитарната инспекција соработуваат со органите на инспекцијата на трудот, со пазарната, ветеринарната и градежната инспекција и со органите на другите инспекциски служби, со здравствените установи, здравствените центри и со другите државни органи, работни и други организации и граѓани.

Државните органи, работните и други организации и граѓаните се должни на органите надлежни за работите на санитарната инспекција да им даваат стручна и друга помош, да соработуваат во вршењето на санитарниот надзор и да им ги ставаат на располагање податоци потребни за вршење на надзорот.

II. Организација

Член 6

Општествено-политичките заедници се должни да ја организираат службата на санитарниот надзор и да обезбедат финансиски средства потребни за вршење на санитарниот надзор, во рамките на своите права и должности.

Службата на санитарниот надзор во федерацијата ја врши сојузниот орган надлежен за работите на санитарната инспекција.

Службата на санитарниот надзор во републиката, покраината, околицата и општината ја вршат органите определени со републички прописи.

Член 7

Работите на санитарен надзор од надлежноста на сојузниот орган надлежен за работите на санитарната инспекција ги вршат: главниот сојузен санитарен инспектор, сојузните санитарни инспектори и други лица што ќе ги овласти главниот сојузен санитарен инспектор.

Член 8

Работата на сојузниот орган надлежен за работите на санитарната инспекција ја раководи главниот сојузен санитарен инспектор, кого го именува и го разрешува сојузниот извршен совет.

Член 9

Работите на санитарен надзор можат да ги вршат лица што ја имаат пропишаната медицинска

спрема (висока, виша или средна) и што ги исполнуваат другите пропишани услови за вршење на соодветните работи.

Определени работи на санитарен надзор можат да вршат и лица што имаат друга пропишана стручна спрема.

Поблиски прописи за стручната спрема и за условите за вршење на работите на санитарниот надзор за лицата што се назначуваат во сојузниот орган надлежен за работите на санитарната инспекција донесува сојузниот секретар за здравство и социјална политика, а за лицата што се назначуваат во органите надлежни за работите на санитарната инспекција во општина, околицата, покраината и републиката — органот определен со републички прописи.

Член 10

За вршење определени работи на санитарен надзор од надлежноста на органот надлежен за работите на санитарната инспекција можат да се ангажират одделни стручњаци од здравствени и други установи и за таа цел на нив можат да им се дадат одделни овластувања на санитарен инспектор.

Лицата од ставот 1 на овој член не можат да бидат ангажирани во својство на старешина на орган надлежен за работите на санитарната инспекција.

Член 11

Собранието на општествено-политичката заедница или негов политичко-извршен орган може да определи одделни работи на санитарниот надзор да вршат и одделни здравствени и други стручни установи.

III. Надлежност и овластувања

Член 12

Општинскиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција врши надзор во смисла на чл. 1 и 2 од овој закон, доколку одделни работи на надзорот не се со закон ставени во надлежност на друг орган надлежен за работите на санитарната инспекција.

Член 13

Републичкиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција врши санитарен надзор:

- 1) над изворите на јонизирачки зрачења и над работата со нив;
- 2) над производството и прометот на лекови;
- 3) над индустриското производство и над прометот на големо на отрови;
- 4) над собирните водови поставени преку териториите на две или повеќе општини;
- 5) во други случаи кога е со посебен републички или сојузен закон вршењето на санитарен надзор ставено во надлежност на републичкиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција.

Член 14

Ако со републички прописи не е определено поинаку републичкиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција дава согласност на урбанистичките планови, на локациите и проектите:

- 1) за изградба на објекти и постројки за производство и примена на нуклеарна енергија;
- 2) за изградба и реконструкција на индустриски објекти;
- 3) за изградба и реконструкција на водовод и канализација;
- 4) за испуштање и отстранување на отпадочни води и други материи од населби, индустриски објекти и здравствени установи;
- 5) за изградба и реконструкција на објекти и средства на поморскиот, езерскиот, речниот, железничкиот, друмскиот и воздушниот сообраќај.

Републичкиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција дава одобрение за пуштање во погон и употреба на изградените објекти, уреди и средства од ставот 1 на овој член.

Член 15

Одделни работи на санитарниот надзор што со овој закон се ставени во надлежност на општинскиот или републичкиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција (чл. 12, 13 и 14) со републички закон можат да се стават во надлежност на околинскиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција.

Член 16

Трошоците на санитарниот надзор од членот 14 на овој закон, како и трошоците на санитарниот надзор над изградба што го вршат општинските органи надлежни за работите на санитарната инспекција, ги поднесуваат инвеститорите за изградба на објектите, уредите односно средствата што подлежат на санитарен надзор.

Поблиски прописи за начинот и трошоците на вршењето на санитарниот надзор над изградбата на зградите и други објекти што подлежат на санитарен надзор донесува сојузниот секретар за здравство и социјална политика, во согласност со сојузниот секретар за финансии.

Член 17

Сојузниот орган надлежен за работите на санитарната инспекција врши санитарен надзор:

- 1) над патниците и средствата во меѓународниот сообраќај и над спроведувањето на санитарните конвенции и други обврски во поглед на санитарните мерки предвидени со меѓународни договори;
- 2) над увозот на прехранбени продукти и други предмети што подлежат на санитарен надзор;
- 3) во други случаи кога со посебни сојузни прописи вршењето на санитарен надзор е ставено во надлежност на сојузниот орган на санитарната инспекција.

За вршење одделни работи од ставот 1 на овој член сојузниот орган надлежен за работите на санитарната инспекција може да овласти републички или друг орган надлежен за работите на санитарната инспекција.

Член 18

Во вршењето на инспекциските работи организите надлежни за работите на санитарната инспекција во рамките на својата надлежност се овластени, покрај мерките предвидени со посебни прописи, да наредуваат извршување и на следните мерки, и тоа:

- 1) да наредат отстранување на недостатоците поради кои постои опасност по здравјето на граѓаните во работни простории, јавни локала, на пазари и на други јавни места и објекти;
- 2) да забранат употреба на деловни простории и уреди за целите на индустриската, занаетчиската, трговската и угостителската дејност или за други намени, како и употреба на средства на јавниот сообраќај — додека не се отстранат недостатоците што го загрозуваат здравјето на граѓаните или поради кои работата на односните места е штетна по здравјето;
- 3) да забранат собирање на граѓани во јавни локала и на јавни места — додека не мине опасноста од епидемии;
- 4) да наредат спроведување на санитарно-техничките мерки за уништување на причинителите на заразата или инсектите, гадинките и други животни што пренесуваат заразни бацили, односно за спречување и сузбивање на заразата;
- 5) да наредат изведување на асанациони работи чие извршување е потребно заради одржување чистота на јавните места, објектите, станбените и други згради и дворови, во согласност со основните барања на хигиената;
- 6) да наредат запирање на градењето на простории, згради и други објекти и уреди за чија локација или изградба не постои пропишана согласност од органот надлежен за работите на санитарната инспекција или изградбата се врши противно на дадената согласност — додека не се прибави согласност односно додека не се постапи по дадената согласност.

Член 19

Органот надлежен за работите на санитарната инспекција наредува извршување на пропишаните мерки и дејствија со решение.

Во решението со кое се наредува извршување на мерка односно дејствие се определува и рокот за неговото извршување.

Член 20

Во случаите предвидени со посебни прописи овластеното лице на органот надлежен за работите на санитарната инспекција може да издате привремена наредба со цел за итно извршување привремени мерки заради отстранување на опасноста за здравјето на луѓето.

Против привремената наредба од ставот 1 на овој член странката може да вложи приговор до старешината на органот чие овластено лице ја издало привремената наредба. Приговорот се вложува во рок од 8 дена од денот на доставувањето на решението.

Старешината на органот надлежен за работите на санитарната инспекција може по приговорот да ја укине привремената наредба, а ако смета дека приговорот е неоснован, по приговорот ќе постапи како по жалба.

Решението донесено по приговорот се смета како првостепено решение.

Член 21

Против првостепено решение на општинскиот односно околинскиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција жалба му се изјавува на органот надлежен за работите на санитарната инспекција од пошироката општествено-политичка заедница, ако со републички прописи не е определено поинаку.

Против првостепено решение на републичкиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција жалба му се изјавува на републичкиот орган на управата надлежен за работите на здравството, а против решение донесено во работите од областа на исклучивите права и должности на федерацијата — на сојузниот орган надлежен за работите на санитарната инспекција.

Решението на сојузниот орган надлежен за работите на санитарната инспекција донесено во прв степен е конечно во управната постапка.

Член 22

Жалбата против првостепено решение се изјавува во рок од 8 дена од денот на доставувањето на решението.

Жалбата не го одлага извршувањето на наредените мерки. По исклучок, органот надлежен за работите на санитарната инспекција против чие решение е изјавена жалба, како и органот надлежен за решавање по жалбата, може да дозволи одлагање на извршувањето на наредените мерки ако странката го стори како веројатно тоа дека поради спроведување на наредената мерка би настапила значителна материјална штета која на друг начин не може да се отстрани, а со одлагањето не се загрозува здравствената заштита на граѓаните.

Ако со жалбата се побива точноста на резултатот на анализата или на стручниот наод и мислење, органот надлежен за решавање по жалбата пред донесувањето на решение, ќе побара од овластената установа да изврши суперанализа односно да даде стручен наод и мислење за таа работа.

Ако резултатот на суперанализата не е согласен со резултатот на анализата, меродавен е резултатот на суперанализата.

Член 23

Ако органот надлежен за работите на санитарната инспекција во вршењето на санитарниот надзор најде дека е со повредата на прописите и мерките сторен прекршок или дека е сторен престап или кривично дело, тој е должен да поднесе пријава до органот надлежен за поведување на постапката.

Органот надлежен за водење на постапката е должен итно да постапи по пријавата од органот надлежен за работите на санитарната инспекција.

Против првостепено решение донесено по прекршоците од ставот 1 на овој член, жалба може да изјави и органот надлежен за работите на санитарната инспекција.

Член 24

Ако утврдените недостатоци штетно влијаат врз здравјето на граѓаните или запослените лица, органот надлежен за работите на санитарната инспекција ќе го извести за своето решение работничкиот совет односно друг највисок орган на управувањето на работната организација на која се однесува решението.

Ако органот надлежен за работите на санитарната инспекција утврди дека недостатоците од ставот 1 на овој член се последица од несовесна работа на одговорните лица, тој може да предложи нивно сменување или суспендирање. Републичкиот совет односно друг највисок орган на управувањето на работната организација е должен барањето за сменување односно за суспендирање да го разгледа на првата наредна седница, и за својот заклучок да го извести органот надлежен за работите на санитарната инспекција.

Член 25

Сите органи, работни и други организации и лица што држат и користат објекти, простор, постројки, уреди или предмети за работа и работење што подлежат на санитарен надзор, се должни на овластените лица на органот надлежен за работите на санитарната инспекција да му овозможат несметкавано вршење на службата. За таа цел се должни да им овозможат пристап во деловните простории, да им ги дадат сите потребни известувања и податоци и со цел за испитување да им ја стават бесплатно на располагање потребната количина предмети што подлежат на санитарен надзор.

Член 26

Ако наредената мерка се состои во извршување на определено дејствие, а лицето, органот, работната односно друга организација што е должна да го изврши дејствието, пропушти да го изврши дејствието во определениот рок и на определениот начин, органот надлежен за работите на санитарната инспекција што го донесол решението може да го изврши тоа дејствие непосредно или преку други лица, органи или организации.

Ако решението на органот надлежен за работите на санитарната инспекција не може да се изврши поинаку, органот надлежен за работите на санитарната инспекција може да бара помош од милицијата.

Трошоците за извршување на решението на начинот од ст 1 и 2 на овој член, ги поднесува лицето, органот, работната односно друга организација што била должна да ја изврши наредената мерка.

Член 27

При вршењето на работите на санитарниот надзор санитарните инспектори и други лица овластени за вршење на тие работи мораат да имаат посебна легитимација со која се утврдува нивното службено својство.

Образецот на легитимацијата и начинот на нејзиното издавање ги пропишува сојузниот секретар за здравство и социјална политика.

IV. Меѓусобни односи на органите на санитарната инспекција**Член 28**

Сојузниот орган надлежен за работите на санитарната инспекција се грижи за унапредувањето на службата на санитарната инспекција, како и за образованието и стручното усовршување на санитарните инспектори, води општа евиденција за стручните кадрови во сите органи надлежни за работите на санитарната инспекција и е должен да им укажува стручна помош на републичките органи надлежни за работите на санитарната инспек-

ција, а преку нив и на другите органи надлежни за работите на санитарната инспекција.

Правата и должностите на сојузен орган надлежен за работите на санитарната инспекција ги имаат и републичките и околиските органи надлежни за работите на санитарната инспекција спрема органите надлежни за работите на санитарната инспекција на својата територија.

Член 29

Покрај правата и должностите што му се определени со прописите за органите на управата, сојузниот, републичкиот, односно околискиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција има право:

1) да бара од републичкиот, околискиот односно општинскиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција тој да изврши определени работи од неговата надлежност и за тоа да му поднесе извештај;

2) да бара од органите од точката 1 на овој член известувања и податоци за вршењето на надзорот што му се потребни заради евидентирање и следење на функционирањето на службата на санитарната инспекција.

Член 30

Органите надлежни за работите на санитарната инспекција се должни да водат евиденција за својата работа и за состојбата на објектите ставени под санитарен надзор, како и за вршењето на санитарниот надзор да им поднесуваат извештаи на органите надлежни за работите на санитарната инспекција на пошироката општествено-политичка заедница.

Начинот на водењето на евиденцијата за работата, како и начинот на поднесувањето на извештаите за вршењето на санитарниот надзор ги пропишува сојузниот секретар за здравство и социјална политика.

Член 31

Сојузните, републичките, покраинските и околиските органи надлежни за работите на санитарната инспекција вршат непосреден надзор над работата на републичките, покраинските, околиските односно општинските органи надлежни за работите на санитарната инспекција во поглед на извршувањето на сојузните, републичките односно околиските прописи.

Член 32

Органот надлежен за работите на санитарната инспекција на поширока општествено-политичка заедница има право самиот да ја преземе со пропис предвидената управна мерка односно дејствие и да поднесе пријава за сторениот престап односно прекршок, ако тоа не го сторил надлежниот орган на санитарната инспекција од која и да е потесна општествено-политичка заедница.

Ако кршењето на прописите од областа на санитарниот надзор претставува кривично дело, органот надлежен за работите на санитарната инспекција од пошироката општествено-политичка заедница што ќе го утврди тоа е должен да поднесе пријава за сторениот кривично дело.

Член 33

Во работите на санитарниот надзор од областа на исклучивите права и должности на федерацијата и во работите од интерес за целата земја, сојузниот и републичкиот орган надлежни за работите од интерес за целата земја, сојузниот и републичкиот орган надлежни за работите на санитарната инспекција имаат право на органите надлежни за работите на санитарната инспекција на територијата на Југославија односно на територијата на републиката да им издаваат задолжителни инструкции.

Член 34

Ако во вршењето на санитарен надзор два или повеќе општински органи надлежни за работите на санитарната инспекција од територијата на иста околија во иста работа донесат спротивни решенија,

околискиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција може, иако не е изјавена жалба, во таа работа да донесе решение што е задолжително за односните органи.

Ако во работите од ставот 1 на овој член два или повеќе општински органи надлежни за работите на санитарната инспекција од територијата на разни околии во иста република или два или повеќе околиски органи надлежни за работите на санитарната инспекција од територијата на иста република во иста работа донесат спротивни решенија, републичкиот орган надлежен за работите на санитарната инспекција може во таа работа да донесе решение што е задолжително за односните органи.

Ако такви решенија донесле органите надлежни за работите на санитарната инспекција од ист или разен степен од територијата на разни републики, сојузниот орган надлежен за работите на санитарната инспекција може во истата работа да донесе решение што е задолжително за тие органи.

Ако во вршењето на санитарен надзор два или повеќе органи надлежни за работите на санитарната инспекција од различни општествено-политички заедници во иста работа донесат спротивни решенија, задолжително е решението што го донесол органот надлежен за работите на санитарната инспекција од пошироката општествено-политичка заедница.

V. Казнени одредби

Член 35

Со парична казна до 1,000.000 динари ќе се казни за прекршок работна или друга организација:

1) ако не постапи по извршното решение на органот надлежен за работите на санитарната инспекција со кое се наредува некое од дејствијата или мерките за обезбедување заштита на здравјето на граѓаните, а за чие донесување е овластен органот надлежен за работите на санитарната инспекција според овој закон или според други прописи (чл. 19 и 20);

2) ако го попречува или смеќава овластеното лице на органот надлежен за работите на санитарната инспекција во вршењето на работите на санитарниот надзор, или му го ускрати давањето на потребните податоци, известувања или мостри (член 25)

За дејствието од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна до 50.000 динари и одговорното лице во работната или во другата организација.

За дејствието од ставот 1 на овој член лице што е самостоен производител или на друг начин самостојно учествува во прсметот или друго физичко лице, ќе се казни за прекршок со парична казна до 100.000 динари.

Член 36

Покрај изречената парична казна за прекршок од членот 35 на овој закон, може, на предлог од органот надлежен за работите на санитарната инспекција, да се изрече и заштитна мерка одземање на работите односно предметите со кои е сторен прекршокот.

VI. Пресдни и завршни одредби

Член 37

Државниот секретар за народна одбрана, во согласност со сојузниот секретар за здравство и социјална политика, го пропишува начинот за вршење санитарен надзор во Југословенската народна армија и во организациите што произведуваат за определени потреби на Југословенската народна армија.

Сојузниот секретар за внатрешни работи, во согласност со сојузниот секретар за здравство и социјална политика, го пропишува начинот за вршење санитарен надзор во станиците на милицијата, казнено-поправителните и воспитно-поправителните установи и во објектите што служат за определени потреби на органите на внатрешните работи.

Член 38

До донесувањето на поблиски прописи за стручната спрема и за другите услови што мораат да ги исполнуваат лица што вршат работи на санитарен надзор (член 9), останува во сила Одлуката за стручната спрема на службениците на санитарната инспекција („Службен лист на СФРЈ“, бр. 3/58, 25/58 и 51/60).

Член 39

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

159:

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ДЕВИЗНАТА ИНСПЕКЦИЈА**

Се прогласува Законот за девизната инспекција, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 27 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 184
1 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН**ЗА ДЕВИЗНАТА ИНСПЕКЦИЈА****1. Органи и нивниот делокруг****Член 1**

Девизната инспекција опфаќа контрола на извршувањето на прописите и мерките со кои се регулира платниот промет со странство, девизна контрола на надворешнотрговско работење како и контрола над вршењето на други девизни работи во Југославија и со странство.

Член 2

Девизната инспекција ја врши сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција, а во случаите предвидени со овој закон определени работи на девизната инспекција врши Народната банка.

За вршење на работите од својата надлежност сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција има организациони единици на териториите на републиките.

Член 3

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција врши контрола над:

1) девизното работење на работните и други организации, на банките и државните органи, како и на претставништвата на работните организации во странство;

2) работата на царинарниците во спроведувањето на девизните прописи во патничкиот сообраќај со странство;

3) девизното работење на другите правни и физички лица што вршат девизно работење или ќе извршат одделни девизни работи.

Член 4

Народната банка врши контрола:

1) на девизните работи во врска со наплата

на извезените стоки и со плаќањето на увезените стоки;

2) на девизните работи во врска со наплатата односно со плаќањето што се вршат преку врзани сметки во странство;

3) на работењето на овластените менувачи;

4) на производството, преработката и прометот на злато и благородни метали во Југославија, како и на прометот на злато и благородни метали со странство

Работите од точ. 1 и 2 став 1 на овој член Народната банка ги врши со преглед на документите што се наоѓаат кај неа (документарна контрола), или, во одделни случаи, со непосреден преглед на документите кај учесници во девизното работење.

Член 5

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција има прво да бара од Народната банка и од други овластени банки преку кои се вршат девизните работи и платниот промет со странство податоци потребни за вршење на работите од својата надлежност.

Член 6

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција го известува републичкиот секретаријат за финансии и другите заинтересирани републички органи, на нивно барање или по своја иницијатива за состојбата утврдена при вршењето на контрола на територијата на републиката.

Член 7

Работата на сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција ја раководе главен пазарен инспектор.

Работите на девизната инспекција ги вршат определени стручни службеници на сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција (девизни инспектори).

За извршување одделни работи на девизната инспекција сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција може да користи и стручњаци од други органи и организации.

Член 8

Девизните инспектори и стручњаци од членот 7 став 3 на овој закон вршат работи на девизната инспекција врз основа на овластувањата утврдени со закон и за својата работа одговараат пред главниот девизен инспектор.

Член 9

Девизните инспектори мораат да ја имаат пропишаната стручна спрема.

Прописите за стручната спрема на девизните инспектори ги донесува сојузниот секретар за финансии, во согласност со сојузниот секретар за буџет и организација на управата.

Член 10

Девизниот инспектор мора да има посебна легитимација со која се потврдува неговото својство на инспектор.

Образецот на легитимацијата на девизниот инспектор и начинот на нејзиното издавање ги пропишува сојузниот секретар за финансии

II. Овластувања и постапка**Член 11**

Девизниот инспектор при вршењето на инспекција има право кај учесниците во девизното работење да ги прегледа деловните книги и документи што се однесуваат на девизното работење, да изврши увид во стоките и преглед на деловните простории, како и да презема други мерки што го овозможуваат извршувањето на контролата на девизното работење.

Член 12

Ако девизниот инспектор при прегледот на девизното работење на работната или друга организација или друго правно или физичко лице утврди незаконитости во вршењето на девизните работи или утврди дека мерките наредени од надлежниот државен орган во областа на девизното работење не се извршени, тој ќе нареди со решение да се отстранат утврдените незаконитости односно да се извршат наредените мерки, определувајќи го рокот во кој мора да се изврши тоа, а ќе преземе и други мерки ако со закон или врз основа на закон се пропишани.

Ако девизниот инспектор при прегледот на девизното работење на државен орган утврди незаконитости во вршењето на девизните работи или утврди дека мерките наредени од надлежниот државен орган не се извршени, тој ќе му поднесе за тоа извештај на главниот девизен инспектор. Главниот девизен инспектор ќе го извести за тоа сојузниот секретар за финансии.

Ако овластениот службеник на Народната банка во вршењето на работите на девизната инспекција од членот 4 на овој закон установи незаконитости или утврди дека мерките наредени од надлежниот орган не се извршени, тој е должен за тоа веднаш да го извести сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција.

Член 13

Против решението на девизниот инспектор донесено во вршењето на работите на девизната инспекција може во рок од 15 дена од денот на приемот на решението да му се поднесе жалба на Сојузниот секретаријат за финансии.

Жалбата не го задржува извршувањето на решението.

Сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција може на барање на странката, да го одложи извршувањето на решението против кое е поднесена жалба.

Член 14

Ако утврдената незаконитост претставува кривично дело или стопански престап, девизниот инспектор односно овластениот службеник на Народната банка кој врши работи на девизната инспекција е должен да поднесе пријава до надлежното јавно обвинителство.

Член 15

Ако е според важечките прописи предвидена можност за одземање предмети во врска со извршеното кривично дело или стопански престап во областа на девизното работење, девизниот инспектор може да го одземе односниот предмет, за што е должен да издаде писмено решение.

За извршеното одземање на предметот во врска со извршеното кривично дело или стопански престап, девизниот инспектор е должен веднаш да го извести органот надлежен за водење на постапката.

III. Казнени одредби**Член 16**

Со парична казна до 5.000.000 динари ќе се казни за стопански престап работна или друга организација или друго правно лице ако изврши односно не изврши дејствие за да се одбегне или осуети извршување на обврската од девизното работење спрема општествената заедница.

За дејствието од ставот 1 на овој член ќе се казни за стопански престап и одговорното лице во работната или друга организација или во другото правно лице со парична казна до 100.000 динари.

Член 17

Со парична казна до 500.000 динари ќе се казни за прекршок работна или друга организација или друго правно лице:

1) ако не му дозволи на девизен инспектор да изврши преглед на деловните книги и документи, како и увид во стоките и преглед на деловните простории или го попречува во тоа (член 11);

2) ако не ги отстрани утврдените незаконитости или не ги изврши наредените мерки во рокот определен во решението на девизниот инспектор (член 12 став 1).

За дејствието од ставот 1 на овој член ќе се казни за прекршок и одговорното лице во работната или друга организација или во другото правно лице со парична казна до 50.000 динари.

Член 18

За дејствието од чл. 16 и 17 на овој закон ќе се казни за прекршок физичко лице со парична казна до 300.000 динари.

Член 19

Извидните дејствија по повод стопанските престапи од членот 16 и постапката по прекршоците од чл. 17 и 18 на овој закон ги води сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција.

Решенијата за прекршоците ги донесува во прв степен сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција.

Против решението на сојузниот орган на управата надлежен за работите на девизната инспекција може да му се изјави жалба на сојузниот секретаријат за финансии.

Приходите од паричните казни изречени за стопанските престапи и прекршоците предвидени со овој закон ѝ припаѓаат на Федерацијата, а се уплатуваат во сојузниот буџет.

IV. Завршни одредби**Член 20**

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Уредбата за девизната инспекција („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 53/53), како и одредбите од другите прописи што се во спротивност со одредбите од овој закон.

Член 21

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

160.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ЗДРУЖУВАЊЕТО И ДЕЛОВНАТА СОРАБОТКА ВО СТОПАНСТВОТО

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за здружувањето и деловната соработка во стопанството, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 26 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 158

27 февруари 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,

Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за здружувањето и деловната соработка во стопанството („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 28/60, 16/61 и 13/63) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ЗДРУЖУВАЊЕТО И ДЕЛОВНАТА СОРАБОТКА ВО СТОПАНСТВОТО

Член 1

Називот на Законот се менува и гласи:
„Основен закон за единствени стопански комори и деловната соработка во стопанството“.

Член 2

Во членот 1 став 1 зборот: „комори“ се заменува со зборовите: „стопански комори“ (во понатамошниот текст: коморите)“.

Член 3

По членот 1 се додава нов член 1а, кој гласи:
„Коморите постојат како единствени организации за сите области на стопанството на определена територија.“

Член 4

Чл. 5, 6, 7 и 8 се бришат.

Член 5

Во членот 12 ставот 3 се менува и гласи:
„Одлуката за основање определена посебна комора за развој на стопанските односи со одделна странска земја ја донесува управниот одбор на Сојузната стопанска комора во согласност со Сојузниот извршен совет. Со оваа одлука се определуваат и задачите, организацијата и начинот на работата на комората што се основа.“

Член 6

Во членот 13 зборовите: „сојуз на земјоделските задруги“ се заменуваат со зборовите: „секое деловно здружение“, а по зборот: „статут“ запирката и зборовите: „а секое деловно здружение правила“ се бришат.

Член 7

Во членот 14 по зборот: „Коморите“ запирката и зборовите: „сојузите на земјоделските задруги“ се бришат.

Член 8

Членот 15 се брише.

Член 9

Во членот 17 став 1 зборовите: „на својата област“ се бришат.

Во ставот 4 зборовите: „на својата област“ се бришат, а зборовите: „нивната област на стопанството“ се заменуваат со зборот: „стопанството“.

Во ставот 5 зборовите: „за одделни области на стопанството“ се бришат.

Член 10

Членот 18 се менува и гласи:

„Коморите дејствуваат за унапредување на стопанството и со развивање на стопанските врски со странски земји, со организирање и насочување на стопанската пропаганда во странство, со давање известувања за состојбата на странските пазари, со организирање на истапувања на домашните стопански организации на странски пазари и со учествување во подготвување на материјали за надворешнотрговски преговори.“

Член 11

Во членот 19 став 2 зборовите: „својата област на стопанството“ се заменуваат со зборот: „стопанството“.

Во ставот 3 зборовите: „Сојузните комори донесуваат“ се заменуваат со зборовите: „Сојузната стопанска комора донесува“.

Во ставот 6 зборовите: „донесуваат коморите“ се заменуваат со зборовите: „донесува комората“.

Член 12

Членот 20 се менува и гласи:

„Како единствени комори постојат:

1) Сојузна стопанска комора — за територијата на Југославија;

2) републичка комора — за територијата на република;

3) основни комори — за територијата на една или повеќе околии или за териториите на повеќе општини.

Со републички закон можат да се формираат основни комори за територијата на повеќе општини од територијата на една или повеќе околии или за територијата на повеќе околии од територијата на републиката.“

Член 13

Чл. 21 до 23 се бришат.

Член 14

Членот 24 се менува и гласи:

„Стопанските организации, водните заедници, установите основани за вршење комунална дејност и стопански дејности во областа на земјоделството и шумарството, како и приватните дуќани, се зачленуваат во основната комора според своето седиште.“

Со републички закон може да се пропише во основната комора на чие подрачје имаат свое седиште да се зачленуваат и поголеми производни и транспортни организации и други единици кои со својата дејност влијаат врз снабдувањето на граѓаните во состав на оние стопански организации што се зачленуваат во друга основна комора, како и определени единици што вршат стопанска дејност во состав на државни органи, установи и други организации.

Установите и нивните здруженија и други организации што вршат дејност од значење за стопанството можат да се зачленат во основната комора на чие подрачје имаат свое седиште.

Членовите на основната комора се истовремено и членови на републичката комора и на Сојузната стопанска комора.“

Член 15

Чл. 25 до 38 се бришат.

Член 16

Членот 39 се менува и гласи:

„Со комората управуваат членовите на комората преку свои претставници.“

Претставниците на членовите на комората ги избираат нивните работнички совети односно соодветните органи на управувањето.

Со статутот на комората може да се предвиди во органите на управувањето на комората повеќе членови да избираат заеднички претставник (делегатски систем), како и еден член на комората да избира повеќе свои претставници, според мерилата што се утврдуваат со статутот на комората.

На членовите на комората што немаат свои претставници во органите на управувањето на комората им се обезбедува, според природата на дејноста што ја вршат, учество во управувањето со комората, на начинот определен со статутот на комората.“

Член 17

Чл. 40 до 42 се бришат.

Член 18

Во членот 43 став 3 зборовите: „Сојузната надворешнотрговска комора“ се заменуваат со зборовите: „Сојузната стопанска комора“.

Член 19

Во членот 45 став 5 зборовите: „Сојузната надворешнотрговска комора“ се заменуваат со зборовите: „Сојузната стопанска комора“.

Член 20

Членот 46 се менува и гласи:

„Органи на управувањето на комората се: собрание, управен одбор и надзорен одбор.“

Претставниците на членовите на комората во органите од ставот 1 на овој член се избираат на четири години, со тоа што една половина од претставниците се избира секои две години, на начинот определен со статутот на комората.

Во работата на органите на управувањето на Сојузната стопанска комора и републичките комори учествуваат со право на глас и претставници на деловните заедници во кои врз основа на сојузен закон се здружени определени стопански организации.

Со одлука на собранието или на управниот одбор на комората може да се предвиди во работата на органите на управувањето на комората да учествуваат и претставници на определени деловни здруженија.“

Член 21

Во членот 47 ст. 2 и 3 се бришат.

Досегашниот став 4 станува став 2.

Член 22

Во членот 48 став 2 зборовите: „и основицата“ се бришат.

Ставот 3 се заменува со три нови става, кои гласат:

„Нацртот на статутот на Сојузната стопанска комора, што ќе го утврди управниот одбор на комората, ѝ се доставува на разгледување на Сојузната скупштина.“

Пред да ѝ го достави на разгледување на Сојузната скупштина управниот одбор на комората е должен за нацртот на статутот да прибави мислење од заинтересираните членови на комората и со мислењата што не ги усвоил да ја запознае Сојузната скупштина.

Нацртите на статутите на републичките комори што ќе ги утврдат управните одбори на тие комори му се поднесуваат на разгледување на републичкото собрание, а нацртите на статутите на основните комори што ќе ги утврдат управните одбори на тие комори му се поднесуваат на разгледување на околското собрание односно на републичкото собрание, ако со републички закон не е определено поинаку.“

Член 23

Членот 51 се менува и гласи:

„Заради разгледување на прашањата што се од значење за унапредувањето на одделни области на стопанството или на една или повеќе сродни или меѓусебно поврзани групации на стопански организации, во комората се формираат совети како органи во комората.“

Составот на советот и начинот на неговиот избор, делокругот и прашањата по кои советот непосредно одлучува, финансиските прашања и начинот на вршење на стручните и административните работи за потребите на советот се уредуваат со статутот на комората.

За разгледување на прашањата за унапредување на земјоделското задругарство, во Сојузната стопанска комора може да постои совет за прашања за унапредување на задругарството како орган во комората.

Со статутот на комората можат да се предвидат и други органи во комората со право на одлучување, како и советодавни органи (координациони одбори, одбори, комисии и др.).

За формирање на одделни органи во комората одлучува, согласно со статутот на комората,

собранието на комората или управниот одбор на комората, врз основа на овластувањата од собранието на комората.“

Член 24

Чл. 52 до 54 се бришат.

Член 25

Во членот 55 став 1 зборовите: „на гранките“, зборовите: „од претходниот член“ и зборовите: „на гранката“ се бришат.

Во ставот 2 зборовите: „на гранките“ се бришат.

Во ставот 3 зборовите: „на гранките“, зборовите: „за потребите на гранката“, зборовите: „за одржувањето и развивањето на врски со слични организации во други земји“, зборовите: „за издавањето на стручни публикации“ и записката пред нив се бришат.

Во ставот 4 зборовите: „на гранката“, зборовите: „на областа“ и зборовите: „за која е основана комората“ се бришат.

Член 26

Членот 56 и 57 се бришат.

Член 27

Во членот 61 по зборовите: „Управниот одбор“ се додаваат зборовите: „и на собранието на комората“.

Член 28

Во членот 63 ставот 2 се брише.

Досегашните ст. 3 и 4 стануваат ст. 2 и 3.

Член 29

Во членот 64 став 3 зборовите: „службениците и“ се бришат.

Член 30

Во членот 68 став 1 зборовите: „на сојузната односно републичката комора“ се заменуваат со зборот: „комората“.

Ставот 2 се брише.

Член 31

Називот на одделот: „9. Администрација на комората“ се менува и гласи: „9. Администрација и работна заедница на комората“.

Член 32

Во членот 69 став 2 зборовите: „Управниот одбор“ се заменуваат со зборовите: „органот определен со статутот“.

Член 33

Членот 70 се менува и гласи:

„Определени права на самоуправување, утврдени со статутот на комората, имаат работните луѓе во комората како членови на работната заедница.“

Со статутот на комората не можат на работните луѓе во комората да им се утврдат помали права на самоуправување од оние што се утврдени со закон за работните луѓе што работат во државните органи на соодветната општествено-политичка заедница.“

Член 34

Членот 71 се менува и гласи:

„Работните луѓе во комората ги остваруваат своите права на самоуправувањето непосредно или преку советот на работната заедница, што самите го избираат и го отповикуваат.“

Начинот на остварувањето на правата на самоуправувањето на работните луѓе во комората, согласно со статутот на комората, се утврдува со општите акти што ги донесува советот на работната заедница самостојно или во спогодба односно во согласност со органот или функционерот во комората, определени со статутот на комората.“

Член 35

Во одделот: „10. Финансирање на комората“ називот на пододделот: „а) Придонеси, финансиски планови и завршна сметка на комората“ се брише.

Член 36

Во членот 72 ст. 3 и 4 се менуваат и гласат:

„Основица за пресметување на придонесот е доходот што ќе го остварат членовите на комората во годината која за две години ѝ претходи на годината за која се утврдува придонесот, а за новооснованите стопански и други работни организации — е доходот остварен во годината во која се основани. Основица за пресметување на придонесот на имателите на приватни дуќани е основицата на придонесот од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски и други стопански дејности остварен во претходната година.“

Сојузниот секретар за финансии ќе донесе, по потреба, поблиски прописи за начинот на наплатата на придонесот и за неговата распределба на коморите.“

Ст. 5 и 6 се бришат.

Член 37

Членот 73 се менува и гласи:

„Стопата на придонесот за секоја година ја утврдува собранието на комората.“

При утврдувањето на стопата на придонесот собранието на комората ќе води сметка износот на придонесот да биде во согласност со задачите на комората и со услугите што таа им ги врши на членовите на комората, како и со економските можности на членовите на комората односно на групацијата на стопански организации на која ѝ припаѓаат членовите на комората.

Одлуката за стопата на придонесот му се доставува на собранието на соодветната општествено-политичка заедница.“

Член 38

Членот 74 се брише.

Член 39

Во членот 76 ст. 5 и 6 се бришат.
Досегашниот став 7 станува став 5.

Член 40

Во одделот: „10. Финансирање на комората“ називот на пододделот: „б) Финансирање на советите на гранките на Сојузната индустриска комора, Сојузната градежна комора и Сојузната сообраќајна комора“ и чл. 77 до 80 се бришат.

Член 41

Членот 81 се менува и гласи:

„Надлежниот извршен совет односно собранието може во вршењето на надзор да запре од извршување незаконити општи акти на коморите.“

Член 42

Чл. 82 до 96 се бришат.

Член 43

Во членот 88 став 2 по зборот: „комсра“ се става запирка и се додаваат зборовите: „ако со закон не е пропишано поинаку“.

Член 44

Во членот 89 став 1 зборовите: „за почнување на работата и за работење“ се заменуваат со зборовите: „за основање и почеток на работата“.

Член 45

Во членот 92 став 3 зборовите: „Сојузните комори утврдуваат“ се заменуваат со зборовите: „Сојузната стопанска комора утврдува“.

По ставот 3 се додаваат три нови става, кои гласат:

„Собранието на Сојузната стопанска комора утврдува за кои повреди на добрите деловни обичаи одлучува судот на честа при таа комора.“

За повредите на добрите деловни обичаи за кои не одлучува судот на честа при Сојузната стопанска комора одлучува судот на честа при основната комора, ако со републички закон не е определено за одделни од тие повреди да одлучува судот на честа при републичката комора.

Судот на честа при Сојузната стопанска комора може да ја преземе постапката поведена пред судот на честа на секоја комора до нејзиното окончување, ако со повредите на добрите деловни обичаи се нарушува единството на југословенскиот пазар или се тежнее кон остварување на монополистичка положба на тој пазар.“

Член 46

Членот 94 се брише.

Член 47

Во членот 98 зборовите: „Сојузната надворешно-трговска комора“ се заменуваат со зборовите: „Сојузната стопанска комора“.

Член 48

Во членот 99 зборовите: „Сојузната надворешно-трговска комора“ се заменуваат со зборовите: „Сојузната стопанска комора“, а зборовите: „а го одобрува Комитетот за надворешна трговија во согласност со Секретаријатот на Сојузниот извршен совет за правосудни работи“ се бришат.

Член 49

Називот на главата: „III. Сојузи на земјоделските задруги“ и чл. 100 до 106 се бришат.

Член 50

Називот на пододделот над членот 134: „1. Потврда на договорот за основување на деловно здружение“ се менува и гласи: „1. Запишување на деловно здружение во регистарот и поништување на договорот за основање на здружение“.

Член 51

Чл. 134 до 136 се бришат.

Член 52

Во членот 137 ставот 2 се брише.

Досегашните ст. 3 и 4 стануваат ст. 2 и 3.

Член 53

Во членот 139 ставот 2 се брише.

Член 54

Членот 141 се менува и гласи:

„Одлуката за поништување на договорот за основање на деловно здружение судот ќе му ја достави на здружението и на надлежниот суд што го води регистарот во кој е запишано здружението.“

Ако со судската одлука се поништени само одделни одредби на договорот за основање на здружението, здружението е должно, во рокот што ќе го определи судот, да ги изврши потребните измени на договорот во согласност со судската одлука и за тие измени да го извести надлежниот суд што го води регистарот во кој е запишано здружението.

Надлежниот суд што го води регистарот во кој е запишано здружението ќе го брише од регистарот здружението ако е со судската одлука поништен договорот за основање на здружението во целина или ако со судската одлука се поништени само одделни одредби на договорот а здружението во оставениот рок не ги изврши потребните измени на договорот во согласност со судската одлука.“

Член 55

Во членот 147 став 1 по зборовите: „за лични доходи“ се додаваат зборовите: „и за задоволување на заедничките потреби“.

Во ставот 2 по зборовите: „за лични доходи“ се додаваат зборовите: „и за задоволување на заедничките потреби“, а по зборовите: „орган на здружението“ се става записка и се додаваат зборовите: „сразмерно со резултатите од работата во остварувањето на целите на здружението“.

Член 56

Во членот 150 став 3 зборовите: „се донесува“ се заменуваат со зборовите: „ги донесува органот на самоуправувањето на работниците запослени во здружението“, а по зборовите: „стопанските организации“ се бришат записката и зборовите: „со тоа што правилникот за распределба на личните доходи го донесува највисокиот орган на здружението“.

Член 57

Во членот 158 се додава нов став 2, кој гласи: „Определени права на самоуправување, утврдени со договорот за основање на здружението, имаат работниците запослени во здружението.“

Член 58

По членот 167 се додаваат два нови члена, кои гласат:

„Член 167а

Со договорот за основање на деловно здружение се утврдуваат правата на самоуправувањето на работниците запослени во здружението.

Правата на самоуправувањето на работниците запослени во здружението, утврдени со договорот за основање на здружението, не можат да бидат помали од правата на самоуправувањето што се утврдени со закон за работните луѓе во државните органи на републиката на чија територија се наоѓа седиштето на здружението.

Член 167б

Работниците запослени во здружението ги остваруваат своите права на самоуправувањето непосредно и преку советот на работната заедница на здружението.

Начинот на остварување на правата на самоуправувањето на работниците запослени во здружението се уредува, согласно со договорот за основање на здружението и со статутот на здружението, со општите акти што ги донесува советот на работната заедница на здружението.“

Член 59

Во членот 179 ставот 2 се брише.

Член 60

По членот 179 се додава нов член 179а, кој гласи:

„Во случај на престанок на деловно здружение се спроведува редовна ликвидација според општите прописи што важат за редовна ликвидација на претпријатија.“

Член 61

Во членот 181 зборовите: „може да поништи заклучок“ се заменуваат со зборовите: „може да запре од извршување заклучок“.

Член 62

Во членот 182 став 1 зборовите: „Ако органот надлежен за вршење надзор над работата на деловното здружение“ се заменуваат со зборовите: „Ако надлежниот орган“.

Член 63

Во членот 183 зборовите: „за поништување“ се заменуваат со зборовите: „за запирање од извршување“.

Член 64

Во членот 189 став 1 точка 1 записката се заменува со зборот: „или“, а зборовите: „или деловно здружение“ се бришат.

Член 65

Членот 192 се менува и гласи:

„Коморите се должни својата организација и работа да ги усогласат со одредбите од овој закон до 31 декември 1965 година.“

До донесувањето на статутот на комората, прашањата што согласно со одредбите од овој закон се уредуваат со статутот управните одбори на коморите можат да ги уредуваат со свои одлуки.

Постојните деловни здруженија се должни договорот за основање на здружението, правилата и другите општи акти на здружението и својата организација и работа да ги усогласат со одредбите од овој закон најдоцна до 31 јули 1965 година.

Член 66

Членот 193 се менува и гласи:

„Составот на првите собранија како и бројот и начинот на изборот на членовите на првите собранија:

на основните комори — го определуваат сегашните управни одбори на околиците комори, во согласност со собранието на соодветната општествено-политичка заедница;

на републичките комори — го определуваат сегашните управни одбори на републичките комори, во согласност со републичкиот извршен совет;

на Сојузната стопанска комора — го определува сегашниот управен одбор на Сојузната комора, во согласност со Сојузниот извршен совет.“

Член 67

Членот 194 се менува и гласи:

„До донесувањето на посебен сојузен закон, средствата од придонесот за коморите ги товарат трошоците на работењето на членовите на комората.“

Средствата од придонесот за коморите што ги товарат трошоците на работењето на членовите на комората можат да се употребат само за подмирување на редовните расходи на комората.

Сојузниот извршен совет определува кои расходи се сметаат за редовни расходи на комората.“

Член 68

Членот 195 се менува и гласи:

„Работните организации и приватните дуќани, како и погонските и деловните единици кои според одредбите од овој закон задолжително се зачленуваат во основна комора, а кои до денот на влегувањето во сила на овој закон не биле зачленети во поренешните комори односно во околицка комора, се должни во рок од три месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон односно на републичкиот закон од членот 22 ст. 2 и 3 на овој закон да ѝ поднесат пријава за зачленување во основната комора на чие подрачје е нивното седиште.“

Новооснованите работни организации, приватни дуќани и погонски деловни единици, кои според одредбите од овој закон задолжително се зачленуваат во основна комора, се должни во рок од три месеци од денот на запушувањето во регистарот да ѝ поднесат пријава за зачленување на основната комора на чие подрачје е нивното седиште.“

Член 69

Членот 196 се менува и гласи:

„До донесувањето на републички закон, постојните околички комори продолжуваат со работа како основни комори.“

До донесувањето на републички закон, во републиката во која не постојат околички функциите и овластувањата на основни комори ги врши републичката комора.“

Член 70

Членот 197 се менува и гласи:

„Со републичкиот закон со кој се основаат основни комори ќе се определи кои средства и права и обврски на постојните околички комори се пренесуваат врз основните комори.“

Член 71

Чл. 198 до 202 се бришат.

Член 72

Членот 203 се менува и гласи:

„Сојузниот извршен совет донесува прописи за материјално-финансиското работење на коморите.

До донесувањето на прописите од ставот 1 на овој член на коморите ќе се применуваат прописите за материјално-финансиското работење на државните органи.

Сојузниот секретар за финансии донесува, по потреба, поблиски прописи за начинот на прибавувањето и користењето на средствата на деловните здруженија.“

Член 73

Во чл. 13, 160 ст. 2 и 3, чл. 168, 170 ст. 1 и 2, членот 173 став 3 и членот 181 зборот: „правила“ се заменува со зборот: „статут“ во соодветно членување.

Во називот на одделот: „12. Основување на самостојни установи од страна на комората“, чл. 87, 88 ст. 1 и 3, членот 89 став 1, членот 90 став 1, членот 107 став 2, називот на одделот: „3. Заедничко основување и користење на услуги од други претпријатија и самостојни установи“, членот 117 став 2, членот 118 ст. 1 и 3, чл. 119, 120 став 1, членот 121 став 2, чл. 135, 142 став 1, членот 160 став 4 и членот 190 став 1 зборот: „самостојни“ во различно членување се брише.

Во членот 107 став 4 зборовите: „Државниот секретаријат за работите на народната одбрана“ се заменуваат со зборовите: „Државниот секретаријат за народна одбрана“.

Во членот 142 став 2 и членот 180 став 1 зборовите: „органот надлежен за потврда на договорот за основување на здружението“ се заменуваат со зборовите: „собранието на општината на чија територија е седиштето на здружението“.

Во членот 161 став 2 зборовите: „работниот колектив“ се заменуваат со зборовите: „работната заедница“.

Член 74

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за формирањето на единствени стопански комори („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/62).

Член 75

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина да го утврди пречистениот текст на Основниот закон за единствените стопански комори и за деловната соработка во стопанството.

Член 76

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

161.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ИСКРИСТУВАЊЕТО НА ЛУКИТЕ И ПРИСТАНИШТАТА**

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за искористувањето на луките и пристаништата, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 26 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 168
27 февруари 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател на
Сојузната скупштина
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со одредбата на членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за искористувањето на луките и пристаништата („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 24/61) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија кои гласат:

ЗАКОН**ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ИСКРИСТУВАЊЕТО НА ЛУКИТЕ И ПРИСТАНИШТАТА****Член 1**

Во Законот за искористувањето на луките и пристаништата називот на законот се менува и гласи:

„Основен закон за искористувањето на луките и пристаништата“.

Член 2

Членот 6 се менува и гласи:

„Искористувањето на лука што служи за јавен сообраќај, а за која не е основано лука-претпријатие, општинското собрание ќе ѝ го довери на транспортна или друга работна организација или искористувањето на луката ќе го врши преку свои органи.“

Член 3

Во членот 8 став 1 точка 2 зборовите: „секоје физичко и“ се заменуваат со зборовите: „секој граѓанин и секоје“.

Член 4

Во членот 16 точката 2 се менува и гласи:

„2) оперативните брегови, лукобраните и други објекти, уредите и постројките што се наоѓаат на подрачјето на луката односно на луките и служат за работа во луката, а кои на претпријатието му се предаваат на искористување како негови основни средства;“.

Член 5

Во членот 17 став 2 зборовите: „општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „општинското собрание“, а зборовите: „стопанските организации или на други општествени правни лица“ со зборовите: „работните или други организации“.

Член 6

Чл. 18 и 19 се бришат.

Член 7

Членот 26 се менува и гласи:

„Претпријатие за лучко-претоварни услуги може да основе лука-претпријатието или општинското собрание на чие подрачје е луката.“

Член 8

Членот 28 се брише.

Член 9

Во членот 29 зборот: „што“ се заменува со зборовите: „кои, според видот на работите на претпријатието,“.

Член 10

Членот 31 се брише.

Член 11

Во членот 32 ставот 3 се менува и гласи:

„Во заедницата можат да се зачленат транспортните и шпедитерските претпријатија и други работни организации, чија дејност е во непосредна врска со работата во луката.“

Член 12

Во членот 33 ставот 2 се брише.

Член 13

Членот 34 се менува и гласи:

„Заедницата на лучките претпријатија донесува план на развојот на луката како целина во со-

гласност со општествените планови, и врши и други работи од заеднички интерес определени со закон и со статутот на заедницата.“

Член 14

Чл. 35 до 41 се бришат.

Член 15

Во членот 42 ставот 1 се менува и гласи:

„Средствата на заедницата на лучките претпријатија се формираат, согласно со закон, од придонесот на работните и други организации здружени во заедницата.“

Ст. 2 до 4 се бришат.

Член 16

Членот 43 се менува и гласи:

„Придонесот од членот 42 на овој закон заедниците на лучките претпријатија можат да го употребат за подмирување на личните, материјалните и функционалните издатоци, за формирање резервен фонд и фонд на заедничката потрошувачка и за извршување на други обврски засновани врз закон.“

Член 17

Чл. 44 до 47 се бришат.

Член 18

Во членот 48 ставот 1 се менува и гласи:

„Искористувањето на лука што служи за јавен сообраќај за која не е основано лука-претпријатие општинското собрание може да ѝ го довери на транспортна или друга работна организација од својата територија или од територијата на друга општина.“

Во ст. 2 и 3 зборовите: „општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „општинското собрание“.

Член 19

Членот 52 се брише.

Член 20

Во членот 53 став 1 зборовите: „на седници на обата собора општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „општинското собрание“.

Во ставот 2 зборовите: „Општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „Општинското собрание“.

Член 21

Во членот 54 зборовите: Сојузниот извршен совет“ се заменуваат со зборовите: „сојузниот секретар за сообраќај и врски, во согласност со сојузниот секретар за финансии и со сојузниот секретар за внатрешни работи,“.

Член 22

Во членот 58 став 2 зборовите: „народниот одбор на општината на седници на обата собора“ се заменуваат со зборовите: „општинското собрание“.

Член 23

Во членот 59 став 1 зборовите: „народното стопанство“ се заменуваат со зборот: „стопанството“.

Член 24

Чл. 60 до 64 се бришат.

Член 25

Во членот 5 став 2, чл. 12, 17 став 2, чл. 49, 50, 51 и 55 ст. 1 и 2, членот 56 став 1 и чл. 77 и 67 зборовите: „општинскиот народен одбор“ се заменуваат со зборовите: „општинското собрание“; во членот 5 став 3 и членот 14 ст. 2 и 3 зборовите: „општинските народни одбори“ се заменуваат со зборовите: „општинските собранија“; во членот 4 став 1 и членот 8 ст. 1 и 2 зборовите: „стопанска организација, установа“ се заменуваат со зборовите: „работна организација“; во членот 49 став 1 и членот 67 став 2 зборовите: „стопанска организација“ се заменуваат со зборовите: „работна организација“; во чл.

3, 7, 55 став 1 и членот 56 став 1 зборовите: „стопански организации, установи, општествени организации или други општествени правни лица“ — со зборовите: „работни и други организации“, со соодветно членување.

Член 26

Се овластува Законодавно правната комисија на Сојузната скупштина да го утврди пречистениот текст на Основниот закон за искористувањето на лучките и пристаништата.

Член 27

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

162.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА МОРСКОТО РИБАРСТВО

Се прогласува Основниот закон за морското рибарство, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 26 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 163

27 февруари 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ОСНОВЕН ЗАКОН ЗА МОРСКОТО РИБАРСТВО

И. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Рибите и другите морски животни во риболовното море на Југославија се општествена сопственост на кои право на користење односно право на сопственост може да се стекне под условите што се определени со закон и со прописите донесени врз основа на него.

Како морско рибарство, во смисла на овој закон, се подразбира лов, одгледување и заштита на морски риби и други морски животни.

Член 2

Морското рибарство се врши во риболовното море на Југославија и во другите мориња, ако со посебен сојузен закон не е определено поинаку.

Риболовното море на Југославија ги опфаќа внатрешните морски води, територијалното море и надворешниот морски појас, што се определени со посебен сојузен закон.

Член 3

Риболовното море на Југославија претставува единствено риболовно подрачје, ако со овој закон, со прописите донесени врз основа на него или со други сојузни закони не е определено поинаку.

Член 4

Со морско рибарство смеат да се занимаваат работни организации и поединци под определени услови.

Во риболовното море на Југославија странски државјани и странски организации не смеат да се занимаваат со морско рибарство, освен во случаите определени со овој закон или со меѓународна спогодба во која Југославија е една од договорните страни.

Во деловите на риболовното море на Југославија што со посебен сојузен акт се прогласени за поддржје од воен или друг посебен општествен интерес, за вршење на рибарството е потребно, покрај исполнувањето на другите услови, и одобрение од државниот орган определен со тој акт.

Член 5

Рибите и другите морски животни, освен морските штетници, заштитени се во риболовното море на Југославија од прекумерно искористување и уништување.

Со посебен закон можат како природни реткости да се заштитат и одделни штетни морски животни.

Член 6

Заради унапредување на морското рибарство можат да се пропишуваат мерки кон кои се должни да се придржуваат работните организации и поединци што се занимаваат со морско рибарство или со промет на риби и други морски животни.

Член 7

Надзор над спроведувањето на овој закон и на прописите донесени врз основа на него вршат органите надлежни за работите на рибарската инспекција и други органи определени со овој или со друг сојузен закон.

II. МОРСКИ РИБОЛОВ

1. Заеднички одредби

Член 8

Морскиот риболов во понатамошниот текст: риболовот) опфаќа лов на риби, ракови и главноосци.

Член 9

Риболов смее да се врши со сите риболовни средства, ако со закон или со прописи донесени врз основа на него не е определено поинаку.

Член 10

Работните и други организации и поединци што вршат риболов се должни да се придржуваат кон вобичаените правила на риболовот и не смеат да си попречуваат едните на другите.

Ако на исто ловно место ловат повеќе работни организации односно рибари, стопанскиот риболов има првенство пред спортскиот риболов а работната организација пред рибарот, а помеѓу самите работни организации односно самите рибари — оној што првиот дошол на ловното место.

Ако на исто ловно место ловат истовремено повеќе работни организации, риболовот ќе се врши според нивната меѓусебна спогодба.

Во случај на заедничко учество во риболовот, секоја организација има право на дел од уловот според капацитетот на риболовните средства со кои учествувала во риболовот.

Ако не се постигне спогодба од ставот 3 на овој член, првенство има работната организација со поголем капацитет на риболовните средства, а ако имаат исти капацитети — работната организација што врши стопански поважен риболов.

Одредбите од ст. 2 до 4 на овој член се применуваат и кога на исто ловно место ловат истовремено повеќе рибари.

Капацитетот на риболовните средства се определува според капацитетот на мрежите, јадиците, светилките и тн.

Важноста на стопанскиот риболов се определува според видот и економската вредност на рибите и другите морски животни.

Член 11

На означените места во внатрешните морски води и во територијалното море на Југославија, на кои се наоѓаат телеграфски, телефонски или електрични кабли, цевоводи или други уреди, како и археолошки предмети, забранет е риболовот со мрежи и со други риболовни средства што можат да ги оштетат.

Член 12

Риболовот може да биде стопански или спортски.

Као стопански риболов се подразбира риболовот кој има за цел остварување на доход.

Како спортски риболов се подразбира риболовот со определени риболовни средства за лична разонода или за физичка култура.

2. Стопански риболов

Член 13

Со стопански риболов смеат да се занимаваат стопанските организации на кои таквиот риболов им е запишан како предмет на работењато во регистарот на стопанските организации, како и поединци што имаат дозвола за стопански риболов.

Член 14

Во стопанскиот риболов поединците од членот 22 на овој закон не смеат да употребуваат туноволни мрежи-пливарици, повлечни мрежи (кочи) и нуркачки апарати. ниту да користат дополнителна работа од други лица повеќе отколку што е определено со прописите за занаетчиските дуќани на самостојните занаетчи, освен сезонска дополнителна работа во лов на ситна сина риба.

По исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член, со републички пропис можат да се определат подрачјата и времето во кое поединци можат да употребуваат определени повлечни мрежи.

Сојузниот секретар за земјоделство и шумарство може да определи и други риболовни средства што поединците од членот 22 на овој закон не смеат да ги употребуваат во стопански риболов, ако употребата на тие средства би го надминувала обемот на занаетчиската дејност.

Од дозволените риболовни средства поединци смеат да употребуваат само средства што им се запишани во дозволата за стопански риболов.

Член 15

Во крајбрежниот појас до 1 наутичка милја од брегот е забранет риболовот со повлечни мрежи (кочи), со крајбрежни повлечни мрежи (кочици, тартани и сл.) и со мрежи потегачи (мигавци, гирарици, коголи, страшини и сл.), освен мрежите за лов на крупна сина риба.

Само по исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член, со закон на републиката може поинаку да се регулира риболовот со мрежи потегачи за определено подрачје и во определено време.

Член 16

При риболов со повлечни мрежи во риболовни канали, забранета е употреба на бродови со мотори во јачина над 80 кс.

Окото на вреќата (сакот) на повлечната мрежа од ставот 1 на овој член не смее да биде помало од 20 мм, мерено од јазол до јазол во воена состојба.

Член 17

На местата покрај брегот каде што ситна сина риба почесто се појавува (ловиште), риболовот се врши според редоследот определен од надлежниот орган.

Член 18

Стопански риболов надвор од Јадранското Море смеат да вршат само стопански организации за кои се утврди дека ги исполнуваат определените услови во поглед на средствата за риболов и квалификациите на персоналот.

3. Спортски риболов**Член 19**

Спортски риболов смее да се врши само со следните средства: поврази (туѓи), панули, стапови за фрлање јадици, подводни пушки без експлозивно полнење, харпуни, парангали до вкупно 200 јадици и ости со светилка до 400 свеќи или без неа — со употреба на чамец на весла, едра или мотор.

По исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член, надлежниот орган може да дозволи и употреба на мрежи стојачници (гавунари) за лов на риба што служи како мамец, ако таква риба тешко може да се најде на месниот пазар.

За заеднички спортски риболов (на членови на спортски друштва, туристи и др.) смеат да се употребуваат и поголеми рибарски, спортски и други бродови.

Во спортскиот риболов е забранета употребата на нуркачки апарати.

Член 20

Со спортски риболов смеат да се занимаваат поединци што имаат дозвола за спортски риболов.

Со закон може да се определи да не е потребна дозвола за одделни видови спортски риболов.

Член 21

За вршење спортски риболов, освен за спортскиот риболов од членот 20 став 2 на овој закон, се плаќа надоместок до височината определена со закон на републиката.

Надоместокот од ставот 1 на овој член е приход на општината на чија територија се врши спортскиот риболов.

Надоместокот се плаќа при издавањето на дозвола за спортски риболов.

Членови на поморските спортски риболовни друштва на Југославија не плаќаат надоместок за вршење спортски риболов.

4. Дозвола за риболов**Член 22**

Дозвола за стопански риболов може да добие југословенски државјанин или странски државјанин постојано настанет на територијата на Југославија, кој ги исполнува следните услови:

- 1) да е деловно способен;
- 2) да има стручна спрема или да е стручно оспособен за вршење стопански риболов, ако со закон на републиката не е определено поинаку;
- 3) со правносилна судска пресуда или со правносилно решение од судија за прекршоци да не му е забрането занимавање со стопански риболов.

Дозволата за стопански риболов се издава на неограничено време.

Дозволите за стопански риболов ги издава органот на управата надлежен за морското рибарство на општината на чија територија подносителот на барањето има живеалиште.

Член 23

Странски државјани што не се постојано настани на територијата на Југославија и странски организации можат да добијат дозвола за стопански риболов под условите и на начинот определен со меѓународна спогодба во која Југославија е една од договорните страни.

Член 24

Дозвола за спортски риболов можат да добијат државјани на Југославија и странски државјани.

Член 25

Дозволите за спортски риболов ги издава органот на управата надлежен за морското рибарство на општината на чија територија ќе се врши спортски риболов односно организацијата на која овој орган ѝ го доверил издавањето на овие дозволи (туристичка или друга организација).

Членската карта на поморско спортско риболовно друштво важи како дозвола за спортски риболов за календарската година за која картата е заверена од тоа друштво.

Член 26

Дозволите за стопански риболов и заверените членски карти на поморските спортски риболовни друштва важат за риболовното море на Југославија како единствено риболовно подрачје, ако со овој закон или со друг сојузен закон не е определено поинаку.

Дозволите за спортски риболов важат на територијата на општината чиј орган ги издал.

III. ОДГЛЕДУВАЊЕ НА РИБИ, ОДГЛЕДУВАЊЕ И ЛОВ НА ДРУГИ МОРСКИ ЖИВОТНИ И МЕРКИ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА МОРСКОТО РИБАРСТВО**Член 27**

Со одгледување на риби и со одгледување и лов на други морски животни смеат да се занимаваат стопанските организации и поединците од членот 13 на овој закон, како и стопанските организации на кои таа дејност им е запишана како предмет на работењето во регистарот на стопанските организации.

Член 28

За подигање одгледувалишта на школки и на прави за одгледување и лов на риби во бокатни води (лагунарен риболов) и рибници потребно е и гунарен риболов) и во рибници потребно е, покрај исполнувањето на условите од членот 27 на овој закон, и одобрение од надлежната лучка капетанија и од органот надлежен за работите на санитарната инспекција.

Органите од ставот 1 на овој член се должни да издадат одобрение ако местото на кое одгледувалиштето односно направите се подигаат не му смеќава на сообраќајот односно ако им одговара на здравствените услови.

Член 29

Работните организации и поединци што се занимават со морско рибарство се должни да ги применуваат мерките за унапредување на морското рибарство (начин на сместување и транспорт на уловената риба и други морски животни, употреба на определени средства за риболов и др.) пропишани со свој закон или врз основа на закон.

Член 30

Научните установи што се занимаваат со морско рибарство според својот план на научно истражувачката работа, не се ограничени со условите и забраните определени со овој закон, освен со условите односно забраните од членот 4 став 3, чл. 10, 11, 28 и 41 став 2 и членот 44 од овој закон.

IV. ЗАШТИТА НА МОРСКОТО РИБАРСТВО**Член 31**

Забрането е да се лови рибин млад, недораснати риби и недораснати други морски животни.

По исклучок од одредбата на ставот 1 од овој член, со закон на републиката може на работните организации и поединците од чл. 13 и 27 на овој закон да им се дозволи лов на риби и на други морски животни од ставот 1 на овој член со цел за одгледување или населување на риби и други морски животни на нови подрачја.

Член 32

Заради заштита на работниот млад, недораснатите риби и други морски животни може, во согласност со законот на републиката:

- 1) да се определи големината на економски важните риби и други морски животни до која тие не смеат да се ловат ниту да се пуштаат во промет;
- 2) да се ограничи или забрани употребата на одделни видови мрежи или други средства за стопански риболов;
- 3) да се определи големината на окото за одделни мрежи за стопански риболов;
- 4) да се определи ловостој за одделни видови риби и други морски животни.

Член 33

Со цел за одгледување и размножување на риби и други морски животни со закон на републиката се установуваат риболовни резервати.

Риболовните резервати се делови од крајбрежен морски појас од 1 наутичка милја од брегот е кои постојат погодни природни услови за одгледување и размножување на риби и други морски животни (заливи, ували, устија на реки и сл.).

Во риболовните резервати, по правило, е забранет риболовот и ловот на други морски животни.

По исклучок, врз основа на закон на републиката може, заради правилно размножување на риби и други морски животни, да им се дозволи на одделни работни организации и на поединци риболов и лов на други морски животни во риболовниот резерват за определено време и со определни средства.

Член 34

Забрането е да се лови риба или други морски животни со експлозивни или хемиски средства што ги отепуваат, трујат или замажуваат, и така уловената риба и други морски животни да се собираат или пуштаат во промет.

Член 35

Забрането е да се пуштаат или фрлаат во риболовното море на Југославија, во реките што се влеваат во тоа море или во езерата поврзани со тоа море, течни или цврсти отпадоци од производство или преработка, или какви и да да било други предмети или материји што ги уништуваат рибите или другите морски животни, кои штетно влијаат врз биолошките услови за нивниот опстанок и развој или им ја намалуваат нивната пазарна вредност.

Член 36

Забрането е риболовното море на Југославија да се загадува со нафта, масло или нивни деривати, со чистење на танкови, со исфрлање на остатоци од дератизација на бродови или со потопување радиоактивни отпадоци.

V. НАДЗОР**Член 37**

Надзор над спроведувањето на овој закон и на прописите донесени врз основа на него вршат органите надлежни за работите на рибарската инспекција.

Член 38

За вршење на работите на рибарската инспекција на море органот надлежен за работите на рибарската инспекција може да има моторни чамци со персонал кој може да биде вооружен (рибарска стража).

Рибарската стража ја раководи рибарски инспектор.

Рибарскиот инспектор и персоналот на рибарската стража се должни за време на службата на море да носат службени ознаки.

Покрај овластувањата од членот 41 на овој закон, рибарскиот инспектор има право и должност

да ги легитимира, претресува и приведе до надлежните органи лицата што ги затекнал во извршување на дело казниво според овој закон или според членот 248 од Кривичниот законик.

Право на употреба на огнено оружје имаат овластените лица на рибарска стража согласно со чл. 65 и 104 од Основниот закон за службата на внатрешните работи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 46/64).

Член 39

Сојузниот секретаријат за земјоделство и шумарство се грижи за унапредувањето на службата на рибарската инспекција на територијата на Југославија во работите од исклучива надлежност за федерацијата или во работите од интерес за целата земја, како и за спроведувањето на меѓународните договори што се однесуваат на морското рибарство во Југославија.

Член 40

Ако органот надлежен за работите на рибарската инспекција на потесна општествено-политичка заедница не изврши некоја од работите од својата надлежност, таа работа може да ја изврши сојузниот орган надлежен за работите на рибарската инспекција на трошок на органот што бил должен да ја изврши таа работа.

Член 41

Во вршењето на работите на рибарската инспекција рибарскиот инспектор, покрај овластувањата што ги има според општите прописи за органите надлежни за работите на рибарската инспекција, е овластен и:

- 1) да прегледува бродови, бродски исправи, чамци и други средства со кои се врши морско рибарство, дозволи за риболов и легитимации на поморски спортски риболовни друштва;
- 2) да прегледува објекти, деловни простории и книги на работни организации и на поединци што се занимаваат со морско рибарство или пуштаат во промет риби и други морски животни;
- 3) да запре извршување на незаконити дејствија;
- 4) привремено, до конечна одлука на надлежниот орган, да одземе дозвола за риболов односно легитимација на поморско риболовно друштво, како и улов, средства, опрема и брод за вршење морско рибарство, ако постои основано сомневање дека со нив е сторено кривично дело од членот 248 на Кривичниот законик, прекршок или стопански престап предвиден со овој закон, со прописи донесени врз основа на него или со други прописи што се однесуваат на морското рибарство;
- 5) да нареди во итни случаи, во кои би настапила штета по општиот интерес, мерки за спречување на штетата;
- 6) да ги известува надлежните органи за забележаните неправилности и да бара нивна интервенција ако самиот не е овластен да постапи непосредно;
- 7) да собира податоци и известувања од одговорните лица, сведоци, вештаци и други лица, кога е тоа потребно;
- 8) да презема и други мерки и дејствија за кои е овластен со посебни прописи.

Работните и други организации и поединци, чија работа подлежи на надзор од рибарските инспектори, се должни на рибарскиот инспектор да му овозможат вршење на надзор и да му ги дадат потребните податоци.

Член 42

Кога рибарскиот инспектор при вршењето на надзор утврди дека пропис или мерка не е никако или не е правилно применета, ќе нареди со решение утврдена неправилност да се отстрани во определен рок, ако е тоа можно, односно ќе изврши управна мерка, ако е овластен за тоа.

Жалбата против решението од ставот 1 на овој член не го задржува извршувањето на решението.

Рибарскиот инспектор може да го одложи извршувањето на решението против кое е изјавена жалба, ако поради одлагањето не би настапила опасност по луѓето или имотот или извршувањето би предизвикало штета која тешко може да се поправи.

Член 43

Кога рибарскиот инспектор ќе утврди дека со повредата на прописот е сторен прекршок, стопански престап или кривично дело, тој е должен без одлагање да поднесе барање за поведување прекршочна постапка односно да му поднесе пријава на јавниот обвинител надлежен за поведување постапка поради стопански престап односно кривично дело.

Органот на кој му е поднесено барањето за поведување прекршочна постапка односно органот на кој му е поднесена пријава за поведување постапка поради стопански престап или кривично дело, во смисла на ставот 1 од овој член, е должен за резултатот на постапката да го извести органот чиј инспектор го поднесол барањето за поведување на постапката.

Против решението за прекршокот жалба може да изјави и органот чиј инспектор го поднесол барањето за поведување на постапката.

Член 44

Ако организација или поединец во определениот рок не ги изврши мерките наредени врз основа на овој закон или прописите донесени врз основа на него, тие мерки може да ги изврши органот надлежен за работите на рибарска инспекција или друга организација што ќе ја овласти тој, на трошок на организацијата односно поединецот што бил должен да ја изврши определената мерка.

Член 45

Рибарскиот инспектор мора да ја има пропишаната стручна спрема и да ги исполнува другите определени услови.

Рибарскиот инспектор мора да има легитимација со која се утврдува неговото својство на рибарски инспектор.

Поблиски прописи за стручната спрема и за другите услови, како и за легитимацијата — за сојузен рибарски инспектор, донесува сојузниот секретар на земјоделство и шумарство.

Член 46

Органите на Југословенската народна армија, органите на управата надлежни за безбедноста на пловидбата и царинските органи што вршат служба на море, ги имаат овластувањата наведени во точ. 4, 6, 7 и 8, а во поглед на странските рибарски бродови — и овластувањата од точ. 1, 3 и 5 на ставот 1 од членот 41 на овој закон.

По жалбите против решенијата донесени врз основа на ставот 1 од овој член решава републичкиот орган на управата надлежен за морското рибарство.

VI. КАЗНЕНИ ОДРЕДБИ

Член 47

Со парична казна од 100.000 динари до 5.000.000 динари ќе се казни за стопански престап работна организација или друго правно лице:

1) ако лови рибин млад, недораснати риби или ненедораснати други морски животни кога тоа не е дозволено (член 31);

2) ако лови во време на ловостој (член 32 точка 4);

3) ако врши риболов или лов на други морски животни во риболовен резерват кога тоа не е дозволено (член 33 ст. 2 и 4);

4) ако риби или други морски животни лови со експлозивни или хемиски средства или така уловените ги собира или пушта во промет (член 34);

5) ако пушта или фрла во риболовното море на Југославија, во реките што се влеваат во тоа мо-

ре или во езерата поврзани со тоа море, течни или цврсти отпадоци од производство или преработка, или какви и да било други предмети или материји што ја уништуваат рибата или други морски животни, или кои штетно влијаат врз биолошките услови за пивниот опстанок или развој или им ја намалуваат нивната пазарна вредност (член 35);

6) ако го загадува риболовното море на Југославија со исфрлање од брод нафта, масло или нивни деривати со чистење на танкови, со исфрлање на остатоци од дератизација на бродови или со потопување на радиоактивни отпадоци (член 36);

За стопанскиот престап од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 10.000 до 300.000 динари и одговорното лице во работната организација или во другото правно лице.

Член 48

Со парична казна од 50.000 до 3.000.000 динари ќе се казни за стопански престап работна организација или друго правно лице:

1) ако во крајбрежниот појас до 1 наутичка миља од брегот врши риболов со повлечни мрежи, со крајбрежни повлечни мрежи, или со мрежи потегачи, кога тоа не е дозволено (член 15);

2) ако при риболов со повлечни мрежи во риболовни канали употребува бродови со мотори во јачина над 80 KS или повлечни мрежи со око на вреќата (сакот) помало од 20 mm (член 16);

3) ако лови или пушта во промет риби или други морски животни под пропишаната големина (член 32 точка 1);

4) ако врши риболов со забранети средства или противно на пропишаното ограничување (член 32 точка 2);

5) ако врши стопански риболов со мрежи што имаат очи помали од пропишаните (член 32 точка 3).

За стопанскиот престап од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 5.000 до 100.000 динари и одговорното лице во работната организација или во другото правно лице.

Член 49

Со парична казна од 20.000 до 1.000.000 динари ќе се казни за прекршок работна организација или друго правно лице:

1) ако без одобрение од надлежниот орган врши дејност на морското рибарство во делови на риболовното море на Југославија што се прогласени за подрачје од воен или друг посебен општествен интерес (член 4 став 3);

2) ако на означените места во внатрешните морски води или во територијалното море на Југославија, на кои се наоѓаат телеграфски, телефонски или електрични кабли, цевоводи или други уреди, како и археолошки предмети, врши риболов со мрежи или со други риболовни средства што можат да ги оштетат (член 11);

3) ако бесправно се занимава со стопански риболов или со други дејности на морското рибарство (чл. 13 и 27);

4) ако без решение со кое се утврдува дека ги исполнува определените услови, врши стопански риболов надвор од Јадранското море (член 18);

5) ако без претходно одобрение подига нови одгледувалишта на школки или направи за одгледување или лов на риби во бокални води (лагунарен риболов) или во рибници (член 28);

6) ако не ги применува пропишаните мерки за унапредување на морското рибарство (член 29).

За прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 3.000 до 50.000 динари и одговорното лице во работната организација или во другото правно лице.

Член 50

Со парична казна од 10 000 до 300 000 динари ќе се казни за прекршок работна организација или друго правно лице:

1) ако не се придржува кон вообичаените правила на риболовот, кон меѓусебната спогодба односно кон прописите за првенство во риболовот, или попречува други лица во риболовот (член 10);

2) ако риболовот на ситна сина риба на определени места покрај брегот (ловиште) го врши противно на определениот редослед (член 17);

3) ако не им овозможи вршење на надзор на органите на рибарската инспекција или не им даде потребни податоци (член 41 став 2 и член 46).

За прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна од 1 000 до 30 000 динари и одговорното лице во работната организација или во другото правно лице.

Член 51

Со парична казна од 100 000 до 3 000 000 динари ќе се казни за прекршок заповедник на рибарски брод ако врши стопански риболов во риболовното море на Југославија без пропишана дозвола или на начин кој не е во согласност со дозволата или со меѓународната спогодба на Југославија (член 23), а со намера да го изнесе уловот од Југославија.

За прекршокот од ставот 1 на овој член може да се изрече и заштитната мерка одземање на уловот, на средствата и опремата за риболов, без оглед чија сопственост се тие.

Ако е со ист брод порано сторен прекршок од ставот 1 на овој член или капетанот на бродот порано е казнуван поради ист или сличен прекршок, може да се изрече и заштитната мерка одземање на бродот со кој е сторен прекршокот, без оглед чија сопственост е тој.

Член 52

Со парична казна од 5 000 до 300 000 динари ќе се казни за прекршок поединец:

1) ако изврши некој од повредите од членот 47 став 1 точ. 1, 2, 3, 5 и 6 и членот 48 на овој закон;

2) ако врши стопански риболов со средства што не се дозволени или што не се запишани во неговата дозвола (член 14);

3) ако во стопанскиот риболов користи дополнителна работа од други лица повеќе отколку што е дозволено (член 14 став 1).

За прекршокот од членот 47 став 1 точ. 1, 2, 3 и 5 може, наместо парична казна, да се изрече казната затвор до 30 дена или обете казни заедно.

Член 53

Со парична казна до 200 000 динари ќе се казни за прекршок поединец:

1) ако стори некоја од повредите од членот 49 став 1 точ. 1, 2, 3 и 5 и членот 50 на овој закон;

2) ако врши спортски риболов со недозволени средства (член 19).

Со парична казна до 50 000 динари ќе се казни за прекршок поединец ако бесправно врши спортски риболов (член 20).

Член 54

За стопанските престапи односно прекршоците наведени во членот 47 став 1 точ. 1 до 4, чл. 48 и 49 став 1 точ. 3 и 4, членот 50 став 1 точ. 1 и 2, членот 52 став 1 точка 2 и членот 53 од овој закон, може, покрај казната, да се изрече и заштитната мерка одземање на средствата со кои е постигнат уловот; заштитната мерка одземање на рибите и другите морски животни не е дозволено уловени или недозволено пуштени во промет; заштитната мерка одземање на имотната корист постигната со тие стопански престапи односно прекршоци.

За стопанските престапи од ставот 1 на овој член може на одговорното лице, покрај казната, да

му се изрече и заштитната мерка забрана на занимавање со риболов во работна организација во траење од три години, а за прекршоците од ставот 1 на овој член може на одговорното лице во работна организација или на поединец да му се изрече заштитната мерка забрана на занимавање со риболов во траење до една година.

VII. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 55

Поединците кои на денот на влегувањето во сила на овој закон биле сопственици на средства за риболов кои според членот 14 од овој закон не можат да се употребуваат за стопански риболов, можат да ги употребуваат тие средства и понатаму до нивното расходување односно отуѓување.

Член 56

Досегашната рибарска стража, која беше во надлежност на други органи, од 1 април 1965 година преминува во надлежност на органите надлежни за работите на морското рибарство, со моторните чамци, опремата и другите средства потребни за вршење работи на рибарската инспекција.

Член 57

Работните организации и другите правни лица што се занимаваат со рибарство се должни да го приспособат своето работење кон одредбите од овој закон во рок од шест месеци од денот на неговото влегување во сила.

Поединците што се занимаваат со морско рибарство а немаат дозволи пропишани со овој закон, се должни да ги прибават во рок од три месеца од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Работните организации односно поединците што не ќе постапат според одредбите од ставот 1 односно 2 на овој член, го губат правото да се занимаваат со морско рибарство по истекот на рокот од 6 односно 3 месеци.

Член 58

Се овластува републиката да донесува прописи за применување на одредбите од исклучивата надлежност на федерацијата наведени во членот 4 ст. 2 и 3 и чл. 22 до 24 во поглед на странските државјани и организации.

Член 59

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Општиот закон за морскиот риболов („Службен лист на СФРЈ“, бр. 12/50).

Член 60

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

163.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ЗАШТИТАТА ОД ПОЖАР

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Основниот закон за заштитата од пожар, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на

седницата на Организационо-политичкиот собор од 27 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 183
1 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ЗАШТИТАТА ОД ПОЖАР

Член 1

Во Основниот закон за заштитата од пожар („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 18/56) во членот 2 ст. 1 и 3 зборовите: „стопанските и општествените организации“ се заменуваат со зборовите: „работните и други организации“.

Член 2

Во членот 3 став 1 зборовите: „народните одбори на општините“ се заменуваат со зборовите: „собранијата на општините“.

Ставот 2 се брише.

Член 3

Членот 8 се менува и гласи:

„Одобрение за изградба на објекти споменати во чл. 5 до 7 на овој закон може да се издаде само ако се исполнети условите предвидени во тие членови за одделни видови објекти.“

Член 4

Во членот 9 ставот 2 се менува и гласи:

„Поголемите станбени згради во градови и во други густо населби мораат да бидат снабдени со најпотребен материјал, алат и уреди за гаснење на пожар.“

Се додава нов став 3, кој гласи:

„Што се смета како поголема станбена зграда во смисла на ставот 2 од овој член се определува со републички пропис.“

Член 5

Во членот 10 став 1 зборовите: „Сојузниот извршен совет“ се заменуваат со зборовите: „Сојузниот секретар за внатрешни работи“.

Член 6

Во членот 11 зборовите: „со посебни прописи“ се бришат, а зборовите: „народните одбори на околните и општините“ се заменуваат со зборовите: „собранијата на општините“.

Член 7

Во членот 12 став 1 зборовите: „стопанските и општествените организации, установите“ се заменуваат со зборовите: „работните и други организации“.

Во ставот 2 зборовите: „организациите, установата или органите од претходниот став“ се заменуваат со зборовите: „работните и други организации и државните органи“.

Член 8

Во членот 13 став 1 зборовите: „стопанските и општествените организации“, а зборовите: „стопанско претпријатие или на општествена организација“ — со зборовите: „работна или друга организација“.

Член 9

Во членот 14 зборовите: „надлежниот управен орган за внатрешни работи“ се заменуваат со зборовите: „општинскиот орган на внатрешните работи“.

Член 10

Во членот 15 став 1 зборовите: „Народната милиција“ се заменуваат со зборот: „милицијата“ а зборовите: „орган на народниот одбор на општината“ — со зборовите: „општински орган“.

Член 11

Во членот 16 ставот 1 се менува и гласи:

„Работите во врска со заштитата од пожар ги врши општинскиот орган на внатрешните работи.“

Член 12

Во членот 17 ставот 1 се менува и гласи:

„Општинскиот орган на внатрешните работи се грижи граѓаните, државните органи и работните и други организации да ги извршуваат мерките за заштита од пожар предвидени со закон и со други прописи донесени врз основа на закон.“

Во ставот 2 наместо зборовите: „надлежниот управен орган“ се ставаат зборовите: „општинскиот орган на внатрешните работи“.

Ставот 3 се менува и гласи:

„Покрај работите што врз основа на закон и други прописи непосредно ги врши општинскиот орган на внатрешните работи, тој орган врши и надзор над работата на противпожарните единици во поглед на спроведувањето на мерките за заштита од пожар.“

Ставот 4 се брише.

Член 13

Во членот 18 став 2 зборовите: „народниот одбор на општината“ се заменуваат со зборовите: „собранието на општината“.

Ставот 3 се менува и гласи:

„Противпожарни единици можат да се основаат и во места со помалку од 15.000 жители.“

Член 14

Во членот 19 ст. 2 и 3 се бришат.

Член 15

Во членот 20 став 2 зборовите: „стопанските претпријатија“ се заменуваат со зборовите: „работните организации“.

Член 16

Во членот 22 ставот 2 се менува и гласи:

„Старешината на професионална противпожарна единица непосредно одговара пред старешината на општинскиот орган на внатрешните работи.“

Ставот 3 се брише.

Член 17

Во членот 23 зборовите: „Стопанските претпријатија и установи што“ се заменуваат со зборовите: „Работните организации што“, зборовите: „претпријатија или установи“ — со зборовите: „работни организации“, а зборовите: „секретаријатот за внатрешни работи на народниот одбор на околицата“ — со зборовите: „општинскиот орган на внатрешните работи“.

Член 18

Во членот 24 ставот 1 се менува и гласи:

„Собранието на општината може, ако го бараат тоа интересите на противпожарната заштита, да ѝ нареди на работна организација или на поголем број работни организации да организираат противпожарна единица со соодветна опрема.“

Ст. 2 и 3 се бришат.

Член 19

Во членот 25 став 1 зборовите: „стопанско претпријатие или установа“ се заменуваат со зборовите: „работна организација“.

Во ставот 2 зборовите: „претпријатието или во установата“ се заменуваат со зборовите: „работната организација“, а зборовите: „посебна награда“ — со зборовите: „посебен надоместок“.

Член 20

Во членот 26 став 1 зборовите: „Претпријатијата и установите“ се заменуваат со зборовите: „работните организации“.

Во ст. 2 и 4 зборот „службеник“ се брише.

Член 21

Членот 27 се брише.

Член 22

Во членот 29 став 1 зборот: „Законот“ се заменува со зборот: „прописите“.

Ставот 2 се брише, а досегашниот став 3 станува став 2.

Член 23

Во членот 30 став 2 зборовите: „народниот одбор на општината или на околицата“ се заменуваат со зборовите: „општинското или околицкото собрание“, а зборовите: „плата или награда“ — со зборот: „надоместок“.

Член 24

Во членот 31 ставот 1 се менува и гласи:

„Доброволните противпожарни друштва на територијата на општината се здружуваат во општински противпожарен сојуз, општинските противпожарни сојузи — во републички противпожарен сојуз, а републичките противпожарни сојузи — во Противпожарен сојуз на Југославија. Со републички прописи може да се предвиди основање и на околицки противпожарни сојузи.“

Член 25

Членот 32 се брише.

Член 26

Во членот 33 став 2 зборовите: „началникот на секретаријат за внатрешни работи на народниот одбор на околицата“ се заменуваат со зборовите: „општинскиот односно околицкиот орган на внатрешните работи“.

Член 27

Во членот 37 став 1 зборовите: „началникот на секретаријатот за внатрешни работи на народниот одбор на околицата“ се заменуваат со зборовите: „општинскиот односно околицкиот орган на внатрешните работи“, а зборовите: „подрачјето на околицата“ — со зборовите: „територијата на општината односно околицата“.

Ставот 2 се менува и гласи:

„Кога гаснење на пожар или спасување не може да се обезбеди на начинот предвиден во ставот 1 на овој член, општинскиот односно околицкиот орган на внатрешните работи на општината односно на околицата може да побара од надлежниот орган на околицата или од повеќе соседни општини односно околии во гаснењето или спасувањето да укажат помош и противпожарните единици од територијата на тие општини односно околии.“

Член 28

Во членот 38 став 1 зборовите: „началникот на секретаријатот за внатрешни работи на народниот одбор на околицата“ се заменуваат со зборовите: „општинскиот односно околицкиот орган на внатрешните работи“, зборовите: „народниот одбор на околицата“ — со зборовите: „општинското односно околицкото собрание“, а по зборот: „жители“ се додаваат зборовите: „на општината односно“.

Во ставот 2 зборовите: „стопанските и општествените организации“ се заменуваат со зборовите: „работните и други организации“.

Член 29

Во членот 39 ставот 4 се брише.

Член 30

Во членот 40 став 2 зборовите: „народниот одбор на општината на чие подрачје“ се заменуваат со зборовите: „собранието на општината на чија територија“, а зборот: „должен“ — со зборот: „должно“.

Во ставот 3 зборовите: „плата што би ја имале“ се заменуваат со зборовите: „надоместок што би го имале“.

Ставот 4 се брише.

Член 31

Во членот 42 став 1 зборовите: „на своето подрачје“ се заменуваат со зборовите: „на својата територија“.

Во ставот 2 зборовите: „народниот одбор на околицата“ се заменуваат со зборовите: „околицкото собрание“.

Во ставот 3 зборовите: „Стопанските претпријатијата и установите што“ се заменуваат со зборовите: „Работните организации што“.

Во ставот 4 зборовите: „установите и стопанските и општествените организации“ се заменуваат со зборовите: „работните и други организации“.

Член 32

Во членот 43 ставот 1 се менува и гласи:

„Противпожарните уреди, опремата и средствата за гаснење пожар што се произведуваат во земјата или се увезуваат, мораат да им одговараат на пропишаните стандарди.“

Во ставот 2 зборовите: „републичкиот државен секретаријат за внатрешни работи се заменуваат со зборовите: „републичкиот орган на внатрешните работи“.

Член 33

Во членот 44 став 1 зборовите: „на околицкиот противпожарен фонд“ се заменуваат со зборовите: „на противпожарниот фонд ако овој постои“.

Ставот 2 се менува и гласи:

„Помош на доброволните противпожарни друштва и на нивните противпожарни сојузи можат да им доделуваат општествено-политички заедници, работни и други организации и граѓани.“

Член 34

Членот 45 се менува и гласи:

„Осигурителните заводи се должни да ѝ уплатуваат на соодветната општина 4% од сите премии за осигурување од пожар што ги наплатуваат на територијата на односната општина.“

Овие средства претставуваат приход на општината и можат да се користат исклучиво за потребите на противпожарната заштита.“

Член 35

Во членот 47 став 2 бројот: „10.000“ се заменува со бројот: „20.000“.

Во ставот 3 бројот: „5.000“ се заменува со бројот: „10.000“.

Во ставот 4 бројот: „200.000“ се заменува со бројот: „300.000“, а зборовите: „стопанската и општествената организација“ со зборовите: „работната или друга организација“.

Во ставот 5 зборовите: „стопанската и општествената организација“ се заменуваат со зборовите: „работната и друга организација“, а бројот: „10.000“ — со бројот: „20.000“.

Ставот 6 се брише.

Член 36

Членот 48 се брише.

Член 37

Во членот 50 ставот 1 се брише.

Член 38

До донесувањето на правилник за распределба на личните доходи на професионалните противпожарници, распределбата на личните доходи на професионалните противпожарници ќе се врши на досегашниот начин.

Член 39

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Уредбата за звањата и платите на професионалните противпожарници („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 45/58 и 6/59).

Член 40

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

164.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ПРОМЕТОТ НА ЕКСПЛОЗИВНИ МАТЕРИИ

Се прогласува Законот за прометот на експлозивни материи, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Стопанскиот собор од 26 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 167
27 февруари 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ПРОМЕТОТ НА ЕКСПЛОЗИВНИ МАТЕРИИ

Член 1

Со промет на експлозивни материи можат да се занимаваат работни организации што се регистрирани како работни организации кои се занимаваат со промет на експлозивни материи и кои ќе добијат дозвола од надлежниот републички орган на управата.

Со промет на експлозивни материи можат да се занимаваат и работни организации што ги произведуваат овие материи, како и нивните деловни здруженија.

Кои видови експлозивни материи ќе се пуштаат во промет определува државниот секретар за народна одбрана.

Член 2

Одредбите од овој закон не се однесуваат на Југословенската народна армија и на претпријатијата што произведуваат за определени потреби на Југословенската народна армија, освен во поглед на експлозивните материи што не се наменети за потребите на Југословенската народна армија.

Член 3

Експлозивни материи можат да им се продаваат само на лица и работни и други организации што имаат дозвола за нивни набавки.

Дозволата за набавка на експлозивни материи од ставот 1 на овој член ја издава надлежниот општински орган на управата на чија територија се наоѓа живеалиштето на лицето односно седиштето на работната или друга организација или нивен погон на кои им се издава дозволата.

Член 4

Работните организации што продават, употребуваат или вршат промет на експлозивни материи се должни за набавените, продадените и потрошените количини на експлозивни материи да водат точна евиденција.

Член 5

Работните организации што се занимаваат со промет на експлозивни материи можат во своите продавници да држат најмногу до 10 килограми експлозив, детонаторски капсули и електрични детонатори. Продавниците мораат да бидат обезбедени од пожар и кражба.

Експлозивите, детонаторските капсули и електричните детонатори во количини поголеми од 10 килограми мораат да се чуваат во посебни магацини што за таа цел се изградени

Член 6

Магацини за држење експлозивни материи можат да се подигаат само надвор од населени места.

Местото на кое ќе се подигнат магацини за држење експлозивни материи го определува надлежниот општински орган на управата во спогодба со надлежниот воено-територијален орган.

Член 7

Надзор над прометот и потрошокот на експлозивни материи врши надлежниот општински орган на управата.

Член 8

Со парична казна до 300.000 динари ќе се казни за прекршок работна организација:

1) која пушта во промет експлозивни материи а нема дозвола за промет на овие материи;

2) која продава или набавува експлозивни материи за чиј промет не постои одобрение од надлежниот орган од членот 1 на овој закон;

3) која им продава експлозивни материи на граѓани, работни и други организации што немаат дозвола за нивна набавка;

4) која држи експлозивни материи противно на одредбите на членот 5 од овој закон;

5) која не води или неуредно ја води евиденцијата за набавката, продажбата и потрошокот на експлозивни материи (член 4).

За прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната или друга организација со парична казна до 30.000 динара.

Со парична казна до 20.000 динари ќе се казни за прекршок физичко лице што се занимава со промет на експлозивни материи противно на одредбите од овој закон.

Член 9

Поблиски прописи за прометот, држењето и чувањето на експлозивни материи, како и за нивната евиденција донесува надлежниот сојузен орган на управата во согласност со државниот секретар за народна одбрана.

Член 10

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Уредбата за прометот со огнено оружје, муниција и со експлозивни средства („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/52) како и прописите што се во спротивност со одредбите од овој закон.

Член 11

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

165.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА ПРОМЕТОТ НА ЗАПАЛИВИ ТЕЧНОСТИ

Се прогласува Основниот закон за прометот на запаливи течности, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февру-

ари 1965 година и на седницата на Стопанскиот совет од 26 февруари 1965 година.

П. Р. Бр. 166
27 февруари 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ОСНОВЕН ЗАКОН ЗА ПРОМЕТОТ НА ЗАПАЛИВИ ТЕЧНОСТИ

Член 1

Запаливи течности можат да се натоваруваат, транспортираат, растоваруваат и да се држат во склад само под условите пропишани со овој закон и со прописите донесени врз основа на него.

Член 2

Натоварување, растоварување, пренесување и внесување во складови на запаливи течности може да се врши само дење и при строга забрана на пристапот за безработни лица, а по исклучок може да се врши и ноќе под услов осветлувањето да биде без пламен.

Член 3

Во поглед на транспортирањето на запаливи течности со средства на јавниот сообраќај во сè се применуваат прописите за транспортирање на опасни и запаливи материји пропишани за определени видови транспортни средства.

Член 4

Натоварот, транспортот, растоварот и сместувањето во склад на запаливи течности се врши под контрола и упатства на стручно оспособено лице што ќе го определи работната или друга организација. Со пратките на запаливи течности можат да ракуваат само стручно оспособени лица.

Член 5

На пристаништа, железнички станици и други места на кои се врши натовар, растовар, полнење и источување на запаливи течности, ќе се определи посебно место, одвоено од другиот промет и објектите, на кое се врши промет на запаливи течности.

Член 6

Запаливи течности во количина поголема од 200 литра мораат да се држат во метални буриња, а поголема од 1000 литра — во метални танкови (цистерни) или резервоари.

За големи количини на запаливи течности магацините односно резервоарите мораат да се изградуваат надвор од населените места и посебно да се обезбедат.

Член 7

Магацини, резервоари и танкови за сместување и држење запаливи течности можат да се подигаат само на оние места што ќе ги одобри надлежниот општински орган на внатрешните работи.

Магацините и резервоарите во кои се чуваат запаливи течности мораат да бидат изградени од несогорлив материјал и не смеат да имаат никаков допир со згради за живеење или со други јавни објекти и мораат да бидат оддалечени од фабрики, железнички пруги и други поважни објекти.

Член 8

Магацини за сместување на запаливи течности во неограничени количини можат да се подигаат само на места што ќе ги определи Сојузниот секретаријат за внатрешни работи во спогодба со Државниот секретаријат за народна одбрана. Овие магацини мораат да бидат обезбедени со постојана стража и со заштитен појас.

Член 9

Објектите во кои се сместени запаливи течности мораат да ги раководеат стручно оспособени лица. Овие лица се одговорни за секоја неправилност во поглед на раководењето и чувањето на запаливите течности и се должни да ги преземаат сите мерки со цел за спречување на избувнување пожар или експлозија во овие објекти.

Раководителот на работната или друга организација на која ѝ припаѓа објектот во кој се сместени запаливи течности е должен да врши надзор над работата на раководителот на објектот и е одговорен за извршувањето на прописите во поглед на држењето и чувањето на запаливите течности.

Пристапот во објектите во кои се сместени запаливи течности им е дозволен само на лица што се запослени во тие објекти и на овластените контролни органи со присуство на раководителот на објектот.

Член 10

Со парична казна до 300 000 динари ќе се казни за прекршок работна или друга организација:

1) која противно на одредбите од овој закон држи, натоварува, транспортира или растоварува запаливи течности;

2) која држи во магацини, резервоари и танкови количини на запаливи течности поголеми од пропишаните;

3) која не ќе обезбеди со заштитен појас и со стража магацин со неограничени количини запаливи течности;

4) која ќе дозволи да ракува со магацин лице што не е стручно оспособено за ракување со запаливи течности.

За прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни со парична казна до 30.000 динари одговорното лице во работната или друга организација односно раководителот на објект во кој се сместени запаливи течности.

Член 11

Поблиски прописи за држењето и сместувањето на запаливи течности во продавници на мало, во занаетчиски дуќани и работилници, во магацини на занаетчиски дуќани и во магацини на работни и други организации, во станова, за сместувањето и прометот на запаливи течности во подземни танкови и подвижни помпи што служат за снабдување на автомобилскиот сообраќај; за степенот на опасност и точката на запаливоста и воопшто за држењето и чувањето на запаливи течности донесува сојузниот секретар за внатрешни работи.

Поблиски прописи за изградбата на магацини, резервоари и танкови, за местата за изградба на овие објекти и за градежно-техничките услови за нивна изградба донесува сојузниот секретар за внатрешни работи во согласност со сојузниот секретар за индустрија.

Член 12

Со влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Основната уредба за промет со запаливи течности („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 58/48 и 56/51), како и сите прописи што се во спротивност со одредбите од овој закон.

Член 13

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

166.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ВИНОТО

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за виното, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата Стопанскиот собор од 26 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 164
27 февруари 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ВИНОТО

Член 1

Во Законот за виното („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 31/57, 27/59 и 30/62) називот на законот се менува и гласи:

„Основен закон за виното“.

Член 2

Членот 1 се менува и гласи:

„Заради унапредување на винарството и заштитата на потрошувачите, производството и прометот на вино, производството и прометот на други преработки од грозје, како и употребата на средства за преработка на грозје и за преработка и нега на вино (енолошки средства), се вршат според одредбите од овој закон.“

Член 3

Во членот 7 ставот 4 се брише.

Член 4

Во членот 8 ставот 4 се менува и гласи:

„Одобрението за додавање на концентрирани шира според ставот 2 на овој член, го дава републичкиот орган на управата надлежен за земјоделството врз основа на податоците и мислењето од стручна установа.“

Член 5

Во членот 13 став 2 во точката 1 по зборот: „центрифугирање“ зборот: „и“ се заменува со запирка, а по зборовите: „на комиењето“ се додаваат зборовите: „и ладење на виното“.

Точката 3 се менува и гласи:

„3. згуснување на шира со изварување и со смрзнување и згуснување на вино и специјална вина со смрзнување.“

Член 6

Членот 16 се менува и гласи:

„Со закон на републиката може да се определи одредбите на членот 7 ст. 1 и 2 и чл. 10, 13, 14 и 15 од овој закон да не се однесуваат на виното и ширата што се наменети за потрошувачка на домаќинствата на производителите а се произведени во количини што не ги надминуваат потребите на потрошувачката на сопственото домаќинство.“

Член 7

Во членот 17 ставот 2 се менува и гласи:

„Виното, ширата и другите преработки од грозје се во промет, во смисла на овој закон, и кога се наоѓаат во деловните простории на работната организација, на друго правно лице или граѓанин, кој се занимава со преработка или промет на алкохолни пијачки, а не се во процес на доработка или преработка.“

По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Одредбата на ставот 2 од овој член не се однесува на болните и расипаните вина во садовите на кои е означено тоа.“

Член 8

Во членот 20 ставот 3 се брише.

Член 9

Во членот 21 зборовите: „сопствена потрошувачка“ се заменуваат со зборовите: „потрошувачка на домаќинствата на производителите“.

Член 10

Членот 22 се менува и гласи:

„Со промет на вино и други преработки од грозје можат да се занимаваат работните организации, други правни лица и граѓани кои, покрај општите услови пропишани за вршење на оваа дејност, ги исполнуваат и посебните услови во поглед на просториите и уредите за сместување, преработка, доработка, нега и манипулација со виното, како и во поглед на стручната спрема на лицата.“

Одредбата на ставот 1 од овој член не се однесува на работните организации, други правни лица и граѓани, кои виното и другите преработки од грозје ги набавуваат и ги продаваат само во затворени шишиња.“

Член 11

Во членот 23 ставот 3 се менува и гласи:

„Со потврдата на увозникот се утврдува дали се исполнети условите пропишани со законот на земјата увозница и дали дејствијата и средствата од ставот 2 на овој член се допуштени според прописите на земјата увозница.“

Член 12

Членот 24 се менува и гласи:

„Увоз на вина и други преработки од грозје може да се врши само врз основа на одобрение од Сојузниот секретаријат за надворешна трговија издадено во согласност со Сојузниот секретаријат за земјоделство и шумарство и со Сојузниот секретаријат за трговија.“

Член 13

Во членот 25 ставот 1 се менува и гласи:

„Секое вино и шира што се пуштаат во промет мораат да носат ознака на јачината, како и општ назив (бело вино, црно вино, ружица и сл.) или ознака на сортата и положбата на лозјето.“

Член 14

Во членот 26 ставот 2 се менува и гласи:

„Како вина оригинално полнети во шишиња можат да се означат само вината одгледани, узрени и полнети во шишиња во просториите на производителот.“

По ставот 2 се додава нов став 3, кој гласи:

„Производителот може да ѝ довери на друга работна организација од неговото име да го изврши полнењето на шишињата од ставот 2 на овој член.“

Член 15

Во членот 30 ставот 1 се менува и гласи:

„Специјални вина можат да произведуваат само работните организации кои за тоа имаат посебно одобрение од републичкиот орган на управата надлежен за земјоделството.“

Член 16

Називот на главата VIII се менува и гласи:
„VIII. Надзор“.

Член 17

Чл. 38 до 46 се менуваат и гласат:

„Член 38

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон што се однесуваат на производството на вино и други преработки од грозје вршат органите надлежни за работите на земјоделската инспекција.

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон што се однесуваат на прометот, увозот и извозот на вино, други преработки од грозје и енолошки средства вршат органите на пазарната инспекција, според посебни прописи.

Член 39

Сојузниот секретаријат за земјоделство и шумарство се грижи за унапредувањето на службата на земјоделската инспекција на територијата на Југославија во работите од исклучивата надлежност на федерацијата и во работите од интерес за целата земја.

Член 40

Ако органот надлежен за работите на земјоделската инспекција од потесна општествено-политичка заедница не изврши некоја од работите од својата надлежност или не ја изврши во определениот рок, таа работа може да ја изврши сојузниот орган надлежен за работите на земјоделската инспекција на трошок на органот чиј инспектор бил должен да ја изврши таа работа.

Член 41

Земјоделскиот инспектор, покрај овластувањата што ги има според општите прописи за органите надлежни за работите на земјоделската инспекција, е овластен и:

1) да врши преглед на објектите и деловните простории во кои се произведуваат, се преработуваат односно се сместуваат вино и други преработки од грозје;

2) да врши преглед на деловните книги и документи кај работните организации, други правни лица и граѓани, што се занимаваат со производство односно преработка или доработка на вино и други преработки од грозје;

3) да нареди отстранување на недостатоците што можат да се отстранат;

4) да го забрани производството на вино, шира или други преработки од грозје, ако производителот не располага со потребни простории, садови, справи и други неопходни технички уреди за правилна преработка на грозје или за сместување и нега на гмечено грозје, шира или други преработки од грозје, како и со неопходни уреди за вршење анализи и испитување на шира и вино;

5) да ја забрани употребата на простории, садовите, справите и други технички уреди, додека не бидат отстранети утврдените недостатоци;

6) да го забрани пуштањето во промет на определени количини вино и други преработки од грозје;

7) да зема мостри на вина и други преработки од грозје и да им ги праќа на анализа на овластени установи и лаборатории;

8) да собира податоци и известувања од одговорните лица во работните организации и во други правни лица и од граѓани, како и да користи стручни служби кога е тоа потребно;

9) да презема други мерки и дејствија за кои е овластен.

Работните организации, други правни лица и граѓани на кои се однесуваат одредбите од овој

закон, се должни на земјоделскиот инспектор да му овозможат вршење надзор и да му ги дадат сите потребни податоци и известувања.

Член 42

Кога земјоделскиот инспектор при вршење надзор ќе утврди дека пропис или мерка не е никако или не е правилно применета, тој ќе ѝ нареди со решение на работната организација, на друго правно лице односно граѓанин да ја отстрани во определениот рок утврдената неправилност, ако е тоа можно, односно ќе изрече управна мерка ако за то е овластен.

Жалбата против решението од ставот 1 на овој член не го задржува извршувањето на решението.

Земјоделскиот инспектор против чие решение е изјавена жалба, може на образложено барање на подносителот на жалбата да го одложи извршувањето на решението ако со извршувањето на решението би се предизвикала штета која тешко би можела да се поправи.

Член 43

Кога земјоделскиот инспектор ќе утврди дека со повредата на пропис е направен прекршок, стопански престап или кривично дело, тој е дозволно без одлагање да поднесе барање за поведување прекршочна постапка односно да му поднесе пријава на јавниот обвинител за поведување постапка поради стопански престап односно кривично дело.

Органот на кој му е поднесено барање за поведување прекршочна постапка односно органот на кој му е поднесена пријава за поведување постапка поради стопански престап или кривично дело, во смисла на ставот 1 од овој член, е должен за резултатот на постапката да го извести органот чиј инспектор поднесол барање за поведување постапка.

Против решението за прекршок може да изјави жалба и органот чиј инспектор го поднесол барањето за поведување постапка.

Член 44

Кога земјоделскиот инспектор ќе се посомнева дека прегледаните производи и средства не им одговараат на условите пропишани со овој закон или други прописи, тој ќе земе потребен број мостри и ќе ѝ ги достави на овластена установа или лабораторија на анализа и испитување.

Сопственикот на предметот од кој се земаат мостри е должен да даде амбалажа и да ги поднесува трошоците на пакувањето и превозот на мострите, како и трошоците на испитувањето, ако се утврди дека предметите од кои е земена мостра не им одговараат на законските прописи.

Ако со испитувањето се утврди дека мострите им одговараат на законските прописи, трошоците на пакувањето, превозот и испитувањето ги поднесува органот чиј инспектор ги доставил мострите заради испитување.

Член 45

Земјоделскиот инспектор мора да ја има пропишаната стручна спрема и да ги исполнува и другите определени услови.

Земјоделскиот инспектор мора да има легитимација со која се утврдува неговото својство на инспектор.

Поблиски прописи за стручната спрема, за другите услови и за легитимацијата — за сојузен земјоделски инспектор, донесува сојузниот секретар за земјоделство и шумарство.

Член 46

Анализите, испитувањата и оценувањето според одредбите на овој закон ги вршат овластените установи и лаборатории што имаат пропишана опрема и стручен кадар.

Оценувањето се врши комисијски "

Член 18

Чл. 47 до 53 се бришат.

Член 19

Во членот 54 став 1 уводната реченица се менува и гласи:

„Со парична казна од 100 000 до 10.000.000 динари ќе се казни за стопански престап работна организација или друго правно лице.“

Во истиот став точ. 4, 5, 8, 9 и 11 се бришат, а во досегашната точка 13 по зборовите: „занимава со“ се додаваат зборовите: „производство и“.

Ставот 2 се менува и гласи:

„За стопанскиот престап од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната организација или во другото правно лице со парична казна од 20.000 до 300.000 динари.“

Член 20

По членот 54 се додава нов член 54а, кој гласи:
„Со парична казна од 20.000 до 2.000.000 динари ќе се казни за стопански престап работна организација или друго правно лице:

1) ако противно на одредбите од овој закон меша коминџак со производ од благородна лоза;

2) ако пушти во промет вино или шира, како и нивни мешаници под ознака на винороден предел и вид, визба на производителот, сорта грозје, години на староста и други особености што не ѝ одговораат на стварноста.

За стопанскиот престап од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната организација или во другото правно лице со парична казна од 5.000 до 100.000 динари.“

Член 21

Во членот 55 износот: „300 000“ се заменува со износот: „400.000“.

Член 22

Во членот 57 став 1 уводната реченица се менува и гласи:

„Со парична казна до 1.000.000 динари ќе се казни за прекршок работна организација или друго правно лице.“

Во истиот став во точ. 1 до 11 зборовите: „тој што“ се заменуваат со зборот: „ако“, во точ. 1, 2, 7 и 9 зборот: „ќе“ се брише, а точката 6 се менува и гласи:

„6) ако пушти во промет вино или шира без ознака на јачината и општ назив, или без ознака на сортата и положбата на лозјето;“

Во истиот став во точката 11 на крајот точката се заменува со точка и запирка и по тоа се додаваат шест нови точки, кои гласат:

„12) ако специјално вино произведува во простории во кои се произведува или се сместува пригодно вино;

13) ако пушта во промет коминџак;

14) ако врши бербa на грозје пред определен рок заради негова преработка;

15) ако без одобрение од надлежниот орган пушти во промет средство за преработка на грозје или за преработка или нега на вино;

16) ако без одобрение од надлежниот орган произведе специјално вино;

17) ако увезува вино, шира и негови преработки без одобрение од надлежниот орган.“

Ставот 2 се менува и гласи:

„За прекршокот од ставот 1 на овој член ќе се казни и одговорното лице во работната организација или во другото правно лице со парична казна до 100.000 динари.“

Ставот 3 се брише.

Член 23

Членот 58 се менува и гласи:

„Со парична казна до 500.000 динари ќе се казни за прекршок граѓанин:

1) ако изврши некое од дејствијата означени во членот 57 на овој закон;

2) ако произведе или држи вино или шира или коминџак во количини поголеми од количините пропишани за потребите на потрошувачката на сопственото домаќинство.“

Член 24

Во членот 59 став 2 зборовите: „стопанската организација односно установата со самостојно финансирање“ се заменуваат со зборовите: „работната организација односно друго правно лице“.

Член 25

Чл. 60 и 61 се бришат.

Член 26

Во членот 62 став 2 по зборовите: „за определувањето на количините на вино“ се додава запирка и зборот: „коминџак“, зборовите: „сопствена потрошувачка“ се заменуваат со зборовите: „потрошувачка на домаќинствата“, а зборовите: „и на постапката за давање одобренија“ и: „за овластувањата на службениците што вршат работи на винарската инспекција“ се бришат.

По ставот 3 се додава нов став 4, кој гласи:
„Се овластува сојузниот секретар за трговија да донесе поблиски прописи за условите што мораат да ги исполнуваат работните организации, други правни лица и граѓани што се занимаваат со промет на вино и други преработки од грозје.“

Член 27

Чл. 63 и 63а се бришат.

Член 28

Во текстот на овој закон називите: „народен одбор“, „за работи на стоковниот промет“, „Секретаријатот за селско стопанство и шумарство на Сојузниот извршен совет“, „Сојузниот секретаријат за работи на стоковниот промет“ и „Сојузниот секретаријат за внатрешни работи“ се заменуваат со соодветните називи: „собрание“, „за трговија“, „сојузниот секретар за земјоделство и шумарство“, „сојузниот секретар за трговија“ и „сојузниот секретар за внатрешни работи“ — со соодветно членување.

Член 29

Се овластува Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина да го утврди пречистениот текст на Основниот закон за виното, како и, во согласност со измените и дополненијата што ги содржи овој закон, да го изврши потребното усогласување на називите на органите и изразите употребени во овој закон.

Член 30

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

167.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СТАНБЕНИТЕ ОДНОСИ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за станбените односи, што го усвои Со-

јузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 25 февруари 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 27 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 179
1 март 1965 година
Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Брез Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

Согласно со членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за станбените односи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 17/62) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА СТАНБЕНИТЕ ОДНОСИ

Член 1

Во Законот за станбените односи, во членот 1 ставот 2 се брише.

Член 2

Членот 2 се брише.

Член 3

Во членот 4 став 1 зборовите: „како и на уставните и организациите на кои тоа право ќе им биде признаено со посебен пропис“ и запирката пред нив се бришат.

Во ставот 2 зборот: „решение“ се заменува со зборот: „акт“.

Член 4

Во членот 6 ст. 2 и 3 и во членот 192 зборовите: „граѓанска сопственост“ се заменуваат со зборовите: „сопственост на граѓани“.

Член 5

Чл. 10, 17 и 18 ст. 2 и 3 се бришат.

Член 6

Во членот 20 ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Собранието на општината може да определи одделни работи што според овој закон ги врши станбениот орган на собранието на општината да вршат работните и други организации.“

Член 7

Во членот 36 ставот 3 се менува и гласи:

„(3) Одбивањето на давањето согласност за замена на станот мора да биде дадено во писмена форма и мора да биде образложено.“

Во ставот 4 зборовите: „доставата на решението“ се заменуваат со зборовите: „приемот на писменото за одбивањето на давањето на согласноста“.

Член 8

Членот 47 се брише.

Член 9

Во членот 48 став 1 зборовите: „самостојните установи, стопанските организации“ се заменуваат со зборовите: „работните и други организации“

Член 10

Членот 57 се брише.

Член 11

Чл. 58 до 61 се бришат.

Член 12

Во членот 79 став 1 зборовите: „претсметка на приходите и расходите“ се заменуваат со зборовите: „финансиски план“.

Член 13

Во членот 81 став 2 зборовите: „Сојузниот државен секретаријат за работите на финансиите“ се заменуваат со зборовите: „Сојузниот секретар за финансии“.

Член 14

Чл. 98, 103 и 104 се бришат.

Член 15

Во членот 119 став 2 зборовите: „Државниот секретаријат за работите на народната одбрана“ се заменуваат со зборовите: „Државниот секретаријат за народна одбрана“.

Ставот 5 се брише.

Член 16

Во членот 136 ставот 2 се менува и гласи:

„(2) Ако е давателот на станот на користење државен орган, отказот го дава тој орган од името на општествено-политичката заедница.“

Член 17

Чл. 193, 195, 196 и 197 се бришат.

Член 18

Во членот 6 став 3, членот 9 став 2, членот 14 ст. 3 и 4, членот 29 став 1, членот 68 став 5, членот 76 став 3, членот 93 став 2 и членот 97 став 2 зборовите: „советот на општинскиот народен одбор надлежен за станбените работи“ во различно членување, се заменуваат со зборовите: „собранието на општината“ во соодветно членување.

Член 19

Во членот 9 ст. 1 и 3, членот 14 став 2, чл. 22 и 24 ст. 2 до 5, членот 25 став 2, членот 26 став 2, членот 29 ст. 1 и 6, членот 40 ст. 2 и 5, членот 45 став 3, членот 46 ст. 1 и 2, членот 57 став 1, чл. 72, 73 и 80 став 2, чл. 84 и 88 ст. 1 до 3, членот 90 став 4, членот 102 ст. 2 до 5, членот 107 ст. 3, 5 и 6, членот 113 став 1, членот 114 став 5, членот 117 став 2, членот 118 став 3, членот 120 став 2, членот 123 став 1, членот 129 став 1, членот 140 став 3, членот 141 став 2, членот 153 ст. 1 и 2, членот 164 став 2, членот 166 став 1, членот 168 став 2, членот 171 став 1 точка 5, членот 177 став 7, членот 178 став 4, членот 184 ст. 5 и 6, членот 185 став 3, членот 186 став 2, членот 187 став 2, членот 189 став 1, членот 190 став 2 и чл. 191 и 192 зборовите: „општинскиот народен одбор“ во различно членување се заменуваат со зборовите: „собранието на општината“ во соодветно членување.

Член 20

Во чл. 13 и 42 став 2, членот 54 став 7, членот 86 став 1, членот 90 став 3, членот 96 став 1, членот 106 став 1, членот 107 став 2, членот 109 став 1, членот 111 став 2, чл. 112 и 115 став 3, членот 120 став 1, чл. 151 и 152 став 2, членот 153 став 5, членот 158 став 2 и членот 190 став 1 зборовите: „општинскиот народен одбор на седници на обата собора“ се заменуваат со зборовите: „собранието на општината“.

Член 21

Во членот 20 став 1 и членот 73 зборовите: „органот на управата на народниот одбор“ односно: „органот на управата на општинскиот народен одбор“, се заменуваат со зборовите: „органот на управата на собранието на општината“.

Член 22

Во чл. 22 и 29 став 4, членот 72 ст. 4 и 5, членот 88 став 3, членот 123 ст. 4 и 5 и членот 129 ст. 2 и 3

зборовите: „околинскиот народен одбор“ во различно членување се заменуваат со зборовите: „собранието на околината“ во соодветно членување.

Член 23

Во членот 29 став 4 и членот 93 ст. 4 и 5 зборовите: „советот на околинскиот народен одбор надлежен за станбените работи“ во различно членување се заменуваат со зборовите: „собранието на околината“ во соодветно членување.

Член 24

Во членот 36 став 4, членот 40 став 6, членот 48 став 3, членот 114 ст. 3 и 4, членот 129 став 6, членот 139 став 1, членот 167 став 1, членот 168 став 3 и членот 189 став 2 зборовите: „околински суд“ во различно членување се заменуваат со зборовите: „општински суд“ во соодветно членување.

Член 25

Во чл. 66 и 86 став 2, чл. 89 и 90 став 4 и членот 174 став 2 зборовите: „народната република“ се заменуваат со зборот: „републиката“, а во членот 194 зборовите: „народните републики“ — со зборот: „републиките“.

Член 26

Во членот 92 став 3 и членот 117 ст. 4 и 7 зборовите: „општинскиот народен одбор, донесен на седници на обата собора“ односно „општинскиот народен одбор, донесена на седници на обата собори“ се заменуваат со зборовите: „собранието на општината“.

Член 27

Надлежната воена команда има, до крајот на 1970 година, исклучиво право за давање на користење на оние станови во кои, на денот на влегувањето во сила на овој закон, како носители на станарско право живеат воени лица или граѓански лица на служба во Југословенската народна армија.

Член 28

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Уредбата за исклучивото право за давање на користење на станувањето во кои живеат работници и службеници на определени државни органи и установи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 26/59 и 13/60).

Член 29

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

168.

Врз основа на членот 217 став 1 точка 1 од Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија, издавам

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ПРАВНАТА ПОЛОЖБА НА ВЕРСКИТЕ ЗАЕДНИЦИ

Се прогласува Законот за измени и дополненија на Законот за правната положба на верските заедници, што го усвои Сојузната скупштина на седницата на Сојузниот собор од 16 февруари 1965 година и на седницата на Организационо-политичкиот собор од 27 февруари 1965 година.

П. Р. бр. 175

1 март 1965 година

Белград

Претседател
на Републиката,
Јосип Броз Тито, с. р.

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардел, с. р.

Согласно со одредбата на членот 8 од Уставниот закон за спроведување на Уставот, Законот за правната положба на верските заедници („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/53) се усогласува со Уставот на Социјалистичка Федеративна Република Југославија и во него се вршат измени и дополненија, кои гласат:

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНИ И ДОПОЛНЕНИЈА НА ЗАКОНОТ ЗА ПРАВНАТА ПОЛОЖБА НА ВЕРСКИТЕ ЗАЕДНИЦИ

Член 1

Во Законот за правната положба на верските заедници називот на законот се менува и гласи: „Основен закон за правната положба на верските заедници“.

Член 2

Во членот 1 ст. 1 и 2 зборовите: „Федеративна Народна Република Југославија“ се заменуваат со зборовите: „Социјалистичка Федеративна Република Југославија“.

Член 3

Во членот 3 се додава нов став 1, кој гласи: „Верските заедници се одвоени од државата“. Досегашните ст. 1 и 2 стануваат ст. 2 и 3.

Член 4

Во членот 11 став 1 зборовите: „Сојузниот извршен совет и републичките извршни совети“ се заменуваат со зборовите: „Општествено-политичките заедници“.

Член 5

Во членот 12 став 2 зборовите: „народниот одбор на околината односно градот“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот општински орган на управата“.

Член 6

Во членот 13 став 2 зборовите: „народниот одбор на околината односно градот врз основа на прописите од републичкиот извршен совет“ се заменуваат со зборовите: „надлежниот општински орган на управата“.

Во ставот 4 зборовите: „Надлежниот народен одбор на околината односно градот“ се заменуваат со зборовите: „Надлежниот општински орган“.

Член 7

Во членот 20 во ставот 1 по точката се додаваат зборовите: „Кои од тие права уживаат овие лица се утврдува со закон“.

Досегашниот став 2 се брише.

Член 8

По членот 20 се додава нов оддел: „Казнени одредби“ и нови чл. 20а и 20б, кои гласат:

„Казнени одредби

Член 20а

Со парична казна до 20.000 динари или со казната затвор до 30 дена ќе се казни за прекршок поединец:

1) ако на некое лице му попречи да учествува во верските обреди и други манифестации на верските чувства (член 6 став 3);

2) ако ограничува некое лице во правата што му припаѓаат според законот, поради неговите верски убедувања, поради припадност на некоја вероисповед или некоја верска заедница или поради учествување во вршење верски обреди и други манифестации на верските чувства (член 7 став 1);

3) ако собира прилози за верски цели надвор од местата определени за собирање прилози без одобрение од надлежниот општински орган на управата (член 12 став 2);

4) ако одржува литии, процесии и други верски обреди надвор од просторите наведени во членот 13 став 1 на овој закон, без одобрение од надлежниот општински орган на управата (член 13 став 2);

5) ако за посетувач на верско училиште за подготвување свештеници прими лице што не го завршило задолжителното основно школување (член 19 став 2).

Член 20б

Со парична казна до 10.000 динари ќе се казни за прекршок поединец ако прими малолетно лице за слушател на верска настава (катехизација) без одобрение од обата родители односно старателот (член 19 став 1).“

Член 9

Чл. 21, 22 и 23 се бришат.

Член 10

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

169.

Врз основа на членот 143 од Законот за измени и дополненија на Законот за инвалидското осигурување („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/65), Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина на својата седница од 18 февруари 1965 година го утврди долу изложениот пречистен текст на Основниот закон за инвалидското осигурување.

Пречистениот текст на Основниот закон за инвалидското осигурување го опфаќа Законот за инвалидското осигурување („Службен лист на СФРЈ“, бр. 49/58) и неговите измени и дополненија објавени во „Службен лист на СФРЈ“, бр. 27/59 и 53/62 и во „Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/65, во кои е означено времето на влегувањето во сила на тој закон и на неговите измени и дополненија.

АС бр. 210

22 февруари 1965 година
Белград

Претседател
на Законодавно-правната
комисија,
Јово Угрчиќ, с. р.

ОСНОВЕН ЗАКОН ЗА ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ (Пречистен текст)

ДЕЛ ПРВ ОДРЕДБИ ЗА ПРАВАТА

Глава I ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Член 1

Со инвалидското осигурување работните луѓе си обезбедуваат:

во случај на губење или намалување на способноста за работа поради инвалидност — оспособување за работа и запослување според преостанатата работна способност, а ако за тоа нема услови — материјални средства за издржување;

во случај на телесно оштетување — постојано парично примање (без оглед дали оштетувањето има или нема влијание врз работната способност);

во случај на опасност од настапување на инвалидност во врска со работењето на определена работа — оспособување за работење и запослување на друга работа.

Член 2

Со инвалидското осигурување се обезбедуваат следниве права:

1) правото на оспособување за работење на друга работа (професионална рехабилитација) и правото на материјално обезбедување;

2) правото на запослување според преостанатата работна способност и правото на парични надоместоци;

3) правото на инвалидска пензија, како и правото на додаток за помош и нега — ако е таа потребна;

4) правото на инвалиднина.

Член 3

Правата од инвалидското осигурување се обезбедуваат за случај на инвалидност и за случај на телесно оштетување предизвикани со болест или со повреда надвор од работата, со несреќа при работата или со професионална болест.

Член 4

(1) Правата од инвалидското осигурување кои се стекнуваат врз основа на инвалидност се определуваат според причината на инвалидноста, состојбата на инвалидноста и преостанатата работна способност и возраста на осигуреникот, а во согласност со начелото за распределбата според трудот, вложувањето во инвалидските фондови и други мерила во поглед на придонесот на осигуреникот за општествената заедница.

(2) Правата врз основа на телесно оштетување се еднакви за сите инвалиди од ист степен на телесно оштетување.

Член 5

Инвалидските пензии, инвалиднините и додатокот за помош и нега се усогласуваат со движењето на животните трошоци и со порастот на животниот стандард на запослените, според начелата и на начинот што се утврдени со Основниот закон за пензиското осигурување („Службен лист на СФРЈ“, бр. 51/64).

Член 6

(1) Инвалидското осигурување се засновува врз начелото на заемност и солидарност на осигурениците и врз начелото на самоуправување на осигурениците со службата и фондовите на социјалното осигурување.

(2) Инвалидското осигурување е задолжително за сите лица за кои правото на инвалидско осигурување е установено со законот односно со договор.

Член 7

(1) Правата од инвалидското осигурување се утврдуваат само со закон за инвалидското осигурување или со договор.

(2) Правата од инвалидското осигурување според овој закон не можат да застареат.

(3) Правата од инвалидското осигурување не можат со договор да се менуваат, да се наследуваат ниту да се пренесуваат врз друго лице. Стасаните парични примања од инвалидското осигурување што останале неисплатени поради смрт на уживателот, можат да се наследуваат.

(4) Здобиените права од инвалидското осигурување можат да се загубат само во случаите предвидени со овој закон.

(5) Примањата по основот на инвалидското осигурување можат да бидат предмет на извршување и обезбедување само доколку е тоа определено со овој закон или со други сојузни закони.

Член 8

Никој не може да ги намали или да ги ограничи правата што му припаѓаат на осигуреникот врз основа на законот.

Член 9

Инвалидите на трудот уживаат нарочна заштита во поглед на засновањето и престанокот на

работниот однос и во поглед на условите на работата, согласно со одредбите од овој закон и од други закони

Член 10

(1) Кај републичката заедница на социјалното осигурување се формира фонд во кој се обезбедуваат средства за инвалидското осигурување.

(2) Средствата за инвалидското осигурување се обезбедуваат со придонесите што работните и други организации и државните органи односно приватните работодавци ги уплатуваат за работниците што се запослени кој нив, односно со придонесите што ги уплатуваат лицата што вршат самостојни дејности и други лица што самите се обврзници за уплатата на придонесите. Во обезбедувањето на средствата за инвалидското осигурување учествуваат и општествено-политичките заедници.

(3) За покривање на зголемените обврски на инвалидското осигурување што настануваат поради несразмерно зголемените трошоци во таа гранка на осигурување за осигурениците во определени граници односно дејности, се уплатува додаен придонес според прописите за финансирање на социјалното осигурување.

(4) Од средствата што се обезбедуваат за инвалидското осигурување се формираат и наменски резерви со кои се обезбедува усогласување на инвалидските пензии и другите парични давања со движењето на животните трошоци и со порастот на животниот стандард на запослените.

Член 11

(1) Републичките заедници на социјалното осигурување можат да воведат доброволно инвалидско осигурување.

(2) Во рамките на доброволното осигурување им се овозможува вклучување во инвалидското осигурување и на граѓани што не се опфатени со задолжителното инвалидско осигурување.

(3) Средствата на доброволното инвалидско осигурување се водат одвоено од средствата обезбедени за задолжителното инвалидско осигурување.

Член 12

(1) Правата од инвалидското осигурување се обезбедуваат со средствата за инвалидско осигурување, а се остваруваат кај заводите за социјално осигурување што ги вршат стручните и административните работи за осигурениците и фондовите од кои се остваруваат правата од инвалидското осигурување.

(2) Во спроведувањето на инвалидското осигурување заедниците на социјалното осигурување и заводите за социјално осигурување се грижат за законито, правилно и брзо остварување на правата на осигуреникот.

(3) Заедниците на социјалното осигурување и заводите за социјално осигурување се должни во односите со осигурениците да обезбедат полно почитување на личноста и заштита на нивните законити интереси, како и да им укажат потребна стручна помош во остварувањето на правата од инвалидско осигурување.

(4) Определени работи за спроведување на инвалидското осигурување вршат и надлежните органи на општинските односно околските собранија, како и други државни органи, и работни и други организации, согласно со одредбите на овој закон.

Член 13

(1) Остварувањето на правата на осигуреникот се врши во управната постапка утврдена со овој закон.

(2) Актите на заводите за социјално осигурување за правата од инвалидското осигурување подлежат на оценка на законитоста од страна на судовите, во смисла на Законот за управните спорови и на овој закон.

Глава II ОСИГУРЕНИЦИ

1. Лица осигурени за сите случаи на инвалидност (предизвикана со болест, со повреда надвор од работата, со несреќа при работата или со професионална болест)

Член 14

За сите случаи на инвалидност, без оглед на нејзината причина, осигурени се според одредбите на овој закон:

1) лицата во работен однос на територијата на Југославија запослени со полно работно време пропишано за работите на кои тие работат;

2) членовите на претставничките тела и нивните органи на постојани должности и избраните лица на постојани должности во општествените организации, задружните организации, коморите и сл., ако тоа им е единствено или главно занимање и ако примаат постојан месечен надоместок за својата работа;

3) членовите на занаетичките и членовите на рибарските задруги на кои стопанската работа во задругата им е единствено или главно занимање.

Член 15

За сите случаи на инвалидност осигурени се според одредбите на овој закон и лицата во работен однос што врз основа на посебни прописи се запослени со скратено работно време, и тоа:

1) инвалидите на трудот, воените инвалиди, што работат со скратено работно време ако се запослени со онолку време колку што тоа според наодот и оценката на инвалидската комисија ѝ одговара на нивната работна способност;

2) лицата што во текот на лекувањето работат со скратено работно време според Законот за здравственото осигурување;

3) жените што поради доење и нега на детето работат со скратено работно време — според прописите за работните односи;

4) лицата што работат со работно време пократко од полното работно време, ако согласно со важечитите прописи таква работа им е одобрена поради посетување училиште или курс.

Член 16

(1) Лицата од чл. 14 и 15 на овој закон се осигурени според одредбите од овој закон и кога во текот на работниот однос ќе бидат упатени од страна на работна или друга организација или државен орган на стручно усовршување или специјализација во својата струка односно во работата што ја вршат, во Југославија или во странство, и тоа најдолго до две години, а за тоа време останат во работен однос.

(2) Лицето од ставот 1 на овој член што за време на стручното усовршување или специјализација работи на определено работно место со полно работно време, осигурено е без оглед на траењето на стручното усовршување односно на специјализацијата.

(3) Лицата од чл. 14 и 15 на овој закон се осигурени според одредбите од овој закон и кога за времетраењето на работниот однос привремено не работат, ако тоа време им се смета во стаж на осигурување според чл. 127 и 131 на Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 17

(1) Лицата на младински работни акции се осигурени за сите случаи на инвалидност чија причина настанала за време на престојот на такви акции.

(2) Сојузниот секретар за труд ќе донесе прописи за тоа на кои младински работни акции ќе се применува одредбата од ставот 1 на овој член.

Член 18

(1) Југословенските државјани во странство се осигурени според одредбите од овој закон ако се како лицата од членот 14 точка 1 или членот 15 на овој закон во работен однос:

1) кај југословенски државни органи, работни и други организации;

2) во домаќинства на осигуреници запослени кај југословенски државни органи, работни и други организации;

3) кај меѓународни или други организации по основот на меѓународен договор, ако со статутот или друг општ акт на тие организации не им се обезбедува инвалидско осигурување.

(2) Југословенските државјани се осигурени според овој закон и кога се наоѓаат во странство во работен однос кај странски работодавец, ако за такво запослување имале упат од надлежниот југословенски орган и ако за тоа време не се задолжително осигурени за случај на инвалидност кај странски носител на инвалидско осигурување.

Член 19

Странските државјани во работен однос на територијата на Југославија се осигурени според одредбите од овој закон, ако со овој закон или со меѓународни договори не е определено поинаку.

Член 20

Странските државјани кои на територијата на Југославија се во служба на меѓународни организации и установи, на странски дипломатски и конзуларни претставништва или во лична служба на странски државјани што уживаат дипломатски имунитет се осигурени според одредбите од овој закон само ако е тоа предвидено со меѓународни договори.

2 Лица осигурени само за случај на инвалидност предизвикана со несреќа при работата или со професионална болест

Член 21

(1) Лицата во работен однос што работат со работно време пократко од полното работно време припишано за односната работа, освен лицата наведени во членот 15 на овој закон, осигурени се според одредбите од овој закон само за случај на инвалидност предизвикана со несреќа при работата или со професионална болест.

(2) Одредбата од ставот 1 на овој член важи и за југословенските државјани запослени во странство во случаите од членот 18 на овој закон, како и за странските државјани запослени во Југославија во смисла на чл. 19 и 20 на овој закон.

Член 22

(1) За случај на инвалидност предизвикана со несреќа при работата и со професионална болест се осигурени според одредбите од овој закон и:

1) учениците во стопанството и учениците на стручните училишта со практична обука;

2) учениците на стручните училишта и студентите на вишите стручни школи, високите школи, факултетите и уметничките академии, кога вршат задолжителна практична работа во училиници или работилници, или кога вршат практична работа во работни и други организации и во државни органи;

3) лицата на доброволна практика (волонтери) што не примаат плата.

(2) Одредбите од ставот 1 на овој член важат и за југословенските државјани кои согласно со важечките прописи се упатени во странство заради учење односно здобивање со практика, како и за учениците и студентите од точ. 1 и 2 на ставот 1 од овој член што престојуваат во странство а чии родители се осигурени од членот 18 на овој закон.

(3) Одредбите од ставот 1 на овој член важат и за странските државјани што се наоѓаат на учење односно на практика во Југославија, ако државата чии државјани се тие исто така постапува со југословенските државјани и ако со меѓународни договори не е определено поинаку.

3 Лица осигурени само за случај на инвалидност предизвикана со несреќа при работата

Член 23

(1) Лицата што го немаат својството на осигуреник во смисла на чл. 14 до 22 од овој закон, се осигурени според одредбите од овој закон само за

случај на инвалидност предизвикана со несреќа што ќе ја претрпат на територијата на Југославија учествувајќи:

1) на организирани јавни работи од општо значење или на акции за спасување или одбрана од елементарни непогоди или несреќи;

2) во вршење на определени јавни функции или граѓански должности по покана од државни органи.

(2) Случаите од точ. 1 и 2 став 1 на овој член поблиску ќе ги определи сојузниот секретар за труд со свои прописи.

(3) Одредбите од точката 1 став 1 на овој член важат и за странските државјани.

(4) Лицата што го немаат својството на осигуреник во смисла на чл. 14 до 22 на овој закон а како воени инвалиди од војните или мирновремени воени инвалиди ќе бидат упатени на професионална рехабилитација, се осигурени според одредбите од овој закон за случај на инвалидност предизвикана со несреќа што ќе ја претрпат во вршењето на практични работи и вежби за време на професионалната рехабилитација.

4 Лица осигурени по престанокот на работниот однос или на друго својство

Член 24

(1) Лицата од чл. 14 до 16 и чл. 18 до 20 на овој закон се осигурени за случај на инвалидност и телесно оштетување поради болест и повреда надвор од работата, освен случаите од ставот 2 на овој член, и по престанокот на работниот однос односно на друго својство, за времето:

1) додека примаат надоместок на личниот доход за време на привремената спременост за работа според Законот за здравственото осигурување;

2) додека примаат материјално обезбедување или привремен надоместок според овој закон;

3) додека имаат право на инвалидска пензија, освен во случаите кога не им се исплатуваат месечните рати на инвалидската пензија според членот 173 на овој закон;

4) додека се уредно пријавени кај заводот за запослување на работниците, ако се пријавиле во рок од 30 дена по престанокот на работниот однос;

5) додека се наоѓаат во Југословенската народна армија на воена вежба или на отслужување на воениот рок, на кои стапиле во рок од 30 дена по престанокот на работниот однос;

6) додека уживаат старосна пензија;

7) додека осигурениците-жени што го прекинале работниот однос заради неџа на детето имаат дете помладо од 15 година или повозрасно на кое поради потполната и трајна неспособност му е потребна и постојана неџа и помош, или додека имаат три деца што ги исполнуваат условите што според членот 87 од Основниот закон за пензиското осигурување се бараат за здобивање и уживање на семејна пензија;

(2) Лицата од ставот 1 на овој член не се осигурени за случаите на инвалидност и телесно оштетување предизвикани со повреда во вршење на самостојна професионална или стопанска дејност.

(3) Лицата од чл. 14 до 16 и чл. 18 до 20 на овој закон се осигурени по престанокот на работниот однос само за случај на инвалидност поради болест и кога не постојат околностите од точ. 1 до 7 став 1 на овој член ако во моментот на настапувањето на инвалидноста ги исполнуваат условите за здобивање со правата според членот 36 став 1 од овој закон, земајќи ги предвид во поглед на периодите изминати до престанокот на работниот однос — и одредбите од членот 37 на овој закон.

5 Лица осигурени за случаи на инвалидност што се определени со посебни прописи или со договори

Член 25

За лицата на кои вршењето на определена самостојна дејност им е единствено или главно занимање, а чие инвалидско осигурување не е установено со овој закон, може да се установи инвалидско осигурување со закон или договор за сите или за определени случаи на инвалидност.

Глава III

ОСНОВИ И УСЛОВИ ЗА ЗДОБИВАЊЕ СО ПРАВАТА

1. Основи за здобивање со правата

Член 26

Основи за здобивање со правата од инвалидско-то осигурување се:

- 1) инвалидност;
- 2) телесно оштетување од најмалку 30%;
- 3) непосредната опасност од настапување на инвалидност во врска со работата на определено работно место.

Член 27

(1) Инвалидност во смисла на овој закон постои кога поради болест, повреда надвор од работата, несреќа при работата или професионална болест настани губење или намалување на способноста за работење на својата работа, кои не можат да се отстранат со лекување односно со медицинска рехабилитација.

(2) Инвалидност во смисла на ставот 1 од овој член постои и кога осигуреникот, поради настаната трајна промена во неговата здравствена состојба, не смее натаму да ја врши работата за која е со посебни прописи определено да можат да ја вршат само лицата што ги исполнуваат определените посебни услови во поглед на здравствената состојба.

Член 28

(1) Осигурениците кај кои настапила инвалидност се распоредуваат според преостанатата способност за вршење на својата работа и за вршење на друга соодветна работа — во I, II или III категорија на инвалидност.

(2) Во I категорија на инвалидност се распоредуваат осигурениците напoлно неспособни за вршење на својата работа и на друга соодветна работа, кои со професионална рехабилитација не можат да се оспособат за вршење на таква работа.

(3) Во II категорија на инвалидност се распоредуваат осигурениците само делумно способни за вршење било своја било друга соодветна работа, кои со професионална рехабилитација не можат да се оспособат за работа со полно работно време на друга соодветна работа.

(4) Во III категорија на инвалидност се распоредуваат осигурениците напoлно неспособни или само делумно способни за вршење на својата работа, а кои се способни за работа со полно работно време, на друга соодветна работа, или можат да се оспособат за таква работа со професионална рехабилитација.

Член 29

Телесно оштетување во смисла на овој закон е губење, побитно оштетување или онеспособеност на одделни органи или делови на телото од најмалку 30%, кое предизвикува ограничување на подвижноста, ја отежнува нормалната активност на организмот и условува поголеми напори во остварувањето на животните потреби, без оглед дали тоа предизвикува или не предизвикува инвалидност.

Член 30

(1) Телесните оштетувања се распоредуваат според тежината во осум степени, и тоа:

Степен	Телесно оштетување
1	100%
2	90%
3	80%
4	70%
5	60%
6	50%
7	40%
8	30%

(2) Листата на телесните оштетувања* врз основа на кои осигурениците се здобиваат со правата спо-

* Листата на телесните оштетувања која е составен дел од овој закон објавена е во „Службен лист на ФНРЈ“, бр 49/58, 44/61 и 22/62).

ред овој закон и на распоредувањата на тие оштетувања во смисла на ставот 1 од овој член дадена е во прилогот кон овој закон и претставува негов составен дел. Се овластува сојузниот секретар за труд да ја дополнува, по потреба, оваа листа во согласност со одредбите на овој закон.

Член 31

Непосредна опасност од настапување на инвалидност постои кога на определено работно место условите на работата, без оглед на хигиенско-техничките заштитни мерки што се применуваат или можат да се применат при работата, влијаат врз здравствената состојба и работната способност на осигурениците во таква мерка што да биде неопходна промена на работното место со цел за отстранување настапувањето на инвалидност.

Член 32

(1) Своја работа во смисла на овој закон е работата на работното место на кое осигуреникот работел непосредно пред настапувањето на инвалидност. Ако е тоа за осигуреникот поповолно, ќе се земе, на негово барање, работата на она работно место на кое осигуреникот работел најмалку две години за последните три години работа пред настапувањето на инвалидност односно на опасноста од инвалидност.

(2) Преостаната способност за вршење на својата работа во смисла на овој закон постои ако е осигуреникот способен со работен напор што не ја влошува состојбата на неговата инвалидност и со нормален работен ефект да работи најмалку половина од полното работно време на работното место на кое работел непосредно пред настапувањето на инвалидност односно најмалку две за последните три години работа во смисла на ставот 1 од овој член, без претходно приспособување за таква работа или по завршеното приспособување.

Член 33

(1) Друга соодветна работа во смисла на овој закон е работата односно работното место на кое инвалидот на трудот е способен со работен напор што не ја влошува состојбата на неговата инвалидност и со нормален работен ефект да работи определено работно време според преостанатата работна способност. При определувањето на таа работа односно работно место се зема предвид стручната спрема, работното искуство, општото образование, како и телесното оштетување на инвалидот на трудот и можноста за нагодување на техничките и хигиенските услови на трудот според неговите работни можности.

(2) Преостаната способност за вршење друга соодветна работа во смисла на овој закон постои ако е инвалидот на трудот способен без професионална рехабилитација да работи на друга работа со работен напор што не ја влошува состојбата на неговата инвалидност и со нормален работен ефект најмалку половина од полното работно време, или ако со професионална рехабилитација може да се оспособи да работи на друга работа со полно работно време.

Член 34

(1) Кога во текот на користењето на правата здобие според овој закон настапат промени во состојбата на инвалидност односно преостанатата работна способност кои условуваат промена на категоријата на инвалидност, се врши распоредување во соодветната категорија на инвалидност и според таа категорија на инвалидност се определува соодветното право, ако за одделни случаи со овој закон не е определено поинаку.

(2) Кога во состојбата на телесното оштетување според кое е здобиено правото настапат промени што условуваат промена на утврдениот степен на тоа оштетување, се врши распоредување во нов степен на оштетување и според тој степен се определува соодветното право, ако за одделни случаи со овој закон не е определено поинаку.

2. Услови за здобивање со правата

а) Здобивање со правата во случај на инвалидност и телесно оштетување поради болест или повреда надвор од работата

Член 35

(1) Ако инвалидността настапила поради болест или повреда надвор од работата, сите права според овој закон се здобиваат по наполнетиот определен пензиски стаж, и тоа во зависност од сразмерата помеѓу пензискиот стаж што го наполнил осигуреникот до настапувањето на инвалидността и стабот што тој можел да го наполни со оглед на годините на животот на денот на настапувањето на инвалидността (во понатамошниот текст: работниот век).

(2) Како работен век во смисла на овој закон се зема бројот на полните години во раздобјето што изминало од денот кога осигуреникот наполнил 20 години живот до денот на настапувањето на инвалидността.

(3) Согласно со овој член, одредбите од чл. 36 до 44 на овој закон ги определуваат условите за здобивање со правата само за случаите на инвалидност предизвикана со болест или со повреда надвор од работата.

Член 36

(1) Осигуреникот се здобива со правата од инвалидското осигурување ако вкупниот пензиски стаж изнесува најмалку една третина од работниот век, од што најмалку 40 месеци мораат да бидат стаж на осигурување наполнет во последните 5 години пред настапувањето на инвалидността или 80 месеци — стаж на осигурување наполнет во последните 10 години пред настапувањето на инвалидността.

(2) Кога една третина од работниот век изнесува помалку од 3 години, а вкупниот пензиски стаж на осигуреникот е помал од 3 години, осигуреникот се здобива со правата од инвалидското осигурување ако наполнил стаж на осигурување од најмалку една година и на денот на настапувањето на инвалидността бил во работен однос односно имал друго својство по основот на кое е осигурен.

(3) Осигуреникот од ставот 1 на овој член на кој три четвртини или повеќе од работниот век му се покриени со вкупен пензиски стаж се здобива со правата од инвалидското осигурување без оглед на должината на стабот во осигурување во раздобјето од последните 5 односно 10 години пред настапувањето на инвалидността.

Член 37

При утврдувањето на раздобјето од последните 5 односно 10 години пред настапувањето на инвалидността, во кое мора да биде наполнет определен стаж на осигурување во смисла на членот 36 став 1 на овој закон, не се сметаат во тоа раздобје периодите што осигуреникот ги поминал надвор од работен однос а за кои:

1) примал материјално обезбедување во врска со професионалната рехабилитација или привремен надоместок во врска со запослувањето според овој закон,

2) примал инвалидска пензија;

3) бил уредно пријавен кај заводот за запослување на работниците, а се пријавил во рок од 30 дена по престанокот на работниот однос. Во овој случај се продолжува раздобјето наназад најмногу за 24 месеци за секој одделен случај на прекинување на осигурувањето;

4) бил на отслужување на воениот рок или на воена вежба во Југословенската народна армија;

5) примил старосна пензија;

6) осигуреникот-жена го прекинала работниот однос заради неџа на дете до 15 години или повозрасно на кое поради потполната и трајна неспособност му е потребна постојана неџа и помош, или заради неџа на три деца што ги исполнуваат условите за здобивање и уживање на семејна пензија според членот 87 од Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 38

(1) Осигуреникот кај кого инвалидността настапила до наполнетите 20 години живот, се здобива со право ако на денот на настапувањето на инвалидността бил во работен однос и имал вкупно барем една година стаж на осигурување.

(2) Осигуреникот кај кого инвалидността настапила до наполнетите 30 години живот, а кој со школување по наполнетите 20 години живот се здобил со стручната спрема на квалификуван работник односно со средна стручна спрема или со стручна спрема повисока од оваа и работел на работно место што ѝ одговара на здобиената стручна спрема, а не ги исполнува општите услови за здобивање со правата според членот 36 од овој закон, се здобива со правата од инвалидското осигурување ако наполнил стаж на осигурување од најмалку една година и на денот на настапувањето на инвалидността бил во работен однос односно имал друго својство по основот на кое е осигурен.

Член 39

(1) Осигурениците кај кои инвалидността настапила во врска со престојот на младински работни акции (член 17), се здобиваат со правата предвидени со овој закон без оглед на пензискиот стаж и стабот на осигурување.

(2) Одредбата од ставот 1 на овој член не се однесува на лицата што на работилиштата на младинските работни акции вршат определени работи како лица во работен однос а не како учесници во работната акција.

Член 40

(1) Осигуреникот — југословенски државјанин што се иселил пред 6 април 1941 година, па по враќањето од странство стапил во работен однос во Југославија, се здобива со правото ако има потребен пензиски стаж и ако најмалку две третини од раздобјето од последните 5 години пред настапувањето на инвалидността поминал во Југославија а тоа време му се смета во стаж на осигурување (член 36 став 1).

(2) На осигуреникот што во поглед на стабот на осигурување ги исполнува условите од ставот 1 на овој член времето поминато во работен однос во странство му се смета во пензискиот стаж за здобивање со правата според овој закон, по исклучок од членот 160 став 1 од Основниот закон за пензиското осигурување, без оглед на должината на вкупниот стаж на осигурување наполнет во Југославија.

(3) Времето поминато во работен однос во странство се смета во пензискиот стаж според ставот 2 од овој член само ако осигуреникот врз основа на тоа време не се здобил со правото на пензија односно рента од странски носител на социјално осигурување, не земајќи ја предвид рентата здобиена поради несреќа при работа.

(4) Југословенските државјани што ги користат погодностите од членот 130 став 1 точ. 3 и 4 на Основниот закон за пензиското осигурување се должни за годините поминати во странство за кои плаќаат придонес за пензиско осигурување, да уплатат и придонес за инвалидско осигурување според овој закон.

Член 41

(1) Кога пред стапувањето во работен однос постоело телесно оштетување што не влијаело врз работната способност на осигуреникот, па подоцна ќе настани инвалидност врз која влијаело и ова телесно оштетување, за таквата инвалидност осигуреникот се здобива со правата само ако стабот на осигурување и пензискиот стаж од членот 36 став 1 на овој закон ги наполнил во работен однос со полно работно време.

(2) Осигурениците — воени инвалиди од војните и мирновремени воени инвалиди кај кои по стапувањето во работен однос ќе настани инвалидност во смисла на овој закон врз која влијаел и воениот инвалидитет од војните односно мирновремениот воен инвалидитет се здобиваат со правата и кога како инвалиди го наполниле стабот на осигурување

и пензискиот стаж од членот 36 став 1 на овој закон во работен однос со скратено работно време што ѝ одговара на нивната преостаната работна способност според наодот и оценката на инвалидската комисија (член 185).

Член 42

(1) Осигуреникот кај кого ќе настапи инвалидност пред да ги исполнил условите на стабот на осигурување и на пензискиот стаж пропишани за здобивање со правата според овој закон, може подоцна да се здобие со правата само ако настапи влошување на таа инвалидност или нов случај на инвалидност, доколку дополнително ги исполнил пропишаните услови на стабот на осигурување и на пензискиот стаж со запослување во работен однос со работно време што ѝ одговара на неговата преостаната работна способност, но најмалку со половина од полното работно време.

(2) Времето на запослувањето со скратено работно време во случаите од ставот 1 на овој член се смета во стабот на осигурување како да е поминато со полно работно време.

Член 43

(1) Во пензиски стаж за здобивање со правата според овој закон се сметаат периодите кои според Основниот закон за пензиското осигурување се сметаат во стаж на осигурување и во посебен стаж, и тоа на начинот определен со тој закон, ако со овој закон не е определено поинаку.

(2) Кога е здобивањето со правата според овој закон условено со пополнување на определен стаж на осигурување, во тој стаж на осигурување се сметаат периодите што според Основниот закон за пензиското осигурување се сметаат во стаж на осигурување и тоа на начинот определен со тој закон, ако со овој закон не е определено поинаку.

(3) Стабот на осигурување кој според одредбите од Основниот закон за пензиското осигурување се смета со наголемено траење се признава со соодветното наголемено траење и за исполнување на условите за пополнување на потребниот стаж на осигурување пред настапувањето на инвалидност.

(4) На инвалидите на трудот со телесно оштетување од 70% или поголемо што се наоѓаат во работен однос со полно работно време пропишано за односната работа, времето поминато во такво запослување им се смета во стаж на осигурување со наголемено траење, како и за намалување на старосната граница заради здобивање со правата на старосна пензија, според Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 44

На осигуреникот што пред стапувањето во работен однос вршел некоја од самостојните професионални дејности или друго занимање надвор од работниот однос а тоа време се смета во посебен стаж според одредбите од Основниот закон за пензиското осигурување и кој го наполнил пропишаниот стаж на осигурување но не го наполнил пропишаниот пензиски стаж (член 36 став 1), ќе му се признае во пензиски стаж за здобивање со правата според овој закон од времето порано поминато во вршење на самостојна професионална дејност односно занимање надвор од работен однос онолку време колку што му недостига за пополнување на потребниот пензиски стаж. Ова време ќе му се признае и на осигуреникот кој по 15 мај 1945 година не го наполнил стабот на осигурување потребен за сметање на тоа време во пензиски стаж според Основниот закон за пензиското осигурување.

б) *Здобивање со правата во случај на инвалидност и телесно оштетување поради несреќа при работата или професионална болест*

Член 45

Осигуреникот кај кого инвалидност е предизвикана со несреќа при работа или со професионална болест се здобива со правата предвидени со овој закон без оглед на должината на пензискиот стаж односно на стабот наполнет пред настапувањето на инвалидност.

Член 46

(1) Како несреќа при работата се смета секоја повреда на осигуреникот предизвикана со непосредно и краткотрајно механичко, физикално или хемиско дејство, како и повреда предизвикана со брзи измени на положбата на телото, со ненадејно оптоварување на телото или со други ненадејни промени на физиолошката состојба на организмот, ако е таквата повреда причински врзана со вршење работа на определено работно место или работа односно дејност врз основа на која повреденото лице го има својството на осигуреник во смисла на одредбите од главата II на овој закон.

(2) Како несреќа при работата се смета и повредата предизвикана на начинот од ставот 1 на овој член што осигуреникот односно инвалидот на трудот ќе ја претрпи вршејќи практични работи или вежби за време на медицинска или професионална рехабилитација.

(3) Како несреќа при работата се смета и запослувањето на осигуреникот што настапило непосредно и како исклучива последица на некој несреќен случај или на виша сила за време на работата односно на вршењето на дејностите врз основа на кои заболеното лице го има својството на осигуреник во смисла на одредбите од главата II на овој закон.

Член 47

(1) Како несреќа при работата се смета и повредата предизвикана на начинот предвиден со членот 46 став 1 од овој закон што осигуреникот од чл. 14 до 20 на овој закон ќе ја претрпи:

1) на редовен пат од станот до местото на работата или обратно;

2) на пат преземен заради стапување на работа што му е обезбедена, односно на работа по основот на која е осигурен;

3) на пат нареден заради извршување службени задачи;

4) во врска со користењето на правото на здравствена заштита, на рехабилитација или на запослување според овој закон — во случаите што ќе ги определи со свои прописи сојузниот секретар за труд.

(2) Како несреќа при работата се смета и повредата што под околностите од точ. 1 до 4 став 1 на овој член ќе ја претрпат учениците во стопанството, учениците на стручните училишта со практична обука, студентите и учениците за време на вршење на феријалната практика, како и лицата на доброволна практика што не примаат плата (волонтери).

(3) Како несреќа при работа се смета и повредата што под околностите од точ. 1 до 4 став 1 на овој член ќе ја претрпат инвалидите на трудот — уживатели на инвалидска пензија што се во работен однос и работат според преостанатата работна способност. Во сите други случаи, за уживателите на инвалидска пензија како несреќа при работата се смета само повредата што ќе ја претрпат под околностите од точката 4 став 1 на овој член.

Член 48

(1) Професионални болести се определени болести предизвикани со подолго непосредно влијание на процесот на работата и на условите на работата на определени работни места или работи, односно дејности врз основа на кои заболеното лице го има својството на осигуреник во смисла на одредбата од главата II на овој закон.

(2) Листата на професионалните болести*, со работите на кои тие се јавуваат и со условите под кои се сметаат како професионални болести во смисла на ставот 1 од овој член, е дадена во прилогот кон овој закон и претставува негов составен дел. Се овластува Сојузниот секретар за труд да ја дополнува, по потреба, оваа листа во поглед на про-

*Листата на професионалните болести, која е составен дел од овој закон објавена е во „Службен лист на ФНРЈ“, бр. 49/58.

фесионалните болести и поблиску да ги определува работите и условите определени во неа.

Член 49

Со правата за случај на инвалидност поради несреќа при работата (чл. 46 и 47) или професионална болест (член 48) се здобива осигуреникот и кога таква несреќа односно болест не е предизвикана во врска со работењето на определено работно место односно работа, туку на друга работа што осигуреникот ја врши во интерес на организацијата односно установата со која е во работен однос.

Член 50

(1) Осигурениците од чл. 14 до 20 и членот 24 став 1 точ. 1, 2 и 5 на овој закон се здобиваат со правата предвидени со овој закон како да претрпеле несреќа на својата редовна работа и кога за време на траењето на работниот однос, дејноста односно околностите по основот на која имаат својство на осигуреник ќе настапи повреда предизвикана на начинот предвиден со членот 46 став 1 на овој закон:

1) на организирани јавни работи од општо значење или на акции за спасување или одбрана од елементарни непогоди или несреќи;

2) во вршење на определени јавни функции или граѓански должности по покана од државни органи;

3) во вршење на определени политички, граѓански права и општествени функции;

4) на воена вежба во Југословенската народна армија;

5) во големи елементарни несреќи што погаѓаат цели населби или пошироки подрачја.

(2) Сојузниот секретар за труд поблиску ги определува со прописите што ги донесува врз основа на членот 23 став 2 на овој закон и случаите од точката 3 став 1 на овој член.

(3) Осигурениците од чл. 14 до 16 и членот 18 на овој закон се здобиваат со правата предвидени со овој закон како да претрпеле несреќа на својата редовна работа и кога повредата предизвикана на начинот предвиден во членот 46 став 1 на овој закон ќе настапи за време на отслужувањето на воениот рок во Југословенската народна армија, ако стапиле на отслужување најдоцна во рок од еден месец по престанокот на работниот однос или на другото својство. Ова право го има и лицето кое според членот 24 став 1 точка 5 од овој закон го задржува својството на осигуреник.

(4) Како несреќа при работата се смета во случаите од ст. 1 и 3 на овој член и повредата претрпена под околностите од членот 47 став 1 точка 1 на овој закон.

Член 51

Осигурениците од чл. 21 и 22 на овој закон се здобиваат со правата предвидени со овој закон како да претрпеле несреќа во вршење на работата односно на дејностите по основот на кои имаат својство на осигуреник и кога за времето додека го имаат тоа својство ќе настапи повредата предизвикана на начинот предвиден во членот 46 став 1 од овој закон во вршењето на работите односно должностите од членот 50 став 1 точ. 1 и 2 односно под околностите од членот 50 став 1 точка 5 на овој закон.

Член 52

(1) Осигуреникот кај кого пред стапувањето во работен однос постоело телесно оштетување во смисла на овој закон кое при стапувањето во работен однос не влијаело врз неговата работна способност, ако настапи инвалидност предизвикана со несреќа при работата или со професионална болест, се здобива со правата според вкупната состојба на инвалидност иако на таа вкупна состојба влијае и поранешното телесно оштетување.

(2) Осигурениците — воени инвалиди од војните и мирновремени воени инвалиди, кај кои ќе

настапи инвалидност предизвикана со несреќа при работата или со професионална болест се здобиваат со правата според вкупната состојба на инвалидност, иако нивниот воен инвалидитет влијаел врз работната способност при стапувањето во работен однос.

3. Употреба на одделни изрази

Член 53

(1) Осигуреник, во смисла на одредбите од овој закон, е лице од чл. 14 до 23 и членот 25 на овој закон за времето додека трае својството што му дава право на осигурување според овој закон, како и по престанокот на тоа својство — додека траат околностите од членот 24 на овој закон.

(2) Инвалид на трудот, во смисла на одредбите од овој закон, е лице кое по основот на инвалидност или телесно оштетување како и случаите од правата според овој закон.

(3) Под изразот работен однос, во смисла на овој закон, се подразбираат и дејностите од членот 14 точ. 2 и 3 од овој закон.

(4) Под изразот случаи на инвалидност, во смисла на одредбите од главата II и главата III освен членот 41 на овој закон, се подразбираат и случаите на телесно оштетување како и случаите на опасност од настапување на инвалидност.

Глава IV

ОДРЕДБИ ЗА ОДДЕЛНИ ПРАВА

1. Инвалидска пензија

а) Право на инвалидска пензија

Член 54

Право на инвалидска пензија имаат осигурениците што ќе станат:

1) инвалиди на трудот од I категорија на инвалидност;

2) инвалиди на трудот од III категорија на инвалидност што се неспособни за вршење на својата работа а без претходна професионална рехабилитација не се способни за вршење друга соодветна работа, на кои според овој закон не им се обезбедува професионална рехабилитација затоа што се постари од 45 години (мажи) односно постари од 40 години (жени);

3) инвалиди на трудот од II и III категорија на инвалидност способни за работа на друга соодветна работа без професионална рехабилитација, на кои според овој закон не им се обезбедува соодветно запослување затоа што се постари од 55 години (мажи) односно постари од 50 години (жени);

4) инвалиди на трудот од II и III категорије на инвалидност оспособени со професионална рехабилитација за работење на друга работа, а кај кои по наполнетата 40 година на животот, односно кај инвалидите — слепи без оглед на годините на животот, поради настанатата промена во состојбата на инвалидност ќе настапи загубување на способноста за работење на работата за која се рехабилитирани, ако не се способни за работење на друга соодветна работа без повторна професионална рехабилитација;

5) осигурениците — воени инвалиди од војните од I до VI група што ќе станат инвалиди на трудот од II или III категорија на инвалидност, ако не можат да работат на својата работа со повеќе од половина на полното работно време, без оглед дали би можеле да вршат друга соодветна работа;

6) инвалиди на трудот од II и III категорија на инвалидност — учесници на Народноослободителната војна (во панатамошниот текст: борците на НОВ) што стапиле во Народноослободителната борба пред 9 септември 1943 година, како и учесници на Шпанската граѓанска војна, ако на својата работа не можат да работат повеќе од половина на полното работно време, без оглед дали би можеле да работат на друга соодветна работа.

Член 55

(1) Инвалидите на трудот од III категорија на инвалидност што се здобиле со правото на професионална рехабилитација, односно инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност што се здобиле со правото на запослување на соодветна работа, кај кои ќе настапи такво влошување на веќе утврдената инвалидност што повлекува право на инвалидска пензија во смисла на членот 54 од овој закон, се здобиваат со правото на инвалидска пензија:

1) ако влошувањето на инвалидноста настапило пред истекот на рокот од една година од денот на определувањето на правото на професионална рехабилитација односно на запослување — без оглед дали го започнале или не го започнале користењето на тоа право;

2) ако влошувањето настапило по истекот на рокот од една година од денот на определувањето на правото на професионална рехабилитација односно на запослување — под услов во рок од една година да почнале да го користат тоа право и да го користеле до настапувањето на влошувањето на инвалидноста;

3) ако влошувањето настапило по истекот на рокот од една година од денот на определувањето на правото на професионална рехабилитација односно на запослување, а тоа право не е користено во рок од една година, или користењето е започнато па своеволно е прекинато — ако на денот на настапувањето на влошувањето ги исполнуваат условите за здобивање со правото на инвалидска пензија според овој закон.

(2) Инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност кај кои инвалидноста е предизвикана со несреќа при работата или со професионална болест се здобиваат по основот на влошувањето на таа инвалидност во случаите од ставот 1 на овој член со правото на инвалидска пензија без оглед дали ги исполнуваат условите од точ. 1 до 3 став 1 од овој член.

Член 56

Инвалидите на трудот од III категорија на инвалидност што се здобиле со правото на професионална рехабилитација, односно инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност што се здобиле со правото на запослување на соодветна работа, кај кои ќе настапи нов случај на инвалидност поради болест или повреда надвор од работата што повлекува право на инвалидска пензија во смисла на членот 54 од овој закон, се здобиваат со правото на инвалидска пензија ако на денот на настапувањето на новиот случај на инвалидност ги исполнуваат условите за здобивање со правото на инвалидска пензија според овој закон.

Член 57

(1) Ако кај инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност кои како уживатели на инвалидска пензија стапиле во работен однос и работат со работно време што ѝ одговара на преостанатата работна способност настапи влошување на порано утврдената инвалидност или нов случај на инвалидност, што предизвикуваат промена на категоријата на инвалидност, се определува нов износ на веќе утврдената инвалидска пензија според новата категорија на инвалидност.

(2) При определувањето на новиот износ на пензијата во случаите од ставот 1 на овој член, воемето поминато во работен однос во својство на уживател на инвалидска пензија се смета во стаж на осигурување за зголемување на процентот на инвалидската пензија, но најмногу до наполнетите 40 (мажи) односно 35 (жени) години пензиски стаж. Заради утврдување на правата односно определување на додатокот на инвалидност (член 76) според годините на живот, се земаат годините на животот што таквиот инвалид на трудот ги има во моментот на настапувањето на влошувањето односно новиот случај на инвалидност кој предизвикал инвалидност од I категорија.

(3) На инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност кои како уживатели на инвалидска пензија поминале најмалку три години во работен однос со работно време што ѝ одговара на нивната преостанатата работна способност, во случаите од ставот 1 на овој член, ако уживателот го бара тоа и ако е за него поповолно, инвалидската пензија повторно ќе им се определи од пензискиот основ утврден во смисла на членот 63 од овој закон, со тоа што пензискиот основ се утврдува само според личните доходи остварени за време на запослувањето во својство на уживател на инвалидска пензија, а височината на пензијата се определува со примена на ставот 2 од овој член.

(4) Инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност што се здобиле со правото на инвалидска пензија според членот 54 точ. 2 до 6 на овој закон, ако стапат во работен однос и работат со работно време што ѝ одговара на преостанатата работна способност, врз основа на таквата работа можат да се здобијат со правото на старосна пензија според Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 58

Осигурениците што во време на настапувањето на инвалидноста ги исполнуваат и условите за инвалидска пензија и условите за старосна пензија според Основниот закон за пензиското осигурување можат, по сопствен избор, да го остварат правото на инвалидска пензија или правото на старосна пензија.

Член 59

Кога е здобивањето со правото на инвалидска пензија обусловено со пополнување на определен пензиски стаж, при утврдувањето на овој стаж заради здобивање и определување правата од инвалидското осигурување не се смета времето што според одредбите од чл. 162 до 164 при примена на членот 166 од Основниот закон за пензиското осигурување не се мета во стаж на осигурување односно пензиски стаж.

Член 60

Инвалидите на трудот од III категорија на инвалидност што се здобиле со правото на професионална рехабилитација, односно инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност што се здобиле со правото на запослување на соодветна работа, не можат по основот на таа состојба на инвалидноста да се здобијат со правото на инвалидска пензија кога ќе ги наполнат годините на животот со кои инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност се здобиваат со тоа право во случаите од членот 54 точ. 2 до 6 на овој закон.

Член 61

(1) Уживателот на старосна пензија здобиена врз основа на пензиски стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена) како и уживателот на старосна пензија кој наполнил 60 (маж) односно 55 (жена) години живот, може по основот на работен однос во својство на уживател на старосна пензија да се здобие со правото на инвалидска пензија само во случај на инвалидност предизвикана со несреќа при работата или со професионална болест.

(2) Уживателот на старосна пензија здобиена врз основа на пензиски стаж помал од 40 години (маж) односно 35 години (жена), кој е помлад од 60 години (маж) односно 55 години (жена), може по основот на работен однос да се здобие со правото на инвалидска пензија во случај на инвалидност предизвикана со болест или со повреда надвор од работата, со несреќа при работата или со професионална болест.

Член 62

(1) Ако уживателот на старосна или семејна пензија се здобие со правото на инвалидска пензија или ако уживателот на инвалидска пензија се здобие со правото на старосна или семејна пензија, може да ужива само една од тие пензии, по сопствен избор.

(2) Ако осигуреникот за ист случај на инвалидност се здобие со правото на инвалидска пензија според овој закон и со правото на инвалиднина според прописите за мирновремените воени инвалиди, може да ужива само едно од тие права, по сопствен избор.

б) Основи за определување на инвалидската пензија

Член 63

Како основ за определување на инвалидската пензија, ако со овој закон не е определено поинаку, се зема пензискиот основ кој би служел за определување на старосната пензија според одредбите на Основниот закон за пензиското осигурување.

(2) Периодите според кои по Основниот закон за пензиското осигурување се утврдува пензискиот основ се сметаат нааназад од денот на настапувањето на инвалидността (член 188).

Член 64

(1) На осигуреникот кој се здобива со правото на инвалидска пензија со стаж на осигурување помал од 5 години, како пензиски основ му се зема просечниот месечен износ на личните доходи што осигуреникот ги остварил за времето што вкупно го поминал во осигурување до денот на настапувањето на инвалидността.

(2) Ако инвалидността предизвикана со несреќа при работата или со професионална болест настапила по престанок на работниот однос, пресметувањето на порано остварените лични доходи кои влегуваат во пензискиот основ со примена на валоризационите коефициенти според Основниот закон за пензиското осигурување се врши на начинот предвиден за осигуреникот кој бил осигурен на денот од кој му припаѓа пензијата.

Член 65

(1) За осигурениците што ќе се здобијат со правото на инвалидска пензија во случаите од членот 50 на овој закон, како основ за определување на инвалидската пензија се зема пензискиот основ од кој би им се определила таа пензија во случај на инвалидност предизвикана со несреќа на нивната редовна работа односно при вршењето на дејноста по основот на која го имаат својството на осигуреник.

(2) Во случаите од ставот 1 на овој член пензискиот основ се утврдува според личниот доход остварен во работен однос, со тоа што и на осигуреникот кој во моментот на претрпената несреќа бил вон работен однос да му се врши пресметување на порано остварени лични доходи со примена на одредбата на членот 64 став 2 од овој закон.

Член 66

(1) На осигурениците од членот 17 на овој закон, што како лица во работен однос доброволно учествуваат во младинска работна акција, како основ за определување на инвалидската пензија им се зема основот определен според чл. 63 и 64 на овој закон според периодите на работата пред стапувањето на младинската работна акција, ако е тоа за нив поповолно.

(2) За осигурениците од членот 17 на овој закон што на младинска работна акција стапиле како ученици или студенти, како основ за определување на инвалидската пензија им се зема соодветниот нов пензиски основ од членот 216 став 1 на Основниот закон за пензиското осигурување, и тоа пензискиот основ на:

1) XII осигуренички разред — за студентите на факултети, уметнички академии и високи школи;

2) XIV осигуренички разред — за студентите на виши стручни школи;

3) XVI осигуренички разред — за сите ученици

членот 216 став 1 на Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 67

(1) За осигурениците — ученици во стопанството и за учениците од стручните училишта со практична обука, како и за учениците од другите стручни училишта и за студентите од вишите стручни школи, високи школи, уметнички академии, факултети, што ќе се здобијат со правото на инвалидска пензија, како основ за определување на инвалидската пензија се зема соодветниот нов пензиски основ од членот 216 став 1 на Основниот закон за пензиското осигурување, и тоа пензискиот основ на:

1) XII осигуренички разред — за студентите на факултети, уметнички академии и високи школи;

2) XIV осигуренички разред — за студентите на виши стручни школи;

3) XVI осигуренички разред — за сите ученици.

(2) За осигурениците — лица на доброволна практика (волонтери) што ќе се здобијат со правото на инвалидска пензија, како основ за определување на таа пензија се зема пензискиот основ од ставот 1 на овој член што ѝ одговора на нивната училишна спрема.

Член 68

На осигурениците што ќе се здобијат со правото на инвалидска пензија во случаите од членот 23 на овој закон, како основ за определување на инвалидската пензија им се зема соодветниот нов пензиски основ на XX осигуренички разред од табелата од членот 216 став 1 на Основниот закон за пензиското осигурување.

в) *Определување на височината на инвалидската пензија во случај на инвалидност поради болест или повреда надвор од работата*

Член 69

(1) Во случај на инвалидност предизвикана со болест или со повреда надвор од работата, инвалидската пензија се определува од пензискиот основ утврден според чл. 63 до 68 на овој закон.

(2) Височината на инвалидската пензија се определува според должината на пензискиот стаж во процентот во кој се определува и старосната пензија за осигурениците што ги исполниле општите услови за здобивање со правото на старосна пензија. Кога пензијата се здобива со пензиски стаж помал од 20 години, пензијата се определува во височина од 45% од пензискиот основ за мажи односно 55% од пензискиот основ за жени ако инвалидността настапила до наполнетата 60 (мажи) односно 55 (жени) година од животот. Ако инвалидността настапила по тие години живот, а пензијата се стекнува со пензиски стаж помал од 20 години, за сите години стаж до наполнетите 15 години пензијата се определува во височина од 35% од пензискиот основ за мажи односно 40% од пензискиот основ за жени и се зголемува во проценти како и старосната пензија во таков случај.

Член 70

(1) На осигуреникот — носител на „Партизанска споменица 1941“ инвалидската пензија му се определува во височина од 100% од личниот доход остварен во последната година пред настапувањето на инвалидността, или од просечниот личен доход остварен во последните 5 години ако е тоа за осигуреникот поповолно.

(2) На осигуреникот — борец на НОВ од пред 9 септември 1943 година односно шпански борец, кој не е носител на „Партизанска споменица 1941“, височината на инвалидската пензија му се определува од пензискиот основ во процентите и на начинот што се предвидени за определување на старосната пензија на овие борци според Основниот закон за пензиското осигурување. Ако инвалидската пензија се стекнува со стаж помал од 15 години, пензијата се определува во височина од 45% од пензискиот основ за мажи односно 47,5% од пензискиот основ за жени. Така определените пензии се зголемуваат за 60%, со тоа што да не

можат да бидат поголеми од 85% од пензискиот основ.

(3) На осигуреникот — борец на НОВ од пред 9 септември 1943 година односно шпански борец, чиј просечен месечен износ на личниот доход е помал од износот до кој во односната година му е обезбедуван боречкиот додаток според посебни прописи, а кој не го остварил тој додаток зашто не ги исполнувал условите за потребен стаж според тие прописи, пензискиот основ ќе му се утврди така што за секоја таква година наместо остварениот личен доход ќе се земе износот на боречкиот додаток кој на борецот би му припаѓал да ги исполнувал условите за стаж пропишани за тој додаток.

Член 71

(1) На осигуреникот — борец на НОВ кој стапил во Народноослободителна борба односно започнал со активната и организирана работа во Народноослободителната борба на 9 септември 1943 година или подоцна, на кој височината на инвалидската пензија му е определена според стаж помал од 40 години (маж) односно 35 години (жена), износот на инвалидската пензија пресметана според наполнетиот стаж му се зголемува, и тоа:

1) на борец на НОВ од 9 септември 1943 година до крајот на таа година — за 60%;

2) на борец на НОВ од 1944 година — за 30%;

3) на борец на НОВ од 1945 година — за 10%.

(2) Зголемувањата пензија според ставот 1 од овој член не може да биде поголема од 85% од износот на пензискиот основ.

Член 72

(1) На осигуреникот — југословенски државјанин кој по 6 април 1941 година бил заробен или интерниран, кој во логори на воени заробеници или политички затвореници односно интернирци непрекинато активно и организирано учествувал во работата за Народноослободителното движење и кој по излегувањето од логорот му се ставил на располагање на Народноослободителното движење продолжувајќи ја активната работа за движењето, ако тоа време не му е признаено во двојно траење а инвалидската пензија му е определена според стаж помал од 40 години (маж) односно 35 години (жена), износот на инвалидската пензија пресметана според наполнетиот стаж му се зголемува за 30%, но не може да биде поголем од 85% од износот на пензискиот основ.

(2) Осигуреникот што ги исполнува условите за зголемување на пензијата и според членот 71 од овој закон и според ставот 1 од овој член, може по сопствен избор да оствари зголемување само по еден од тие два основи.

Член 73

(1) На осигурениците-воени инвалиди од војните од I до VI група што најмалку половината од раздобјето од 15 мај 1945 година до денот кога ќе станат инвалиди на трудот ја поминале во работен однос признаен во стаж на осигурување, а на кои инвалидската пензија определена според пензискиот стаж им изнесува помалку од 85% од пензискиот основ, им припаѓа инвалидска пензија во височина од 85% од пензискиот основ, без оглед дали воениот инвалидитет влијаел или не влијаел врз инвалидноста според овој закон, ако станат:

1) инвалиди од I категорија на инвалидност;

2) инвалиди од II или III категорија на инвалидност, а според членот 54 точ. 2 и 3 имаат право на инвалидска пензија;

3) инвалиди од II или III категорија на инвалидност што ги исполнуваат условите за професионална рехабилитација односно запослување, ако на својата работа не можат да работат повеќе од половината на полното работно време, а не се способни за работење на друга соодветна работа без професионална рехабилитација.

(2) Правото на инвалидска пензија во височина од 85% од пензискиот основ во смисла на ставот 1 од овој член го имаат под исти услови, во случаите

од точ. 1 и 2 став 1 на овој член и осигурениците-мировремени воени инвалиди од I до VI група, како и другите инвалиди од I до VI група кои според посебните сојузни прописи се издначени со мировремените воени инвалиди.

Член 74

На осигурениците од членот 39 став 1 на овој закон инвалидската пензија им се определува во височина од 85% од пензискиот основ без оглед на стабот на осигурување односно на вкупниот пензиски стаж.

Член 75

(1) Инвалидската пензија во износот определен според чл. 69 до 74 на овој закон им припаѓа:

1) на инвалидите на трудот од I категорија на инвалидност;

2) на инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност кои во моментот на настапувањето на инвалидност имаат 60 или повеќе години живот (мажи) односно 55 или повеќе години живот (жени);

3) на инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност од членот 54 точ. 4 до 6 на овој закон.

(2) На инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност што не се опфатени во точ. 2 и 3 став 1 од овој член, а се здобиле со право на инвалидска пензија поради тоа што со оглед на староста не им се обезбедува право на професионална рехабилитација односно запослување според овој закон, им припаѓа привремена инвалидска пензија, која се определува во процент од инвалидската пензија пресметана според чл. 69 до 74 на овој закон, зависно од сразмерата помеѓу работниот век и вкупно наполнетиот пензиски стаж, и тоа во височината:

1) од 90% — ако вкупниот пензиски стаж изнесува најмалку три четвртини од работниот век;

2) од 80% — ако вкупниот пензиски стаж изнесува помалку од три четвртини од работниот век.

(3) Привремената инвалидска пензија (став 2) припаѓа сè додека уживателот на пензијата не наполни 60 (маж) односно 55 (жена) години живот, по што му припаѓа инвалидска пензија пресметана според чл. 69 до 74 на овој закон.

(4) По смртта на уживателот на привремена инвалидска пензија, како основ за определување на семејната пензија се зема инвалидската пензија која на уживателот му припаѓала во моментот на смртта, пресметана на износ кој би му припаѓал ако веќе би наполнил 60 (маж) односно 55 (жена) години живот.

Член 76

(1) На уживател на инвалидска пензија — инвалиди на трудот од I категорија на инвалидност кај кого инвалидноста настапила пред наполнетата 55 (мажи) односно 50 (жени) година од животот, а чија пензија определена врз основа на пензискиот стаж односно со примена на чл. 70 до 72 од овој закон изнесува помалку од 85% од пензискиот основ, со инвалидската пензија му припаѓа и довалид на трудот од I категорија на инвалидност даток на инвалидност, кој се определува во процент од износот на пензијата, зависно од сразмерата помеѓу работниот век и вкупниот наполнет пензиски стаж.

(2) Датокот на инвалидност изнесува:

од износот на пензијата	Ако вкупниот пензиски стаж изнесува
20%	три четвртини или повеќе од работниот век
15%	една половина или повеќе од работниот век
10%	помалку од една половина од работниот век

(3) Датокот на инвалидност заедно со инвалидската пензија не може да биде поголем од 85% од пензискиот основ.

(4) Додатокот на инвалидност е составен дел од инвалидската пензија и се зема предвид и кога инвалидската пензија служи како основ за определување на семејната пензија.

Член 77

На осигурениците кои по наполнетата 20 година од животот биле на редовно школување и со такво школување се здобиле со виша или висока стручна спрема, заради примена на членот 75 став 2 и членот 76 од овој закон, времето поминато на школување им се зема предвид така што на осигуреникот кој се здобил со виша стручна спрема работниот век му се смета од наполнетата 23 година на животот, а на осигуреникот кој се здобил со висока стручна спрема — од наполнетата 25 година на животот, па до настапувањето на инвалидност.

г) *Определување височината на инвалидската пензија во случај на инвалидност поради несреќа при работа или професионална болест*

Член 78

(1) Во случај на инвалидност предизвикана со несреќа при работа или со професионална болест инвалидската пензија се определува во височина од 85% од пензискиот основ утврден според чл. 63 до 68 на овој закон, без оглед на должината на наполнетиот стаж на осигурување односно на вкупниот пензиски стаж.

(2) На осигуреник — носител на „Партизанска споменица 1941“ инвалидската пензија во случајот од ставот 1 на овој член му се определува во височина од 100% од личниот доход остварен во последната година пред настапувањето на инвалидност, или од просечниот личен доход остварен во последните 5 години ако е тоа за осигуреникот поповолно.

Член 79

Износот на инвалидската пензија пресметан според членот 78 од овој закон им припаѓа на инвалидите на трудот од I категорија на инвалидност и на оние инвалиди на трудот од II и III категорија на инвалидност што се наведени во членот 75 став 1 точ. 2 и 3 на овој закон. На другите инвалиди на трудот од II и III категорија на инвалидност (член 75 став 2) им припаѓа привремена инвалидска пензија во височина определена според членот 75 став 2 од инвалидската пензија пресметана според членот 78 на овој закон, додека не наполнат 60 (мажи) односно 55 (жени) години живот, по што им припаѓа инвалидска пензија пресметана според членот 78 на овој закон.

д) *Определување на височината на инвалидската пензија во случај на инвалидност предизвикана со стек на повеќе причини*

Член 80

(1) Ако инвалидност по основот на која инвалидот на трудот од I, II или III категорија на инвалидност се здобива со правото на инвалидската пензија предизвикана делумно со несреќа при работата или со професионална болест, а делумно со болест или со повреда надвор од работата, инвалидската пензија што на инвалидот во тој случај му припаѓа се определува како една пензија која се состои од сразмерен дел на инвалидската пензија пресметана како за случај на несреќа при работата и професионална болест (член 78) и од сразмерен дел на инвалидската пензија пресметана како за случај на болест и повреда надвор од работата (чл. 69 до 74).

(2) Заради определување на инвалидската пензија според ставот 1 на овој член, сразмерните делови на инвалидската пензија се определуваат според тоа колку врз вкупната инвалидност влијаеле последиците предизвикани со несреќата при работа или со професионалната болест, а колку последиците предизвикани со болест или со повредата надвор од работата.

(3) Височината на инвалидската пензија што припаѓа според ставот 1 од овој член се определува така што претходно ќе се определи износот на инвалидската пензија што би припаѓала ако е вкуп-

ната инвалидност предизвикана со несреќа при работата или со професионална болест и износот на инвалидската пензија што би припаѓала ако е вкупната инвалидност предизвикана со болест или со повреда надвор од работата. Од секој од така пресметаните износи се зема процентот што му одговара на влијанието на одредена причина на инвалидност врз вкупната инвалидност во смисла на ставот 2 на овој член. Збирот на така добиените износи, но најмногу до износот од 85% од пензискиот основ, ја сочинува инвалидската пензија што припаѓа во случаите од ставот 1 на овој член.

г) *Додаток за помош и нега*

Член 81

(1) Право на додаток за помош и нега имаат инвалидите на трудот од I категорија на инвалидност на кои во времето на настапувањето на таквата инвалидност за основните животни потреби им е нужна постојана помош и нега од друго лице, или кај кои таквата потреба ќе настани дополнително поради влошување на инвалидност или поради нов случај на инвалидност за кој се здобиваат со правата според овој закон.

(2) Право на додаток за помош и нега имаат и осигурениците што стапиле во работен однос како слепи — додека се во работен однос, како и осигурениците што во време на работниот однос поради болест или повреда ќе станат слепи — ако останат во работен однос или повторно станат во работен однос, и тоа без оглед на категоријата на инвалидност, ако немаат право на додаток за помош и нега според друг основ. По престанокот на работниот однос оние лица го задржуваат правото на додаток за помош и нега ако се здобиле со правото на инвалидска пензија или со правото на професионална рехабилитација односно со правото на запослување според овој закон.

(3) Инвалидите на трудот што според членот 57 став 4 од овој закон ќе се здобијат со правото на старосна пензија, како и осигурениците што според членот 58 од овој закон по сопствен избор ќе го остварат правото на старосна пензија, имаат и право на додаток за помош и нега, ако ги исполнуваат или поради влошување на порано утврдената инвалидност подоцна ќе ги исполнат условите за здобивање со тоа право.

Член 82

Височината на додатокот за помош и нега ја определува собранieto на републичката заедница на социјалното осигурување, и тоа најмногу до височината на граничниот износ на најниското пензиско примање утврдено за определување на заштитниот додаток.

е) *Заштитен додаток*

Член 83

(1) На уживателите на инвалидска пензија им се обезбедува заштитен додаток на пензијата ако инвалидската пензија определена според овој закон им изнесува помалку од пропишаниот граничен износ на најниското пензиско примање и ако ниту уживателот на пензија ниту членовите на неговото домаќинство немаат други приходи доволни за издржување.

(2) Во поглед на граничниот износ на најниското пензиско примање и определувањето на височината на приходите на домаќинството во смисла на ставот 1 од овој член, на начинот за користење и губење на правото на заштитен додаток, како и на усогласувањето на заштитниот додаток со економските движења, согласно се применуваат одредбите од членот 37 ст. 3 до 5 од Основниот закон за пензиското осигурување.

2. Инвалиднина

Член 84

(1) Право на инвалиднина имаат осигурениците кај кои ќе настани телесно оштетување во смисла на членот 29 од овој закон, без оглед дали тоа оштетување предизвикува или не предизвикува инвалидност.

(2) Со правото на инвалиднина се здобива осигуреник независно од тоа дали се здобива и користи и некое друго право според овој закон.

(3) Осигуреник не се здобива со право на инвалиднина по основот на телесно оштетување што постоело пред стапувањето во работен однос ниту за подоцнежнo влошување на тоа телесно оштетување. По исклучок, кога пред стапувањето во работен однос постоело оштетување на едно око, уво, рака или нога, па подоцна ќе настапи оштетување и на друг истоветен орган, осигуреникот се здобива со правото на инвалиднина за оштетувањето на обата тие органи.

Член 85

Височината на инвалиднината се определува, според степенот на телесното оштетување (член 30), во процент од соодветниот нов пензиски основ на XX осигуренички разред од табелата во членот 216 став 1 на Основниот закон за пензиското осигурување, и изнесува:

Ако е телесното оштетување од	Процентот на инвалиднината изнесува
1 степен	40
2 "	36
3 "	32
4 "	28
5 "	24
6 "	20
7 "	16
8 "	12

Член 86

(1) Инвалиднината се определува според степенот на телесното оштетување во времето на настапувањето на тоа оштетување.

(2) На уживателите на инвалиднина што како инвалиди на трудот од II или III категорија на инвалидност се здобиле со правото на професионална рехабилитација односно на запослување на соодветна работа, подоцнежните влошувања на телесното оштетување им се земаат предвид за определување на новиот степен на телесното оштетување и на поголемиот износ на инвалиднината:

1) кога телесното оштетување било предизвикано со болест или со повреда надвор од работата — ако ги исполнуваат условите од членот 55 став 1 точ. 1 до 3 на овој закон;

2) кога телесното оштетување било предизвикано со несреќа при работата или со професионална болест — без оглед на условите што се бараат според точката 1 од овој став.

Член 87

(1) На уживателите на инвалиднина што како инвалиди на трудот од I, II или III категорија на инвалидност се здобиле со правото на инвалидска пензија, подоцнежните влошувања на телесното оштетување им се земаат предвид за определување на новиот степен на телесното оштетување и на поголемиот износ на инвалиднината — без оглед дали телесното оштетување било предизвикано со болест, со повреда надвор од работата, со несреќа при работата или со професионална болест. Овие влошувања се земаат предвид за определување на новиот степен на телесното оштетување без оглед дали тоа влијаело или не влијаело врз инвалидноста.

(2) На уживателите на инвалиднина што не се здобиле и со некое друго право според овој закон, подоцнежните влошувања на телесното оштетување им се земаат предвид за определување на новиот степен на телесното оштетување и на поголемиот износ на инвалиднината, и тоа:

1) кога телесно оштетување било предизвикано со болест или со повреда надвор од работата — ако во времето кога настапило влошувањето на телесното оштетување се осигуреници во смисла на овој закон и го исполнуваат условот за стажот на осигурување од членот 36 ст. 1 и 2 и членот 38 на овој закон или условот на пензискиот стаж од членот 36 став 3 на овој закон;

2) кога телесното оштетување било предизвикано со несреќа при работата или со професионална болест — без оглед на условите што се бараат според точката 1 на овој став.

Член 88

(1) Кога кај уживател на инвалиднина што не се здобил и со некое друго право според овој закон ќе настапи нов случај на телесно оштетување предизвикано со болест или со повреда надвор од работата што условува определување на нов степен на телесното оштетување, таквиот уживател има право на инвалиднина според новиот степен на телесното оштетување ако е во тоа време осигуреник и го исполнува условот за стажот на осигурување од членот 36 ст. 1 и 2 и членот 38 на овој закон, или условот за пензискиот стаж од членот 36 став 3 на овој закон.

(2) Ако кај осигуреник кај кој порано настапило телесно оштетување под 30% дојде до влошување така што оштетувањето да изнесува 30% или повеќе, осигуреникот се здобива со правото на инвалиднина ако ги исполнува условите на стажот на осигурување односно на пензискиот стаж во смисла на ставот 1 од овој член.

(3) Новиот степен на телесното оштетување во случаите од ст. 1 и 2 на овој член се определува врз основа на новата состојба на вкупното телесно оштетување.

(4) Ако осигуреник за ист случај на телесно оштетување се здобие со правото на инвалиднина според овој закон и со правото на инвалиднина според прописите за мирновремените воени инвалиди, може да ужива само едно од тие права, по сопствен избор.

Член 89

(1) Правото на инвалиднина инвалидот на трудот го задржува и ако според одредбите на членот 57 став 4 или членот 58 од овој закон се здобие со правото на старосна пензија или ако се здобие со право на семејна пензија според Основниот закон за пензиското осигурување.

(2) Одредбата од членот 87 став 1 од овој закон важи и за уживателите на инвалиднина од ставот 1 на овој член.

3. Професионална рехабилитација и материјално обезбедување во врска со користењето на правото на рехабилитација

а) Професионална рехабилитација

Член 90

(1) Право на професионална рехабилитација имаат осигурениците кај кои ќе настапи инвалидност од III категорија пред да ги наполните определените години на животот, и тоа — мажите 45, а жените 40 години, ако според состојбата на инвалидност и преостаната работна способност можат да се оспособат за работа на друга соодветна работа со полно работно време пропишано за таа работа.

(2) Комуналниот завод за социјално осигурување може, ако оцени дека оспособувањето може да се постигне за пократко време и дека е целесобразно со оглед на стручноста и годините на животот, по барање од осигуреникот односно од инвалидот на трудот, да одобри да се изврши професионална рехабилитација и кога осигуреникот односно инвалидот на трудот може да се оспособи само за работа со скратено работно време. Ова одобрение може да се даде само ако оспособувањето може да се изврши за работа со најмалку половина од полното работно време и ако инвалидот на трудот не ги наполнил годините на живот од ставот 1 на овој член.

(3) Инвалидот на трудот од ставот 2 на овој член на кој по негово барање му е дозволена рехабилитација се здобива со сите права во врска со користење на професионалната рехабилитација, со тоа што не се здобива односно го губи правото на инвалидска пензија.

Член 91

Правото на професионална рехабилитација го имаат, под условите од членот 90 став 1 на овој закон, и осигурениците од чл. 14 до 16 и 19 на овој закон кај кои не настапила инвалидност но постои опасност од настапување на инвалидност (член 31), ако без професионална рехабилитација не можат да работат на друга соодветна работа.

Член 92

(1) Комуналниот завод за социјално осигурување може, по барање од осигуреникот што ќе стане инвалид на трудот од III категорија на инвалидност, а кој поради наполнетите 45 односно 40 години живот не се здобива со правото на професионална рехабилитација, да му одобри професионална рехабилитација, ако според стручните квалификации, општото образование, преостаната работна способност, годините на живот и здравствената состојба постои веројатност дека може за пократко време успешно да се оспособи за работење на друга соодветна работа со полно работно време.

(2) Одредбата од членот 90 став 3 на овој закон важи и кога е професионалната рехабилитација одобрена според ставот 1 од овој член.

Член 93

(1) Право на професионална рехабилитација имаат и децата на осигурениците и на уживателите на старосна или инвалидска пензија, како и децата — уживатели на семејна пензија, за кои се исплатува додаток на деца, ако рехабилитација им е потребна заради оспособување за самостоен живот и работа и ако постои веројатност дека со рехабилитација можат наполно да се оспособат.

(2) Сојузниот секретар за труд ќе ги определи поблиску со свои прописи случаите и начинот за спроведување на професионална рехабилитација на децата од ставот 1 на овој член, како и правата што припаѓаат во врска со користењето на правото на рехабилитација.

Член 94

Инвалидите на трудот што се здобиле со правото на професионална рехабилитација, па по своја волја користењето на тоа право не го започнале во рок од една година од денот на определувањето на правото, или го започнале во тој рок па по своја волја ќе го прскинат користењето на професионалната рехабилитација, врз основа на истата инвалидност или подоцнежното влошување на таа инвалидност не можат повторно да се здобијат со правото на професионална рехабилитација и со правото на материјално обезбедување во врска со користење на правото на рехабилитација.

Член 95

(1) Инвалидот на трудот што се здобил со правото на професионална рехабилитација и што на пропишаниот начин се здобил со стручната спрема за својата работа, се оспособува за работење на соодветна друга работа за која е потребна стручна спрема што ѝ одговара на категоријата на работното место на кое тој работел непосредно пред настапувањето на инвалидност.

(2) Инвалидот на трудот што се здобил со правото на професионална рехабилитација, а нема на пропишаниот начин здобиена стручна спрема за својата работа, се оспособува за работење на друга работа за која е потребна стручна спрема што ѝ одговара на категоријата на работното место на кое тој работел барем две години за последните три години работа пред настапувањето на инвалидност.

(3) Инвалидот на трудот од ставот 1 на овој член, ако е тоа за него поповолно, може да бара категоријата на работното место да му се определи според ставот 2 на овој член.

(4) На инвалид на трудот кој во последните три години не работел најмалку две години на работно место од иста категорија, му се определува категоријата на работното место за која треба да се оспособи така што времето поминато во тоа тригодишно раздобје на работните места од повисока

категија да му се додава на времето поминато на работните места од пониски категории, па се зема онаа пониска категорија работно место на која, заедно со додајните периоди на работа на работни места од повисоки категории, поминал најмалку две години.

Член 96

Како категорија на работно место во смисла на овој закон се подразбира стручна спрема која е потребна за работа на работно место на кое осигуреникот работи односно за кое инвалидот на трудот се оспособува, и тоа:

1) I категорија — работно место за кое се бара висока стручна спрема;

2) II категорија — работно место за кое се бара стручна спрема на висококвалификуван работник како и работно место на стручни раководители со соодветна спрема што раководат работи на кои работат квалификувани и висококвалификувани работници, како и работно место за кое се бара виша стручна спрема;

3) III категорија — работно место за кое се бара стручна спрема на квалификуван работник, како и работно место за кое се бара средна стручна спрема;

4) IV категорија — работно место за кое се бара низа стручна спрема, како и работно место за кое работникот со приучување се оспособува за својата работа;

5) V категорија — работно место за кое не се бара стручна спрема.

Член 97

Инвалидите на трудот — осигуреници од членот 22 став 1 точ. 1 и 2 на овој закон, како и ученици и студенти што учествуваат на доброволни младински акции (член 17), се оспособуваат за работење на работи односно на работни места за кои се бара стручна спрема што ѝ одговара на стручната спрема за која се оспособувале тие со школувањето.

Член 98

Инвалидите на трудот — осигуреници од членот 14 став 1 точка 2 на овој закон што ќе се здобијат со правото на професионална рехабилитација се оспособуваат за работење на друга работа што ѝ одговара на нивната признаена стручна спрема. Ако е признаената стручна спрема пониска од средна или на неа рамна стручна спрема, оспособувањето се врши за работно место од III категорија.

Член 99

(1) Инвалидите на трудот што непосредно пред настапувањето на инвалидност работеле на работни места за кои не се бара стручна спрема (V категорија), ако со оглед на состојбата на инвалидност и преостанатата работна способност не можат да работат на друго работно место од иста категорија, се оспособуваат со приучување за работење на работи за кои се бара стручна спрема здобиена со приучувањето (IV категорија).

(2) Оспособувањето за работите за кои се бара стручна спрема пониска од онаа што им одговара на работите за кои инвалидот на трудот има право да се оспособи според чл. 95 до 98 од овој закон, може да се врши само со согласност од инвалидот на трудот.

Член 100

Одредбите од чл. 95 до 99 на овој закон се применуват согласно и кога со правото на професионална рехабилитација се здобиле осигурениците кај кои постои опасност од настапување на инвалидност (член 91).

Член 101

(1) Професионалната рехабилитација се врши:

1) со практична работа на соодветни работни места во работни и други организации и државни органи. На ваков начин се оспособуваат инвалидите на трудот што, според состојбата на инвалидност и преостанатата работна способност и својата општа здравствена состојба, можат да се оспособуваат за

работа под исти услови како и другите работници. Ако е тоа потребно, средствата за работа (алатите, машините и другите уреди) на односните работни места се нагодуваат според посебните потреби и можности на инвалидите на трудот;

2) со практична работа во посебно организирани работилници за стручно оспособување на инвалидите на трудот (во понатамошниот текст: заштитни работилници). На ваков начин се оспособуваат инвалидите на трудот што, според состојбата на инвалидност и преостанатата работна способност и својата општа здравствена состојба, не можат да се оспособуваат за работа на начинот од точката 1 на овој став;

3) со изучување на определено занимање во посебни установи за рехабилитација на инвалидите или во организации во кои се врши рехабилитација на инвалидите;

4) со школување во соодветни училишта и на курсеви;

5) со здобивање со стручна спрема по пат на установи за образование на возрасни — според посебни прописи.

(2) Во рамките на професионалната рехабилитација се врши и приспособување на инвалидите на трудот за работење на работа за која се оспособени со рехабилитацијата, кога е тоа потребно за да можат тие на новата работа да работат со нормален работен напор и работен ефект.

(3) Професионалната рехабилитација и приспособувањето на инвалидите на трудот се врши под стручен надзор од здравствената установа што обезбедува здравствена заштита на лицата запослени во организацијата односно установата во која се врши рехабилитацијата.

Член 102

Ако со оглед на оддалеченоста на станот на инвалидите од организацијата односно установата во која би можела да се врши професионална рехабилитација е нужно користење на превозни средства, а инвалидите на трудот според состојбата на инвалидност и степенот на телесното оштетување не може да ги користи средствата на јавниот сообраќај, ако не му е обезбеден посебен превоз, на инвалидите му се обезбедува рехабилитација надвор од местото на постојниот престој, со сместување во место определено за вршење рехабилитација.

Член 103

(1) Заштитни работилници можат да основаат заводите за социјално осигурување, општинските собранија, работните и други организации. Овие органи и организации можат да се спогодат заеднички да основат заштитна работилница.

(2) Заштитните работилници се основаат и работат како самостојни установи. Финансиските средства за основање и издржување на заштитните работилници ги обезбедува основачот.

(3) Ако во заштитните работилници што ги основа завод за социјално осигурување се врши рехабилитација и на други инвалиди покрај инвалидите на трудот, или ако во заштитните работилници што не ги основал завод за социјално осигурување се врши и рехабилитација на инвалиди на трудот, меѓусебните односи на заводот и на другите основачи се утврдуваат со договор.

(4) Заштитните работилници се ослободуваат наполно или делумно од интересот на фондот на основните средства, од интересот на фондот на обртните средства и од придонесот од доходот на стопанските организации.

(5) Поблиски прописи за условите за основање, за организацијата и работата на заштитните работилници, како и за условите за нивното потполно или делумно ослободување од обврските од ставот 4 на овој член, ќе донесе сојузниот секретар за труд, во согласност со сојузните скократи за финансии, за здравство и за социјална политика и за индустрија.

(6) Во поглед на основањето на посебни установи за рехабилитација на инвалидите, нивниот статус, обврските спрема општествената заедница и обезбедувањето на финансиски средства за нивното основање и издржување, важат согласно одредбите од ст 1 до 5 на овој член.

(7) Установите за рехабилитација:

вршат рехабилитација на инвалидите на трудот односно на осигурениците;

вршат стручно оспособување на персоналот за работа на рехабилитација на инвалидите на трудот;

ги следат и проучуваат мерките и методите на медицинска и професионална рехабилитација, професионална ориентација и резултатите од нивното спроведување, како и мерките за унапредување на протетичките средства;

ги проучаваат прашањата во врска со посебната опрема и адаптација на работните места како и употребата на посебните средства и на уредите за работа при вршењето на професионалната рехабилитација, приспособувањето кон работата и запослувањето на инвалидите на трудот;

им даваат стручна помош на работните и на другите организации во спроведувањето на рехабилитацијата и запослувањето на инвалидите на трудот.

Член 104

(1) Ако за вршењето на професионална рехабилитација е потребно да се извршат адаптации на простории, машини и други уреди во работни и други организации односно државни органи, материјалните и финансиските средства за тоа ги обезбедува заинтересираниот завод за социјално осигурување. Со спогодбата меѓу заводот и организацијата односно органот поблиску се определува намената и начинот на користењето на тие средства.

(2) Заводите за социјално осигурување можат со цел за унапредување на професионалната рехабилитација да им даваат дотации на одделни основачи на стручни курсеви на кои ќе се оспособуваат инвалидите на трудот.

6) Материјално обезбедување

Член 105

(1) Инвалидите на трудот што се здобиле со правото на професионална рехабилитација имаат право на материјално обезбедување од денот на здобивањето со правото на рехабилитација до денот на упатувањето на рехабилитација, како и за времето на вршењето на рехабилитацијата на која се упатени. Ова право го имаат и осигурениците кај кои не настапила инвалидност но постои опасност од настапување на инвалидност (член 91).

(2) Инвалидите на трудот и осигурениците од ставот 1 на овој член имаат право на материјално обезбедување и за време на приспособувањето кон работата по завршената професионална рехабилитација, кога им е тоа определено во смисла на членот 101 став 2 на овој закон.

(3) Правото на материјално обезбедување за определено време на приспособувањето кон работата го имаат и инвалидите на трудот способни за работење на своја или друга соодветна работа без професионална рехабилитација на кои по завршеното лекување односно медицинска рехабилитација им е потребно претходно приспособување за работење на својата друга работа.

(4) Правото на материјално обезбедување припаѓа и за времето додека инвалидите односно осигурениците е спречен да ја користат професионалната рехабилитација поради болест или други причини поради кои според прописите за здравственото осигурување се признава правото на надоместок на личниот доход за време на привремената спреченост за работа.

Член 106

(1) На осигурениците од чл. 14 до 16, 13 до 21 и 24 на овој закон им се дава материјално обезбедување во височина од 90% од основот за утвр-

дување на надоместокот на личниот доход според Законот за здравственото осигурување, со тоа што одредбата од членот 56 став 1 на овој закон согласно се применува и на определеното материјално обезбедување.

(2) На осигурениците од чл. 17, 22 и 23 на овој закон им припаѓа материјално обезбедување во височина од 90% од пензискиот основ од кој им се определува инвалидската пензија (чл. 66 до 68).

Член 107

(1) Кога професионалната рехабилитација се врши во посебна установа во која инвалидот има бесплатно сместување и исхрана, материјалното обезбедување за времето на рехабилитацијата му припаѓа:

1) на осигуреник што нема семејство на издржување — во височина од 50% од материјалното обезбедување определено според членот 106 на овој закон;

2) на осигуреник што има семејство на издржување — во височина на полниот износ на материјалното обезбедување определено според членот 106 на овој закон.

(2) Кога професионалната рехабилитација се врши надвор од местото на постојаниот престој, а користење на рехабилитацијата не може да се обезбеди со постојан превоз од местото на живеењето до местото каде што се врши рехабилитацијата, на инвалидот на кој не му е обезбедено бесплатно сместување и исхрана за време на вршењето на рехабилитацијата во друго место, му се исплатува, покрај материјалното обезбедување определено според членот 106 на овој закон, и паушален надоместок што го определува Собранието на републиката заедница на социјалното осигурување.

4. Запослување и надоместоци во врска со користењето на правото на запослување

а) Запослување

Член 108

(1) Правото на запослување на соодветна работа го имаат осигурениците кај кои ќе настапи инвалидност од II или III категорија пред да ги наполните определените години на живот, и тоа мажите 55, а жените 50 години.

(2) Инвалидите на трудот оспособени за работа со професионална рехабилитација го имаат правото на запослување на соодветна работа без оглед на годините на животот.

(3) Осигурениците од членот 22 став 1 точ. 1 и 2 на овој закон го имаат правото на запослување само кога со професионална рехабилитација според овој закон се оспособени за работење на друга соодветна работа.

Член 109

Правото на запослување на соодветна работа го имаат и осигурениците од чл. 14 до 16 и 19 на овој закон кај кои не настапила инвалидност но постои опасност од настапување на инвалидност (член 31), и тоа без оглед на годините на животот ако не ги исполните условите за здобивање со правото на старосна пензија според Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 110

(1) Инвалидите на трудот што се здобиле со правото на запослување на соодветна работа, а по своја волја не се пријавиле за користење на тоа право во рок од една година од денот на определувањето на тоа право, или одбиле да го прифатат обезбеденото запослување на соодветна работа, не можат по основот на истата инвалидност или подоцнежното влошување на таа инвалидност повторно да се здобијат со правото на запослување на соодветна работа и со правото на надоместоците што се здобиваат во врска со користењето на правото на запослување.

(2) На инвалидите на трудот што стапиле на обезбедено запослување на соодветна работа, па по своја волја го прекинале тоа запослување, ќе им се

признае по основот на истата инвалидност или подоцнежното влошување на таа инвалидност повторно правото на запослување на соодветна работа и правото на надоместоците во врска со користењето на правото за запослување, ако по прекилот на обезбеденото запослување го наполнат стажот на осигурување пропишан за здобивање со правата од инвалидското осигурување според членот 36 ст. 1 и 2 на овој закон, доколку не ги наполните годините на живот од членот 108 став 1 на овој закон.

(3) Правото на запослување според овој закон престанува во секој случај со исполнување на условите за здобивање со правото на старосна пензија според чл. 24 до 27 на Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 111

На инвалидите на трудот што со професионална рехабилитација се оспособени за работење на друга соодветна работа, им се обезбедува запослување на работите односно на работните места за кои се бара стручната спрема со која се здобиле тие со професионална рехабилитација.

Член 112

(1) На инвалид на трудот од II или III категорија на инвалидност способен за работење на друга соодветна работа без професионална рехабилитација што на пропишаниот начин се здобил со стручна спрема за својата работа, му се обезбедува запослување на работи односно на работни места за кои се бара стручна спрема што ѝ одговара на категоријата на работното место на кое инвалидот работел непосредно пред настапувањето на инвалидност.

(2) На инвалид на трудот што ја нема на пропишаниот начин здобиената стручна спрема за својата работа, му се обезбедува запослување на работа односно на работно место за кое е потребна стручна спрема што ѝ одговара на категоријата на работното место на кое тој работел барем две години за последните три години работа пред настапувањето на инвалидност.

(3) Инвалидот на трудот од ставот 1 на овој член, ако е тоа за него поповолно, може да бара категоријата на работното место да му се определи според ставот 2 на овој член.

(4) На инвалид на трудот што не ги исполнува условите според ставот 2 на овој член му се обезбедува запослување на работно место од онаа категорија на работните места која се утврдува согласно со одредбата од членот 95 став 4 од овој закон.

Член 113

На инвалид на трудот—осигуреник од членот 14 став 1 точка 2 на овој закон способен за работење на друга соодветна работа без професионална рехабилитација, му се обезбедува запослување на работно место за кое се бара стручна спрема што ѝ одговара на неговата признаена стручна спрема. Ако признаената стручна спрема е пониска од средна или на неа рамна стручна спрема, се обезбедува запослување на работно место од III категорија.

Член 114

Запослувањето на инвалиди на работи односно на работни места за кои се бара стручна спрема пониска од онаа што им одговара на работите односно на работните места за кои се обезбедува запослување во смисла на чл. 111 до 113 на овој закон, може да се врши само со согласност од инвалидот.

Член 115

Одредбите од чл. 111 до 114 на овој закон се применуваат согласно и кога со правото на запослување на друга соодветна работа се здобиле осигурениците кај кои постои опасност од настапување на инвалидност (член 109).

Член 116

(1) Запослувањето на инвалидите на трудот и на осигурениците од членот 109 на овој закон, што според состојбата на инвалидност и преостанатата

работна способност и според општата здравствена состојба можат да работат под исти услови како и другите работници се врши во работни и други организации и државни органи. Ако е тоа потребно, средствата за работа на односните работни места се нагледуваат според посебните потреби и можности на инвалидите на трудот.

(2) Запослувањето во јавните служби се врши во согласност со прописите со кои се регулираат работните односи на јавните службеници.

(3) Запослувањето на инвалидите на трудот што според состојбата на инвалидност и преостанатата работна способност и според општата здравствена состојба не можат да работат под истите услови како и другите работници, се врши во заштитни работилници.

(4) Инвалидите на кои поради степенот на инвалидност или на телесното оштетување во поголема мерка им е отежнато заминувањето на работа во работна или друга организација односно државен орган во која според својата стручна способност би можеле да работат на соодветна работа, можат да се запослуваат и така што за сметка на организацијата односно органот да вршат соодветна работа дома, кога е тоа можно со оглед на организацијата на работата.

Член 117

(1) Инвалидите на трудот што според состојбата на инвалидност и степенот на телесното оштетување не можат да ги користат средствата на јавниот сообраќај нема да се упатуваат на работа во работни и други организации и државни органи односно во заштитни работилници, ако за заминување на работата и за враќање од работа е нужна употреба на превозни средства а не им е обезбеден посебен превоз.

(2) На запослување во друго место, надвор од местото на нивниот постојан престој, инвалиди на трудот можат да се упатуваат само ако во тоа друго место им е обезбеден соодветен стан, а инаку — само со нивна согласност.

Член 118

Ако заради запослување на инвалиди на трудот на соодветни работни места во работни или други организации односно државни органи е потребно да се извршат адаптации на простории, машини или други уреди и средства за работа, материјалните и финансиските средства за тоа ги обезбедува заинтересираниот завод за социјално осигурување. Со договорот меѓу заводот и организацијата поблиску се определува намената и начинот за користење на тие средства.

Член 119

На инвалидите на трудот што, користејќи го правото на запослување признаено според овој закон ќе стапат во работен однос и ќе работат со работно време што ѝ одговара на нивната преостаната работна способност времето поминато во такво запослување им се смета како време поминато во работен однос со полно работно време за добивање со другите права според овој закон, за добивање со правата според Основниот закон за пензиското осигурување, како и за добивање со правата од работен однос.

б) Надоместоци во врска со користењето на правото на запослување

Член 120

(1) На инвалидите на трудот од II или III категорија на инвалидност и на осигурениците од членот 109 од овој закон, што имаат право на надоместоци во врска со користењето на правото на запослување на соодветна работа, им се обезбедуваат следните надоместоци:

1) привремен надоместок — до стапувањето на соодветна работа на која се упатени;

2) надоместок поради запослување со скратено работно време;

3) надоместок поради помал личен доход на друга работа.

(2) Надоместоците од точ. 2 и 3 на ставот 1 на овој член припаѓаат за дните поминати на работа, како и за другите дни за кои според посебни прописи припаѓа надоместок на личниот доход.

(3) Кога на запослен инвалид на трудот поради привремена неспособност за работа или други причини на спреченост му припаѓа надоместок на личниот доход за време на привремената спреченост за работа според Законот за здравственото осигурување, во основот за определување за тој надоместок влегуваат и износите на надоместоците од ставот 1 точ. 2 и 3 на овој член.

Привремен надоместок

Член 121

(1) Право на привремен надоместок имаат инвалидите на трудот од II и III категорија на инвалидност и осигурениците од членот 109 на овој закон, што се здобиле со право на запослување.

(2) Правото на привремен надоместок припаѓа од денот на добивањето со правото на запослување на соодветна работа односно од денот на завршената професионална рехабилитација, до денот на стапувањето на работа на која инвалидот односно осигуреникот е упатен.

(3) На инвалидот на трудот односно на осигуреникот од ставот 1 на овој член на кој независно од неговата волја ќе му престане запослувањето, му припаѓа привремен надоместок и за времето од престанокот на запослувањето до стапувањето на нова работа, ако се пријавил заради запослување во рок од осум дена по престанокот на поранешното запослување.

(4) Правото на привремен надоместок престанува во секој случај со исполнувањето на условите за добивање со правото на старосна пензија според Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 122

(1) Привремениот надоместок изнесува 50% од основот од кој според членот 106 на овој закон се определува материјалното обезбедување.

(2) На инвалидите на трудот и на осигурениците што имаат право на привремен надоместок, а кои во поглед на имотната состојба и приходите ги исполнуваат условите за заштитен додаток според прописите за пензиското осигурување, покрај привремениот надоместок од ставот 1 на овој член ќе им се исплатува и зголемување на надоместокот, така што вкупното примање да изнесува 75% од основот од кој се определува привремениот надоместок според ставот 1 на овој член.

Надоместок поради запослување со скратено работно време

Член 123

Правото на надоместок поради запослување со скратено работно време го имаат инвалидите на трудот од II категорија на инвалидност за времето додека работата според преостанатата работна способност на работата што им е обезбедена (чл. 111 до 114).

Член 124

Надоместокот поради запослување со скратено работно време се определува во височина на разликата помеѓу износот на личниот доход што го остварува запослен инвалид работејќи со скратено работно време и износот на личниот доход што би го остварувал тој работејќи на исто работно место со полно работно време. Оваа разлика се пресметува врз основа на личниот доход што го остварува запослениот инвалид работејќи со скратено работно време, а се утврдува за секои 6 месеци, врз основа на шестомесечна периодична пресметка односно завршената сметка на организацијата во која е запослен инвалидот.

Надоместок поради помал личен доход на друга работа

Член 125

(1) Правото на надоместок поради помал личен доход на друга работа го имаат осигурениците од чл. 14 до 16 и чл. 18 до 20 на овој закон што станале инвалиди на трудот од II и III категорија на инвалидност, како и осигурениците од членот 109 на овој закон, кои по основот на користење правото на запослување се запослени на работното место на кое остваруваат помал личен доход од личниот доход што го остварувале на работното место на кое работеле тие непосредно пред настапувањето на инвалидност.

(2) Правото на надоместок поради помал личен доход му припаѓа на инвалидот на трудот од II категорија на инвалидност покрај надоместокот поради запослување со скратено работно време.

Член 126

(1) Надоместокот поради помал личен доход на друга работа се определува во височина на разликата помеѓу личниот доход што го остварува осигуреникот како запослен инвалид на новото работно место и валоризиранот износ на личниот доход што го остварил во последната година на работното место на кое работел непосредно пред настапувањето на инвалидност. Валоризацијата се врши со примена на валоризационите коефициенти определени за пресметување на личните доходи што влегуваат во пензискиот основ (член 32 од Основниот закон за пензиското осигурување).

(2) Разликата помеѓу личните доходи на поранешното и новото работно место во смисла на ставот 1 од овој член, се утврдува за секои 6 месеци врз основа на шестомесечната периодична пресметка односно завршната сметка на организацијата во која е запослен инвалидот.

(3) При определувањето на разликата меѓу личните доходи во смисла на ст. 1 и 2 на овој член кај осигурениците запослени во јавни служби и во општествени организации, во периодот кога платите се определувани со посебни прописи според звањата и платните разреди, како плата на работното место на кое работеле непосредно пред настапувањето на инвалидност се зема основната плата на звањето и на платниот разред што ги имал осигуреникот непосредно пред настапувањето на инвалидност, со соодветна положајна плата и постојани додатоци.

Член 127

(1) Надоместок поради помал личен доход на друга работа во височината определена според членот 126 на овој закон им припаѓа на инвалидите односно на осигурениците што се здобиле на пропишаниот начин со стручна спрема за својата работа, како и на оние што немаат таква спрема но барем две години од последните три години работа поминале на работните места од онаа категорија што ѝ одговара на категоријата на работното место на кое работеле непосредно пред настапувањето на инвалидност.

(2) На инвалидите на трудот односно на осигурениците што не ги исполнуваат условите од ставот 1 на овој член, па во смисла на членот 112 став 4 од овој закон им се обезбедува запослување на работно место за кое се бара стручна спрема пониска од онаа што се бара за работното место на кое работеле непосредно пред настапувањето на инвалидност, надоместокот поради помалиот личен доход на друга работа се определува според членот 126 на овој закон, така што остварениот личен доход на работното место на кое работеле непосредно пред настапувањето на инвалидност претходно ќе се намали за 20%.

(3) Одредбите од ст. 1 и 2 на овој член не се применуваат кога разликата меѓу личните доходи на поранешното и новото работно место се определува според членот 126 став 3 на овој закон.

5. Надоместок на патните и превозните трошоци

Член 128

(1) Осигурениците и инвалидите на трудот имаат право на надоместок на патните трошоци во врска со остварувањето односно користењето на правата според овој закон:

1) кога од надлежниот орган на службата на социјалното осигурување се упатени во друго место заради оценување на инвалидност, преостанатата работна способност и степенот на телесното оштетување, како и заради оценување на постоењето на опасност од настапување на инвалидност;

2) кога од надлежниот орган на службата на социјалното осигурување се упатени во друго место заради професионална рехабилитација или приспособување за работа;

3) кога од заводот за запослување на работниците се упатени во друго место заради стапување на соодветна работа.

(2) Право на надоместок на патните трошоци имаат и лицата определени како придружници на осигурениците односно инвалидите во случаите од точ. 1 и 2 став 1 на овој член.

Член 129

(1) Надоместокот на патните трошоци ги опфаќа:

1) надоместокот за трошоците на превозот;

2) надоместокот за трошоците на исхраната и сместувањето за времето на патувањето и престојот во друго место.

(2) Надоместокот на патните трошоци, во заминувањето и враќањето, припаѓа во височината определена за надоместокот на патните трошоци според прописите за здравствено осигурување.

Член 130

(1) Инвалидите на трудот, како и осигурениците од членот 91 односно членот 109 на овој закон, имаат право на надоместок на превозните трошоци ако, заради користење на правото на професионална рехабилитација или на правото на запослување, според состојбата на инвалидност или телесното оштетување и со оглед на оддалеченоста од местото определено за рехабилитација односно запослување им е потребен постојан превоз, а не им е обезбеден бесплатен превоз.

(2) Надоместокот на превозните трошоци припаѓа во височината определена за надоместокот на трошоците за превоз според прописите за здравственото осигурување на работниците.

Член 131

(1) Инвалидите на трудот и осигурениците од членот 109 на овој закон што се упатени заради постојано запослување во друго место (член 117 став 2), имаат право на надоместок на селидбените трошоци

(2) Надоместокот од ставот 1 на овој член припаѓа во височината на фактично сторечите трошоци но најмногу до износот што го определува со општа одлука собрание на републичката заедница на социјалното осигурување.

Глава V

ПОСЕБНИ ОДРЕДБИ ЗА ПРАВАТА ОД ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ

A. За воените лица

Член 132

(1) Осигурениците на кои се однесуваат одредбите од чл. 132 до 140 од оваа глава се воени лица — активни подофицири, офицери и воени службеници на Југословенската народна армија (во понатамошниот текст: воени осигуреници).

(2) Одредбите од оваа глава не се применуваат на воените осигуреници на кои службата им престанала според Законот за Југословенската народна армија поради причините кои според одредбите од тој закон предизвикуваат губење на службата.

Член 133

(1) Воените осигуреници се здобиваат со правото на инвалидска пензија кога ќе настапи неспособност за служба во Југословенската народна армија, а исплатата на пензијата започнува да тече од првиот нареден ден по денот до кој им е исплатена платата.

(2) Неспособност за служба во Југословенската народна армија, во смисла на овој закон, постои кај воен осигуреник што по оценка од надлежната комисија според својата здравствена состојба не е способен да ги врши соодветните должности во Југословенската народна армија, без оглед дали постои или не постои инвалидност од I, II или III категорија во смисла на овој закон.

Член 134

Воениот осигуреник со чинот подофицер кај кој ќе настапи инвалидност до наполнетата 25 година на животот, се здобива со правото по основот на инвалидско осигурување ако до настапувањето на инвалидност имал вкупно барем една година стаж на осигурување во својство на воен осигуреник.

Член 135

(1) Покрај несреќата при работата од чл. 46 и 47 на овој закон и професионалните болести определени во смисла на членот 48 од овој закон како несреќа при работата односно професионални болести на воените осигуреници се сметаат и болестите од кои ќе обولات тие во врска со извршувањето на службените воени задачи, определени со посебни прописи.

(2) Кои болести се сметаат како несреќа при работата односно професионални болести во смисла на ставот 1 од овој член, определува со свои прописи државниот секретар за народна одбрана во согласност со сојузниот секретар за тивд и со сојузниот секретар за здравство и социјална политика.

(3) Како несреќа при работата се смета и болеста што воениот осигуреник ја добил како учесник во Народноослободителната борба во состав на Партизанските одреди на Југославија, Народноослободителната војска на Југославија и Југословенската народна армија, ако таа болест предизвикала неспособност за служба во Југословенската народна армија, а постоењето на болеста било пријавено до 31 декември 1951 година.

Член 136

(1) Ако инвалидност на воениот осигуреник е предизвикана со несреќа при работата или со професионална болест, а осигуреникот, кој примил некои посебни додатоци според прописите за платите на подофицерите, офицерите и воените службеници, не поминал пет години во осигурување, просекот на тие додатоци се пресметува според времето што таквиот осигуреник вкупно го поминал во осигурување до денот на настапувањето на инвалидност. Така добиениот просечен месечен износ на додатоците се собира со платата од која се определува старосната пензија на воените осигуреници според одредбите од Основниот закон за пензиското осигурување, а која служи и како основ за определување на инвалидската пензија во смисла на членот 63 од овој закон.

(2) Одредбата од ставот 1 на овој член се применува за определување инвалидска пензија и кога инвалидността настанила како последица од болест или повреда вон работа ако осигуреникот се злочи со право на пензија со стаж на осигурување помал од пет години.

Член 137

(1) Воениот осигуреник кај кого ќе настапи неспособност за служба во Југословенската народна армија, се здобива со правото на инвалидска пензија без утврдување на категоријата на инвалидност во смисла на членот 28 од овој закон.

(2) Ако е инвалидност предизвикана со болест или повреда вон работа, за определување на височината на инвалидската пензија се применуваат истите проценти со кои на воените осигуре-

ници им се определува височината на старосната пензија според одредбите од Основниот закон за пензиското осигурување со примена на одредбите од чл. 70 до 72 на овој закон, со тоа што како најнизок процент за сите години на пензискиот стаж до наполнетите 20 години стаж се земаат 55% од пензискиот основ за мажи односно 57.5% од пензискиот основ за жени. Ако инвалидността е предизвикана со несреќа при работа или со професионална болест, инвалидската пензија се определува согласно со одредбите од членот 78 на овој закон.

(3) Височината на инвалидската пензија што му припаѓа на воениот осигуреник зависи од годините на животот што ги имал тој во моментот на настапувањето на неспособноста за служба (став 1), и тоа:

1) на маж кој има 45 или повеќе години живот, а на жена која има 40 или повеќе години живот — им припаѓа инвалидската пензија определена според ставот 2 од овој член;

2) на маж помлад од 45 години, а на жена помлада од 40 години — им припаѓа привремена инвалидска пензија чиј износ се определува од пензијата пресметана според ставот 2 од овој член во соодветен процент од членот 75 став 2 на овој закон, сè додека не наполни 60 години живот (маж) односно 55 години (жена). По тоа припаѓа инвалидската пензија пресметана според ставот 2 од овој член.

(4) Инвалидската пензија според ставот 3 точка 1 на овој член му припаѓа без оглед на годините на животот на воен осигуреник:

1) борец на НОВ од пред 9 септември 1943 година и на шпански борец;

2) воен инвалид од војните од I до VI група — ако поминал во работен однос барем половина на времето од 15 мај 1945 година до утврдениот ден на настапувањето на инвалидност. Во овој случај, при определувањето на инвалидската пензија согласно се применува и одредбата од членот 73 на овој закон.

(5) На воениот осигуреник кој се здобил со правото на инвалидска пензија ќе му се определи, на негово барање, наместо инвалидска пензија старосна пензија, ако во моментот на настапувањето на неспособноста за служба ги исполнувал условите за здобивање со правото на таа пензија според членот 49 од Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 138

(1) Воениот осигуреник—маж помлад од 55 години, а жена помлада од 50 години, што се здобил со правото на инвалидска пензија според членот 137 ст. 1 до 4 на овој закон може, заради користење на правата според овој закон, да бара според состојбата на инвалидност и преостанатата работна способност да се распореди во соодветна категорија на инвалидност (I, II или III) во смисла на членот 28 од овој закон.

(2) Според категоријата на инвалидност утврдена според ставот 1 од овој член осигуреникот има право да бара наместо инвалидска пензија да му се определат соодветни права според овој закон.

(3) На уживателот на пензија — воен осигуреник кој во смисла на овој член ќе биде распореден во I категорија инвалидност му припаѓа инвалидска пензија според членот 137 став 3 точка 1 и кога е помлад од 45 години (маж) односно 40 години (жена). Кон инвалидската пензија (член 137 став 3 точка 1) на воениот осигуреник што е распореден во I категорија на инвалидност му припаѓа и додаток на инвалидност, кој се определува под условите и на начинот предвидени во членот 76 од овој закон.

(4) На воениот осигуреник кој според ст 1 и 2 на овој член, наместо инвалидска пензија, остварил други права според овој закон па во текот на подоцнежното запослување станал итвалид од I категорија на инвалидност, на негово барање, наместо инвалидска пензија по тој основ, ќе му се воспостави пензијата на која порано се здобил со право како воен осигуреник.

Член 139

(1) Воените осигуреници што според членот 138 став 2 ќе се здобијат со правото на професионална рехабилитација, се оспособуваат за работа на работните места односно на работите во граѓанството, и тоа:

1) офицерите на родови и служби и воените службеници од I до III класа — за работа на работните места од II категорија. Ако осигуреникот има стручна спрема што се бара за работните места од I категорија, се оспособува за работата на работните места од таа категорија;

2) подофицерите (освен со чинот водник) и воените службеници од IV до VII класа — за работа на работните места од III категорија. Ако осигуреникот има стручна спрема повисока од оваа, се оспособува за работа на работните места од онаа категорија што ѝ одговара на неговата стручна спрема;

3) подофицерите со чинот водник и воените службеници од VIII до XII класа — за работата на работните места од IV категорија. Ако осигуреникот има стручни спрема повисока од оваа, се оспособува за работа на работните места од онаа категорија што ѝ одговара на неговата стручна спрема.

(2) На воените осигуреници што според членот 138 став 2 од овој закон ќе се здобијат со правото на запослување на соодветна друга работа, им се обезбедува запослување на работното место од онаа категорија што ќе се утврди согласно со одредбите од точ. 1 до 3 став 1 на овој член.

(3) Заради определување на надоместокот поради помал личен доход од членот 126 на овој закон, како личен доход на работното место на кое воениот осигуреник работел непосредно пред настапувањето на инвалидност се зема основната и полагајната плата со постојаните додатоци, вклучувајќи го и армискиот додаток.

Член 140

(1) На воениот осигуреник — уживател на инвалидска пензија определена според членот 137 на овој закон, ако стапи во работен однос или врши самостојна дејност по основот на која има својство на осигуреник му се исплатува за тоа време дел од пензијата пресметана според членот 137 став 2 на овој закон, и тоа:

1) на подофицерите, нижите офицери и воените службеници од XII до IV класа — 50% од пензијата;

2) на вишите офицери до чинот полковник и на воените службеници од III до I класа — 25% од пензијата.

(2) На воениот осигуреник во случаите од ставот 1 на овој член ќе му се исплатува, на негово барање, за време на запослувањето, наместо дел од пензијата според ставот 1 од овој член дел од пензијата според членот 170 ст. 2 и 3 на овој закон и без утврдување на категоријата на инвалидност.

(3) Исплатата на инвалидската пензија според ст. 1 и 2 на овој член се врши сè додека осигуреникот — уживател на инвалидска пензија не наполни пензиски стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена), или додека не наполни 60 (маж) односно 55 (жена) години живот, кога за време на запослувањето врз него се применуваат одредбите што важат за користењето на старосната пензија.

(4) На воениот осигуреник од ст. 1 и 2 на овој член времето поминато во работен однос со најмалку половина од пропишаното полно работно време му се смета во стаж на осигурување за здобивање со правото на старосна пензија според чл. 24 до 27 и 70 ст. 1 и 2 од Основниот закон за пензиското осигурување, како и за зголемување на процентот на инвалидската пензија во случај на подолгечко определување на инвалидската пензија според членот 138 став 1 од овој закон. Таквото време на работа се смета како да е поминато со полно работно време.

Б. За службениците на органите на внатрешните работи

Член 141

(1) Осигурениците на кои се однесуваат одредбите од чл. 141 до 143 на овој закон се службениците на определени должности во органите на внатрешните работи од членот 58 на Основниот закон за пензиското осигурување, како и другите службеници во органите на внатрешните работи кога ги вршат тие определени должности.

(2) Сојузниот секретар за внатрешни работи во согласност со сојузниот секретар за труд ќе ги определи, по потреба, со свои прописи поблиските услови за примена на одредбите од чл. 141 до 143 на овој закон на другите службеници на органите на внатрешните работи во смисла на ставот 1 од овој член.

Член 142

(1) Осигурениците од членот 141 на овој закон кај кои по оценка од надлежната комисија поради нивната здравствена состојба настапила неспособност за вршење на должностите во онаа служба на која од категориите на инвалидност во смисла на распоредени на друга работа во некој од органите на внатрешните работи, се распоредуваат според состојбата на инвалидност и преостанатата способност за работа на друга соодветна работа во некоја од категориите на инвалидност во смисла на членот 28 од овој закон, па според така утврдената категорија на инвалидност им се определуваат соодветните права според овој закон.

(2) Осигурениците од ставот 1 на овој член што се здобиле со правото на професионална рехабилитација се оспособуваат за работа на соодветни работни места односно работи, и тоа:

1) милиционерите и стражарите — за работа на работните места за кои се бара нижа стручна спрема или на неа рамна спрема (IV категорија на работните места);

2) другите осигуреници — за работа на работните места односно работи кои се бара стручна спрема што ѝ одговара на стручната спрема што ја има осигуреникот. Ако признаената стручна спрема на осигуреникот е пониска од средна стручна спрема или од со неа рамната спрема, оспособувањето се врши за работно место од III категорија.

(3) На осигурениците од ставот 1 на овој член што се здобиле со правото на запослување на соодветна друга работа без професионална рехабилитација, им се обезбедува запослување на работното место за кое е потребна стручната спрема определена со согласна примена на точ. 1 и 2 став 2 на овој закон.

(4) На осигурениците од ставот 1 на овој член за определување на инвалидската пензија според должината на пензискиот стаж се применуваат процентите што се применуваат и за определување на старосната пензија на тие осигуреници, со тоа што како најнизок процент за сите години на пензиски стаж до наполнетите 20 години се земаат 55% од пензискиот основ за мажи односно 57,5% од пензискиот основ за жени. Овие проценти се применуваат и за определување инвалидска пензија на другите службеници во органите на внатрешните работи кои во моментот на настапувањето на инвалидност ги исполните посебните услови под кои според одредбите од Основниот закон за пензиското осигурување тие други службеници се здобиваат со право да им се применат тие проценти за определување на старосната пензија.

Член 143

(1) Покрај несреќата при работата од чл. 46 и 47 на овој закон и професионалните болести определени во смисла на членот 48 од овој закон, како несреќа при работата односно професионална болест на осигурениците од членот 141 на овој закон се сметаат и болестите од кои ќе обولات тие при извршувањето на задачите на својата служба, определена со посебни прописи.

(2) Кои болести се сметаат како несреќа при работата односно професионални болести во сми-

сла на ставот 1 од овој член, определува со свои прописи сојузниот секретар за внатрешни работи во согласност со сојузниот секретар за труд и со сојузниот секретар за здравство и социјална политика.

В. За посебни категории на осигуреници

1. Општи одредби

Член 144

(1) Лицата што вршат самостојна дејност се осигуруваат за правата од инвалидското осигурување според начелата утврдени во чл. 145 до 153 на овој закон.

(2) Инвалидското осигурување на лица што вршат самостојна дејност се установува со овој закон, со републички закон или со договор.

(3) Договорите за установувањето и за спроведувањето на инвалидското осигурување на лицата што вршат самостојна дејност ги склучува Југословенската односно републичката заедница на социјалното осигурување со соодветната професионална организација.

Член 145

Правата од инвалидското осигурување на лицата што вршат самостојна дејност, во поглед на здобивањето, користењето и губењето на правото, не можат да се установат под поповолни услови отколку што е тоа во овој закон предвидено за инвалидското осигурување на работниците.

Член 146

Инвалидското осигурување и обврската за плаќање придонес за тоа осигурување настанува со признавањето на својството на осигуреник.

Член 147

(1) Како основи за плаќање придонес и за определување на правата од инвалидското осигурување на лицата што вршат самостојна дејност служат основите што се утврдени за плаќање на придонеси и за определување на правата од пензиското осигурување на тие лица.

(2) Пензискиот основ за определување на инвалидската пензија на осигурениците што вршат самостојни дејности се определува на ист начин како и пензискиот основ за определување на старосната пензија.

Член 148

На осигурениците што вршат самостојни дејности во пензиски стаж им се сметаат, на начинот и под условите како е тоа предвидено во Основниот закон за пензиското осигурување:

- 1) периодите на стаж на осигурување наполнети по почетокот на применувањето на тој закон;
- 2) периодите на стаж на осигурување наполнети пред почетокот на применувањето на тој закон;
- 3) периодите на посебниот стаж, и тоа: времето на учество во револуционерна работа, Народно-ослободителната војна, антифашистичката борба во други земји и војски, времето на учеството во војните, како и времето на прекинот на вршењето на самостојната дејност што се признава во пензиски стаж според чл. 138, 140, до 145 и 148 до 150 од Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 149

(1) Времето на вршењето на самостојна дејност пред установувањето на задолжителното инвалидско осигурување за одделни категории самостојни дејности, може да им се засмета на осигурениците од тие категории под условите самите да обезбедат средства потребни за користење на обврските настанати со признавањето на ова време во пензиски стаж, и тоа во обемот и на начинот што се определени во соодветните договори за социјално осигурување на тие осигуреници.

(2) Одредбата од ставот 1 на овој член не се применува ако времето на вршење на самостојна дејност пред установувањето на задолжителното инвалидско осигурување е признаено според законот, односно според договорот за инвалидско осигурување важечки до почетокот на применувањето на овој закон.

Член 150

(1) Инвалидско осигурување на лица со самостојни дејности може да се установи за сите или само за одделни случаи на инвалидност предвидени со овој закон. Со тоа осигурување можат да се обезбедат сите или само одделни права предвидени во овој закон.

(2) За уживателите на инвалидска пензија кои со таа пензија се здобиле како осигуреници со самостојни дејности не може да се установува заштитен додаток.

Член 151

На осигурениците што вршат самостојни дејности се применуваат одредбите од овој закон за усогласувањето на инвалидските пензии со економските движења, за користењето и губењето на правата од инвалидското осигурување и за постапката за остварување на тие права.

Член 152

Осигурениците што вршат самостојни дејности можат да ги остваруваат правата од инвалидското осигурување кога се во целина уплатени сите стасани придонеси.

Член 153

(1) Осигурениците што вршат самостојни дејности можат да ја користат инвалидската пензија дури по престанокот на вршењето на самостојната дејност.

(2) На осигуреникот што врши самостојна дејност што ќе оствари инвалидска пензија, ако повторно започне да врши самостојна дејност, му престанува правото на таа пензија и тој станува повторно осигуреник.

(3) На осигуреникот на кој му престанало правото на инвалидска пензија во смисла на ставот 2 од овој член времето поминато во осигурување по тоа му се смета во стаж на осигурување. По престанокот на вршењето на самостојната дејност таквиот осигуреник може да се здобие и да оствари повторно инвалидска пензија, ако се утврди дека поранешната инвалидност сè уште постои.

(4) По исклучок од ст. 1 и 2 на овој член осигурениците — самостојни уметници можат да користат инвалидска пензија од денот кога настапила неспособноста за вршење на уметничкиот позив, а занимавањето со самостојна уметничка дејност по остварувањето на правото на пензија не повлекува губење на правото односно запирање на исплатата на инвалидската пензија, но тоа време на уметничка дејност не им се смета во стаж на осигурување за зголемување на инвалидската пензија односно за здобивање со нова инвалидска или старосна пензија.

2. Посебни одредби

Член 154

Врз основа на овој закон се осигурени: уметниците, филмските работници, адвокатите, свештените и верските службеници, истакнатите спортисти, артистите и колпортерите на печат, како и сите други лица кои врз основа на вршењето на самостојна дејност до денот на почетокот на применувањето на овој закон биле опфатени со задолжително инвалидско осигурување врз основа на сојузен закон или сојузни односно републички договори за социјално осигурување.

Член 155

(1) На осигурениците од членот 154 на овој закон се применуваат одредбите од овој закон за здобивањето и определувањето на правата од инвалидското осигурување, за усогласувањето на инвалидската пензија и другите права со економските движења, за користењето и губењето на правата и за постапката за остварување на правата од инвалидското осигурување.

(2) На осигурениците од ставот 1 на овој член им се сметаат во пензиски стаж за здобивање со правата од инвалидското осигурување, како и за определување на инвалидската пензија, сите оние периоди кои според Основниот закон за пензиско-

то осигурување им се сметаат на тие осигуреници во пензиски стаж.

Член 156

Со договорите за спроведување на инвалидското осигурување на осигурениците од членот 154 на овој закон поблиску ќе се определат, по потреба, и посебните критериуми за утврдување на инвалидност и преостаната работна способност обусловени со карактерот на самостојната дејност, како и што се смета за друга соодветна работа во врска со правото на професионална рехабилитација односно запослување.

Член 157

Инвалидското осигурување на самостојните занаетчи и самостојните угостители според одредбите од овој закон, се установува од 1 јануари 1965 година.

Член 158

Спроведувањето на инвалидското осигурување на самостојните занаетчи и самостојните угостители се регулира со републички закон или со договорите што ги склучува републичката заедница на социјалното осигурување со организацијата што ги претставува. Со тие прописи односно договори поблиску се регулира кога ќе се смета дека настапила неспособност за вршење на самостојна дејност, која се смета како инвалидност во смисла на овој закон, како и во кои случаи се здобива со правото на професионална рехабилитација и со правото на запослување на друга соодветна работа во смисла на овој закон.

Член 159

(1) Правата од инвалидското осигурување можат осигурениците — самостојни занаетчи и самостојни угостители да ги остварат по истекот на пет години од воведувањето на ова осигурување.

(2) По исклучок од ставот 1 на овој член осигурениците кај кои, пред истекот на пет години од воведувањето на инвалидското осигурување, ќе настапи инвалидност од I категорија предизвикана со несреќа при работата или професионална болест се здобиваат со право на инвалидска пензија.

Глава VI

КОРИСТЕЊЕ И ГУБЕЊЕ НА ПРАВАТА ОД ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ

Член 160

(1) Правата здобие на врз основа на инвалидското осигурување припаѓаат, ако со овој закон не е определено поинаку, од денот на настапувањето на инвалидност, од денот кога е утврдена опасноста од настапување на инвалидност, односно од денот на настапувањето на телесното оштетување.

(2) Кога правата од инвалидското осигурување се остваруваат по барање од осигуреникот по престанокот на работниот однос, а инвалидността односно телесното оштетување постоело пред поднесувањето на барањето, инвалидската пензија односно инвалиднината припаѓа од денот на настапувањето на инвалидността односно телесното оштетување, но само за шест месеци наназад од денот на поднесувањето на барањето. Другите примања припаѓаат од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето, ако со овој закон не е определено поинаку.

(3) На осигуреникот на кој по денот од кој му припаѓа инвалидска пензија му е исплатен личен доход од работен однос или надоместок на личниот доход според прописите за здравственото осигурување заради тоа што решението за пензија не станало извршно, пензијата му се исплатува од првиот нареден ден по денот од кој му престанала исплатата на личниот доход односно на надоместокот на личниот доход бидејќи решението станало извршно.

Член 161

(1) Додатокот за помош и нега припаѓа од денот од кој припаѓа инвалидската пензија, ако во времето на настапувањето на инвалидност од I

категија се исполнети условите за здобивање со правото на тој додаток. Ако условите за здобивање со правото на тој додаток настапат подоцна, додатокот за помош и нега припаѓа само за шест месеци наназад од денот на поднесувањето на барањето, но најрано од денот кога настапила потребата за помош и нега.

(2) Додатокот за помош и нега на осигурениците што стапиле во работен однос како слепи или за време на траењето на работниот однос станале слепи, припаѓа од стапувањето во работен однос, односно од настапувањето на слепилото во текот на работниот однос, та за сето време до престанокот на работниот однос, а по престанокот на работниот однос — додека им припаѓаат другите права според овој закон со кои се здобиле како инвалиди на трудот од I, II или III категорија на инвалидност.

Член 162

(1) Материјалното обезбедување на кое инвалидот на трудот има право до стапувањето на професионална рехабилитација припаѓа од денот на настапувањето на инвалидността односно од денот кога е утврдена опасноста од настапување на инвалидност па до денот кога на инвалидот на трудот му е доставено решението за упатување на професионална рехабилитација. Од тој ден па до стапувањето на рехабилитација, материјалното обезбедување припаѓа ако инвалидот на трудот стапил на рехабилитација во рокот определен во решението за упатување на професионална рехабилитација.

(2) Ако инвалидот на трудот не стапи на рехабилитација во определениот рок, го губи правото на материјално обезбедување до стапувањето на рехабилитација, освен кога поради причини што се надвор од неговата волја бил спречен да стапи на рехабилитација.

(3) Материјално обезбедување за време на траењето на професионалната рехабилитација му припаѓа на инвалидот на трудот:

1) што стапил на рехабилитација во определениот рок или стапил подоцна затоа што поради причини кои се надвор од неговата волја бил спречен да стапи на рехабилитација во определениот рок;

2) што го загубил правото на материјално обезбедување до стапувањето на рехабилитација во смисла на ставот 1 од овој член, па дополнително се пријавил заради повторно упатување на професионална рехабилитација во рок од една година од денот на доставата на првото решение, ако стапи на професионална рехабилитација во рокот определен со новото решение за упатување на рехабилитација.

(4) Правото на материјално обезбедување му припаѓа на инвалидот на трудот и кога во текот на уживањето на тоа право ќе биде упатен на дополнително лекување (медицинска рехабилитација) — за време на траењето на таквото лекување.

Член 163

(1) Осигурениците во работен однос кои самите се обврзници за плаќање на придонесот за пензиското осигурување, се должни да плаќаат придонес и за инвалидското осигурување. Пријавата за осигурување што се должни да ја поднесат важи како пријава на пензиско и инвалидско осигурување.

(2) Правата од инвалидското осигурување што припаѓаат врз основа на стажот од раздобјето во кое самиот осигуреник бил обврзник за плаќање на придонесот се здобиваат и се исплатуваат, ако придонесите за тоа раздобје се во целина уплатени.

(3) Одредбите од ст. 1 и 2 на овој член се применуваат и кога осигуреникот со продолжено осигурување во случаите предвидени со Основниот закон за пензиското осигурување самиот со уплата на придонеси си обезбедува стаж на осигурување.

Член 164

(1) Инвалидот на трудот што се здобил со правото на професионална рехабилитација го губи тоа

право ако не го користи во определениот рок а во тоа не е спречен со причини што се надвор од неговата волја, и тоа:

1) ако не стапи на професионална рехабилитација во рок од една година од денот кога му е доставено решението за упатување на професионална рехабилитација;

2) ако не стапи на професионална рехабилитација во рокот определен во решението за повторно упатување на рехабилитација во смисла на членот 162 став 3 точка 2 од овој закон.

(2) Правото на професионална рехабилитација го губи инвалидот на трудот ако ја прекине започнатата професионална рехабилитација или, ако со неизвршување на должностите сврзани за спроведувањето на рехабилитацијата, го оневозможува своето оспособување за работа.

Член 165

Одредбите од чл. 162 и 164 на овој закон важат и за инвалидите на трудот односно за осигурениците на кои правото на материјално обезбедување им припаѓа во врска со приспособувањето кон работата.

Член 166

(1) Привремениот надоместок припаѓа од денот на настапувањето на инвалидност односно од денот кога е утврдена опасноста од настапување на инвалидност (член 160 ст. 1 и 2) па до денот кога решението за признавање на правото на запослување на соодветна работа станало конечно во управната постапка. Од тој ден, односно од денот на завршувањето на професионалната рехабилитација, до стапувањето на обезбеденото работно место припаѓа привремен надоместок ако инвалидот на трудот му се пријавил заради запослување на надлежниот завод за запослување на работниците во рок од осум дена од денот кога станало конечно решението за признавање на правото на запослување односно од денот на завршувањето на професионалната рехабилитација.

(2) Инвалидот на трудот кој во рокот од ставот 1 на овој член не ќе се пријави заради запослување, го губи правото на привремен надоместок, освен кога поради причини што се надвор од неговата волја бил спречен да се пријави во пропишаниот рок заради запослување.

(3) На инвалидот на трудот што му се пријавил во пропишаниот рок на заводот за запослување на работниците, му се исплатува привремен надоместок за месеците во кои уредно му се јавувал заради запослување на заводот кај кој се пријавил, како и за месеците во кои бил спречен уредно да се јавува поради причини што се надвор од неговата волја.

Член 167

Инвалидот на трудот што се здобил со правото на запослување на соодветна работа, го губи тоа права, како и правото на надоместоци во врска со користењето на тоа право, ако не го користи во определениот рок, а во тоа не е спречен од причини што се надвор од неговата волја, и тоа:

1) ако не му се пријави заради запослување на надлежниот завод за запослување на работниците во рок од една година од денот кога решението за признавање на правото на запослување станало конечно односно од денот на завршувањето на професионалната рехабилитација;

2) ако не стапи на работата што му е обезбедена на соодветното работно место, во рок од осум дена од денот кога му е соопштено дека се упатува на работа;

3) ако без оправдана причина го прекине работниот однос на соодветната работа што му била обезбедена.

Член 168

(1) Правата здобиени по основот на инвалидност или телесно оштетување траат додека постои состојбата на инвалидност и на преостаната работна способност односно степенот на телесното оштетување според кој е определено правото.

(2) Ако во состојбата на инвалидност и преостанатата работна способност односно во степенот на телесното оштетување настапат промени поради кои според овој закон утврденото право се губи или се менува, или поради кои настапуваат услови за здобивање со некое друго право, правото се губи или се менува, односно се здобива со ново право од првиот ден на наредниот месец по денот на останатата промена.

(3) Ако промената во смисла на ставот 2 од овој член е утврдена по повод барањето на инвалидот на трудот, а настапила пред поднесувањето на барањето, правото се губи или се менува односно се здобива со ново право од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето, а ако промената е утврдена по службена должност — од првиот ден на наредниот месец по донесувањето на решението за определување на правата во врска со утврдената промена.

Член 169

(1) Инвалидската пензија, додатокот за помош и нега, заштитниот додаток и инвалиднината се определуваат во месечен износ и стасуваат за исплата однапред првиот ден на секој календарски месец.

(2) Материјалното обезбедување и привремениот надоместок се определуваат во месечен износ и стасуваат за исплата наназад со последниот ден на секој календарски месец.

(3) Надоместокот поради запослување со скратено работно време и надоместокот поради помал личен доход на друга работа се определуваат во месечен износ и стасуваат за исплата заедно со личниот доход.

(4) Стасаните примања од ст. 1 до 3 на овој член што не можеле да бидат исплатени поради околности што ги предизвикал уживателот на примањата можат дополнително да се исплатат најмногу за три години наназад.

Член 170

(1) На уживател на инвалидска пензија — инвалид на трудот од I категорија на инвалидност ако стапи во работен однос или врши самостојна дејност не му припаѓа инвалидска пензија за времето на таквото запослување.

(2) На уживател на инвалидска пензија — инвалид на трудот од II или III категорија на инвалидност ако стапи во работен однос му се исплатува за тоа време дел од пензијата во височина на разликата помеѓу личниот доход што го остварува инвалидот во тој работен однос и валоризираниот износ на просечниот месечен личен доход што го остварил во годината на осигурувањето непосредно пред пензионирањето. Валоризацијата се врши со примена на валоризационите коефициенти определени за пресметување на личните доходи што влегуваат во пензискиот основ (член 32 од Основниот закон за пензиското осигурување). Разликата помеѓу личниот доход на поранешното и новото работно место се утврдува за секои 6 месеци, врз основа на шестомесечната периодична пресметка односно завршната сметка на организацијата кај која е запослен уживателот на инвалидска пензија. Делот на пензијата што се исплатува за времето на таквото запослување не може да биде поголем од две третини од износот на инвалидската пензија што би се исплатувала да не е запослен уживателот.

(3) На уживател на пензија — инвалид на трудот од II или III категорија инвалидност кој со инвалидска пензија се здобил како осигуреник од чл. 14 до 24 на овој закон, ако започне да врши самостојна дејност по основот на која е осигурен, му се исплатува за тоа време дел на пензијата во височина на разликата помеѓу основот по кој е осигурен за тоа време и просечниот месечен износ на личниот доход што го остварил во година на осигурувањето непосредно пред пензионирањето, но најмногу до две третини од износот на инвалидската пензија што би му се исплатувала да не е запослен.

(4) Исплата на инвалидската пензија според ст. 2 и 3 на овој член се врши сè додека осигуреникот — уживател на инвалидска пензија не го наполни пензискиот стаж од 40 години (маж) односно 35 години (жена), или додека не наполни 60 (маж) односно 55 (жена) години живот, кога за време на запослувањето врз него се применуваат одредбите што важат за користењето на старосна пензија.

(5) По исклучок од ст. 1 до 3 на овој член, вршењето на самостојна уметничка дејност по остварувањето на правото на пензија не повлекува запирање на исплатата на инвалидската пензија, но тоа време не се смета во стаж на осигурување за зголемување на инвалидска пензија односно за здобивање со нова инвалидска или старосна пензија.

(6) Уживателот на пензија од ставот 3 на овој член кој се занимава со самостојна уметничка дејност по основот на која е осигурен може да бара наместо одредбата од ставот 5 врз него да се примени одредбата од ставот 3 на овој член.

(7) На уживателите на инвалидска пензија за време на запослувањето не им се исплатува заштитен додаток.

Член 171

(1) Ако кај уживател на зголемен привремен надоместок (член 122 став 2) настанат промени во поглед на височината на приходите на домаќинството или други промени што влијаат врз исплатата на тој надоместок, исплатата на привремениот надоместок во нагOLEмен износ се запира од првиот ден на наредниот месец по настанатата промена.

(2) Ако поради промените што влијаат врз приманата дополнително бидат исполнети условите за зголемување на привремениот надоместок, овој надоместок се исплатува од првиот ден на наредниот месец по исполнувањето на условите и поднесувањето на барањето.

Член 172

Инвалидот на трудот од II или III категорија на инвалидност односно осигуреникот кај кој е утврдено дека постои опасност од настапување на инвалидност, што се здобил со правото на материјално обезбедување или на привремен надоместок, ако има и право на семејна пензија, може да користи само едно од тие права, по сопствен избор.

Член 173

(1) Стасаните месечни износи на приманата здобиени според овој закон не му се исплатуваат на уживател кој без оправдана причина во определениот срок не ќе се одзове на поканата за преглед заради повторно утврдување на состојбата на инвалидност и преостанатата работна способност односно на постоењето на опасност од настапување на инвалидност или на степенот на телесното оштетување — за сето време додека не се одзове на поканата.

(2) Според претходниот став запремите месечни износи на приманата му се исплатуваат дополнително на уживател што ќе се одзове на поканата во рок од еден месец од денот определен за преглед.

(3) На уживател што ќе се одзове на поканата во истекот на рокот од еден месец од ставот 2 на овој член, запремите месечни износи на приманата не му се исплатуваат, а исплатата на приманата се воспоставува од првиот ден на наредниот месец по одзивањето на поканата.

(4) Заради примена на одредбите од овој закон што се однесуваат на здобивањето и користењето на правата во врска со професионалната рехабилитација и со запослувањето на соодветната работа, времето за кое уживателот го изгубил правото на исплата на стасаните приманка во смисла на ставот 3 на овој член се смета како време за кое инвалидот по своја волја не ги користил тие права.

Член 174

(1) На инвалид на трудот — странски државјанин кој ќе се исели на постојан престој во стран-

ство, му се исплатува инвалидска пензија, додаток за помош и нега и инвалиднина ако со односната држава постои погодба за плаќањето на пензијата во странство или ако односната држава им го признава таквото право на југословенските државјани.

(2) Заштитниот додаток според овој закон, ако со меѓународен договор не е определено поинаку, не им припаѓа:

1) на уживателите на инвалидска пензија на кои исплатувањето на пензијата им се врши во странство;

2) на уживателите на инвалидска пензија на кои не им се врши исплатување на пензијата за време на нивниот престој во странство — за сето време на престојот во странство ако тој престој трае подолго од шест месеци.

Член 175

Правата од инвалидското осигурување престануваат со смртта на уживателот.

Член 176

Осигуреник не може да се здобие, а инвалид на трудот го губи здобиеното право според овој закон ако свесно ја предизвикал инвалидността со намера за користење на правата според овој закон.

Член 177

(1) Уживателот на правата определени според овој закон е должен да му ја пријави на заводот за социјално осигурување што му ја исплатува инвалидската пензија или другите приманка секоја промена настаната во личноста или во фактичните околности која влијае врз самото право или врз обемот на користењето на тоа право во смисла на одредбите од овој закон.

(2) Пријавата во смисла на претходниот став мора да се поднесе во рок од 8 дена од денот на настанатата промена.

ДЕЛ ВТОР

ПОСТАПКА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА ОД ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ

Глава VII

1. Решавање за правото на инвалидско осигурување

Член 178

(1) Правото на инвалидско осигурување може да го оствари лице на кое му е признаено стојство на осигуреник.

(2) Својството на осигуреник го утврдува:

1) надлежниот комунален завод за социјално осигурување — врз основа на пријавата за осигурување поднесена според прописите за евиденцијата на инвалидското осигурување;

2) органот овластен за тоа со закон или со договор за социјално осигурување.

(3) Својството на осигуреник се запишува во матичната евиденција, ако е тоа предвидено со прописите за евиденцијата на инвалидското осигурување.

Член 179

(1) Ако надлежниот завод за социјално осигурување не му го признае својството на осигуреник на лицето за кое е поднесена пријава, или му го признае тоа својство по некој друг основ, донесува за тоа писмено решение.

(2) Против решението од ставот 1 на овој член може да му се изјави жалба на републичкиот завод за социјално осигурување.

(3) Против решението донесено по жалбата може да се води управен спор.

2. Надлежност за решавање за правата од инвалидското осигурување

Член 180

(1) За правата на осигурениците од инвалидското осигурување решаваат комуналните заводи за социјално осигурување, и тоа:

1) за правото на професионална рехабилитација и за правото на запослување по основот на инва-

лидското осигурување како и за правото за материјално обезбедување и надоместок во врска со користењето на правото на рехабилитација и запослување — комуналниот завод кај кој ги остваруваат осигурениците правата од здравственото осигурување;

2) за правото на инвалидска пензија и инвалиднина — комуналниот завод што ќе го определи управниот одбор на републичкиот завод за социјално осигурување (во понатамошниот текст: определениот комунален завод).

(2) За правата на осигурениците од инвалидското осигурување што се остваруваат по основот на меѓународни договори за социјално осигурување решаваат републичките заводи за социјално осигурување. Решенијата на републичките заводи за овие права се конечни во управната постапка и имаат својство на управен акт против кој може да се води управен спор.

Член 181

(1) Кога постапката се поведува за време на траењето на работниот однос или другото својство што дава право на осигурување според овој закон, за решавање по правата од инвалидското осигурување месно е надлежен комуналниот завод за социјално осигурување кај кој е осигурен осигуреникот, односно определениот комунален завод на чие подрачје се наоѓа комуналниот завод за социјално осигурување кај кој е осигурен осигуреникот.

(2) Ако осигурувањето престанало пред поднесувањето на барањето, месно е надлежен комуналниот завод за социјално осигурување кај кој осигуреникот бил последниот пат осигурен односно определениот комунален завод на чие подрачје осигуреникот бил последниот пат осигурен, ако од престанок на последното осигурување до поднесувањето на барањето не поминале пет години. Ако од престанокот на последното осигурување до поднесувањето на барањето поминале пет или повеќе години, месно е надлежен комуналниот завод за социјално осигурување односно определениот комунален завод на чие подрачје е живеалиштето на лицето што го остварува правото.

(3) За решавање по правата од инвалидското осигурување што се остваруваат по основот на меѓународни договори месно е надлежен републичкиот завод за социјално осигурување на чия територија осигуреникот бил последниот пат осигурен односно имал свое живеалиште.

(4) За решавање по правата на уживател на инвалидска пензија или инвалиднина во текот на користењето на тие права, месно е надлежен определениот комунален завод на чие подрачје е живеалиштето на уживателот на пензија.

Член 182

(1) Судирањето на надлежностите помеѓу комуналните заводи за социјално осигурување односно определениите комунални заводи го решава, и тоа:

1) помеѓу заводите на територијата од една република — директорот на републичкиот завод за социјално осигурување;

2) помеѓу заводите од територијата на разни републики — директорот на Сојузниот завод за социјално осигурување.

(2) Судирањето на надлежностите помеѓу комунален завод за социјално осигурување односно определен комунален завод и републички завод, како и судирањето на надлежностите помеѓу републички заводи за социјално осигурување, го решава директорот на Сојузниот завод за социјално осигурување.

3. Учество на инвалидските комисии и другите стручни органи во постапката за остварување на правата

Член 183

Кога за решавање за правото од инвалидското осигурување е потребно да се утврди инвалидноста и преостаната работна способност, постоењето на

опасност од настапување на инвалидност, телесното оштетување или постоењето на потреба од помош и нега од страна на друго лице, заводот за социјално осигурување ги утврдува овие факти по прибавен наод, оценка и мислење од инвалидските комисии од чл. 184 до 186 на овој закон.

Член 184

(1) Инвалидските комисии ги формира управниот одбор на републичкиот завод за социјално осигурување.

(2) Инвалидските комисии се формираат од најмалку двајца лекари и соодветен број други стручни потреби заради правилна примена на прописите за оспособување за работа и за запослување на инвалиди на трудот.

(3) Инвалидската комисија може да дава наоди, оценки и мислења само кога работи во полн состав. Комисијата е должна да работи во согласност со одредбите од овој закон и со прописите донесени врз основа на него.

(4) Поблиски прописи за составот и работата на инвалидските комисии донесува Сојузниот завод за социјално осигурување.

Член 185

(1) За давање наоди, оценки и мислења на заводите за социјално осигурување што решаваат во прв степен за работите од инвалидското осигурување се формира инвалидска комисија за подрачје на еден или повеќе комунални заводи за социјално осигурување. Со решението за формирање на ваква комисија се утврдува и нејзиното седиште.

(2) За давање наоди, оценки и мислења на заводите за социјално осигурување што решаваат во втор степен за работите од инвалидското осигурување се формира инвалидска комисија во седиштето на републичкиот завод за социјално осигурување.

(3) Кога за работите од инвалидското осигурување во прв степен решава републичкиот завод за социјално осигурување, тој прибавува наод, оценка и мислење од онаа инвалидска комисија од ставот 1 на овој член што е формирана за подрачјето на кое осигуреникот односно инвалидот на трудот има престојувалиште.

Член 186

(1) Наодот, оценката и мислењето за неспособноста на воените осигуреници за служба во постојаниот состав на Југословенската народна армија ги дава во првостепената постапка надлежната виша воено-лекарска комисија, а во второстепената постапка — Главната воено-лекарска комисија.

(2) Државниот секретар за народна одбрана донесува поблиски прописи за составот и формирањето, како и за работата на воено-лекарските комисии во вршењето на работите од ставот 1 на овој член.

(3) Комисиите од чл. 184 и 185 на овој закон даваат наод, оценка и мислење и за воените осигуреници кога на овие по нивно барање им се определуваат правата врз основа на распоредувањето во категории на инвалидност според членот 28 од овој закон, како и кога е во прашање давање наод, оценка и мислење за постоењето на телесно оштетување и за потребата од постојана помош и нега од страна на друго лице.

Член 187

(1) Неспособноста на службениците на органите на внатрешните работи за вршење на должностите во службите од членот 141 од овој закон ја утврдуваат органите на здравствената служба чиј состав и начин на работа го определува со свои прописи сојузниот секретар за внатрешни работи.

(2) Постапката за остварување на правата според овој закон за осигурениците на кои последниот работен однос им бил во службите од членот 141 на овој закон може да се поведе само врз основа на претходно утврдена неспособност за служба во смисла на ставот 1 од овој член.

(3) Кога органот на здравствената служба од ставот 1 на овој член ја утврди неспособноста на

службеникот на органот на внатрешните работи за вршење на службата, така утврдената неспособност при решавањето за правата од овој закон се зема како утврдено губење на способноста за работење на својата работа. Инвалидноста и преостанатата работна способност на takiот службеник за вршење на друга соодветна работа, како и постоењето на телесно оштетување и потребата од постојана помош и нега од страна на друго лице, се утврдува по прибавен наод, оценка и мислење од инвалидските комисији од чл. 184 и 185 на овој закон.

Член 188

(1) Оценка и мислењето што го даваат инвалидските комисији во смисла на членот 183 од овој закон мора да содржи:

- 1) оценка за причината на инвалидноста (болест или повреда);
- 2) оценка за губењето или намалувањето на способноста за работење на својата работа односно за постоењето на опасност од настапување на инвалидност;
- 3) оценка за преостаната работна способност;
- 4) оценка за телесното оштетување и за неговата причина;
- 5) оценка за потребата од постојана помош и нега од страна на друго лице;
- 6) мислење за можноста за оспособување за работа на инвалидите по пат на професионална рехабилитација, и на која работа;
- 7) мислење за можноста за запослување на инвалидите на трудот на соодветна работа без професионална рехабилитација;
- 8) мислење за потребата од дополнително лекување (медицинска рехабилитација);
- 9) ден на настапувањето на инвалидноста, на телесното оштетување односно на опасноста од настапувањето на инвалидност;
- 10) мислење за потребата од повторен комисииски преглед;
- 11) образложение на оценките и мислењата дадени според претходните точки.

(2) Кога инвалидноста е предизвикана со стек на повеќе причини во смисла на членот 80 на овој закон, инвалидската комисија дава и оценка за тоа колку врз вкупната инвалидност влијаеле последните предизвикани со болеста или со повредата надвор од работа, а колку последните предизвикани со несреќата при работа или со професионалната болест.

(3) Ако е за користење на правото на професионална рехабилитација или правото на запослување потребно користење на превозни средства, инвалидската комисија дава, според потребата, оценка за тоа дали инвалидот на трудот може или не може да ги користи превозните средства на јавниот сообраќај со оглед на состојбата на неговата инвалидност односно степенот на телесното оштетување.

(4) Како ден на настапувањето на инвалидноста, на опасноста од настапување на инвалидност, на телесното оштетување или потребата од помош и нега од страна на друго лице, се зема денот кога врз основа на комисииски преглед е дадена оценката во смисла на ставот 1 на овој член. По исклучок, настапувањето на инвалидноста, телесното оштетување или потребата од помош и нега пред извршениот комисииски преглед на инвалидот на трудот може да се утврди само врз основа на медицинска документација што потекнува од тој период.

Член 189

(1) Инвалидската комисија во првостепената постапка (член 185 став 1) дава наод, оценка и мислење врз основа на непосредниот преглед на осигурениците односно на инвалидите на трудот и врз основа на медицинска и друга документација за фактите што се од влијание врз утврдувањето на инвалидноста и преостанатата работна способност, на опасноста од настапување на инвалидност, на телесното оштетување или потребата од помош и нега од страна на друго лице.

(2) Инвалидската комисија во второостепената постапка (член 185 став 2) дава, по правило, оценки и мислења врз основа на документацијата прибавена во првостепената постапка, а ако најде за потребно, и врз основа на непосреден преглед на осигурениците односно инвалидите на трудот. Ако оваа комисија најде дека документацијата или наодот, оценката и мислењето на инвалидската комисија во првостепената постапка се непотполни, може да го изврши потребното дополнително непосредно или преку инвалидската комисија што дала наод, оценка и мислење во првостепената постапка.

4. Првостепенa постапка

Член 190

(1) За време на траењето на работниот однос или на другото својство што дава право на осигурување според овој закон, постапката за остварување на правата од инвалидското осигурување ја поведува надлежниот завод за социјално осигурување по повод на мислењето од лекарот што го лекувал осигуреникот или мислењето од лекарската комисија за здравствената состојба и работната способност на осигуреникот во смисла на прописите за здравственото осигурување. Заводот ќе поведе постапка и по повод на барањето од странката.

(2) По престанокот на работниот однос односно по престанокот на својството што дава право на осигурување, постапката за остварување на правата од инвалидското осигурување ја поведува надлежниот завод за социјално осигурување по повод на барањето од странката. По барање од странката постапката се поведува и кога е во прашање остварување на правата на професионална рехабилитација веднаш да му го отстапи на надлежниот завод.

(3) Барањето за поведување на постапката во смисла на ст. 1 и 2 на овој член може да се поднесе писмено, или усмено на записник кај комуналниот завод за социјално осигурување. Ако барањето му е поднесено на заводот што не е надлежен за решавање, овој е должен поднесокот односно записникот веднаш да му го отстапи на надлежниот завод.

(4) Одредбите од ст. 1 до 3 на овој член важат и за случаите кога правата од инвалидското осигурување треба повторно да се определат поради дополнително настанати промени во состојбата на порано утврдената инвалидност и преостанатата работна способност или телесно оштетување.

(5) Заводот за социјално осигурување што ја повел постапката е должен пред донесувањето на решението да прибави наод, оценка и мислење од инвалидската комисија од членот 185 став 1 на овој закон.

Член 191

(1) Решението со кое на осигуреникот му се признаваат определени права според овој закон, во својот диспозитив мора да содржи: категорија на инвалидност (член 28) — освен во случаите кога со правото се здобива по основот на неспособност за определена служба или дејност, степен на телесно оштетување (член 30), вид на правата што се признаваат и условите за користење на тие права.

(2) Секое решение донесено во постапката за работите од инвалидското осигурување, освен решението донесено според членот 90 став 2 и членот 92 став 1 на овој закон со кое се одбива барањето, мора да содржи образложение.

Член 192

(1) Кога во постапката кај надлежниот завод за социјално осигурување е утврдено дека постои право што повлекува парични примања, но не може веднаш да се определи височината на тоа примање или постапката не може да се заврши поради решавање на некое претходно прашање, заводот со заклучок ќе определи на странката привремено, до утврдувањето на износот на кој таа има право, да ѝ се исплатува на име примањето што ѝ припаѓа износот што се определува според податоците со кои располага заводот (аконтација).

(2) Кога за работата не може да се реши поради тоа што не може конечно да се утврди износот

на личните доходи според кои се определува пензискиот основ, заводот го привремено решение ќе го определи износот на примањата според податоците со кои располага.

(3) Одредбите од ст. 1 и 2 на овој член важат и за случаите кога надлежниот завод за социјално осигурување по укинувањето на решенијата во вршењето на ревизија води постапка заради донесување на ново решение.

(4) По донесувањето на решението се врши пресметување на исплатите извршени според одредбите на ст. 1 до 3 на овој член

Член 193

Решението донесено во постапката за работите од инвалидското осигурување му се доставува на осигуреникот односно на инвалидот на трудот, како и на државниот орган, работната односно друга организација или работодавецот кај кој е осигуреникот во работен однос.

Член 194

(1) Решението со кое се признаваат правата од инвалидското осигурување по основот на утврдената инвалидност, се извршува по истекот на рокот за жалба, ако со овој закон не е определено поинаку. Другите решенија, со кои се признаваат правата од инвалидското осигурување, ако со овој закон не е пропишано поинаку, се извршуваат веднаш по донесувањето.

(2) Ревизијата не го одложува извршувањето на решението.

(3) Жалбата со која се побива оценката за инвалидност и преостаната работна способност го одлага извршувањето на решението.

(4) Жалбата со која не се побива оценката за инвалидност и преостаната работна способност не го одлага извршувањето на решението, ако со овој закон за одделни случаи не е пропишано поинаку.

Член 195

(1) Решението за правата од инвалидското осигурување го извршува заводот за социјално осигурување што го донесол решението, ако со овој закон не е пропишано решението во определен дел да го извршува некој друг орган.

(2) Ако во текот на користењето на инвалидската пензија или инвалиднината уживателот го промени живеалиштето, натамошното извршување на овие права го презема одредениот комунален завод надлежен според новото живеалиште.

(3) Ако инвалидот на трудот го промени живеалиштето во текот на користењето на правата во врска со професионалната рехабилитација или со запослувањето на друга работа, заводот надлежен според новото живеалиште на инвалидот на трудот го презема натамошното извршување на овие права на товар на заводот што го донесол решението, ако тој завод даде претходна согласност.

Член 196

(1) Решението со кое е признаено правото на професионална рехабилитација се извршува во поглед на материјалното обезбедување веднаш, а во поглед на упатувањето на професионална рехабилитација — кога ќе стане решението конечно во управната постапка.

(2) Непосредно упатување на инвалиди на професионална рехабилитација се врши со посебно решение за извршување на решението од ставот 1 на овој член. Во диспозитивот на ова решение се определува: организацијата односно установата во која ќе се врши рехабилитацијата, занимањето за кое треба да се оспособи инвалидот, почетокот и траењето на професионалната рехабилитација, како и правата што му припаѓаат на инвалидот во врска со користењето на правото на професионална рехабилитација што е определена со ова решение. Жалбата против ова решение го прекинува извршувањето на решението за правото на професионална рехабилитација во поглед на исплатата на материјалното обезбедување, освен во случај кога инвалидот на трудот во одредениот рок стапи на рехабилитација.

(3) По завршената професионална рехабилитација надлежниот завод за социјално осигурување донесува решение за правото на инвалидот на трудот на запослување на работа за која се оспособил со професионалната рехабилитација и за привремениот надоместок во врска со тоа право.

Член 197

(1) Решението со кое е признаено правото на запослување на соодветната работа во поглед на привремениот надоместок го извршува заводот за социјално осигурување што го донесол решението, веднаш по донесувањето на решението, а во поглед на упатувањето на соодветна работа го извршува, кога ќе стане конечно во управната постапка, заводот за запослување на работниците на кој инвалидот на трудот односно осигуреникот му се пријавил во пропишаниот срок заради запослување.

(2) Непосредното упатување на инвалидот на трудот на соодветно запослување го врши заводот за запослување работници со посебно решение за извршување на решението од ставот 1 на овој член. Во диспозитивот на ова решение се определува: државниот орган, работната односно друга организација или работодавецот кај кој е обезбедено запослувањето, работното место на кое треба да работи инвалидот, и работното време.

(3) Упатувањето на инвалидите на трудот на работни места во јавните служби се врши во согласност со прописите со кои се регулираат работните односи на јавните службеници.

Член 198

За правото на надоместок за време на запослувањето на роботата на која инвалидот на трудот односно осигуреникот е упатен во смисла на членот 197 од овој закон, решава надлежниот завод за социјално осигурување по добиениот извештај за стапувањето на работа, за работното време и за височината на личниот доход.

Член 199

(1) За заштитниот додаток се решава по повод на барање.

(2) Барањето може да се поднесе во текот на постапката или по завршувањето на постапката за остварување на правата од инвалидското осигурување.

5. Ревизија

Член 200

(1) Секое решение на комуналниот завод за социјално осигурување односно на определен комунален завод со кое се признава или определува некое право од инвалидското осигурување подлежи на ревизија.

(2) Во вршењето на ревизија може да се испитува правилноста на наодите, оценките и мислењата што ги даваат инвалидските комисии од членот 185 став 1 на овој закон. Во тој случај заводот е должен пред донесувањето на решението за укинување на првостепеното решение да прибави оценка и мислење од инвалидската комисија од членот 185 став 2 на овој закон.

Член 201

(1) Ревизија врши републичкиот завод за социјално осигурување по службена должност.

(2) Ревизијата не го одлага извршувањето на решението.

(3) Ако против решението на комуналниот завод за социјално осигурување односно одредениот комунален завод е изјавена жалба, за ревизијата и жалбата се решава со исто решение.

Член 202

(1) Во вршењето на ревизија републичкиот завод за социјално осигурување може на првостепеното решение да даде согласност, може да го измени, или може да го поништи односно укине.

(2) Заводот чие решение во ревизијата е поништено или укинато, донесува ново првостепено решение.

(3) Новото првостепено решение подлежи на ревизија во која се испитува само дали новото ре-

шение е во согласност со причините поради кои поранешното првостепено решение е поништено или укинато.

Член 203

Ако ревизија на решението што станало конечно затоа што не е изјавена жалба не биде извршена во рок од три месеци од денот на истекот на рокот за жалба, се смета дека е ревизија извршена и дадена согласност на решението.

Член 204

(1) Решението на републичкиот завод за социјално осигурување со кое во вршењето на ревизија првостепеното решение е изменето, има својство на управен акт против кој може да се води управен спор.

(2) Управен спор не може да се води против решението со кое во вршењето на ревизија првостепеното решение е поништено или укинато.

6. Жалба

Член 205

(1) Против решението на комуналниот завод за социјално осигурување односно на определен комунален завод странката има право на жалба.

(2) По жалбата решава републичкиот завод за социјално осигурување.

(3) Ако со жалбата се побива оценката или мислењето на инвалидската комисија, републичкиот завод за социјално осигурување е должен пред донесувањето на решението по жалбата да прибави мислење од инвалидската комисија од членот 185 став 2 на овој закон.

(4) Кога со жалбата се побива оценката и мислењето за неспособноста на воен осигуреник за службата во постојаниот состав на Југословенската народна армија, републичкиот завод за социјално осигурување е должен пред донесувањето на решението по жалбата да прибави мислење од Главната воена-лекарска комисија (член 186 став 1).

Член 206

(1) Решението што републичкиот завод за социјално осигурување ќе го донесе по жалбата е конечно во управната постапка и против него може да се поведе управен спор.

(2) По исклучок од ставот 1 на овој член не може да се поведе управен спор против решението донесено по жалбата, ако е со тоа решение наедно укинато првостепеното решение во вршењето на ревизијата, па поради тоа треба да се донесе ново првостепено решение.

7. Приговор

Член 207

(1) Кога за работите од инвалидското осигурување решава републичкиот завод за социјално осигурување (член 180 став 2), тој е должен пред донесувањето на решение да ѝ ги достави на странката на увид наодот, оценката и мислењето што ги дала инвалидската комисија од членот 185 став 1 на овој закон.

(2) Ако странката не е задоволна со наодот, оценката и мислењето од инвалидската комисија, може да му изјави приговор на републичкиот завод за социјално осигурување во рок од осум дена.

(3) Ако е поднесен приговор во смисла на ставот 2 од овој член републичкиот завод за социјално осигурување е должен пред донесувањето на решението за работата од инвалидското осигурување да прибави мислење од инвалидската комисија од членот 185 став 2 на овој закон, формирана во седиштето на републиката на чие подрачје осигуреникот односно инвалидот на трудот има престојувалиште.

8. Обнова на постапката

Член 208

(1) Ако, по донесувањето на решението против кое нема повторно правно средство во управната постапка, се дознае за нови факти, или се најде или

се здобие со можност да се употребат нови докази кои, самите или во врска со веќе изведените и употребените докази, би можеле да доведат до поинакво решение да биле тие факти односно докази изнесени или употребени во поранешната постапка, може, по исклучок од условите што се бараат во тие случаи според Законот за општата управна постапка за поведување обнова на постапката, да се поведе обнова на постапката по работите од инвалидското осигурување и кога е пропуштено во поранешната постапка да се изнесе некој од тие факти односно докази. Обновата на постапката во овој случај се поведува без оглед на роковите што се предвидени во Законот за општата управна постапка за барање обнова на постапката односно за поведување на таа постапка. Обнова на постапката се поведува на барање од странката или по службена должност.

(2) Ако е барањето за обнова на постапката поднесено односно постапката за обнова е поведена во рок од пет години од денот на доставувањето на решението на странката, во постапката за обнова се применуваат прописите што важеле во времето на донесувањето на решението. Ако барањето е поднесено односно постапката за обнова е поведена по истекот на тој рок, во постапката за обнова се применуваат прописите што важат во времето на поднесувањето на барањето за обнова на постапката односно во времето на поведувањето на таа постапка по службена должност.

(3) Правата утврдени со решението донесено во постапката обновена во смисла на ставот 1 од овој член, припаѓаат од првиот ден на наредниот месец од денот на поднесувањето на барањето за обнова на постапката, односно од денот на донесувањето на решението во обновената постапка поведена по службена должност.

Член 209

(1) Правноислотно решение може да се измени со ново решение ако со првото решение е повреден закон на штета на странката или ако по некое правно прашање подоцна е заземено становиште поповолно по странката.

(2) Ново решение ќе се донесе и ако се дознае за факти кои се од влијание врз правото на странката а кои настапиле по донесувањето на решението.

(3) Правото што ѝ припаѓа на странката по решението донесено во смисла на ст. 1 и 2 од овој член тече од првиот ден на наредниот месец од денот кога странката поднесла барање за поведување постапка, а ако постапката е поведена по службена должност — од првиот ден на наредниот месец од денот на донесувањето на новото решение.

(4) Ако по донесувањето на конечното решение повторно се решава за правото на странката врз основа на фактите од ставот 2 на овој член, заради донесување ново решение ќе се применат прописите што важат во времето на поведувањето на постапката.

Член 210

(1) Во постапката за обнова и во случаите на поништување, укинување или менување на решение (одредби од Законот за општата управна постапка што се однесуваат на обновата на постапката односно на особените случаи на поништување, укинување и менување на решение) месно надлежно е определениот комунален завод за социјално осигурување на подрачјето на републиката заедница на социјалното осигурување на товар на чии фонд се извршува донесеното решение.

(2) Барањето за обнова на постапката или донесување ново решение може да се поднесе и преку републичкиот завод.

Член 211

(1) Одредбите од овој закон што се однесуваат на спроведувањето на постапката, ревизијата и жалбата важат и за решенијата што се донесуваат во обновата на постапката.

(2) Кога поради дополнително узнавање или подоцнежнo настапување на фактите доаѓа до при-

мена на членот 163 односно членот 164 од Основниот закон за пензиското осигурување, утврдувањето на пензискиот стаж се врши во обновата на постапката само кога е во прашање правото на инвалидската пензија здобиено поради инвалидност од болест или повреда вон работата. Во овој случај, при утврдувањето на правото на инвалидска пензија раздобјето во кое мора да биде исполнет определен стаж на осигурување од чл. 36 и 38 на овој закон се смета нанзад од денот на настапувањето на инвалидноста.

(3) По исклучок од одредбите за извршување на решенијата според чл. 194, 196 и 197 на овој закон, решението донесено во обновата на постапката со кое се укинува или се намалува правото определено со поранешното решение се извршува дури од денот кога ќе стане конечно во управната постапка.

Член 212

(1) Новото определување на правата врз основа на промените во состојбата на инвалидноста и престанатата работна способност односно во степенот на телесното оштетување, што се од влијание врз правото определено во решението што станало конечно во управната постапка или правносилно, се врши во постапка поведена по барање на осигуреникот.

(2) Заради утврдување на промените од ставот 1 на овој член надлежниот завод за социјално осигурување има право да определи повторен комисииски преглед на уживателите на правата определени според овој закон, како и должност да определи таков преглед по повод на барање од странката.

9. Примена на општите прописи за постапката

Член 213

На постапката за решавање за правата од инвалидското осигурување согласно ќе се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, ако со овој закон не е определено поинаку.

ДЕЛ ТРЕТ

ОРГАНИЗАЦИЈА НА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ИНВАЛИДСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ

Глава VIII

Член 214

(1) Инвалидското осигурување го спроведуваат заводите за социјално осигурување, кои за таа цел организираат своја посебна служба.

(2) Определени работи во спроведувањето на инвалидското осигурување вршат органите на управата и советите на општинските собранија надлежни за трудот, како и државните органи, работните и други организации што според овој закон соработуваат или самостојно учествуваат во спроведувањето на инвалидското осигурување.

(3) Државните органи, работните и други организации кај кои постојат можности за професионална рехабилитација и за запослување на инвалидите на трудот учествуваат во спроведувањето на инвалидското осигурување со непосредно извршување на рехабилитација и на запослување на инвалидите на начинот определен со закон, во границите на своите фактични можности и во рамките на спогодбата со надлежниот завод за социјално осигурување.

Член 215

(1) Комуналните заводи за социјално осигурување односно определените комунални заводи го обезбедуваат остварувањето на правата од инвалидското осигурување, ако со овој закон или со други прописи одделни работи не се ставени во надлежност на државни органи, работни и други организации, се грижат за остварувањето на соработката на државните органи, работните и други организации што според овој закон имаат определени задачи во спроведувањето на инвалидското осигурување на своето подрачје учествуваат во утврдувањето на несреќата при работата што ќе ја претрпат осигурениците во државни органи, работни и други организации како и кај работодавци, и за таа цел ги водат за тоа пропишаните евиденции.

(2) Републичките заводи за социјално осигурување се грижат за функционирањето и унапредувањето на службата на заводите во спроведувањето на инвалидското осигурување, обезбедуваат средства за спроведување на инвалидското осигурување од републичките фондови наменети за обезбедување на правата и за унапредување на службата, обезбедуваат единствено спроведување на инвалидското осигурување на своето подрачје, се грижат за остварувањето на соработката на органите, уставните и организациите кои според овој закон имаат определени задачи во спроведувањето на инвалидското осигурување и за таа цел ги водат за тоа пропишаните збирни евиденции.

(3) Сојузниот завод за социјално осигурување се грижи за правилното функционирање и за унапредувањето на службата на инвалидското осигурување на целата територија на Југославија, ги проучува и обработува прашањата од областа на инвалидското осигурување и спроведува односно им предлага на надлежните државни органи мерки за спречување на инвалидноста и за унапредување на заштитата на инвалидите на трудот, одржува врски и ја обезбедува размената на искуства со странски служби на инвалидското осигурување.

Член 216

(1) Заводите за запослување работници за територијата на општината, според прописите за организацијата на таа служба вршат запослување на инвалидите на трудот односно на осигурениците на кои со решение од надлежниот завод за социјално осигурување им е признаено правото на запослување во смисла на овој закон, и за таа цел ги водат пропишаните евиденции за инвалидите и за осигурениците што го користат правото на запослување, како и за работните места на кои можат да се запослуваат инвалидите на трудот.

(2) Заводот за запослување работници за територијата на републиката се грижи за функционирањето и за унапредувањето на таа служба во врска со запослувањето на инвалидите на трудот на својата територија и за таа цел ги води за тоа пропишаните збирни евиденции.

Член 217

Прописите за водење на евиденциите од чл. 215 и 216 на овој закон ги донесува сојузниот секретар за труд по прибавено мислење од Сојузниот завод за социјално осигурување.

Член 218

(1) Општинскиот орган на управата надлежен за трудот ги утврдува со решение за секој одделен државен орган, работна или друга организација, како и за приватен работодавец, местата на кои може да се врши професионална рехабилитација и работните места на кои можат да се запослуваат инвалидите на трудот.

(2) Утврдувањето на местата за професионална рехабилитација и за запослување на инвалидите на трудот се врши врз основа на предлог од посебна комисија што ја формира советот на општинското собрание надлежен за работите на трудот — од претставници на општинското собрание, заводот за социјално осигурување, општинскиот совет на Сојузот на синдикатите на Југославија и заводот за запослување работници. Во комисијата влегува и претставник на државниот орган, работната односно друга организација за која се врши утврдување на работните места. Заради давање на овие предлози, комисиите прибавуваат, по можност, стручни мислења од околинскиот или републичкиот завод за продуктивност на трудот односно од другите установи и организации што се занимаваат со технологијата и организацијата на производството, со заштитата на трудот, со хигиената на трудот и со слично.

(3) Со одлука на околинското собрание можат работните места од определен вид во одделни стопански гранки и во други дејности да се утвр-

дат како места на кои првенствено треба да се запослуваат инвалидите на трудот. Во тој случај за таквите работни места не се врши посебно утврдување според постапката од ст. 1 и 2 на овој член.

Член 219

(1) Начинот на вршењето на професионалната рехабилитација и на запослувањето на инвалидите на трудот на работните места утврдени во смисла на членот 218 од овој закон, роковите за стапување на рехабилитација и запослување, трасењето на рехабилитацијата, како и поблиските услови за вршење на рехабилитацијата и за запослување на одделни работни места, се определуваат со договорите што ги склучуваат комуналните заводи за социјално осигурување со одделни државни органи, работни и други организации или приватни работодавци. Со овие договори се утврдуваат и меѓусебните права и обврски на договорните страни во врска со користењето на работните места определени за рехабилитација и за запослување на инвалидите на трудот, во врска со наградувањето на инвалидите на трудот за работата што ја вршат тие за време на рехабилитацијата, и во врска со обезбедувањето на посебните услови за можност за рехабилитација и запослување на оние инвалиди на трудот што со оглед на состојбата на инвалидната и општата здравствена состојба не можат да се оспособуваат односно да работат под исти услови како другите работници.

(2) Договори во смисла на ставот 1 на овој член склучуваат комуналните заводи за социјално осигурување, по потреба, и со заштитните работилници и со посебните установи од членот 101 на овој закон.

(3) Органите на управувањето на работните и други организации односно на државните органи, како и синдикалните организации на односните работни заедници, се грижат за правилното искористување на можноста за рехабилитација и за запослувањето на инвалидите на трудот, како и за правилното вршење на нивната рехабилитација и на запослувањето во согласност со одредбите од овој закон и склучените договори, ги следат резултатите на спроведувањето на рехабилитацијата и на запослувањето на инвалидите на трудот и им даваат на надлежните органи предлози со цел за усовршување на тие мерки и за подобрување нивните резултати.

(4) Комуналните заводи за социјално осигурување имаат право и должност кај државните органи, работните и други организации и приватните работодавци да проверуваат дали професионалната рехабилитација и запослувањето на инвалидите на трудот се спроведуваат согласно со одредбите на овој закон и на склучените договори, како и да ги бараат за таа цел потребните известувања и податоци.

Член 220

Ако комуналниот завод за социјално осигурување не може да постигне спогодба за склучувањето на договор во смисла на членот 219 на овој закон со одделен државен орган, работна и друга организација или работодавец, иако постои фактична можност за примање на рехабилитација односно на запослување на инвалиди на трудот со оглед на потребата од работна сила на стручните кадри и на организацијата на производството односно на трудот, меѓусебните односи се определуваат со решение што го донесува советот на општинското собрание надлежен за работите на трудот.

Член 221

(1) Комуналните заводи за социјално осигурување на подрачјето на ист републички завод за социјално осигурување можат со меѓусебни договори да определат за инвалидите на трудот од подрачјето на еден комунален завод да се врши професионална рехабилитација и запослување на подрачјето на друг комунален завод, како и тоа заводите на чие подрачје е обезбедено вршење на рехабилитацијата и на запослувањето да извршуваат

и други определени работи во врска со користењето на тие права за сметка на заводот со кој склучиле договор. Со овој договор се утврдуваат и меѓусебните обврски, начинот на надоместувањето и на меѓусебното пресметување на трошоците во врска со извршувањето на доверените работи.

(2) Републичкиот завод за социјално осигурување може да се спогоди со други републички заводи, како и со заводот за запослување работници за територијата на републиката на територијата на друга република професионалната рехабилитација односно запослувањето на определен број инвалиди на трудот од неговото подрачје да се врши на територијата на друга република. Со овие спогодби републичките заводи ги определуваат комуналните заводи за социјално осигурување од чии подрачја инвалидите на трудот ќе се упатат на професионалната рехабилитација односно на запослување, како и комуналните заводи на чии подрачја ќе се врши рехабилитацијата односно запослувањето на овие инвалиди. Во рамките на овие спогодби определените комунални заводи склучуваат договори во смисла на ставот 1 од овој член.

(3) Заводите за социјално осигурување можат да се спогодат со заводите за запослување работници на своето подрачје тие органи да го преземат извршувањето на определени работи во врска со вршењето на професионалната рехабилитација за сметка на надлежните заводи при соодветен надоместок.

Член 222

(1) Државните органи, работните и други организации и приватните работодавци се должни во извршувањето на договорите односно решенијата од чл. 219 и 220 на овој закон:

1) да примат на професионална рехабилитација инвалид на трудот односно осигуреник упатен на местото определено за вршење на рехабилитацијата во смисла на одредбите на овој закон и на склучениот договор;

2) да запослат инвалид на трудот упатен на работа на работното место определено за запослување на инвалиди на трудот во смисла на одредбите на овој закон и на склучениот договор;

3) во вршењето на професионалната рехабилитација и на запослувањето на инвалидите на трудот уредно да ги извршуваат обврските што произлегуваат од овој закон и од склучениот договор;

4) уредно да ги водат пропишаните евиденции и да ги поднесуваат пропишаните пријави за инвалидите на трудот што се кај нив на професионалната рехабилитација или во работен однос.

(2) Одредбите од ставот 1 на овој член важат и за заштитните работилници, за посебните установи за рехабилитација на инвалидите, за училиштата и курсевите во кои се оспособуваат стручно и инвалиди на трудот.

(3) Прописите за водењето на евиденциите и за начинот на поднесувањето на пријавите од ставот 1 точка 4 на овој член ги донесува сојузниот секретар за труд по прибавено мислење од Сојузниот завод за социјално осигурување.

Член 223

(1) Државните органи, работните и други организации и приватните работодавци од членот 222 на овој закон се должни на комуналниот завод за социјално осигурување да му поднесуваат во рок од осум дена пријава:

1) за стапувањето на инвалид на трудот на професионална рехабилитација, за изостаноците и за прекините за време на рехабилитацијата, со причините на прекините, како и за денот на завршувањето на рехабилитацијата;

2) за стапувањето на работа на инвалид на трудот, за височината на личниот доход за работното место на кое е запослен инвалидот, за работното време со кое работи инвалидот и за полното работно време пропишано за работата на која работи инвалидот, за промените во личниот доход и во работното време, за преместувањето на друго работно

место, како и за изостаноците од работа и за преки-
нот на работниот однос;

3) со други податоци чие поднесување според посебни прописи е задолжително и за другите запо-
слени лица.

(2) Државните органи, работните и други орга-
низации и приватните работодавци на кои заводот
за запослување работници ќе им упати инвалид на
трудот заради запослување се должни во рок од
осум дена да му достават на тој орган извештај за
стапувањето на инвалидот на работа односно за тоа
дека инвалидот не стапил на работа во определе-
ниот рок, како и извештај за преместување на инва-
лидот на друго работно место или за престанокот
на работниот однос на инвалидот на трудот.

(3) Државните органи, работните и други орга-
низации и приватните работодавци се должни на
комуналниот завод за социјално осигурување да му
го пријават во рок од осум дена и стапувањето во
работен однос на инвалид на трудот што не бил
упатен заради запослување од заводот за запослу-
вање работници, туку самиот се запослил, без оглед
дали работи со полно или со скратено работно
време.

(4) Прописите за начинот на поднесувањето на
пријавите и извештаите според одредбите од ст. 1
до 3 на овој член ги донесува сојузниот секретар
за труд по прибавено мислење од Сојузниот завод
за социјално осигурување.

Член 224

(1) Државните органи, работните и други орга-
низации и приватните работодавци се должни на
комуналниот завод за социјално осигурување вед-
наш да му пријават секој случај на несреќа при
работата.

(2) Прописите за начинот на поднесувањето на
пријавите од ставот 1 на овој член ги донесува со-
јузниот секретар за труд по прибавено мислење од
Сојузниот завод за социјално осигурување.

ДЕЛ ЧЕТВРТИ НАДОМЕСТОК НА ШТЕТА, КАЗНИ И ЗАШТИТНИ МЕРКИ

Глава IX

Член 225

Државните органи, работните и други организа-
ции и приватните работодавци, како и инвалидите
на трудот и други лица, се должни да ја надоместат
штетата сторена на фондовите во кои се обезбеду-
ваат средства за инвалидско осигурување, во слу-
чаите и по постапката предвидени во одредбите на
главата VI од Законот за организацијата и финан-
сирањето на социјалното осигурување.

Член 226

(1) Заводот за социјално осигурување одговара
според прописите за работните односи за штетата
што на осигуреник односно на инвалид на трудот
ќе му ја сторат работниците на заводот во врска
со вршењето на службата.

(2) Работниците на заводот за социјално осигу-
рување и членовите на комисиите од чл. 183 до
185 на овој закон што во врска со вршењето на
службата ќе му сторат штета на заводот, одговараат
според прописите за работните односи.

Член 227

Со парична казна до 50 000 динари ќе се казни
за прекршок одговорното лице во државен орган,
работна и друга организација:

1) ако премести инвалид на трудот на друга ра-
бота или му определи друго работно време, про-
тивно на одредбите од овој закон и на прописите
за работните односи;

2) ако не ги води или неуредно ги води пропи-
шаните евиденции за инвалидите на трудот;

3) ако не ги поднесе или ги поднесе по истекот
на пропишаниот рок пријавите од членот 223 ст. 1
и 3 и членот 224 на овој закон.

4) ако на органите на службата на социјалното
осигурување им го ускрати давањето на податоците

потребни за спроведување на инвалидското осигуру-
вање или за утврдување на правата од инвалид-
ското осигурување, или ако спречува увид на самото
место или преглед на деловните книги и на евиден-
циите што се однесуваат на податоците во врска со
инвалидското осигурување.

Член 228

Со парична казна до 100.000 динари ќе се казни
за прекршок приватен работодавец што ќе стори
некое од дејствијата од членот 227 на овој закон.

Член 229

По прекршоците од чл. 227 и 228 на овој закон
административно-казнената постапка ја води надле-
жниот судија за прекршоци според одредбите од
Основниот закон за прекршоците.

ДЕЛ ПЕТИ ПРЕВЕДУВАЊЕ НА ИНВАЛИДСКИТЕ ПЕНЗИИ И НА ИНВАЛИДНИНТЕ

Глава X

1. Преведување на инвалидските пензии

Член 230

Инвалидските пензии определени или преведе-
ни според Законот за инвалидското осигурување
(„Службен лист на СФРЈ“, бр. 49/58, 27/59 и 53/62
— во понатамошниот текст: Законот од 1958 година),
им се преведуваат по службена должност на инва-
лидски пензии според овој закон на сите ужива-
тели на пензија што го имаат тоа право на 1 јану-
ари 1965 година.

Член 231

(1) Преведувањето на инвалидските пензии по
службена должност се врши врз основа на утврде-
ната инвалидност, причината и категоријата на ин-
валидноста, признаениот вкупен пензиски стаж
и другите факти утврдени во решението за опре-
делување односно преведување на пензијата според
Законот од 1958 година.

(2) За пресметување на новиот износ на инва-
лидската пензија здобиена врз основа на инвалид-
ност предизвикана со болест или со повреда вон
работа се земаат предвид сите години на признаен
пензиски стаж до 40 години стаж (мажи) односно
до 35 години стаж (жени).

(3) На уживател на инвалидска пензија на кој
по основот на запослувањето по пензионирањето
повторно му е определена инвалидска пензија според
Законот од 1958 година, ако е тоа за него по-
поволно, ќе му се изврши преведување на неговата
инвалидска пензија која порано му е определена
или преведена според Законот од 1958 година Ова
право го има и уживател на старосна пензија на
кој, на негово барање, по основот на запослување
по остварувањето на инвалидската пензија му е
определена лична пензија според Законот за пен-
зиското осигурување од 1957 година наместо порано
здобиваната инвалидска пензија. Во тој случај годи-
ните поминати во запослување по пензионирањето
ќе се засметаат, во смисла на ставот 2 од овој член,
во пензискиот стаж за зголемување на пензискиот
процент на инвалидската пензија преведена според
овој закон.

(4) На уживател на инвалидска пензија кој како
воен осигуреник, користејќи ја одредбата на чле-
нот 141 или членот 257 став 2 или членот 258 став 2
од Законот од 1958 година, се здобил со право на за-
послување, па во такво запослување станал инвалид
на трудот од I категорија инвалидност и оства-
рил инвалидска пензија според тој закон, на не-
гово барање, ако е тоа за него поповолно, ќе му
се изврши преведување на неговата инвалидска пен-
зија која порано како на воен осигуреник му е
определена или преведена според членот 140 или
според членот 257 став 1 или според членот 258 став
1 од Законот од 1958 година.

(5) На уживател на инвалидска пензија — воен
осигуреник на кој инвалидската пензија му е
определена или преведена според Законот од 1958

година, на негово барање поднесено во текот на постапката за преведување на пензијата според овој закон или по извршеното преведување на најдоцна до 31 декември 1965 година, ќе му се преведе поранешната инвалидска пензија на старосна пензија според Основниот закон за пензиското осигурување ако на денот на здобивањето со право на инвалидска пензија ги исполнувал условите на стажот за здобивање со право на старосна пензија според членот 49 од тој закон.

Член 232

Ако износот на преведената инвалидска пензија, сметајќи го и додатокот на инвалидност, би бил помал од износот кој на уживателот на инвалидска пензија би му припаѓал на име на таа пензија според Законот од 1958 година заедно со сите постојани додајни пензиски примања, не сметајќи го заштитниот додаток, ќе се исплатува и понатаму тој поголем износ. Овој износ се усогласува со економските движења на начинот предвиден за усогласување на пензијата според Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 233

Заради преведување на инвалидските пензии на инвалидски пензии според овој закон, за секоја инвалидска пензија се утврдува нов пензиски основ на начинот предвиден во Основниот закон за пензиското осигурување за утврдување нов пензиски основ за преведување на пензиите според тој закон, и тоа:

- 1) за инвалидските пензии пресметани од просечните пензиски основи според Законот за пензиското осигурување, како и за инвалидските пензии определени според тој закон според личните доходи остварени до 31 декември 1960 година — со примена на членот 216 односно и членот 217 од Основниот закон за пензиското осигурување;
- 2) за инвалидските пензии определени според Законот за пензиското осигурување според личниот доход остварен по 31 декември 1960 година, или според личниот доход остварен пред и по тој ден — со примена на членот 218 односно и членот 217 од Основниот закон за пензиското осигурување;
- 3) за инвалидските пензии на воените осигуреници — со примена на членот 220 од Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 234

(1) Од новиот пензиски основ утврден според членот 233 на овој закон се пресметува височината на инвалидската пензија, и тоа:

1) ако е инвалидност предизвикана со несреќа при работата или со професионална болест — според членот 78 од овој закон;

2) ако е инвалидност предизвикана со болест или со повреда надвор од работата — во соодветен процент зависно од должината на пензискиот стаж, и тоа: во процентот од членот 69 односно од членот 137 став 2 на овој закон — за уживатели на инвалидска пензија воени осигуреници, или во процентот од членот 142 став 4 на овој закон — за уживатели на инвалидска пензија — службеници на органите на внатрешните работи врз кои е применета Одлуката за установување пензиски додаток на осигурениците од определени служби на органите на внатрешните работи („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/62).

2) Кога височината на инвалидската пензија се пресметува според точката 2 став 1 од овој член за уживатели на инвалидска пензија борци на НОВ и шпански борци се применуваат и одредбите од чл. 70 и 71 на овој закон, а за уживатели на инвалидска пензија на кои пензијата им е зголемена како на воени заробеници кои активно работеле за Народноослободителното движење се применуваат и одредбите на членот 72 од овој закон.

Член 235

Инвалидската пензија ќе му се пресмета без оглед на должината на наполнетиот пензиски стаж

во височина од 85% од новиот пензиски основ утврден според членот 233 на овој закон, односно во височина од 100% од тој основ кога е во прашање носител на „Партизанска споменица 1941“ — на уживател на инвалидска пензија:

1) на кој инвалидската пензија при преведувањето според Законот од 1958 година му е определена во височина од 100% од износот на просечниот пензиски основ, кога со тоа право се здобил според порано важечките прописи што ги регулирале пензиските припаджности на воените инвалиди од војните односно мирновремените воени инвалиди (член 234 став 3 од Законот од 1958 година);

2) на кој инвалидската пензија му е определена според Законот од 1958 година во височина од 100% од пензискиот основ како на воен инвалид од војните од I до VI група односно како на мирновремен воен или со него изедначен инвалид од I до VI група (член 77 од Законот од 1958 година);

3) на кој инвалидската пензија при преведувањето според Законот од 1958 година му е определена според наполнетиот пензиски стаж, ако во моментот на настапувањето на инвалидност врз основа на која порано се здобил со право на таа пензија бил воен инвалид од војните од I до VI група и ако пред здобивањето со право на инвалидска пензија поминал најмалку 5 години ефективно во работен однос, а без оглед на тоа дали воениот инвалидитет влијаел врз инвалидност според која се здобил со право на инвалидска пензија.

Член 236

(1) Износот на преведената инвалидска пензија во височината пресметана од новиот пензиски основ според чл. 234 и 235 од овој закон, им припаѓа:

1) на сите уживатели на инвалидска пензија кои според Законот од 1958 година имале инвалидска пензија во полн износ;

2) на уживателите на инвалидска пензија кои според Законот од 1958 година имале инвалидска пензија во намален износ од 75% од инвалидската пензија пресметана во полн износ, ако наполниле или во текот на 1965 година ќе наполниат 60 години возраст (мажи) односно 55 години возраст (жени).

(2) На другите уживатели на инвалидска пензија кои според Законот од 1958 година имале инвалидска пензија во намален износ, освен оние од точката 2 став 1 на овој член, им припаѓа преведената привремена инвалидска пензија според овој закон во височина пресметана во процентот од членот 75 став 2 на овој закон од пензијата пресметана од новиот пензиски основ според чл. 234 и 235 на овој закон.

Член 237

На уживателите на инвалидска пензија на кои како борци на НОВ пред 9 септември 1943 година и шпански борци инвалидската пензија им е пресметана според Законот од 1958 година од просечниот пензиски основ на VI осигуренички разред како најнизок гарантиран осигуренички разред, како нов најнизок пензиски основ за определување на преведената пензија им се зема износот до кој по пат на боречкиот додаток им се гарантираат примањата на запослени борци од НОВ, утврден за 1965 година. Од тој износ се пресметува височината на инвалидската пензија и се утврдува износот на преведената инвалидска пензија според чл. 234, 235 и 236 од овој закон.

Член 238

На уживател на инвалидска пензија — инвалид на трудот од I категорија на инвалидност кај кого таа инвалидност настапила пред наполнетата 55 (мажи) односно 50 (жени) години возраст, а чија преведена пензија врз основа на пензискиот стаж изнесува помалку од 85% од новиот пензиски основ, покрај преведената инвалидска пензија му припаѓа и додаток на инвалидност. Височината на овој додаток се определува во процент од износот на преведената инвалидска пензија на начинот преведен во членот 76 на овој закон.

2. Исправки на затечените инвалидски пензии и дополнение на пензискиот стаж

Член 239

(1) Уживателите на инвалидска пензија кои како лица во работен однос ја оствариле таа пензија според прописите важечки до денот на почетокот на применувањето на Законот од 1958 година, а кои се распоредени во осигуренички разреди според I и II категорија на работно место како и според III категорија на работно место за кое се бара средна стручна спрема, претходно ќе се распоредат во непосредно повисок осигуренички разред според тој закон. Според тој повисок осигуренички разред се определува новиот пензиски основ според членот 233 од овој закон.

(2) Уживателите на пензија од ставот 1 на овој член што се распоредени во осигуренички разреди по III категорија на работно место за кое се бара стручна спрема на квалификуван работник претходно ќе се распоредат во вториот по ред повисок осигуренички разред.

(3) Уживателите на инвалидска пензија што таа пензија ја оствариле според прописите важечки до денот на почетокот на применувањето на Законот од 1958 година а на кои во посебен стаж им е признаено времето на учеството во војните од 1912 до 1918 година претходно ќе се распоредат во непосредно повисок осигуренички разред од оној во кој според Законот од 1958 година се распоредени. Според тој повисок осигуренички разред се определува нов пензиски основ според членот 233 од овој закон. Ако врз овие уживатели на инвалидска пензија се применуваат и одредбите на ст. 1 и 2 од овој член, распоредувањето во непосредно повисок осигуренички разред според овој став се врши од осигуреничкиот разред кој им припаѓа според ст. 1 и 2 на овој член. Ова не важи за уживателите на инвалидската пензија кои при преведувањето според Законот од 1958 година, без оглед на признаениот пензиски стаж, се распоредени во осигуренички разред според највисокиот пензиски разред кој според поранешните прописи бил предвиден за соодветната стручна спрема.

(4) Претходното распоредување во повисок осигуренички разред ќе се изврши по службена должност при преведувањето на инвалидските пензии.

Член 240

(1) Периодите кои според Основниот закон за пензиското осигурување се сметаат во пензиски стаж, а кои според Законот за пензиското осигурување (од 1957 година) не се сметале во пензиски стаж, ќе се засметаат, на барање на уживателот на инвалидска пензија, во пензискиот стаж за зголемување на пензискиот процент за пресметување на височината на инвалидската пензија од новиот пензиски основ според овој закон (член 234). Ова важи согласно и за случаите од членот 72 на овој закон за кои според Законот од 1958 година не било предвидено зголемување на пензијата.

(2) Во смисла на ставот 1 од овој член ќе се засметаат во пензискиот стаж со наголемено траење и периодите на стаж на осигурување кои според одредбите на Основниот закон за пензиското осигурување се сметаат со наголемено траење.

3. Преведување на инвалиднините

Член 241

(1) Инвалиднините определени според Законот од 1958 година им се преведуваат по службена должност на инвалиднини според овој закон на сите уживатели на инвалиднина кои тоа право го имаат на 1 јануари 1965 година.

(2) Преведувањето на инвалиднината се врши врз основа на телесното оштетување и степенот на тоа оштетување утврден во решението за определување на инвалиднината според Законот од 1958 година.

(3) Височината на преведената инвалиднина се определува според утврдениот степен на телесното оштетување во процент од износот утврден во членот 85 од овој закон.

4. Додаток за помош и нега

Член 242

Додатокот за помош и нега определен според Законот од 1958 година ќе им се преведе по службена должност на додатоци за помош и нега според членот 82 на овој закон на сите уживатели на инвалидска пензија односно осигуреници — слепи, кои тоа право го имаат на 1 јануари 1965 година, а според износите утврдени со прописот на собранието на републичката заедница на социјалното осигурување.

5. Почеток на користењето на преведената пензија, инвалиднина и додатоци за помош и нега и постапка за преведување на тие права

Член 243

Инвалидските пензии, инвалиднините и додатоци за помош и нега, преведени по службена должност, им припаѓаат на уживателите на тие права од 1 јануари 1965 година.

Член 244

На сите уживатели на инвалидска пензија кои во смисла на членот 83 од овој закон ги исполнуваат условите за примање заштитен додатоци, им припаѓа тој додатоци од денот од кој им припаѓа и преведената инвалидска пензија, ако до денот на почетокот на применувањето на овој закон им е исплатуван заштитен додатоци според Законот од 1958 година.

Член 245

Износот на преведената инвалидска пензија пресметан врз основа на засметувањето на новите периоди на пензиски стаж (член 240), инвалидските пензии определени по барање на уживателите на пензија — воени осигуреници со примена на членот 220 став 3 од Основниот закон за пензиското осигурување или по барање од членот 231 ст. 4 и 5 од овој закон, припаѓаат од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето.

Член 246

(1) За донесување решенија за преведување на инвалидските пензии, инвалиднините и додатоци за помош и нега според овој закон е надлежен определен комунален завод за социјално осигурување кој ги извршува решенијата за пензија односно решенијата за инвалиднина.

(2) За донесување решенија за преведување на инвалидските пензии, инвалиднините и додатоци за помош и нега во случаите од членот 181 став 3 на овој закон е надлежен републички завод за социјално осигурување.

(3) Одредбите за постапка за остварување на правата според овој закон важат и за преведувањето на инвалидските пензии и другите права.

(4) До донесувањето на решенијата за преведување според ст. 1 и 2 на овој член на уживателите на тие права ќе им се исплатува, како аконтација, износот на месечните примања што им припаѓа на 31 декември 1964 година на име инвалидска пензија, инвалиднина и додатоци за помош и нега. Со аконтацијата ќе се исплатува и износот од 1.500 динари предвиден во точката 3а од Одлуката за дополнение на Одлуката за исплата на додатоци на пензија во 1964 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 42/64). Износите исплатени како аконтација ќе се пребијат со износите кои за истото време припаѓаат според решението за преведување само ако износите на преведените инвалидски пензии, инвалиднина и додатоци за помош и нега се поголеми од вкупно исплатената аконтација. На уживателите на заштитен додатоци ќе им се исплатува тој додатоци до донесувањето на решение за правото на заштитен додатоци според прописите предвидени во членот 83 став 2 на овој закон.

ДЕЛ ШЕСТИ

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Глава XI

Член 247

(1) Лицата кај кои инвалидност настанала пред 1 јануари 1965 година и кои ги исполниле

условите за здобивање со правата од инвалидското осигурување според Законот од 1958 година но тие права не ги оствариле, можат да ги остварат правата според тој закон ако поднесат барање до 31 декември 1965 година.

(2) Правото од ставот 1 на овој член го имаат и лицата кај кои пред 1 јануари 1965 година настапило влошување на порано утврдената инвалидност или нов случај на инвалидност и кои ги исполниле условите за повторно определување на инвалидската пензија врз основа на запослување по пензионирање или за повторно определување на инвалидската пензија според одредбата на точката 8 од Одлуката за измени и дополненија на Одлуката за воведување посебен додаток на пензиите во 1962 година („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 53/62) односно според одредбата на точката 6 од Одлуката за определување на личните доходи односно платите што се земаат за утврдување на пензискиот основ („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 51/62).

(3) Одредбите на ст. 1 и 2 од овој член се применуваат согласно и кога телесното оштетување настапило пред 1 јануари 1965 година.

(4) Инвалидските пензии, инвалиднините и додатокот за помош и нега, остварени според овој член ќе се определат според Законот од 1958 година и ќе се преведат според одредбите на овој закон.

Член 248

(1) За сите барања за признавање на правата од инвалидското осигурување поднесени до 31 декември 1964 година се решава според прописите што важеле до денот определен за почеток на применувањето на овој закон. Според тие прописи ќе се окончат и сите определувања, пресметувања и преведувања на пензиите односно на другите права од инвалидското осигурување кои според тие прописи се вршат по службена должност.

(2) Инвалидските пензии, инвалиднините и додатокот за помош и нега, определени односно преведени според одредбите на ставот 1 од овој член, ќе се преведат според одредбите на овој закон.

Член 249

(1) На запослените уживатели на инвалидска пензија што ќе останат запослени и по денот определен за почеток на применувањето на овој закон се применуваат одредбите од овој закон во поглед на користењето на пензијата, како и одредбите за зголемување односно повторно определување на инвалидската пензија, со тоа што времето поминато во запослување по пензионирањето па до 31 декември 1964 година кое според Законот од 1958 година се сметало во работен стаж, да им се засметува во стаж на осигурување за зголемување односно за повторно определување на пензијата според овој закон, или за определување на старосната пензија според Основниот закон за пензиското осигурување.

(2) На уживател на инвалидска пензија на кој по пензионирањето врз основа на запослување со скратено работно време кое ѝ одговара на неговата преостаната работна способност повторно му е определена инвалидска пензија според членот 56 став 3 од Законот од 1958 година, или во смисла на ставот 4 од тој член му е определена лична пензија според Законот за пензиското осигурување, ќе му се определи на негово барање, според тие прописи повторно инвалидска односно лична пензија од пензискиот основ според просечниот месечен износ на личниот доход кој тој би го остварил ако би работел полно работно време, а кој се пресметува врз основа на личниот доход што тој го остварил работејќи со скратено работно време. Вака определената пензија ќе се преведе според одредбите на овој закон односно според одредбите на Основниот закон за пензиското осигурување. Пре-

ведената пензија припаѓа од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето.

Член 250

(1) Лицата што по почетокот на применувањето на овој закон немале својство на осигуреник, а кај кои инвалидноста настапила по 1 јануари 1965 година, се здобиваат со правата според овој закон ако ги исполнуваат со овој закон пропишаните услови.

(2) Правото од ставот 1 на овој член го имаат и лицата кај кои инвалидноста настапила пред 1 јануари 1965 година, а кои по почетокот на применувањето на овој закон немале својство на осигуреник но биле осигуреници по 1 јануари 1959 година. Ова право им припаѓа на лицата што не го искористиле правото од членот 247 став 1 на овој закон или кои според Законот од 1958 година не можеле да се здобијат со право од инвалидското осигурување затоа што не го наполниле пропишаниот стаж на осигурување или пропишаниот вкупен пензиски стаж ако сè уште постои инвалидност која предизвикува губење или намалување на работната способност во смисла на овој закон. На тие лица ќе им се засмета во стажот на осигурување за здобивање со правата според овој закон и времето поминато во работен однос со полно работно време по настапувањето на инвалидноста, а ако дошло до влошување на порано утврдената инвалидност во стажот на осигурување ќе се засмета и времето поминато во работен однос со најмалку една половина од полното работно време (член 42).

(3) Одредбите на ст. 1 и 2 од овој член се применуваат согласно и во случај на настапување на телесно оштетување.

(4) Правата здобиени според овој член припаѓаат од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето.

Член 251

На лицата кои по почетокот на применувањето на овој закон не се осигуреници а остваруваат инвалидска пензија според овој закон и тоа од пензискиот основ кој се утврдува од личниот доход според одредбите на Основниот закон за пензиското осигурување им се зема пензискиот основ кој во тие случаи би служел за утврдување на старосната пензија според одредбите на членот 236 од Основниот закон за пензиското осигурување. Ако во овој случај е во прашање инвалидска пензија здобиена врз основа на инвалидност предизвикувана со несреќа при работата или со професионална болест, а не постои остварен личен доход за најмалку три години, како пензиски основ се зема пензискиот основ од табелата од членот 243 став 4 на тој закон.

Член 252

(1) На осигурениците на кои пензискиот основ им се утврдува според личниот доход во првите пет односно десет години од почетокот на применувањето на овој закон, пензискиот основ за определување на инвалидската пензија им се определува според одредбите на членот 238 од Основниот закон за пензиското осигурување.

(2) Инвалидското осигурување на лица што вршат самостојни дејности а се осигурени според овој закон (член 154) во преодниот период се спроведува според одредбата на членот 240 од Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 253

(1) На работниците за кои по подолго запослување на тешки и по здравјето штетни работи лекарската комисија ќе утврди дека поради ослабувањето на нивната работна способност им е потребно да бидат преместени на друга работа, работната организација е должна да им обезбеди запослување на друга работа и, на товар на средствата на својот чист приход, да им исплатува надоместок за намалување на личниот доход до височината на разликата помеѓу просечниот месечен износ на валоризираниот личен доход (член 126 став 1) остварен според завршната сметка во последната кален-

дарска година во која работел на поранешната работа и просечниот месечен износ на личниот доход остварен според завршната сметка во годините на работа на новата работа.

(2) Работните места односно работите на кои се обезбедува надоместок, височина на надоместокот, како и поблиските услови за обезбедување на запослување на друга работа и за доделување надоместок во смисла на ставот 1 на овој член ги утврдува работната организација со својот правилник.

(3) Заради примена на одредбата од овој член, како тешки и по здравјето штетни работи се сметаат запослувањата определени во чл. 40 до 44 на Основниот закон за пензиското осигурување.

(4) Надоместокот од ставот 1 на овој член се зема во просечен месечен износ на личниот доход кој служи за утврдување на пензискиот основ според Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 254

(1) На лицата кај кои инвалидност во смисла на овој закон настапила поради повреди здобиени пред 6 април 1941 година во борба со противнародните режими односно во судрувања со нивните органи заради напредното држење ќе им се признаат, на нивно барање, правата предвидени со овој закон ако инвалидност сè уште постои и ако тие во време на настапувањето на настаните што ја предизвикале инвалидност биле во работен однос и имале најмалку една година работен стаж, или ако пред настапувањето на инвалидност имале или по 15 мај 1945 година наполниле стаж на осигурување од најмалку 3 години, или, ако им се признава револуционерната работа според членот 138 од Основниот закон за пензиското осигурување — без оглед дали имаат или немаат работен стаж.

(2) На лицата кај кои инвалидност во смисла на овој закон настапила како последица од болести добиени поради лишување од слобода, мачење и протонување поради учеството во борбата со противнародните режими, а тоа време им е признаено како револуционерна работа во смисла на членот 138 од Основниот закон за пензиското осигурување, ќе им се признаат, на нивно барање, правата предвидени со овој закон ако инвалидност сè уште постои.

(3) На лицата кај кои под околностите од ст. 1 и 2 на овој член е предизвикано телесно оштетување што немало за последица губење или намалување на работната способност, ќе им се признае, на нивно барање, правото на инвалиднина според одредбите од овој закон ако сè уште постои телесното оштетување што во смисла на овој закон дава право на инвалиднина, ако во време на поднесувањето на барањето го имаат својството на осигуреник.

(4) На лицата што според одредбите од ст. 1 и 2 на овој член ќе се здобијат со правото на инвалидска пензија, а што не биле во работен однос, како основ за определување на инвалидската пензија им се зема соодветниот нов пензиски основ од табелата од членот 216 став 1 на Основниот закон за пензиското осигурување и тоа пензискиот основ: на XVI осигуренички разред — ако ја имаат признаена стручната спрема што се бара за работните места на III или пониска категорија; на XIV осигуренички разред — ако ја имаат признаена стручната спрема што се бара за работните места од II категорија; на XII осигуренички разред — ако ја имаат признаена стручната спрема што се бара за работните места од I категорија. Ако биле ученици или студенти — основот за определување на инвалидската пензија се утврдува според членот 67 на овој закон. На лицата што биле во работен однос, основот за определување на инвалидската пензија се утврдува според категоријата на работното место на нивното последно запослување со примена на членот 251 од овој закон, ако за нив не е поповолно основот да им се утврди како на лица што не биле во работен однос.

(5) Правата здобиени според одредбите од овој член пристаат од првиот ден на наредниот месец по поднесувањето на барањето.

(6) Решението за случаите од овој член го донесува определениот комунален завод за социјално осигурување по прибавено мислење од посебната републичка комисија од членот 195 на Основниот закон за пензиското осигурување.

Член 255

(1) Право на пензија според овој закон не му се воспоставува на лице кое според прописите важечки до денот на почетокот на применувањето на овој закон го изгубило правото на инвалидска пензија или инвалиднина или на кое барањето за признавање на тие права му е одбиено, поради постоење на факти што имаат обележје на соработка со окупаторот или неговите помагачи, без оглед на тоа дали поради тоа е осудувано или не, или поради осуда за кривично дело против народот и државата или за кривично дело на воено злосторство, извршено во воениот период од 1941 до 1945 година. Таквото лице може да се здобие со право на инвалидска пензија или инвалиднина ако во поглед на стажот на осигурување и вкупниот пензиски стаж, како и во поглед на инвалидност односно телесното оштетување, ги исполнува условите за здобивање со тие права според овој закон.

(2) На лицето од ставот 1 на овој член што ги исполнува условите за здобивање со правата а не било осигуреник по почетокот на применувањето на овој закон пензијата односно инвалиднината (став 1) му припаѓа од првиот ден на наредниот месец од денот на поднесувањето на барањето.

Член 256

(1) До донесувањето на посебени прописи за обезбедување на лицата на издржување на казната затвор или строг затвор за случај на инвалидност што ќе настапи за време на издржувањето на казната, овие лица, без огледа на државјанството, се осигурени за случај на инвалидност предизвикана со несреќа или со професионална болест на редовната работа што ја вршат на определени работни места.

(2) Лицата од ставот 1 на овој член имаат, во случај на инвалидност и телесно оштетување што ќе настапат под околностите од тој став, по отпуштањето од издржувањето на казната, соодветни права според овој закон, со тоа што немаат право на надоместоци во врска со запослувањето на соодветна работа, освен привремен надоместок кога со професионална рехабилитација се оспособени за работа.

(3) Основот за определување на инвалидската пензија и на другите парични примања им се утврдува:

1) на лицата што биле на издржување на казната затвор — според платата остварена за работата за време на издржувањето на казната;

2) на лицата што биле на издржување на казната строг затвор — според новиот пензиски основ на XX осигуренички разред од табелата од членот 216 став 1 на Основниот закон за пензиското осигурување.

(4) Поблиски прописи за постапката за утврдување и евидентирање на случаите на несреќа или професионална болест под околностите од ставот 1 на овој член донесува, по потреба, сојузниот секретар за внатрешни работи во согласност со сојузниот секретар за труд.

Член 257

(1) До донесувањето на законските прописи за извршувањето и обезбедувањето, инвалидската пензија, привремениот надоместок и материјалното обезбедување до стапувањето на професионална рехабилитација можат да бидат предмет на извршување или обезбедување до една третина, а за побарувањата на издржување утврдено со судска одлука или со порамнување — до половината, со тоа

што најмалку 6.000 динари месечно да мора да му остане на уживателот.

(2) Материјалното обезбедување што припаѓа за време на професионалната рехабилитација може да биде предмет на извршување или обезбедување само за побарувањето на издржување утврдено со судска одлука или со порамнување, и тоа до една третина, со тоа што најмалку 6.000 динари месечно да мора да му остане на уживателот.

(3) Инвалиднината и додатокот за помош и нега не можат да бидат предмет на извршување или обезбедување.

(4) Надоместокот поради запослување со скратено работно време и надоместокот поради помал личен доход на другата работа во поглед на извршувањето и обезбедувањето се сметаат како составен дел на личниот доход.

Член 258

(1) До донесувањето на посебни прописи за спроведување на професионалната рехабилитација на воените инвалиди од војните, одредбите од овој закон што се однесуваат на утврдувањето на потребата и можноста за рехабилитација, определувањето на рехабилитацијата со оглед на годините на животот и другите лични својства, местото и начинот за спроведување на рехабилитацијата, како и на запослувањето на рехабилитираните инвалиди, ќе се применуваат согласно и на воените инвалиди од војните, на мирновремените воени и со нив изедначените инвалиди и на децата од загиналите, умрените и исчезнатите, што имаат право на рехабилитација според одредбите на Законот за воените инвалиди од војните.

(2) До донесувањето на прописите за заштита на дефектните лица, одредбите од овој закон ќе се применуваат во смисла на ставот 1 од овој член и при спроведувањето на рехабилитацијата на дефектните лица што органите надлежни за работите на социјалната заштита ги упатуваат на рехабилитација.

(3) Организирањето на упатувањето на рехабилитација и запослување на лицата од ст. 1 и 2 на овој член го вршат и трошоците во врска со нивната рехабилитација и запослување ги поднесуваат органите што ги упатуваат тие лице.

Член 259

Се овластува сојузниот секретар за труд со свои прописи да ги определи роковите и другите услови за добивање со стручна спрема по пат на професионална рехабилитација што се врши со практична работа во државни органи, работни и други организации или со изучување на занимање во посебни установи или организации за рехабилитација на инвалидите.

Член 260

До донесувањето на нови прописи за додатокот на деца, одредбите од Уредбата за додатокот на деца што се однесуваат на уживателите на правата признаени по основот на инвалидност според прописите за социјалното осигурување ќе се применуваат од 1 јануари 1959 година така што правото на додаток на деца да го имаат инвалидите на трудот на кои им се признаени определени права според овој закон, и тоа: уживателите на инвалидска пензија, уживателите на материјално обезбедување определено според основот на правото на професионална рехабилитација и уживателите на привремен надоместок определен по основот на правото на запослување што ги исполнуваат условите за примање на надоместок според прописите за материјалното обезбедување за време на привремена безработност.

Член 261

Рокот за донесување решенија по барањата за опречетување на правото на инвалидска пензија, инвалиднина и додаток за помош и нега, според овој закон почнува да тече од 1 мај 1955 година. По исклучок, на уживателите на инвалидска пензија кои на 1 јануари 1965 година се затекнале во за-

послување, одредбите на овој закон за користење пензија за време на запослување ќе се применуваат од 1 март 1965 година, до кој ден ќе се применуваат соодветните одредбите на Законот од 1958 година.

170.

Врз основа на членот 12 став 1 во врска со членот 23 став 1 точка 4 и членот 152 од Законот за изборот на сојузните пратеници, а бидејќи во Сојузниот собор на Сојузната скупштина е упразнето пратеничко место во Изборната единица 39 — Сисак, донесувам

ОДЛУКА

ЗА РАСПИШУВАЊЕ ДОПОЛНИТЕЛНИ ИЗБОРИ ЗА СОЈУЗНИОТ СОБОР НА СОЈУЗНАТА СКУПШТИНА

1. Се распишуваат дополнителни избори за избор на сојузен пратеник за Сојузниот собор на Сојузната скупштина во Изборната единица 39 — Сисак.

2. Дополнителните избори ќе се одржат во општинските собранија на територијата на Изборната единица 39 — Сисак на 23 април 1965 година, а од страна на избирачите на 9 мај 1965 година.

Бр. 4391

4 март 1965 година

Белград

Претседател
на Сојузната скупштина,
Едвард Кардељ, с. р.

171.

Врз основа на членот 23 став 1 и членот 32 став 5 од Законот за одликувањата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 18/64), Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ЛИЦАТА ОДЛИКУВАНИ СО ОРДЕНОТ НА НАРОДЕН ХЕРОЈ, СО ОРДЕНОТ КАРАГОРЃЕВА СВЕЗДА СО МЕЧЕВИ, СО ОРДЕНОТ БЕЛ ОРЕЛ СО МЕЧЕВИ И СО ЗЛАТНАТА МЕДАЛЈА НА ОБИЛИК

Член 1

Лицата одликувани со Орденот на народен херој, носителите на орденот Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, носителите на орденот Бел орел со мечеви и носителите на Златната медалја на Обилик установена во Црна Гора 1851 година, како и членовите на семејствата на умрени лица одликувани со Орденот на народен херој и на умрени носители на орденот Караѓорѓева ѕвезда со мечеви според одредбите од оваа уредба ги остваруваат правата предвидени со Законот за одликувањата.

Член 2

На лице одликувано со Орденот на народен херој му припаѓа право на:

- 1) бесплатно патување двапати годишно со железница (I класа), со брод (I класа) и со автобус;
- 2) бесплатно патување двапати годишно со авион;
- 3) повластено патување од 75% од редовната возна цена за неограничен број патувања со железница, брод и автобус;
- 4) парично примање во износ од 12.000 динари годишно.

Член 3

На носител на орденот Караѓорѓева ѕвезда со мечеви, на орденот Бел орел со мечеви или Златната медалја на Обилик му припаѓа право на две бесплатни патувања годишно со железница (I класа), со брод (I класа) и со автобус.

На носител на орден Караѓорѓева ѕвезда со мечеви му припаѓа парично примање во износ од 12.000 динари годишно.

Член 4

На членовите на семејството (брачниот другар, децата и родителите) на умрено лице одликувано со Орденот на народен херој, како и на членовите на семејството на лице што е по смртта одликувано со Орденот на народен херој, им припаѓа парично примање во износ од 12.000 динари годишно.

На членовите на семејството на умрен носител на орденот Караѓорјева ѕвезда со мечеви им припаѓа парично примање во годишниот износ означен во ставот 1 од овој член.

Член 5

Лицата што имаат право на здравствена заштита според Законот за одликувањата, го остваруваат тоа право преку надлежниот комунален завод за социјално осигурување по постапката предвидена за осигурените лица. Во остварувањето на тоа право можат да се користат сите видови на здравствена заштита предвидени во прописите за здравственото осигурување, како и надоместок на патните трошоци во врска со остварувањето на здравствената заштита.

Член 6

Здравствената заштита се користи врз основа на здравствената книшка, што ја издава комуналниот завод за социјално осигурување надлежен според местото на живеалиштето на корисникот по постапката предвидена за социјално осигурените лица.

Член 7

На товар на средствата обезбедени во сојузниот буџет според Законот за одликувањата паѓаат само трошоците на здравствената заштита за корисниците што немаат својство на осигурено лице според Законот за здравственото осигурување („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/62 и 53/62).

На товар на овие средства се обезбедуваат и средствата за покривање на разликата помеѓу надоместокот на личниот доход до височината од 100% што му припаѓа на корисникот според Законот за здравственото осигурување и надоместокот што би му припаѓал според тој закон да не е корисник според Законот за одликувањата.

Член 8

Како едно патување, во смисла на оваа уредба, се подразбира заминувањето од појдовното до упатното место (возење при заминување) и враќањето од упатното во појдовното место или во некое друго место (возење при враќање).

При возењето во заминување и при возењето при враќање одликуваните можат од појдовното до упатното место, или обратно да користат превозни средства од сите гранки на сообраќајот (железница, брод и автобус).

Член 9

Правото на бесплатно и повластено патување одликуваните го остваруваат врз основа на легитимацијата што ја издава железничкото транспортно претпријатије надлежно според местото на живеењето на одликуваниот, со важност од пет години.

Обрасците на легитимацијата ги пропишува сојузниот секретар за буџет и организација на управата, во согласност со сојузниот секретар за сообраќај и врски.

Член 10

На семејство односно на лицето или организацијата што ќе изврши закон на лице одликувано со Орденот на народен херој, надоместок на трошоците за закоп и на фактичните трошоци во врска со превозот на умреното лице им го исплатува надлежниот комунален завод за социјално осигурување. Исплатата може да се изврши по претходно поднесаната сметка за сторените издатоци.

Член 11

Додека не биде пропишан образецот на новата легитимација за повластено возење, корисниците на

бесплатно односно повластено возење ќе го користат возењето на досегашниот начин.

Член 12

Правата според оваа уредба припаѓаат од денот на влегувањето во сила на Законот за одликувањата.

Член 13

Со денот на влегувањето во сила на оваа уредба престанува да важи Уредбата за повластиците на носителите на Орденот народен херој („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 56/55) и Уредбата за повластиците на носителите на орденот Караѓорјева ѕвезда со мечеви, на орденот Белиот орел со мечеви и на Златната медалја на Обилиќ („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 56/55).

Член 14

Оваа уредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 30

27 февруари 1965 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,

Петар Стамболиќ, с. р.

172.

Врз основа на членот 103 став 2 од Законот за организацијата на научната работа („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 34/57), Сојузниот извршен совет донесува

УРЕДБА

ЗА ПРЕСТАНОК НА ВАЖЕЊЕТО НА УРЕДБАТА ЗА ОСНОВУВАЊЕ НА СОВЕТ НА ЈУГОСЛОВЕНСКАТА НАРОДНА АРМИЈА ЗА НАУЧНА РАБОТА

Член 1

Уредбата за основување на Совет на Југословенската народна армија за научна работа („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 19/59) престанува да важи.

Член 2

Со денот на влегувањето во сила на оваа уредба престанува да важи и Одлуката за определување на органот за именување членови на Советот на Југословенската народна армија за научна работа („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 21/59).

Член 3

Оваа уредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 33

27 февруари 1965 година

Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,

Петар Стамболиќ, с. р.

173.

Врз основа на членот 17 став 1 од Законот за Сојузниот буџет за 1965 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/65), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ПРОГРАМАТА ЗА УПОТРЕБА НА СРЕДСТВАТА ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И ШУМАРСТВОТО ПРЕДВИДЕНИ ВО СОЈУЗНИОТ БУЏЕТ ЗА 1965 ГОДИНА

1. Средствата за унапредување на земјоделството и шумарството предвидени во разделот 18, позиција 235, распоредна група 14-2-2 на Сојузниот буџет за 1965 година можат до износот од 500 милиони динари да се користат за намените од Програмата за

употреба на средствата на Сојузниот буџет за 1965 година за унапредување на земјоделството и шумарството (во понатамошниот текст: Програмата) која е составен дел на оваа одлука.

2. Средствата од точката 1 на оваа одлука по позициите 1 до 11 на Програмата можат да се користат само за работите за кои ќе биде обезбедено учество од страна на корисникот на средствата во износите предвидени во Програмата.

3. Средствата што врз основа на членот 17 став 1 од Законот за Сојузниот буџет за 1965 година се доделени за унапредување на земјоделството и шумарството за привремено финансирање на потребите од Програмата, влегуваат во износот на вкупните средства од точката 1 на оваа одлука.

4. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 31
27 февруари 1965 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

174.

Врз основа на членот 17 став 1 од Законот за Сојузниот буџет за 1965 година („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/65), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ПРОГРАМАТА ЗА УПОТРЕБА НА СРЕДСТВАТА ЗА ВОДОСТОПАНСТВО ПРЕДВИДЕНИ ВО СОЈУЗНИОТ БУЏЕТ ЗА 1965 ГОДИНА

1. Средствата за водостопанство предвидени во разделот 18, позиција 234, распоредна група 14-2-2 на Сојузниот буџет за 1965 година можат до износот од 500 милиони динари да се користат за намените од програмата и пресметката на средствата за водостопанство на Сојузниот буџет за 1965 година (во понатамошниот текст: Програмата), која е составен дел на оваа одлука.

2. Средствата од точката 1 на оваа одлука по позициите 1 и 2 на Програмата можат да се користат само за оние работи за кои е обезбедено учество на заинтересираните републики во височина од 100% од износот кој за тие работи е предвиден во Програмата.

3. Сојузниот секретаријат за земјоделство и шумарство, како носител на средствата од точката 1 на оваа одлука, може за работите по позициите од 1 до 3 на Програмата со републичките органи на управата надлежни за водостопанството да склучува договори за пренесување врз тие органи извршувањето на соодветен дел од Програмата, со тоа републичките органи на управата надлежни за водостопанството да го организираат извршувањето на соодветниот дел на Програмата, да го договараат извршувањето на работите со непосредните изведувачи на работите и да даваат налози за исплата на привремените ситуации на товар на акредитивите отворени од страна на Сојузниот секретаријат за земјоделство и шумарство.

Конечно пресметување на извршените работи што републичките органи на управата надлежни за водостопанството ги договориле со изведувачите на работите (колаудација), врши републичкиот орган надлежан за водостопанството по пат на комисија чиј еден член е претставник на Сојузниот секретаријат за земјоделство и шумарство.

4. Сојузниот секретаријат за земјоделство и шумарство може своите права на инвеститор во поглед на изведувањето на работите во режија, во смисла на Основниот закон за изградбата на инвестиционите објекти („Службен лист на СФРЈ“, бр. 45/61.)

да ги пренесе врз републичките органи на управата надлежни за водостопанството.

5. Сојузниот секретаријат за земјоделство и шумарство врши општ надзор над извршувањето на Програмата и над употребата на средствата предвидени со Програмата.

6. Средствата на резервата од Програмата Сојузниот секретаријат за земјоделство и шумарство може да ги користи за непредвидени и недоволно предвидени потреби во Програмата.

7. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 35
27 февруари 1965 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

175.

Врз основа на членот 177 став 2 од Законот за сојузната управа („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/65), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ПРЕНЕСУВАЊЕ РАБОТИТЕ НА СОЈУЗНАТА КОМИСИЈА ЗА СЛУЖБЕНИЧКИ РАБОТИ ВРЗ СОЈУЗНИОТ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА БУЏЕТ И ОРГАНИЗАЦИЈА НА УПРАВАТА

1. Работите од надлежноста на Сојузната комисија за службенички работи што не се завршени до денот на влегувањето во сила на Законот за сојузната управа, се пренесуваат врз Сојузниот секретаријат за буџет и организација на управата.

2. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 32
27 февруари 1965 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

176.

Врз основа на членот 12 став 1 точка 1 од Основниот закон за изградбата на инвестиционите објекти („Службен лист на СФРЈ“, бр. 45/61) и членот 4 од Законот за финансирање на инвестиционите работи за регулација на Дунав од Белград до југословенско-унгарската граница („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/65), Сојузниот извршен совет донесува

ОДЛУКА

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ НА ОРГАНИТЕ ШТО ЌЕ ГИ ВРШАТ ПРАВАТА И ДОЛЖНОСТИТЕ НА ИНВЕСТИТОР ЗА РАБОТИТЕ НА РЕГУЛАЦИЈА НА ДУНАВ

1. Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски ќе донесе инвестициона програма за работите на регулација на реката Дунав на делот од Белград (км 1168) до југословенско-унгарската граница (км 1433).

Другите права и должности на инвеститор за инвестиционите работи утврдени во Законот за финансирање на инвестиционите работи за регулација на Дунав од Белград до југословенско-унгарската граница (во понатамошниот текст: Законот) односно во инвестиционата програма од ставот 1 на оваа точка ги врши Установата за одржување на внатрешните пловни патишта.

2. За користењето на средствата на федерацијата утврдени во членот 2 на Законот, Југословен-

ската инвестициона банка ќе склучи договор со Установата за одржување на внатрешните пловни патишта, а врз основа на инвестиционата програма од точката 1 на оваа одлука и другата инвестициона техничка документација усогласена со таа инвестициона програма.

3. Инвестиционите работи утврдени во Законот односно во инвестиционата програма од точката 1 на оваа одлука се вршат според одредбите на Основниот закон за изградбата на инвестициони објекти. Од средствата на федерацијата се финансираат само работите предвидени во инвестиционата програма и во другата техничка документација од точката 2 на оваа одлука.

Како инвестициони работи од ставот 1 на оваа точка се подразбираат: подготвителните и истражувачките работи, изведувањето на регулациони работи и објекти, багерувањето на корито, набавката на соодветна опрема, вршењето на постојан надзор и другите работи предвидени во инвестиционата програма.

4. Установата за одржување на внатрешните пловни патишта ќе им поднесува на Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски и на Југословенската инвестициона банка секоја година до 31 октомври претсметка на работите што ќе се изведуват во наредната година, а според динамиката на вложувањата на средствата од членот 5 на Законот.

5. Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски може да нареди да се запрат работите што не се предвидени во Законот и во инвестиционата програма од точката 1 на оваа одлука или во другата инвестициона техничка документација изработена врз основа на таа инвестициона програма, односно може на Сојузниот извршен совет да му предложи мерки што треба да се преземат ако работите не се изведуваат на начинот и под условите што се предвидени во таа инвестициона програма или во инвестиционата техничка документација.

6. Установата за одржување на внатрешните пловни патишта секоја година на 31. декември го заклучува трошењето на средствата на федерацијата извршено во односната година и до крајот на февруари идната година составува извештај за потрошокот на тие средства за изминатата година.

Извештајот од ставот 1 на оваа точка Установата им го доставува на Сојузниот секретаријат за финансии и Сојузниот секретаријат за сообраќај и врски.

7. Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Р. п. бр. 29

4 март 1965 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

177.

Врз основа на членот 10 од Уредбата за девизното работење („Службен лист на СФРЈ“, бр. 2/61 и „Службен лист на СФРЈ“, бр. 26/63), во врска со точката 2 од Наредбата за определување на комуналните банки што се овластени за вршење девизни работи („Службен лист на СФРЈ“, бр. 32/64), на предлог од гувернерот на Народната банка на Југославија, сојузниот секретар за финансии издава

НАРЕДБА

ЗА ОПРЕДЕЛУВАЊЕ ОДДЕЛНИ КОМУНАЛНИ БАНКИ ОВЛАСТЕНИ ЗА ВРШЕЊЕ ДЕВИЗНИ РАБОТИ

1. Комунални банки овластени за вршење девизни работи се:

- 1) Комуналната банка, Љубљана;
- 2) Комуналната банка, Сараево;
- 3) Комуналната банка, Нови Сад;
- 4) Комуналната банка, Бања Лука.
- 2) Оваа наредба влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 3-2374/1

3 март 1965 година
Белград

Сојузен секретар
за финансии,
Киро Глигоров, с. р.

178.

Врз основа на членот 122 од Основниот закон за установите („Службен лист на СФРЈ“, бр. 5/65), сојузниот секретар за правосудство пропишува

УПАТСТВО

ЗА ЗАПИШУВАЊЕ НА УСТАНОВИТЕ ВО РЕГИСТАР

1. До донесувањето на посебни прописи за постапката за запишување на установите во регистарот, на запишувањето на установите во регистарот согласно ќе се применуваат одредбите од Упатството за регистрација на стопанските организации („Службен лист на СФРЈ“, бр. 45/54), што се однесуваат на регистрацијата на претпријатијата и дуќаните, ако со ова упатство не е определено поинаку.

2. Установите привремено ќе се запишуваат во посебен регистар на установите кој се води според образецот бр. 1, предвиден за регистрација на претпријатијата и дуќаните, а кој е составен дел од Упатството за регистрација на стопанските организации.

3. Пријавите за запишување на основање установа во регистарот ќе се заведуваат во постојниот уписник Фи.

4. Ова упатство ќе се применува само на запишувањето на установите во регистарот што ќе се основат по влегувањето во сила на Основниот закон за установите.

5. Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

Бр. 120

23 февруари 1965 година
Белград

Сојузен секретар
за правосудство,
Арнолд Рајх, с. р.

179.

Врз основа на членот 32, во врска со чл. 5, 6 и 9 од Уредбата за давање потрошувачки кредити на работниците, службениците и на другите определени категории корисници („Службен лист на СФРЈ“, бр. 36/55, 18/57 и 53/61 и „Службени лист на СФРЈ“, бр. 21/64) и членот 2 оддел I под а) точка 42 од Уредбата за пренесување работите во надлежност на сојузните и републичките органи на управата („Службен лист на СФРЈ“, бр. 18/58, 18/59 и 9/61), во согласност со сојузниот секретар за финансии, гувернерот на Народната банка пропишува

УПАТСТВО

ЗА ДАВАЊЕ ПОТРОШУВАЧКИ КРЕДИТИ НА РАБОТНИЦИ, СЛУЖБЕНИЦИ И ДРУГИ ОПРЕДЕЛЕНИ КАТЕГОРИИ КОРИСНИЦИ

1. Потрошувачки кредити можат да им се даваат најмногу до следните износи, и тоа:

1) на работници и службеници во редовен работен однос — до 1/5 од вкупниот нето износ на личниот доход за времето за кое се дава кредитот;

2) на пензионери и инвалиди — до 1/5 од вкупната пензија односно инвалиднина за времето за кое се дава кредитот;

3) на лица со самостојни дејности — до 1/5 од вкупниот износ на кој плаќаат придонес за социјално осигурување за времето за кое се дава кредитот;

4) на иматели на приватни занаетчиски дуќани — до 1/5 од основницата на која им е извршен облог со данок на доход за изминатата година односно со придонес од личниот доход од самостојно вршење занаетчиски и други стопански дејности за текуштата година ако придонесот го плаќаат паушално, пресметана за времето за кое се дава кредитот а намалена за износот на обложениот данок односно придонес.

Вкупното задолжување по кредитот одобрен според ставот 1 на оваа точка, по уплатувањето во готово и пресметувањето на интересот, не може да го надмине износот од 600.000 динари.

2. Потрошувачки кредити за купување индустриски стоки освен прехранбените артикли, можат да им се даваат:

1) на работници и службеници во редовен работен однос, на пензионери (лични и семејни), инвалиди, на лица со самостојни дејности што се социјално осигурени, на офицери, подофицери и службеници на Југословенската народна армија со рок за враќање:

а) до 1 година — ако височината на кредитот не го надминува износот на двемесечните примања на барателот на кредитот;

б) до две и пол години — ако височината на кредитот ги надминува двемесечните примања на барателот на кредитот;

2) на иматели на приватни занаетчиски дуќани — со рок за враќање до една година без оглед на височината на кредитот.

3. По одобрување на потрошувачкиот кредит, а пред неговото користење, корисниците на кредитот полагаат во готови пари најмалку 20% од износот на одобриениот кредит.

4. Со денот на влегувањето во сила на ова упатство престанува да важи Упатството за давање потрошувачки кредити на работниците, службениците и на другите определени категории корисници („Службен лист на СФРЈ“, бр. 42/64).

5. Ова упатство влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

О. бр. 19
8 март 1965 година
Белград

Народна банка

Гувернер,
др **Никола Миљаниќ**, с. р.

180.

Врз основа на членот 4 став 1 и членот 25 став 4 од Законот за југословенските стандарди („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 16/60 и 30/62), директорот на Југословенскиот завод за стандардизација донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ЈУГОСЛОВЕНСКИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ТЕРМО-ЕНЕРГЕТСКИ УРЕДИ И САДОВИ ПОД ПРИТИСОК

1. Во издание на Југословенскиот завод за стандардизација се донесуваат следните југословенски стандарди:

Термоенергетски уреди и садови под притисок:
Плитки пресувани дна — — — JUS M.E0.020
Длабоки пресувани дна — — — JUS M.E0.021
Рамни пресувани дна — — — JUS M.E0.022

2. Југословенските стандарди од точката 1 на ова решение се објавени во посебно издание на Југословенскиот завод за стандардизација, кое е составен дел од ова решение.

3. Југословенските стандарди од точката 1 на ова решение се задолжителни и влегуваат во сила на 1 октомври 1965 година.

Бр. 11-1306/1
23 февруари 1965 година
Белград

Директор
на Југословенскиот завод
за стандардизација,
Славољуб Виторовиќ, с. р.

181.

Врз основа на членот 40 точ. 1 до 3 и членот 139 од Законот за организацијата и финансирањето на социјалното осигурување („Службен лист на ФНРЈ“, бр. 22/62), Собранието на Југословенската заедница на социјалното осигурување донесува

ТАРИФА НА ПРЕМИИТЕ ЗА ЗАДОЛЖИТЕЛНО РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО ИНВАЛИДСКОТО И ПЕНЗИСКОТО ОСИГУРУВАЊЕ ЗА 1965 ГОДИНА

1. Премиите за реосигурување на ризиците на инвалидското и пензиското осигурување предвидени во членот 137 став 1 точ. 2 и 3 на Законот за организацијата и финансирањето на социјалното осигурување ќе се пресметуваат и уплатуваат за 1965 година по стопите определени со оваа тарифа.

2. Премиите за реосигурување изнесуваат:

1) 1,7% (промили) за реосигурување на ризици што настануваат во случај на поголеми групни несреќи при работата или надвор од работата;

2) 2,0% (промили) за реосигурување на ризици што настануваат со признавање правото на пензија на осигурениците и на членовите на семејствата на осигурениците што поголем дел од осигурувањето поминале вон подрачјето на заедницата на товар на чиј фонд се признава правото на пензија.

3. Премиите се пресметуваат од основните што се составени од уплатените придонеси за инвалидско односно пензиско осигурување, и тоа:

1) премијата од точката 2 под 1 на оваа тарифа — од основницата утврдена според формулата $S \times 3,3$

при што е S = износ на уплатениот основен придонес за инвалидското осигурување, s = стопа по која е уплатен основниот придонес за инвалидско осигурување, а $3,3$ = број кој ја означува просечната стопа на основниот придонес за инвалидско осигурување според која е утврдена стопата на премијата;

2) премијата од точката 2 под 2 на оваа тарифа — од основницата утврдена според формулата $S \times 7,3$

при што е S = износ на уплатениот основен придонес за пензиско осигурување, s = стопа по која е уплатен основниот придонес за пензиско осигурување, $7,3$ = број кој ја означува просечната стопа на основниот придонес за пензиско осигурување според која е утврдена стопата на премијата.

4. Премиите за реосигурување по стопите определени во оваа тарифа ќе се пресметуваат и ќе се уплатуваат од придонесите уплатени од 1 јануари 1965 година, од кој ден престанува да важи Тари-

фата на премиите за задолжително реосигурување во инвалидското и пензиското осигурување („Службен лист на СФРЈ“, бр. 9/64).

5. Оваа тарифа влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен лист на СФРЈ“.

СК. бр. 2/65
25 февруари 1965 година
Белград

Собрание на Југословенската заедница на социјалното осигурување

Претседател,
Антун Павловиќ, с. р.

По извршеното сравнување со изворниот текст утврдено е дека во текстот на Законот за сојузната управа, кој е објавен во „Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/65, се поткраднале долу наведените грешки, та се дава

ИСПРАВКА

НА ЗАКОНОТ ЗА СОЈУЗНАТА УПРАВА

Во членот 25 став 2 во третиот ред по зборот: „управи“ испуштен е зборот: „дирекции“.

Во членот 105 став 1 во последниот ред наместо зборот: „заедница“ треба да стои зборот: „единица“.

Во членот 173 став 2 во третиот ред наместо: „III“ треба да стои: „II“.

Од Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина, Белград, 27 февруари 1965 година.

По извршеното сравнување со изворниот текст утврдено е дека во текстот на Основниот закон за угостителската дејност, кој е објавен во „Службен лист на СФРЈ“ бр. 8/65, се поткраднале долу наведените грешки, та се дава

ИСПРАВКА

НА ОСНОВНИОТ ЗАКОН ЗА УГОСТИТЕЛСКАТА ДЕЈНОСТ

Во членот 46 став 1 под 1) наместо зборовите во заграда: „став 1“ треба да стои: „ст. 1 и 2“.

Во истиот став под 2) во заграда наместо: „став 2“ треба да стои: „став 3“.

Од Законодавно-правната комисија на Сојузната скупштина, Белград, 4 март 1965 година.

РЕШЕНИЈА

Врз основа на членот 33 од Законот за сојузната управа („Службен лист на СФРЈ“, бр. 7/65), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА НАЗНАЧУВАЊЕ ПОМОШНИК СЕКРЕТАР ВО СОЈУЗНИОТ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

За помошник секретар во Сојузниот секретаријат за здравство и социјална политика се назначува Вјера Ковачевиќ, досегашен директор на Југословенскиот библиографски институт.

Б. бр. 33
27 февруари 1965 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

Врз основа на членот 3 од Законот за Архивскиот совет на Југославија („Службен лист на СФРЈ“, бр. 48/64), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСЕДАТЕЛ И ЧЛЕНОВИ НА АРХИВСКИОТ СОВЕТ НА ЈУГОСЛАВИЈА ШТО ГИ ИМЕНУВА СОЈУЗНИОТ ИЗВРШЕН СОВЕТ

За претседател и членови на Архивскиот совет на Југославија што ги именува Сојузниот извршен совет, се именуваат, и тоа:

за претседател:

1) др Драгутин Франковиќ, директор на Југословенскиот завод за проучување на училишните и просветните прашања;

за членови:

2) Едип Хасанагиќ, директор на Историскиот музеј на СР Србија;

3) др Федро Хауфман, професор на Филозофскиот факултет во Сараево;

4) др Франц Цвигер, професор на Универзитетот во Љубљана.

Б. бр. 32
27 февруари 1965 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

Врз основа на членот 6 од Уредбата за Југословенскиот библиографски институт („Службен лист на СФРЈ“, бр. 16/62), Сојузниот извршен совет донесува

РЕШЕНИЕ

ЗА ИМЕНУВАЊЕ ПРЕТСТАВНИЦИ НА ОПШТЕ- СТВЕНАТА ЗАЕДНИЦА ВО СОВЕТОТ НА ЈУГО- СЛОВЕНСКИОТ БИБЛИОГРАФСКИ ИНСТИТУТ

1. За членови на Советот на Југословенскиот библиографски институт, како претставници на општествената заедница, се именуваат, и тоа:

1) Радмила Ивковиќ-Николиш, секретар на Советот за новинска и издавачка дејност и графичка индустрија на Сојузната стопанска комора;

2) Никола Лалиќ, директор на Издавачкото претпријатие „Рад“ во Белград;

3) Томаш Перовиќ, директор на Југословенскиот центар за техничка и научна документација;

4) Мирко Сарделиќ, началник на одделение во Сојузниот секретаријат за информации.

2. Функцијата на членови на Советот како претставници на општествената заедница им престанува на досегашните членови што не се именувани со ова решение.

Б. бр. 31
27 февруари 1965 година
Белград

Сојузен извршен совет

Претседател,
Петар Стамболиќ, с. р.

СОДРЖИНА

Страна

148. Указ за прогласување на Законот за измени на Законот за аграрната реформа и колонизацијата — — — —	249
Закон за измени на Законот за аграрната реформа и колонизацијата — — — —	249

	Страна		Страна
149. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Основниот закон за искористувањето на селскостопанското земјиште — — — — —	249	163. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Основниот закон за заштитата од пожар — — — — —	286
Закон за измени и дополненија на Основниот закон за искористувањето на селскостопанското земјиште — — — — —	249	Закон за измени и дополненија на Основниот закон за заштитата од пожар — — — — —	287
150. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за селскостопанскиот земјишен фонд на општонародниот имот и за доделување земја на селско-стопанските организации — — — — —	253	164. Указ за прогласување на Законот за прометот на експлозивни материји — — — — —	289
Закон за измени и дополненија на Законот за селско-стопанскиот земјишен фонд на општонародниот имот и за доделување земја на селско-стопанските организации — — — — —	253	Закон за прометот на експлозивни материји — — — — —	289
151. Указ за прогласување на Основниот закон за придонесот за користење градско земјиште — — — — —	254	165. Указ за прогласување на Основниот закон за прометот на запаливи течности — Основен закон за прометот на запаливи течности — — — — —	289
Основен закон за придонесот за користење градско земјиште — — — — —	254	166. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за виното — — — — —	291
152. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за сопственоста на делови од згради — — — — —	255	Закон за измени и дополненија на Законот за виното — — — — —	291
Закон за измени и дополненија на Законот за сопственоста на делови од згради — — — — —	255	167. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за станбените односи — — — — —	293
153. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за општата управна постапка — — — — —	256	Закон за измени и дополненија на Законот за станбените односи — — — — —	294
Закон за измени и дополненија на Законот за општата управна постапка — — — — —	256	168. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за правната положба на верските заедници — — — — —	295
154. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за стопанските престапи — — — — —	265	Закон за измени и дополненија на Законот за правната положба на верските заедници — — — — —	295
Закон за измени и дополненија на Законот за стопанските престапи — — — — —	265	169. Основен закон за инвалидското осигурување (Пречистен текст) — — — — —	296
155. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за судските такси — — — — —	267	170. Одлука за распишување дополнителни избори за Сојузниот собор на Сојузната скупштина — — — — —	330
Закон за измени и дополненија на Законот за судските такси — — — — —	267	171. Уредба за остварување на правата на лицата одликувани со Орденот на народен херој, со орденот Караѓорѓева звезда со мечеви, со орденот Бел орел со мечеви, и со златната медалја на Обилиќ — — — — —	330
156. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Основниот закон за односите на родителите и децата — — — — —	268	172. Уредба за престанок на важењето на Уредбата за основавање на Совет на Југословенската народна армија за научна работа — — — — —	331
Закон за измени и дополненија на Основниот закон за односите на родителите и децата — — — — —	268	173. Одлука за Програмата за употреба на средствата за унапредување на земјоделството и шумарството предвидени во Сојузниот буџет за 1965 година — — — — —	331
157. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за усвојување — — — — —	269	174. Одлука за Програмата за употреба на средствата за водостопанство предвидени во Сојузниот буџет за 1965 година — — — — —	332
Закон за измени и дополненија на Законот за усвојување — — — — —	269	175. Одлука за пренесување работите на Сојузната комисија за службенички работи врз Сојузниот секретаријат за буџет и организација на управата — — — — —	332
158. Указ за прогласување на Основниот закон за санитарната инспекција — — — — —	270	176. Одлука за определување на органите што ќе ги вршат правата и должностите на инвеститор за работите на регулација на Дунав — — — — —	332
Основен закон за санитарната инспекција — — — — —	270	177. Наредба за определување одделни комунални банки овластени за вршење девизни работи — — — — —	333
159. Указ за прогласување на Законот за девизната инспекција — — — — —	274	178. Упатство за запишување на установите во регистарот — — — — —	333
Закон за девизната инспекција — — — — —	274	179. Упатство за давање потрошувачки кредити на работници, службеници и други определени категории корисници — — — — —	333
160. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за здружувањето и деловната соработка во стопанството — — — — —	275	180. Решение за југословенските стандарди за термоенергетски уреди и садови под притисок — — — — —	334
Закон за измени и дополненија на Законот за здружувањето и деловната соработка во стопанството — — — — —	276	181. Тарифа на премиите за задолжително реосигурување во инвалидското и пензиското осигурување за 1965 година — — — — —	334
161. Указ за прогласување на Законот за измени и дополненија на Законот за искористувањето на луките и пристаништата — — — — —	280	Исправка на Законот за сојузната управа — — — — —	335
Закон за измени и дополненија на Законот за искористувањето на луките и пристаништата — — — — —	280	Исправка на Основниот закон за угостителската дејност — — — — —	335
162. Указ за прогласување на Основниот закон за морското рибарство — — — — —	281		
Основен закон за морското рибарство — — — — —	281		